ใบรับรองวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

การวางผังเมืองและสภาพแวดล้อมมหาบัณฑิต

ปริญญา

การวางผังเมืองและสภาพแวดล้อม — **สาขา**

การวางผังเมืองและสภาพแวดล้อม — **ภาควิชา**

เรื่อง การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร กรณีศึกษา โครงการไม้ดอกไม้ประดับ อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

Development of Agro Tourism Attractions: A Case Study of Bang Kruai District Ornamental Plant Project, Nonthaburi Province

นามผู้วิจัย นางสาวกนกพร สายเขียว

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก .....

(อาจารย์สุภาพร แก้วกอ เลี่ยวไพโรจน์, D.Tech.Sc.)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม .....

(อาจารย์คัทลียา จิรประเสริฐกุล, Ph.D.)

หัวหน้าสาขาวิชา .....

(อาจารย์ศราวุธ เปรมใจ, Doctorat)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

.....

(รองศาสตราจารย์กัญจนา ธีระกุล, D.Agr.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ ..... **เดือน** ..... **พ.ศ.** .....

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร กรณีศึกษา โครงการไม้ดอกไม้ประดับ อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

Development of Agro Tourism Attraction: A Case Study of Bang Kruai District Ornamental Plant Project, Nonthaburi Province

โดย

นางสาวกนกพร สายเขียว

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาการวางผังเมืองและสภาพแวดล้อมมหาบัณฑิต
พ.ศ. 2555

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

กนกพร สายเขียว 2555: การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร กรณีศึกษาโครงการไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ปริญญาการวางผังเมืองและสภาพแวดล้อมมหาบัณฑิต สาขาการวางผังเมืองและสภาพแวดล้อม ภาควิชาการวางผังเมืองและสภาพแวดล้อม อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: อาจารย์สุภาพร แก้วกอ เลี่ยวไพโรจน์, D.Tech.Sc. 260 หน้า

ประเทศไทยมีแหล่งเกษตรกรรมหลายแห่งที่สามารถพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรเพื่อเพิ่มรายได้แก่เกษตรกรได้ อย่างไรก็ตาม โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรบางแห่งไม่ประสบความสำเร็จด้านการท่องเที่ยว เช่น โครงการไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ซึ่งจัดตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2547 เพื่อสร้างรายได้ให้กับเกษตรกร โครงการนี้ประสบความสำเร็จในด้านการจำหน่ายและขยายพันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับ แต่ไม่ประสบความสำเร็จในด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตร สาเหตุหนึ่งเนื่องจากขาดการประเมินศักยภาพพื้นที่ก่อนการพัฒนาโครงการ ดังนั้นงานวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างเครื่องมือในการประเมินศักยภาพพื้นที่ศึกษาข้อจำกัดและอุปสรรคในการพัฒนาพื้นที่จากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ประกอบการ ผู้ซื้อและหน่วยงานภาครัฐ เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาโครงการไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวยให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ผู้วิจัยได้ทบทวนแนวคิดและทฤษฎี พร้อมทั้งศึกษาเกณฑ์การประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจากสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย กรมส่งเสริมการเกษตร และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เพื่อสร้างเกณฑ์ในการประเมินศักยภาพพื้นที่ที่ต้องการพัฒนาพื้นที่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ทั้งนี้หน่วยงานหรือท้องถิ่นที่ต้องการพัฒนาพื้นที่ของตนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร สามารถนำเกณฑ์นี้ไปประยุกต์ใช้ประเมินศักยภาพพื้นที่ก่อนการดำเนินโครงการได้

ผลการศึกษาโครงการไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวย พบว่า ผู้ประกอบการและเจ้าหน้าที่ภาครัฐส่วนใหญ่มีความเห็นสอดคล้องกับผู้วิจัยว่าพื้นที่โครงการมีระดับศักยภาพมาก ในขณะที่ผู้ซื้อส่วนใหญ่มีความเห็นว่ามีระดับศักยภาพปานกลาง ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาโครงการนี้ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร คือ (1) กลุ่มผู้ประกอบการไม่มีความเข้มแข็ง (2) ขาดการประชาสัมพันธ์โครงการ (3) ขาดสิ่งอำนวยความสะดวกการท่องเที่ยว และมีข้อจำกัดด้านงบประมาณจากภาครัฐ ดังนั้นผู้วิจัยจึงเสนอแนวทางการพัฒนาโดยส่งเสริมให้ผู้ประกอบการในพื้นที่รวมกลุ่มกันเป็นชุมชนที่เข้มแข็ง มีการขยายพันธมิตร ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์โครงการอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งปรับปรุงภูมิทัศน์โครงการ และสิ่งอำนวยความสะดวกการท่องเที่ยวโดยอาศัยความร่วมมือของผู้ประกอบการในพื้นที่

_____ _____ ___ / ___ / ___

ลายมือชื่อนิสิต ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Kanogporn Saikeew 2012: Development of Agro Tourism Attractions:
A Case Study of Bang Kruai District Ornamental Plant Project, Nonthaburi Province.
Master of Urban and Environmental Planning, Major Field: Urban and Environmental Planning, Department of Urban and Environmental Planning. Thesis Advisor:
Mrs. Supaporn Kaewko Leopairojna, D.Tech.Sc. 260 pages.

Thailand has many agriculture areas that can be developed as agro tourism attractions in order to increase incomes for farmers. However, some agro tourism projects are not success. For example; Bang Kruai District Ornamental Plants Project in Nonthaburi Province. The project was established in 2004 to increase incomes for flower growers. It is success in selling and plant propagating, but not success in agro tourism. One of the reasons was an area assessment was not carried before implementing the project. This research intended to invent a tool for an area assessment, to study limitations and problems in implementing the project from the flower growers, traders and representatives from related organizations, and to provide recommendations to develop the Bang Kruai District Ornamental Plants Project as an agro tourism attraction. The author reviewed literatures and studied criteria in assessing agro tourism attractions form Thailand Institute of Scientific and Technological Research, Department of Agricultural Extension and Tourism Authority of Thailand. Thus, other organizations or local governments, who intend to develop their areas as agro tourism attractions, can apply the tool to assess the areas before implementing their projects.

For Bang Kruai District Ornamental Plants Project, this study showed that the flower growers, representatives from related organizations and the author agreed that the area had high potential while the traders considered that the area had medium potential. Problems from developing the area as an agro tourism attraction were; 1) weak working relationships among the flower growers 2) public relations was ineffective and 3) tourism facilities were inadequate and the government was shortage in budget. Therefore, networking with other flower grower groups, continuously promoting the project, and improving landscape and tourism facilities by cooperating among the flower growers were recommended.

_____ _____ ___ / ___ / ___

Student's signature Thesis Advisor's signature

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รศ.ดร.สุวัฒนา ธาดานิติ ประธานการสอบวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ดร.สุภาพร แก้วกอ เลี่ยวไพโรจน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก อาจารย์ดร.คัทลียา จิรประเสริฐกุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม และผศ.ดร.ภาวิณี เอี่ยมตระกูล ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ที่กรุณาให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษา ตลอดจนให้ความช่วยเหลือในการแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ เพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชา รวมถึงผู้เขียนตำรา เอกสาร บทความต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าและนำมาอ้างอิงในงานวิจัยครั้งนี้ ขอขอบคุณผู้ประกอบการในพื้นที่ ผู้ซื้อ และหน่วยงานภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวย ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

ขอขอบพระคุณ พ่อ แม่ พี่ น้อง และครอบครัว ที่ให้ความช่วยเหลือ ให้กำลังใจและคำแนะนำมาโดยตลอด ขอขอบคุณพี่ ๆ น้อง ๆ ในกรมโยธาธิการและผังเมือง และสำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดลำพูน ที่คอยช่วยเหลือในช่วงของการศึกษาและการทำวิจัย ขอขอบคุณเพื่อน พี่และน้อง ผังเมืองรุ่นที่ 4 และ 4.5 ที่ให้การช่วยเหลือและให้กำลังใจในการทำวิจัยครั้งนี้

กนกพร สายเขียว

มีนาคม 2555

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สารบัญ

หน้า

สารบัญตาราง (5)

สารบัญภาพ (11)

บทที่ 1 บทนำ 1

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา 1

วัตถุประสงค์ของการศึกษา 3

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ 4

นิยามศัพท์ 4

ข้อจำกัดของการศึกษา 5

ขอบเขตของการศึกษา 6

ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา 8

องค์ประกอบของวิทยานิพนธ์ 10

บทที่ 2 การตรวจเอกสาร 11

แนวทางการพัฒนาเมือง 12

วิวัฒนาการและการตั้งถิ่นฐานของเมือง 12

การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน 14

การใช้ประโยชน์ที่ดิน 15

นโยบายและแผนที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ศึกษา 23

การท่องเที่ยวและการจัดการการท่องเที่ยว 27

การจัดการการท่องเที่ยว 27

การออกแบบกายภาพสำหรับการท่องเที่ยว 28

การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน 35

การท่องเที่ยวเชิงเกษตร 36

การวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว 45

การจัดระดับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวทั่วไป 45

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

การกำหนดตัวแปรเพื่อประเมินศักยภาพ
ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร 47
การแบ่งมิติด้านการท่องเที่ยว 49
นโยบายและปัญหาด้านการท่องเที่ยว 50
นโยบายด้านการท่องเที่ยว 50
ปัญหาด้านการท่องเที่ยว 55
กรณีศึกษาในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร 58
กรณีศึกษาโครงการไม้ดอกไม้ประดับคลอง 15 จังหวัดปทุมธานี 58
กรณีศึกษาที่เมืองไม้ดอกไม้ประดับเฉลิมพระเกียรติ
และหมู่บ้านสมุนไพรดงบัง 62
สรุปผลที่ได้จากกรณีศึกษา 66
ข้อมูลทั่วไป 67
จังหวัดนนทบุรี 67
อำเภอบางกรวย 75
พื้นที่ศึกษา 79
บทที่ 3 วิธีการศึกษา 83
ขั้นตอนการศึกษา 83
กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา 91
การกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 91
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา 92
แบบสอบถาม 92
สรุปรายการคำถามในแบบสอบถาม 114
วิธีการเก็บข้อมูลและช่วงเวลาที่เก็บข้อมูล 115
การวิเคราะห์ข้อมูล 117
การประเมินแนวทางการพัฒนา 117
บทที่ 4 ผลการศึกษา 118
ผลการสำรวจภาคสนาม 118

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

ที่ตั้งและตำแหน่งสวนในพื้นที่ศึกษา 118
ลักษณะการใช้พื้นที่ 119
ชนิดของพันธุ์ไม้ที่เพาะปลูกและจัดจำหน่าย 125
การใช้ประโยชน์ที่ดินปัจจุบัน 125
ลักษณะการเข้าถึงและระบบสาธารณูปโภค 130
ลักษณะการอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยว 131
ลักษณะของแหล่งท่องเที่ยวเสริม 135
ผลการวิเคราะห์ผลกระทบจากนโยบายและแผนที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ศึกษา 136
นโยบายด้านการคมนาคม 136
นโยบายด้านผังเมือง 139
ผลการทำแบบสอบถามและการประเมินศักยภาพพื้นที่ของผู้ประกอบการในพื้นที่ ผู้ซื้อ เจ้าหน้าที่ภาครัฐ และผู้วิจัย 141
ข้อมูลพื้นฐาน 141
ผลการประเมินศักยภาพของพื้นที่ 149
สรุปผลการให้ค่าคะแนน 160
แผนงานโครงการแนวทางการพัฒนาพื้นที่โครงการไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวย 162
สรุปผลการศึกษา 163
ผลการสำรวจภาคสนาม 163
ผลการประเมินศักยภาพพื้นที่ 165
ผลการประเมินแนวทางโครงการพัฒนาพื้นที่ 166
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ 167
สรุปผลการศึกษา 167
ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงโครงการไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวย 169
ผลกระทบจากมหาอุทกภัย 183
ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป 188

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

เอกสารและสิ่งอ้างอิง 189

ภาคผนวก 192

ภาคผนวก ก ตารางการให้ค่าคะแนนการประเมินศักยภาพของพื้นที่โดยผู้วิจัย 193

ภาคผนวก ข แบบสอบถาม 199

ภาคผนวก ค ตารางการให้ค่าคะแนนและผลรวมคะแนน 237

ภาคผนวก ง ตารางผลการศึกษาในแต่ละปัจจัยของเกณฑ์การประเมิน 241

ประวัติการศึกษา และการทำงาน 260

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1.1	ระยะเวลาการศึกษา	9
2.1	ประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินของกรุงเทพมหานครและปริมณฑล	16
2.2	การใช้ประโยชน์ที่ดินของจังหวัดนนทบุรี ปี พ.ศ. 2552	16
2.3	แบ่งการท่องเที่ยวเชิงเกษตรตามภาค	53
2.4	สรุปผลจากการศึกษากรณีศึกษา	66
2.5	เขตการปกครองของจังหวัดนนทบุรี	68
2.6	ประชากรของจังหวัดนนทบุรี พ.ศ. 2552	71
2.7	ประชากรรายตำบลในอำเภอบางกรวย พ.ศ. 2552	78
3.1	สรุปเกณฑ์การประเมิน 18 เกณฑ์ 6 มิติ	86
3.2	องค์ประกอบการให้คะแนนเกณฑ์ที่ 1	93
3.3	องค์ประกอบการให้คะแนนเกณฑ์ที่ 2	94
3.4	การรวมค่าคะแนนเกณฑ์ที่ 2	94
3.5	องค์ประกอบการให้คะแนนเกณฑ์ที่ 3	95

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
3.6	การรวมค่าคะแนนเกณฑ์ที่ 3	95
3.7	องค์ประกอบการให้คะแนนเกณฑ์ที่ 4	96
3.8	การรวมค่าคะแนนเกณฑ์ที่ 4	96
3.9	องค์ประกอบการให้คะแนนเกณฑ์ที่ 5	97
3.10	การรวมค่าคะแนนเกณฑ์ที่ 5	97
3.11	องค์ประกอบการให้คะแนนเกณฑ์ที่ 6	98
3.12	การรวมค่าคะแนนเกณฑ์ที่ 6	98
3.13	องค์ประกอบการให้คะแนนเกณฑ์ที่ 7	99
3.14	องค์ประกอบการให้คะแนนเกณฑ์ที่ 8	99
3.15	การรวมค่าคะแนนเกณฑ์ที่ 8	100
3.16	องค์ประกอบการให้คะแนนเกณฑ์ที่ 9	100
3.17	องค์ประกอบการให้คะแนนเกณฑ์ที่ 10	101
3.18	องค์ประกอบการให้คะแนนเกณฑ์ที่ 11	101

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
3.19	องค์ประกอบการให้คะแนนเกณฑ์ที่ 12	102
3.20	องค์ประกอบการให้คะแนนเกณฑ์ที่ 13	102
3.21	การรวมค่าคะแนนเกณฑ์ที่ 13	103
3.22	องค์ประกอบการให้คะแนนเกณฑ์ที่ 14	103
3.23	การรวมค่าคะแนนเกณฑ์ที่ 14	104
3.24	องค์ประกอบการให้คะแนนเกณฑ์ที่ 15	104
3.25	การรวมค่าคะแนนเกณฑ์ที่ 15	105
3.26	องค์ประกอบการให้คะแนนเกณฑ์ที่ 16	105
3.27	การรวมค่าคะแนนเกณฑ์ที่ 16	106
3.28	องค์ประกอบการให้คะแนนเกณฑ์ที่ 17	106
3.29	องค์ประกอบการให้คะแนนเกณฑ์ที่ 18	107
3.30	การรวมค่าคะแนนเกณฑ์ที่ 18	107
3.31	การให้คะแนนตามเกณฑ์ในแต่ละมิติ	109

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
3.32	สรุปรายการคำถามในแบบสอบถาม	114
4.1	ช่วงอายุของผู้ประกอบการในพื้นที่	142
4.2	ระดับการศึกษาของผู้ประกอบการในพื้นที่	142
4.3	รายได้ของผู้ประกอบการในพื้นที่	143
4.4	ระยะเวลาในการประกอบอาชีพจำหน่ายไม้ดอกไม้ประดับของผู้ประกอบการในพื้นที่	143
4.5	ช่วงอายุของผู้ซื้อ	145
4.6	ระดับการศึกษาของผู้ซื้อ	145
4.7	อาชีพของผู้ซื้อ	146
4.8	วัตถุประสงค์ในการซื้อไม้ดอกไม้ประดับของผู้ซื้อ	146
4.9	ค่าใช้จ่ายในการซื้อไม้ดอกไม้ประดับของผู้ซื้อ	147
4.10	ระยะเวลาของผู้ซื้อที่เคยเข้ามาซื้อไม้ดอกไม้ประดับในโครงการ	147
4.11	ผลคะแนนและคะแนนเฉลี่ยโดยผู้ประกอบการในพื้นที่ ผู้ซื้อ เจ้าหน้าที่ภาครัฐ และผู้วิจัย	155

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.12	สรุปผลการให้ค่าคะแนนจากผู้ประกอบการในพื้นที่ ผู้ซื้อ เจ้าหน้าที่ภาครัฐ และผู้วิจัย	161

ตารางผนวกที่

ก1	การให้ค่าคะแนนการประเมินศักยภาพของพื้นที่โดยผู้วิจัย	194
ค1	การให้ค่าคะแนน และผลรวมคะแนนของผู้ประกอบการในพื้นที่	238
ค2	การให้ค่าคะแนน และผลรวมคะแนนของผู้ซื้อ	239
ค3	การให้ค่าคะแนน และผลรวมคะแนนของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ	240
ง1	สรุปความถี่ในแต่ละปัจจัยของเกณฑ์ที่ 1	242
ง2	สรุปความถี่ในแต่ละปัจจัยของเกณฑ์ที่ 2	243
ง3	สรุปความถี่ในแต่ละปัจจัยของเกณฑ์ที่ 3	244
ง4	สรุปความถี่ในแต่ละปัจจัยของเกณฑ์ที่ 4	245
ง5	สรุปความถี่ในแต่ละปัจจัยของเกณฑ์ที่ 5	246
ง6	สรุปความถี่ในแต่ละปัจจัยของเกณฑ์ที่ 6	247

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางผนวกที่		หน้า
ง7	สรุปความถี่ในแต่ละปัจจัยของเกณฑ์ที่ 7	248
ง8	สรุปความถี่ในแต่ละปัจจัยของเกณฑ์ที่ 8	249
ง9	สรุปความถี่ในแต่ละปัจจัยของเกณฑ์ที่ 9	250
ง10	สรุปความถี่ในแต่ละปัจจัยของเกณฑ์ที่ 10	251
ง11	สรุปความถี่ในแต่ละปัจจัยของเกณฑ์ที่ 11	252
ง12	สรุปความถี่ในแต่ละปัจจัยของเกณฑ์ที่ 12	253
ง13	สรุปความถี่ในแต่ละปัจจัยของเกณฑ์ที่ 13	254
ง14	สรุปความถี่ในแต่ละปัจจัยของเกณฑ์ที่ 14	255
ง15	สรุปความถี่ในแต่ละปัจจัยของเกณฑ์ที่ 15	256
ง16	สรุปความถี่ในแต่ละปัจจัยของเกณฑ์ที่ 16	257
ง17	สรุปความถี่ในแต่ละปัจจัยของเกณฑ์ที่ 17	258
ง18	สรุปความถี่ในแต่ละปัจจัยของเกณฑ์ที่ 18	259

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1.1	ที่ตั้งโครงการไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวย (ระยะทาง 17 กิโลเมตร)	7
1.2	ขอบเขตพื้นที่ศึกษา	8
2.1	ระบบชุมชนกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ปี พ.ศ. 2549	13
2.2	แผนที่เปรียบเทียบการใช้ประโยชน์ที่ดินของกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ปีพ.ศ. 2531 และ พ.ศ. 2545	15
2.3	การใช้ประโยชน์ที่ดินจังหวัดนนทบุรี ปี พ.ศ. 2552	18
2.4	แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินของอำเภอบางกรวย ปี พ.ศ.2552	21
2.5	การใช้ประโยชน์ที่ดิน ผังเมืองรวมจังหวัดนนทบุรี ปี พ.ศ. 2548	22
2.6	โครงข่ายเส้นทางระบบขนส่งมวลชนทางรางในเขตกทม.และปริมณฑล ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2553-พ.ศ. 2572)	23
2.7	แผนที่การพัฒนาระบบรถไฟฟ้าในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล	25
2.8	แผนที่แนวเขตเวนคืนที่ดินโครงการก่อสร้างทางพิเศษศรีรัช – วงแหวนรอบนอกกรุงเทพมหานคร	26
2.9	ศาลาที่พัก	30

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่		หน้า
2.10	ป้ายบอกสถานที่หรือป้ายบอกทาง	31
2.11	ซุ้มโฆษณา	31
2.12	ถังขยะ	32
2.13	กระบะต้นไม้และกระถางต้นไม้	32
2.14	รั้วหรือกำแพง	33
2.15	ไฟฟ้าแสงสว่าง	34
2.16	แนวคิด “7 Greens”	51
2.17	แผนที่หมู่บ้านไม้ดอกไม้ประดับคลอง 15	59
2.18	ลักษณะผลิตภัณฑ์และกิจกรรมที่เกิดขึ้นในโครงการ	60
2.19	รูปแบบการดำเนินการหมู่บ้านไม้ดอกไม้ประประดับคลอง 15	61
2.20	รูปแบบพืชขนาดเล็กที่ใช้ในการจัดสวน	61
2.21	ศูนย์ไม้ดอกไม้ประดับเฉลิมพระเกียรติ	63
2.22	เส้นทางนำชมและป้าย	64

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่		หน้า
2.23	ศูนย์เพาะชำ ห้องสุขา และศูนย์จำหน่ายสินค้า	64
2.24	การให้ความรู้โดยวิทยากร	65
2.25	พื้นที่เกษตรกรรม	65
2.26	อำเภอในจังหวัดนนทบุรี	69
2.27	จำนวนประชากรรายอำเภอในจังหวัดนนทบุรี	72
2.28	เส้นทางการคมนาคมในจังหวัดนนทบุรี	74
2.29	แผนที่แสดงการแบ่งเขตตำบลของอำเภอบางกรวย	76
2.30	แผนที่แสดงลักษณะดินของอำเภอบางกรวย	77
2.31	แผนที่แสดงจำนวนประชากรรายตำบลของอำเภอบางกรวย	78
2.32	เส้นทางคมนาคมและขนส่ง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี	79
2.33	แผนที่แสดงเส้นทางโครงการไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี	81
3.1	ขั้นตอนการศึกษา	90
4.1	แสดงตำแหน่งสวนในพื้นที่ศึกษา	119

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่		หน้า
4.2	การแบ่งพื้นที่ในโครงการ	120
4.3	พื้นที่สองข้างทางของถนนกรุงนนท์-จงถนอม	121
4.4	แปลงไม้ดอกและลักษณะของการเพาะพันธุ์ไม้ดอกกลางแจ้ง	122
4.5	ลักษณะของแปลงไม้ประดับในร่ม	123
4.6	ป้ายชื่อและราคาต้นไม้	124
4.7	แผนภูมิแสดงชนิดของพันธุ์ไม้ที่เพาะปลูกและจัดจำหน่าย	125
4.8	แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินปัจจุบันในพื้นที่ศึกษา	126
4.9	พื้นที่ปลูกและจัดจำหน่ายไม้ดอกไม้ประดับ	127
4.10	พื้นที่สวนผัก	127
4.11	ลักษณะบ้านสวน	128
4.12	ที่อยู่อาศัยประเภทบ้านจัดสรร	128
4.13	สถานศึกษา	129
4.14	ศาสนสถาน	129

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่		หน้า
4.15	บริษัทและโรงงานอุตสาหกรรม	130
4.16	ศูนย์ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	130
4.17	ลักษณะการเข้าถึงและระบบสาธารณูปโภค	131
4.18	ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว	132
4.19	ป้ายซุ้มทางเข้าโครงการ	132
4.20	ป้ายศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร	133
4.21	ป้ายสมาชิกโครงการ	134
4.22	สุขา	134
4.23	วัดบางไกรใน	135
4.24	เส้นทางโครงการระบบรถไฟชานเมือง (สายสีแดง) ช่วงบางซื่อ – ตลิ่งชันกับพื้นที่ศึกษา	137
4.25	พื้นที่โครงการก่อสร้างทางพิเศษศรีรัช-วงแหวนรอบนอกกรุงเทพมหานครฯ	138
4.26	ผลวิเคราะห์พื้นที่ศึกษาในเขตผังเมืองรวมจังหวัดกรุงเทพมหานครและผังเมืองรวมจังหวัดนนทบุรี	140

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่		หน้า
4.27	แผนภูมิแสดงผลคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง	160
5.1	ป้ายสัญลักษณ์ และซุ้มประตูทางเข้าโครงการ	173
5.2	ป้ายชื่อสวนและทัศนียภาพภายในส่วนจัดจำหน่าย	175
5.3	การจัดเส้นทางนำชม	177
5.4	การปรับปรุงศูนย์เรียนรู้และศูนย์บริการนักท่องเที่ยว	180
5.5	ภาพรวมการปรับภูมิทัศน์พื้นที่โครงการไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวย	182
5.6	แสดงสภาพพื้นที่ศึกษาที่ได้รับความเสียหาย	184
5.7	แสดงสภาพการฟื้นฟูสภาพพื้นที่ศึกษาของผู้ประกอบการในพื้นที่	185
5.8	แสดงพื้นที่แนวฟลัดเวย์	186

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทย เป็นประเทศเกษตรกรรมที่มีทรัพยากรทางการเกษตรที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยไม้ดอกไม้ประดับ พืชผัก และผลไม้เมืองร้อน ประเทศไทยจึงเหมาะสมกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา 2548: 296-297) การท่องเที่ยวเชิงเกษตรนั้นเป็นรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวเข้าชมพื้นที่เกษตรกรรมของเกษตรกร มีการนำวิถีชีวิต และความเป็นอยู่แบบชนบทมาสร้างความประทับใจให้แก่นักท่องเที่ยว และส่งผลให้เกิดรายได้ให้กับเกษตรกร จากการจำหน่ายสินค้าทางการเกษตร สินค้าการเกษตรแปรรูป และค่าบริการนักท่องเที่ยวอื่นๆ และการที่เกษตรกรนำทรัพยากรที่มีประโยชน์อยู่แล้วในท้องถิ่นมาทำให้เกิดประโยชน์ต่อการท่องเที่ยวนั้น ยังเป็นการเสริมสร้างจิตสำนึกของการรักษาสภาพแวดล้อมของพื้นที่การเกษตร

แผนยุทธศาสตร์ของจังหวัดนนทบุรี พ.ศ. 2546-2547 กล่าวไว้ว่า “นนทบุรีที่อยู่อาศัยชั้นดีของคนทุกระดับ และเป็นแหล่งผลิตไม้ดอกไม้ประดับสำหรับการส่งออก” (จังหวัดนนทบุรี, 2546) และแผนยุทธศาสตร์ของจังหวัดนนทบุรี พ.ศ.2548-2550 กล่าวไว้ว่า “นนทบุรีที่อยู่อาศัยชั้นดีของคนทุกระดับ พร้อมสรรพธุรกิจภาคบริการที่ได้มาตรฐาน” (จังหวัดนนทบุรี, 2550) ต่อมาในปี พ.ศ. 2553 ได้กล่าวไว้ว่า “นนทบุรี ที่อยู่อาศัยชั้นดีของคนทุกระดับ พร้อมสรรพธุรกิจ ภาคบริการและภาคการผลิตที่มีคุณภาพ ปลอดภัย ได้มาตรฐาน” (จังหวัดนนทบุรี, 2553) โดยยังคงมุ่งเน้นประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาภาคบริการของรัฐและเอกชนให้มีคุณภาพ ซึ่งมีเป้าประสงค์ในการส่งเสริมและสนับสนุนภาคบริการของรัฐและเอกชนให้มีคุณภาพ ได้มาตรฐานสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับภาคเอกชนและชุมชนท้องถิ่น ในการอนุรักษ์พัฒนาทรัพยากรด้านการท่องเที่ยว และให้ภาคผลิตสามารถผลิตสินค้าที่คุณภาพได้มาตรฐาน ซึ่งเห็นได้ว่าแผนยุทธศาสตร์ของจังหวัดนนทบุรีได้เปลี่ยนแปลงไป จังหวัดนนทบุรีได้มุ่งพัฒนาพื้นที่อยู่อาศัยมากกว่าพื้นที่เกษตรกรรม และการนำพื้นที่เกษตรกรรมมาพัฒนาเป็นที่อยู่อาศัยมากขึ้นนั้นทำให้พื้นที่เกษตรกรรมลดลง ซึ่งจะเห็นได้จากการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินของจังหวัดนนทบุรี ปี พ.ศ. 2548-2549 มีพื้นที่เพื่อการอยู่อาศัยในจำนวนที่เพิ่มขึ้นถึง 6,439 ไร่ ในขณะที่พื้นที่เพื่อการเกษตรและชนบทมีจำนวนที่ลดลง 5,179 ไร่ (จังหวัดนนทบุรี, 2552)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

จากการศึกษาลักษณะสภาพดินของจังหวัดนนทบุรี เป็นดินที่เกิดจากการทับถมของตะกอนที่ถูกพัดพามาโดยแม่น้ำเจ้าพระยา ดินจึงมีความอุดมสมบูรณ์สูง เหมาะแก่การทำเกษตรกรรม (กองสำรวจดิน กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2544) ดังนั้นดินของจังหวัดนนทบุรี จึงมีคุณสมบัติที่เหมาะสมกับการเพาะปลูก หรือการทำเกษตรกรรมมากกว่าการทำที่อยู่อาศัย แต่การขยายตัวของเมืองส่งผลให้เกิดที่อยู่อาศัยประเภทบ้านจัดสรรเพิ่มขึ้น ประชาชนในพื้นที่ขายที่ดินของตนเอง พื้นที่เกษตรกรรมจึงลดลง

อย่างไรก็ตาม เพื่อเป็นการอนุรักษ์การทำเกษตรและพื้นที่เกษตรกรรมในจังหวัดนนทบุรี สำนักงานการเกษตรจังหวัดนนทบุรีและสำนักงานการเกษตรอำเภอบางกรวย จึงได้จัดตั้งโครงการส่งเสริมทางการเกษตรให้กับเกษตรกรในพื้นที่ โดยการจัดตั้งชมรมผู้ผลิตไม้ดอกไม้ประดับจังหวัดนนทบุรี ให้การดูแลเกษตรกรผู้ประกอบอาชีพปลูกไม้ดอกไม้ประดับ และมีการสร้างสื่อประชาสัมพันธ์โครงการ เช่น การใช้สื่อโทรทัศน์ อินเตอร์เน็ต แผ่นประชาสัมพันธ์ การจัดทำป้ายเกษตรกรผู้ผลิตพร้อม ชื่อผลิตภัณฑ์ไม้ดอกไม้ประดับ เพื่อใช้เป็นศูนย์กลางในการแลกเปลี่ยนความรู้ทางด้านการเกษตรกรรมของสมาชิก เช่น การจัดสัมมนา การประชุม และการส่งเสริมผลิตภัณฑ์ไม้ดอกไม้ประดับ และภาครัฐ มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยการสร้างศูนย์บริการการท่องเที่ยว จำนวน 6 จุด ตลอดสองข้างทางของถนนสายไม้ดอกไม้ประดับ กิจกรรมการจัดทำซุ้มอาหาร การจำหน่ายสินค้าทางการเกษตร และสินค้า OTOP ภายในศูนย์บริการการท่องเที่ยว

จังหวัดนนทบุรี มีโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยการจัดทำโครงการ จำนวน 6 แห่ง คือ อำเภอเมือง อำเภอบางใหญ่ อำเภอบางกรวย อำเภอบางบัวทอง อำเภอปากเกร็ด และอำเภอไทรน้อย (จังหวัดนนทบุรี, 2549) และโครงการพัฒนาเมืองไม้ดอกไม้ประดับ จำนวน 2 แห่ง คือ โครงการพัฒนาเมืองไม้ดอกไม้ประดับ อำเภอไทรน้อย และโครงการพัฒนาเมืองไม้ดอกไม้ประดับ อำเภอบางกรวย หรือโครงการถนนไม้ดอกไม้ประดับ อำเภอบางกรวย (สำนักงานการเกษตร จังหวัดนนทบุรี, 2549) จากรายงานการประเมินผลของกลุ่มจังหวัดนนทบุรี(SAR CARD) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2549 พบว่าระดับความสำเร็จของการพัฒนาการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดน้อยกว่าเป้าหมาย ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 10 ของเป้าหมายทั้งหมด จึงถือได้ว่าการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดนนทบุรียังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2549)

โครงการถนนไม้ดอกไม้ประดับ อำเภอบางกรวย ตั้งอยู่บนถนนบางกรวย- จงถนอม มีความยาว 17 กิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่ 4 ตำบล ของอำเภอบางกรวย ได้แก่ ตำบลบางสีทอง ตำบลบาง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ขนุน ตำบลมหาสวัสดิ์ และตำบลบางขุนกอง (สำนักงานการเกษตรอำเภอบางกรวย, 2549) ซึ่งโครงการถนนไม้ดอกไม้ประดับ อำเภอบางกรวยนี้ถือว่าเป็นโครงการที่ประสบความสำเร็จด้านการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ และการขยายผลิตภัณฑ์ไม้ดอกไม้ประดับเป็นหลัก ทำให้รายได้ของเกษตรกรเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 ต่อปี (สำนักงานการเกษตรอำเภอบางกรวย ,2550) โดยมีการจำหน่ายให้กับกลุ่มเป้าหมายของโครงการ ได้แก่ เกษตรกรผู้นำผลิตภัณฑ์ทางเกษตรไปขยายพันธุ์ต่อ ผู้ค้าส่งผลิตภัณฑ์ไม้ดอกไม้ประดับตามตลาดทั่วไป และประชาชนผู้อยู่อาศัยบริเวณหมู่บ้านจัดสรรข้างเคียง แต่ด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากโครงการดังกล่าว ยังขาดการวางแผนการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ชัดเจน หน่วยงานราชการยังคงให้การสนับสนุนการขายผลิตภัณฑ์ไม้ดอกไม้ประดับมากกว่าการส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยว ปริมาณนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในพื้นที่จึงมีจำนวนน้อย ทำให้เกษตรกรมีรายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ไม้ดอกไม้ประดับเพียงอย่างเดียว

สภาพปัญหาของโครงการจึงสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ปัญหาจากนโยบายภาครัฐ ซึ่งเป็นรูปแบบนโยบายที่ส่วนกลางกำหนดขึ้น เพื่อให้จังหวัดนำไปถ่ายทอดสู่ท้องถิ่นและชุมชน โดยที่ไม่ได้ศึกษาความต้องการของประชาชน และไม่มีการศึกษาศักยภาพของพื้นที่ ก่อนการกำหนดนโยบายการท่องเที่ยว (Top-Down Policy) จึงทำให้การท่องเที่ยวเชิงเกษตรของอำเภอบางกรวย ไม่ประสบความสำเร็จ ปัญหาอีกประการหนึ่ง คือ ปัญหาจากสภาพพื้นที่ของโครงการ ได้แก่ การเข้าถึงพื้นที่โครงการ และการขาดระบบขนส่งสาธารณะ การประชาสัมพันธ์กิจกรรมโครงการที่ยังคงเน้นการขยายพันธุ์ไม้เป็นหลัก ขาดศูนย์บริการการท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว ดังนั้นงานวิจัยนี้ จึงมุ่งเน้นที่จะแก้ไขปัญหาเหล่านี้ เพื่อพัฒนาพื้นที่ศึกษาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของอำเภอบางกรวย และเป็นการอนุรักษ์พื้นที่สีเขียวของเมืองอีกทางหนึ่ง

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อสร้างเครื่องมือในการประเมินศักยภาพพื้นที่ที่ต้องการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยใช้โครงการไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวยเป็นกรณีศึกษา

2. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ข้อจำกัด อุปสรรค ความต้องการ และแนวทางการพัฒนาพื้นที่จากความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างพื้นที่โครงการไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวยจากความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาพื้นที่และข้อเสนอแนะในการส่งเสริมให้โครงการไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวยเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดนนทบุรี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เครื่องมือในการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่หน่วยงานหรือท้องถิ่นสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่อื่น ๆ ได้

2. ทราบถึงปัญหา อุปสรรค ข้อจำกัด ความต้องการ และแนวทางการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวเชิงเกษตรจากกลุ่มตัวอย่าง

3. แนวทางการพัฒนาพื้นที่และข้อเสนอแนะ เพื่อส่งเสริมให้โครงการไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวยเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดนนทบุรี

นิยามศัพท์

การท่องเที่ยว (Tourism) หมายถึง การเดินทางไปยังแหล่ง หรือสถานที่เป้าหมาย เพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่าง ได้แก่ การผ่อนคลายอิริยาบถจากงานประจำและสร้างความรื่นรมย์ของจิตใจ การศึกษาค้นหาคำตอบหรือแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ และเพื่อการจรรโลงและการโน้มน้าวใจให้เกิดความตระหนักและสำนึกต่อพื้นที่นั้น ๆ

ไม้ดอกไม้ประดับ (Ornamental Plants) หมายถึง ไม้ดอกที่นำมาใช้ในการประดับตกแต่งสวน บ้านเรือน อาคารหรือสถานที่ต่างๆ โดยเป็นพรรณไม้ที่มีสีสันสวยงาม หรือมีกลิ่นหอม

การท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agro Tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยังพื้นที่ชุมชนเกษตรกรรม สวนเกษตร สวนสมุนไพร ฟาร์มปศุสัตว์ และสัตว์เลี้ยงแหล่งเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำต่างๆ สถานที่ราชการ ตลอดจนสถาบันการศึกษาที่มีงานวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตทางการเกษตรที่ทันสมัย เพื่อชื่นชมความสวยงาม ความสำเร็จและเพลิดเพลินในกิจกรรมทางการเกษตรในลักษณะต่างๆ พร้อมทั้งได้รับความรู้ได้ประสบการณ์ใหม่ๆ บนพื้นฐานความรับผิดชอบ และมีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อมของสถานที่นั้น

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Sustainable Tourism) หมายถึง การท่องเที่ยวที่ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวและผู้เป็นเจ้าของท้องถิ่น ภายใต้ขีดความสามารถของธรรมชาติที่จะรองรับได้ และตระหนักถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน ชุมชน ขนบธรรมเนียมประเพณีที่มีต่อกระบวนการท่องเที่ยว อีกทั้งประชาชนทุกส่วนต้องได้รับผลประโยชน์ที่เกิดจากการท่องเที่ยวอย่างเสมอภาคกัน รวมถึงมีการจัดการทรัพยากรเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรไม้ดอกไม้ประดับ (Agrotourism activities that are concentrated in ornamental plants and flowers) หมายถึง การเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวที่ประกอบการทำเกษตรกรรมไม้ดอกไม้ประดับ เพื่อให้ได้มาซึ่งความเพลิดเพลิน ชื่นชมความสวยงาม โดยได้รับความรู้ และประสบการณ์ บนพื้นฐานความรับผิดชอบ และการมีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อม รวมทั้งการนำมาซึ่งรายได้ของเกษตรกรในการปลูกไม้ดอกไม้ประดับ

ความเป็นเมือง (Urbanization) หมายถึง กระบวนการที่ชุมชนกลายเป็นเมือง หรือการเคลื่อนย้ายของผู้คนหรือการดำเนินกิจการงานเข้าสู่บริเวณเมืองหรือการขยายตัวของเมืองออกไปทางพื้นที่ การเพิ่มจำนวนประชากร หรือในการดำเนินกิจการงานต่าง ๆ มากขึ้น

ข้อจำกัดของการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ มีข้อจำกัด ดังนี้

1. **จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (ผู้ซื้อ)** ในระหว่างการทำแบบสอบถามเพื่อให้ผู้ซื้อกรอกแบบสอบถาม ผู้ซื้อบางรายไม่ให้ความร่วมมือในการกรอกแบบสอบของผู้วิจัย เนื่องจากผู้ซื้อเข้ามาซื้อผลิตภัณฑ์ไม้ดอกไม้ประดับภายในโครงการในระยะเวลาที่จำกัดและรีบเร่ง ซึ่งผู้ซื้อส่วนใหญ่จะเป็นผู้ซื้อผลิตภัณฑ์ไม้ดอกไม้ประดับไปจำหน่ายยังสถานที่อื่นๆ (ขายส่งดอกไม้) จึงได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างผู้ซื้อในจำนวนที่จำกัด

2. **ในระหว่างการทำวิจัย ได้เกิดเหตุมหาอุทุกภัยในประเทศไทย** รวมทั้งพื้นที่ศึกษา ตั้งแต่เดือนกันยายนถึงเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2554 ทำให้เกิดความเสียหายทั่วประเทศ โดยบริเวณพื้นที่ศึกษามีน้ำท่วมสูงถึง 1-3 เมตร ทำให้แปลงไม้ดอกไม้ประดับ และพันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับได้รับความเสียหายเป็นอย่างมาก และปัจจุบันผู้ประกอบการในพื้นที่อยู่ในระหว่างการฟื้นฟูไม้ดอกไม้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

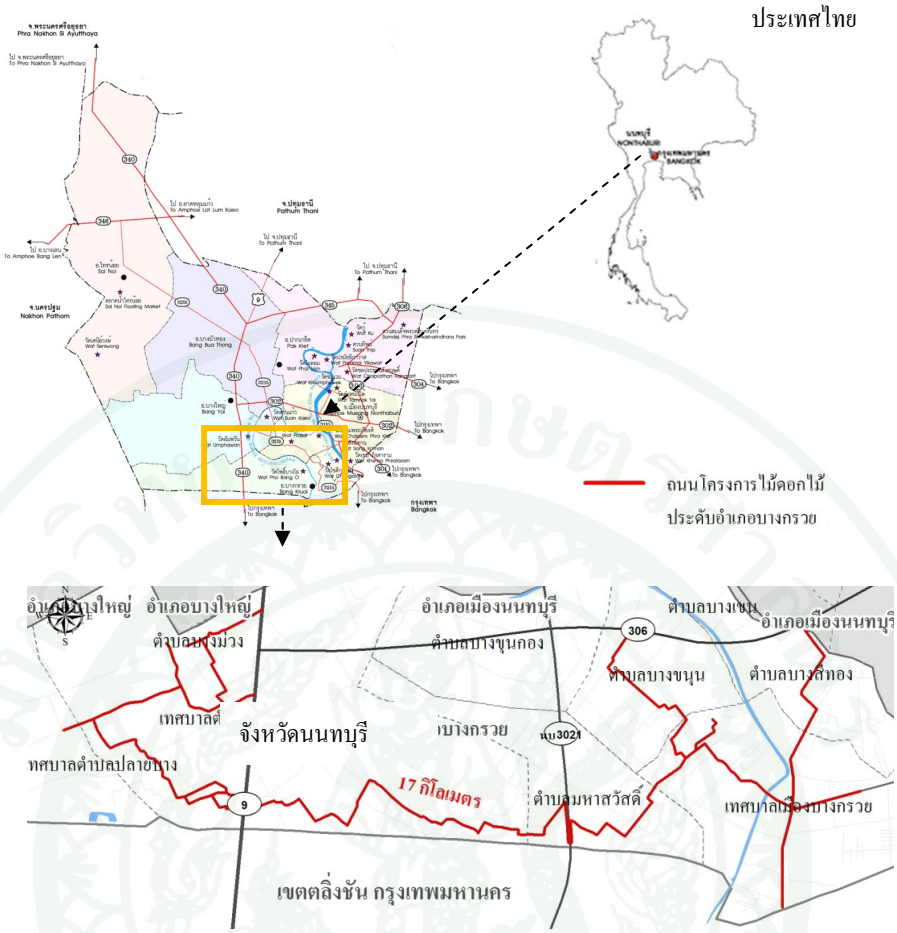
ประดับ ซึ่งผู้วิจัยได้ทำแบบสอบถามและทำการวิเคราะห์ผลจากแบบสอบเมื่อเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2551 ก่อนเกิดเหตุการณ์มหาอุทกภัยครั้งใหญ่

ขอบเขตของการศึกษา

1. ขอบเขตเนื้อหา งานวิจัยมุ่งเน้นการศึกษาด้านศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร รวมทั้งศึกษานโยบายของทางภาครัฐ ตลอดจนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เพื่อเสนอแนวนโยบายทางการพัฒนาโครงการไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวย ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

2. ขอบเขตพื้นที่ เนื่องจากโครงการไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวย มีความยาวถึง 17 กิโลเมตร ดังแสดงในภาพที่ 1.1 โดยมีลักษณะของที่ตั้งสวนไม่ต่อเนื่อง ทำให้นักท่องเที่ยวเข้าเยี่ยมชมได้ไม่สะดวกและบางสวนไม่ได้รับความนิยมจากผู้ซื้อ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดขอบเขตพื้นที่ในการศึกษาของโครงการ โดยคัดเลือกพื้นที่ที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการโครงการไม้ดอกไม้ประดับอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีความยาวประมาณ 4 กิโลเมตร และความกว้างจากเส้นกำหนดกึ่งกลางข้างละ 100 เมตร รวมเป็นพื้นที่ทั้งหมด 492 ไร่ 1 งาน 6 วา คิดเป็นพื้นที่ 0.79 ตารางกิโลเมตร ซึ่งเป็นพื้นที่ส่วนหนึ่งของถนนสายบางกรวย - จงถนอม ดังแสดงในภาพที่ 1.2 ครอบคลุมพื้นที่ 2 ตำบล คือ ตำบลมหาสวัสดิ์ และตำบลปลายบางอำเภอบางกรวย ทิศตะวันตกติดถนนกาญจนาภิเษก (ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 9) และทิศตะวันออกติดถนนกรุงนนท์-จงถนอม โดยบริเวณสองข้างทางเป็นแปลงผลิตที่ผู้บริโภคสามารถเข้าชมและเลือกซื้อไม้ดอกไม้ประดับที่มีชื่อเสียงหลายชนิดจากเกษตรกรผู้ผลิตโดยตรง

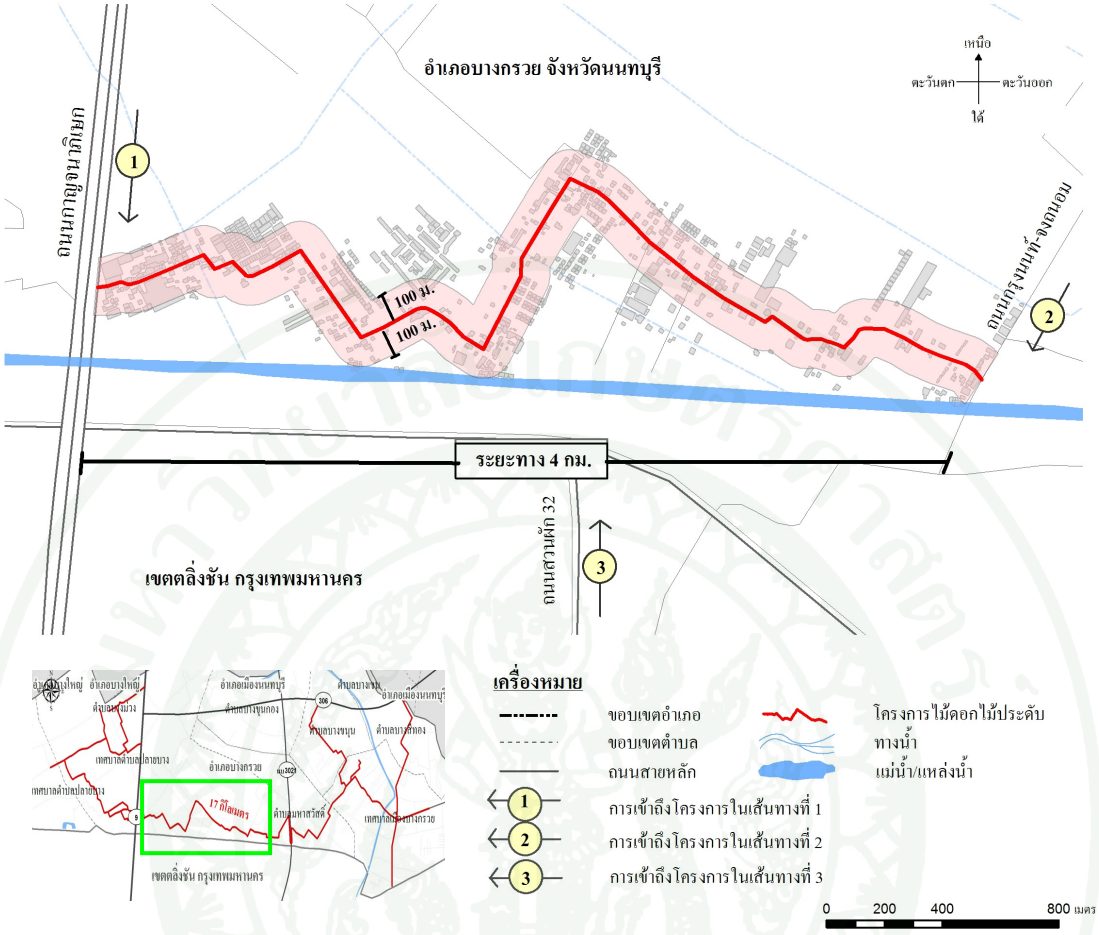
ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาพที่ 1.1 ที่ตั้งโครงการไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวย (ระยะทาง 17 กิโลเมตร)

ที่มา: ปรับปรุงจาก Point Asia แผนที่ท่องเที่ยวจังหวัดนนทบุรี และกรมโยธาธิการและผังเมือง (2551)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาพที่ 1.2 ขอบเขตพื้นที่ศึกษา

ที่มา: ปรับปรุงจาก Point Asia และกรมโยธาธิการและผังเมือง (2552)

ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา

ผู้วิจัยใช้ระยะเวลาในการศึกษาตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2550 - เดือนมีนาคม พ.ศ. 2555 โดยมีรายละเอียด ดังแสดงในตารางที่ 1.1

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 1.1 ระยะเวลาการศึกษา

ลำดับ	การศึกษา	ช่วงเวลาในการศึกษา (พ.ศ)																				
		พ.ย	ธ.ค	ม.ค	เม.ย	ก.ค	ต.ค	ม.ค	เม.ย	ก.ค	ต.ค	ม.ค	เม.ย	ก.ค	ต.ค	ม.ค	เม.ย	ก.ค	ต.ค	ม.ค	ก.พ	มี.ค
		50	50	51	51	51	51	52	52	52	52	53	53	53	53	54	54	54	54	55	55	55
1	ทบทวนเอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง	←	→																			
2	สำรวจภาคสนาม		←	→																		
3	เก็บรวบรวมข้อมูลและจัดทำแบบสอบถาม				←	→																
4	ทดลองสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง (Pretest)						↔															
5	ปรับแก้แบบสอบถาม							↔														
6	สอบถามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบสอบถาม								←		→											
7	วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดย SPSS										↔											
8	สรุปผลจากแบบสอบถาม												←		→							
9	เสนอแนวทางการพัฒนาพื้นที่													←	→							
10	ประเมินผลแนวทางการพัฒนาพื้นที่														↔							
11	สรุปผลการศึกษา															←	→					
12	จัดรูปเล่มวิทยานิพนธ์																	←	→			

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

องค์ประกอบของวิทยานิพนธ์

ผู้วิจัยได้จัดองค์ประกอบของวิทยานิพนธ์ ออกเป็นเนื้อหา 5 บท โดยมีรายละเอียด ดังนี้

บทที่ 1 บทนำ เป็นการนำเสนอความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา วัตถุประสงค์ของการศึกษา ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ ขอบเขตของการศึกษา ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา และองค์ประกอบของวิทยานิพนธ์

บทที่ 2 การตรวจเอกสาร เป็นการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาเมืองและการขนส่ง การท่องเที่ยวและการจัดการการท่องเที่ยว การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว นโยบายที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาการท่องเที่ยว พร้อมทั้งข้อมูลพื้นที่จังหวัดนนทบุรี ข้อมูลทั่วไปอำเภอบางกรวย และภาพรวมของพื้นที่ศึกษา

บทที่ 3 วิธีการศึกษา เป็นการนำเสนอขั้นตอนการศึกษา การกำหนดกลุ่มประชากรในการศึกษา กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ และทุติยภูมิ การวิเคราะห์ข้อมูลจากเกณฑ์การประเมินศักยภาพของพื้นที่ในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

บทที่ 4 ผลการศึกษา เป็นการนำเสนอผลที่ได้จากการสำรวจทางด้านกายภาพ ผลที่ได้จากผู้วิจัย และผลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ผู้ประกอบการในพื้นที่ ผู้ซื้อ และหน่วยงานภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

บทที่ 5 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ เป็นการนำเสนอข้อสรุป และข้อเสนอแนะของการศึกษา รวมถึงแนวทางการพัฒนาในอนาคต

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษาการประเมินศักยภาพและพัฒนาพื้นที่ศึกษาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยสามารถสรุปเนื้อหาออกเป็น 6 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ศึกษาแนวทางการพัฒนาเมือง ประกอบด้วย การศึกษาวิวัฒนาการและลักษณะการตั้งถิ่นฐานของเมือง ทั้งการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินจากการตั้งถิ่นฐาน โครงการพัฒนาในพื้นที่ การคมนาคมขนส่ง และการใช้ประโยชน์ที่ดินระดับภาค (ปริมณฑล) จังหวัดนนทบุรี อำเภอบางกรวย และพื้นที่ศึกษา

ส่วนที่ 2 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวและการจัดการการท่องเที่ยว ประกอบด้วย รูปแบบการท่องเที่ยว การจัดการการท่องเที่ยว การออกแบบทางกายภาพของการท่องเที่ยวการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในพื้นที่ศึกษา

ส่วนที่ 3 แนวคิดด้านการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว ประกอบด้วย การศึกษาแนวคิดการจัดศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวทั่วไป และการศึกษาแนวคิดในการกำหนดตัวแปรเพื่อประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยใช้เกณฑ์การประเมินศักยภาพของพื้นที่ของหน่วยงานราชการ จำนวน 3 หน่วยงาน ได้แก่ สถาบันวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และกรมส่งเสริมการเกษตร เพื่อใช้ในการสร้างเกณฑ์และกำหนดการให้ค่าคะแนนเพื่อใช้ประเมินศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของโครงการไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

ส่วนที่ 4 นโยบายด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ประกอบด้วย การศึกษานโยบายด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในระดับประเทศ ระดับท้องถิ่น และปัญหาด้านการท่องเที่ยว เพื่อเสนอแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ส่วนที่ 5 กรณีศึกษาโดยได้คัดเลือกแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ประสบความสำเร็จและเป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย ได้แก่ การศึกษาโครงการไม้ดอกไม้ประดับคลองสิบห้า จังหวัดปทุมธานี ในด้านการจัดการผลผลิต และการศึกษาเมืองไม้ดอกไม้ประดับเฉลิมพระเกียรติฯ หมู่บ้านท่องเที่ยวสมุนไพรดงบังถนนผลไม้บ้านหนองจวง-หนองกันเกรา จังหวัดปราจีนบุรี ที่ประสบความสำเร็จในด้านการบริหารจัดการโดยชุมชน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรต่อไป

ส่วนที่ 6 ข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดนนทบุรี และอำเภอบางกรวย พร้อมทั้งข้อมูลพื้นฐานของโครงการไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ได้แก่ ข้อมูลลักษณะที่ตั้ง ข้อมูลการแบ่งเขตการปกครอง ข้อมูลทรัพยากรทางธรรมชาติ และข้อมูลพื้นฐานอื่นๆ เพื่อให้เข้าใจภาพรวมและความเชื่อมโยงของพื้นที่ในระดับต่างๆ ตั้งแต่จังหวัด อำเภอ และพื้นที่ศึกษา ตลอดจนศักยภาพ ปัญหาและข้อจำกัดของพื้นที่

แนวทางการพัฒนาเมือง

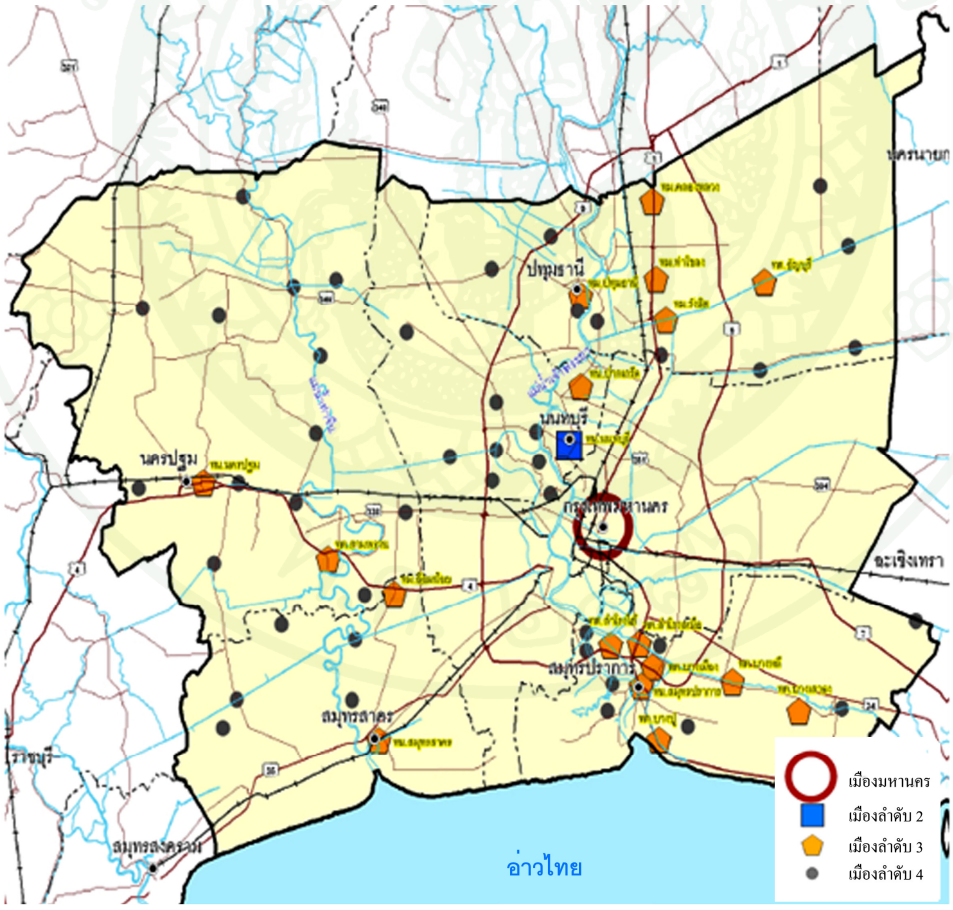
1. วิวัฒนาการและการตั้งถิ่นฐานของเมือง

กรุงเทพมหานครเป็นเมืองศูนย์กลางของประเทศไทย มาตั้งแต่สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ มีพัฒนาการลักษณะการตั้งถิ่นฐานแบบการกระจุกตัวรวมเข้าหาศูนย์กลาง โดยมีปัจจัยดึงดูดในด้านเศรษฐกิจ สังคม การบริหารและการปกครอง การคมนาคมขนส่ง และการต่างประเทศ ลักษณะการตั้งถิ่นฐานของกรุงเทพมหานครและปริมณฑลมีการพัฒนาจากรูปแบบลักษณะการตั้งถิ่นฐาน แบบเก่า โดยพื้นที่เขตชั้นในจะมีการทำกิจกรรมกระจุกรวมตัวกันหนาแน่น ต่อมาเมื่อมีการขยายตัวออกไปทางเหนือและตะวันออก ส่งผลให้เกิดการขยายตัวต่อเนื่องมาทางทิศตะวันตก ตามแนวทางการขยายตัวด้านการคมนาคมขนส่งและอุตสาหกรรม เดิมบริเวณพื้นที่นอกสุดของเขตกรุงเทพมหานครเคยเป็นพื้นที่เกษตรกรรมมาก่อน แต่ได้รับอิทธิพลการขยายตัวของเมืองทำให้พื้นที่ดังกล่าวถูกแทนที่โดยพื้นที่ชุมชน ทำให้พื้นที่เกษตรกรรมใน 5 จังหวัดปริมณฑล ได้แก่ นนทบุรี สมุทรปราการ ปทุมธานี นครปฐม และสมุทรสงคราม มีลักษณะการพัฒนาเมืองแบบกระจายตัวอยู่ในพื้นที่เกษตรกรรมบริเวณชานเมือง (กรมโยธาธิการและผังเมือง, 2550)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ดังนั้น จากลักษณะของวิวัฒนาการตั้งถิ่นฐานของเมือง จึงเกิดกระบวนการเปลี่ยนแปลงไปสู่การเป็นเมือง โดยกรมโยธาธิการและผังเมืองได้ศึกษาระดับความเป็นเมืองที่มีระดับใหญ่สูงสุด 10 ลำดับของประเทศไทย พบว่า เทศบาลนครนนทบุรี และเทศบาลปากเกร็ด เป็นเมืองขนาดใหญ่ 10 ลำดับแรกของประเทศ เนื่องจากตั้งอยู่ในเขตจังหวัดปริมณฑลที่มีกิจกรรมทางเศรษฐกิจ มีความพร้อมด้านแรงงานและการขนส่งที่สนับสนุนให้เกิดการขยายตัวของกรุงเทพมหานครอย่างต่อเนื่อง (กรมโยธาธิการและผังเมือง, 2550: 44-47)

การพัฒนาลำดับความสำคัญของเมืองในปัจจุบัน พบว่ากรุงเทพมหานครและปริมณฑลมีลำดับความสำคัญของเมืองและบทบาทเมืองสูงกว่าเมืองในภูมิภาคอื่น ๆ เนื่องจากกรุงเทพมหานครและปริมณฑลมีบทบาทเป็นกลุ่มเมืองศูนย์กลางระดับประเทศ ในปี พ.ศ. 2549 มีการกำหนดเมืองศูนย์กลางการพัฒนา 4 ลำดับ ดังแสดงในภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 ระบบชุมชนกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ปี พ.ศ. 2549
ที่มา: กรมโยธาธิการและผังเมือง (2550)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

จากภาพที่ 2.1 จะเห็นได้ว่า กรุงเทพมหานครเป็นเมืองพัฒนา ลำดับที่ 1 (เมืองมหานคร) และเมืองนนทบุรีเป็นเมืองพัฒนาลำดับที่ 2 เนื่องจากพื้นที่อยู่ใกล้กับกรุงเทพมหานครมากที่สุด โดยเมืองพัฒนาลำดับที่ 3 เป็นเมืองที่มีความสำคัญในการพัฒนาระดับเมืองและอำเภอขนาดใหญ่ ส่วนเมืองพัฒนาลำดับที่ 4 เป็นเมืองที่มีความสำคัญในระดับอำเภอและท้องถิ่นชนบท

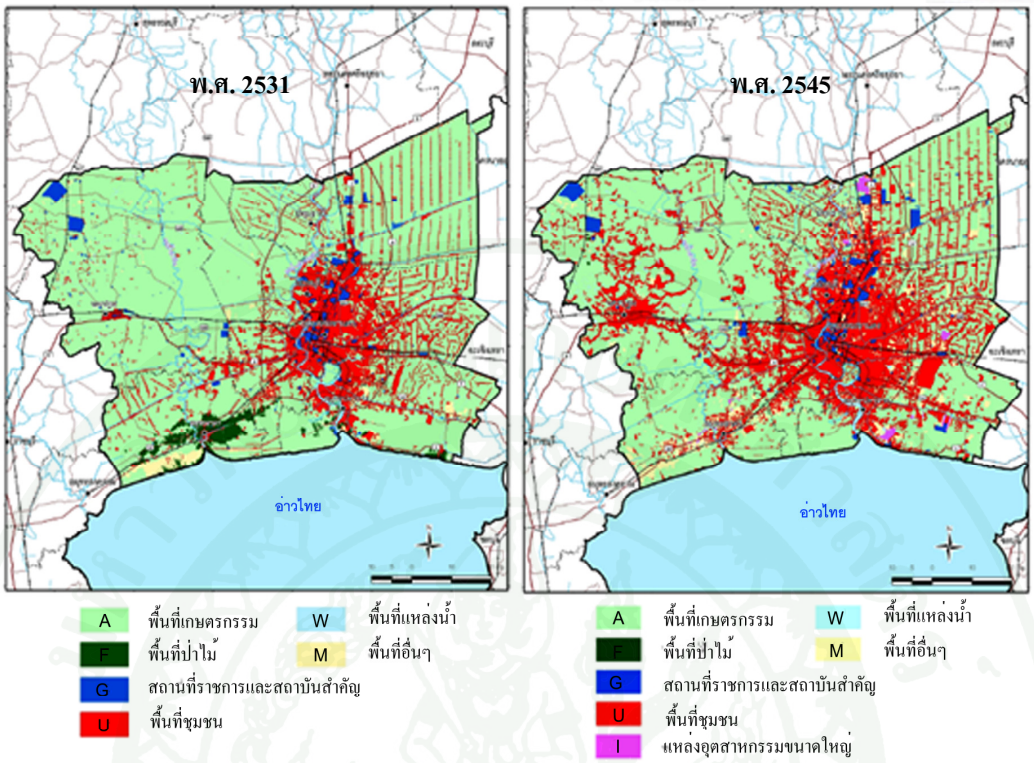
2. การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน

การเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินด้านการพัฒนาเมืองในภาพรวมของพื้นที่ภาคกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 และ 6 เป็นส่วนใหญ่เน้นการพัฒนาในพื้นที่ศูนย์กลางของพื้นที่กรุงเทพมหานครและกระจายไปสู่พื้นที่ในจังหวัดปทุมธานี สมุทรปราการ และสมุทรสาคร เป็นอันดับแรกๆ และกระจายไปสู่จังหวัดนครปฐม และจังหวัดนนทบุรี เนื่องจากเป็นพื้นที่การรองรับการขยายตัวของแหล่งงานและที่พักอาศัยที่เพิ่มขึ้น เช่น โครงการจัดสรรที่ดิน บ้านจัดสรร รีสอร์ท และสนามกอล์ฟ ดังนั้นรูปแบบการขยายตัวของกรุงเทพมหานครและปริมณฑลจะมีรูปแบบการขยายตัวออกไปจากศูนย์กลาง คือ กรุงเทพมหานคร

การเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินกรุงเทพมหานครและปริมณฑลในช่วงปี พ.ศ. 2531 ถึงปี พ.ศ. 2545 ตามข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดินในมาตราส่วน 1 ต่อ 50,000 ของกรมพัฒนาที่ดิน พบว่า ปี พ.ศ. 2545 มีการขยายตัวของพื้นที่ชุมชนเพิ่มขึ้นจำนวน 833 ตร.กม. คิดเป็นอัตราร้อยละ 5.32 ต่อปี จังหวัดที่มีการเพิ่มพื้นที่ชุมชนมากที่สุด คือ จังหวัดนครปฐม คิดเป็นร้อยละ 45.76 ของพื้นที่ทั้งหมดของจังหวัด และน้อยที่สุดคือ จังหวัดสมุทรสาครที่มีอัตราเพิ่มเพียงร้อยละ 2.26 ต่อปี ดังแสดงในภาพที่ 2.2 (กรมพัฒนาที่ดิน, 2545)

จังหวัดนนทบุรี ในปี พ.ศ. 2545 มีพื้นที่ชุมชนทั้งหมด จำนวน 142 ตร.กม. คิดเป็นร้อยละ 22 ของพื้นที่จังหวัด โดยมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นจาก ปี พ.ศ. 2531 ในอัตราร้อยละ 5.62 ต่อปี จากเดิมที่มีเพียงร้อยละ 13 ของพื้นที่จังหวัด ซึ่งส่วนใหญ่มีการขยายตัวในพื้นที่เกษตกรรม (รกร้าง) พื้นที่นาข้าว และพื้นที่สวน ในพื้นที่อำเภอเมืองนนทบุรี อำเภอปากเกร็ด อำเภอบางบัวทอง อำเภอบางกรวย (บริเวณถนนบางกรวย-ไทรน้อย ถนนกาญจนาภิเษก) และอำเภอบางใหญ่ (บริเวณพื้นที่ถนนวงแหวนรอบนอก และถนนรัตนาธิเบศน์)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาพที่ 2.2 แผนที่เปรียบเทียบการใช้ประโยชน์ที่ดินของกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ปี พ.ศ. 2531 และ พ.ศ. 2545

ที่มา: กรมโยธาธิการและผังเมือง (2550)

3. การใช้ประโยชน์ที่ดิน

3.1 การใช้ประโยชน์ที่ดินของกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

จากการเปลี่ยนการใช้ประโยชน์ที่ดินของกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ปี พ.ศ. 2531 และ พ.ศ. 2545 (ภาพที่ 2.2) จะเห็นได้ว่าการใช้ประโยชน์ที่ดินในปี พ.ศ. 2545 ยังคงเป็นพื้นที่เกษตรกรรมสูงสุดร้อยละ 65 รองลงมา คือ พื้นที่ชุมชนร้อยละ 26 ในขณะที่การใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทอื่นๆ มีสัดส่วนเพียงเล็กน้อย ส่วนการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อเกษตรกรรม โดยมากจะอยู่ในพื้นที่นอกปริมณฑลที่เชื่อมโยงกับพื้นที่เกษตรกรรมภาคกลางและภาคตะวันออก ดังแสดงในตารางที่ 2.1

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 2.1 ประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินของกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ปี พ.ศ. 2545

ประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน	พื้นที่	
	จำนวน(ไร่)	ร้อยละ
พื้นที่เกษตรกรรม	4,996.15	65.31
พื้นที่ปศุสัตว์	11.42	0.15
พื้นที่ป่าไม้	9.45	0.12
พื้นที่สถานที่ราชการและสถาบันสำคัญ	155.03	2.03
พื้นที่อุตสาหกรรมขนาดใหญ่	32.76	0.43
พื้นที่ชุมชน	1,951.68	25.51
พื้นที่แหล่งน้ำ	90.82	1.19
พื้นที่อื่น ๆ	403.16	5.27
รวม	**7,650.47**	**100**

ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน (2545)

3.2 การใช้ประโยชน์ที่ดินจังหวัดนนทบุรี

3.2.1 ลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดิน จังหวัดนนทบุรีในปี พ.ศ. 2552 มีเนื้อที่ทั้งหมด 388.939 ไร่ มีการใช้ประโยชน์ที่ดินจำแนกเป็นพื้นที่เกษตรกรรมมากที่สุด จำนวน 238.191 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 61.25 ของพื้นที่จังหวัด พื้นที่ชุมชนและสิ่งก่อสร้าง จำนวน 127.620 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 32.81 ของพื้นที่จังหวัด พื้นที่เบ็ดเตล็ด จำนวน 12.053 ไร่ คิดเป็น ร้อยละ 3.09 ของพื้นที่จังหวัด และพื้นที่แหล่งน้ำ จำนวน 11.075 คิดเป็นร้อยละ 2.85 ของพื้นที่จังหวัด ดังแสดงในตารางที่ 2.2

ตารางที่ 2.2 การใช้ประโยชน์ที่ดินของจังหวัดนนทบุรี ปี พ.ศ. 2552

ประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน	พื้นที่	
	จำนวน (ไร่)	ร้อยละ
พื้นที่ชุมชน	**127,620**	**32.81**
- พื้นที่ชุมชนและสิ่งก่อสร้าง	127,620	32.81

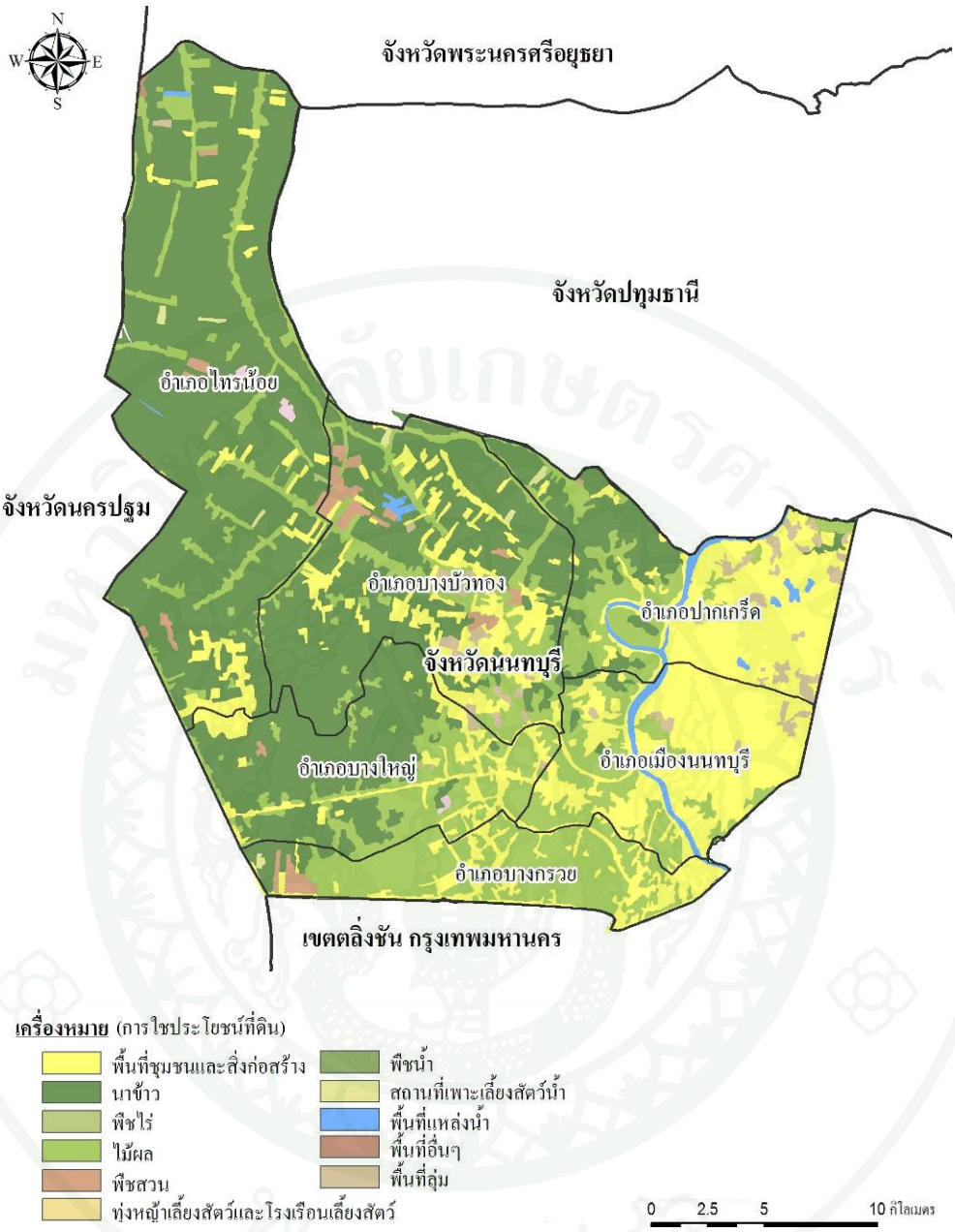
ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

ประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน	พื้นที่	
	จำนวน (ไร่)	ร้อยละ
พื้นที่เกษตรกรรม	**238,191**	**61.25**
- นาข้าว	165,930	42.66
- พืชไร่	132	0.03
- ไม้ผล	52,548	13.52
- พืชสวน	18,547	4.77
- ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์และโรงเรือนเลี้ยงสัตว์	61	0.02
- พืชน้ำ	703	0.18
- สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	270	0.07
พื้นที่แหล่งน้ำ	**11,075**	**2.85**
- พื้นที่แหล่งน้ำ	11,075	2.85
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	**12,053**	**3.09**
- พื้นที่อื่น ๆ	10,545	2.7
- พื้นที่ลุ่ม	1,508	0.39
รวม	**388,938**	**100.00**
พื้นที่ชุมชน	**127,620**	**32.81**
- พื้นที่ชุมชนและสิ่งก่อสร้าง	127,620	32.81

ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน (2552)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาพที่ 2.3 การใช้ประโยชน์ที่ดินจังหวัดนนทบุรี ปี พ.ศ. 2552
ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน (2552)

จังหวัดนนทบุรีในอดีตประชากรได้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมโดยทำสวนผลไม้ และในปี พ.ศ. 2538 ได้เกิดภัยน้ำท่วมสร้างความเสียหายให้ประชากรในพื้นที่ ประชากรจึงปรับเปลี่ยนการเพาะปลูกเป็นพืชล้มลุก และไม้ดอกไม้ประประดับ เนื่องจากเป็นพืชที่ปลูกง่าย และจำหน่ายได้รวดเร็ว

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

การใช้ประโยชน์ที่ดินด้านเกษตรกรรมในปัจจุบัน มีแนวโน้มลดลงซึ่งเกิดจากการปรับเปลี่ยนการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการเกษตรกรรมเป็นพื้นที่อยู่อาศัยมากขึ้น รวมทั้งมีความต้องการเป็นพื้นที่เพื่อรองรับการบริการด้านต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการอยู่อาศัย

การใช้ประโยชน์ที่ดินบริเวณโครงการรถไฟฟ้า มีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการเกษตรกรรมเป็นพื้นที่พาณิชยกรรมมากขึ้น ซึ่งส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินที่มีความหลากหลายในกิจกรรมต่างๆ ตามไปด้วย จึงจำเป็นจะต้องมีการวางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินและควบคุมกิจกรรมที่ไม่เหมาะสมเพื่อป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นต่อชุมชนในอนาคต

จากการที่มีพื้นที่เมืองส่วนใหญ่มีขอบเขตติดกับกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีผลดึงดูดให้ประชากรมีความหนาแน่นเพิ่มมากขึ้น จากการเพิ่มขึ้นของประชากรในจังหวัดและรองรับการขยายตัวของประชากรจากกรุงเทพมหานคร จึงทำให้พื้นที่เมืองเกิดความหนาแน่น และมีการขยายตัวไปในพื้นที่โดยรอบพื้นที่เมืองด้านทิศตะวันตกของจังหวัดนนทบุรีเป็นส่วนใหญ่ แนวโน้มการขยายตัวของเมืองออกมาทางทิศตะวันตกของจังหวัด ซึ่งเป็นพื้นที่เกษตรกรรมและชนบทอย่างรวดเร็ว แต่ด้วยวิสัยทัศน์ของจังหวัดนนทบุรีในเรื่องการเป็นที่อยู่อาศัยชั้นดีที่ต้องการให้เพิ่มพื้นที่ชุมชนสำหรับพักอาศัย ดังนั้นการกำหนดทิศทางการขยายตัวของพื้นที่เมืองควรได้รับการวางแผนและบริหารจัดการให้มีการขยายตัวในพื้นที่ที่เหมาะสม

การใช้ประโยชน์ที่ดินด้านอุตสาหกรรม ในภาพรวมมีแนวโน้มลดลงส่งผลให้แนวโน้มการขยายตัวในภาคอุตสาหกรรมของจังหวัดนนทบุรีลดลงตามไปด้วย ซึ่งอาจยังคงมีกิจกรรมหรืออุตสาหกรรมประเภทที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อพื้นที่อยู่อาศัย รวมถึงอุตสาหกรรมในด้านการเกษตรที่ยังคงสามารถคงอยู่ได้ด้วยการบริหารจัดการในอนาคต โดยจะมีแนวโน้มในด้านอุตสาหกรรมการบริการและการท่องเที่ยวจะเพิ่มขึ้นมาทดแทนในส่วนของภาคอุตสาหกรรมอื่นๆ เพื่อรองรับประชากร และการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่จะเพิ่มมากขึ้นในจังหวัดนนทบุรี

3.2.2 ศักยภาพของการใช้ประโยชน์ที่ดิน จังหวัดนนทบุรีมีศักยภาพในการใช้ประโยชน์ที่ดินเนื่องจากมีเขตติดกับกรุงเทพมหานคร ทำให้มีความเชื่อมโยงของการใช้ประโยชน์ที่ดินที่อย่างต่อเนื่องกัน ซึ่งสามารถกล่าวได้ว่าพื้นที่มีความเชื่อมต่อเป็นพื้นที่เมืองเดียวกัน โดยมีการใช้ประโยชน์ที่ดินด้านพาณิชยกรรมและที่อยู่อาศัยที่มีความหลากหลาย รวมถึงการมีโครงสร้าง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

พื้นฐานที่เชื่อมโยงต่อเนื่องกับกรุงเทพมหานคร ส่งผลให้การใช้ประโยชน์ที่ดินมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เพื่อรองรับความเจริญที่ขยายตัวออกมา

พื้นที่ของจังหวัดนนทบุรี มีลักษณะพื้นที่และแหล่งน้ำที่อุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การเกษตรกรรม ทำให้ประชากรของจังหวัดนนทบุรีส่วนใหญ่ประกอบอาชีพด้านการเกษตรกรรมเป็นหลัก โดยพื้นที่เกษตรกรรมส่วนใหญ่ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของจังหวัดนนทบุรี และการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการอยู่อาศัยของจังหวัดนนทบุรีมีศักยภาพมาก เนื่องจากมีเขตติดกับกรุงเทพมหานครที่เป็นแหล่งงานขนาดใหญ่ของประเทศ รวมทั้งมีโครงสร้างพื้นฐานที่ครอบคลุมในทุกด้าน และมีสภาพด้านภูมิทัศน์และสิ่งแวดล้อมของเมืองที่ดีที่เหมาะสมต่อการเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยชั้นดี (กรมพัฒนาที่ดิน, 2552)

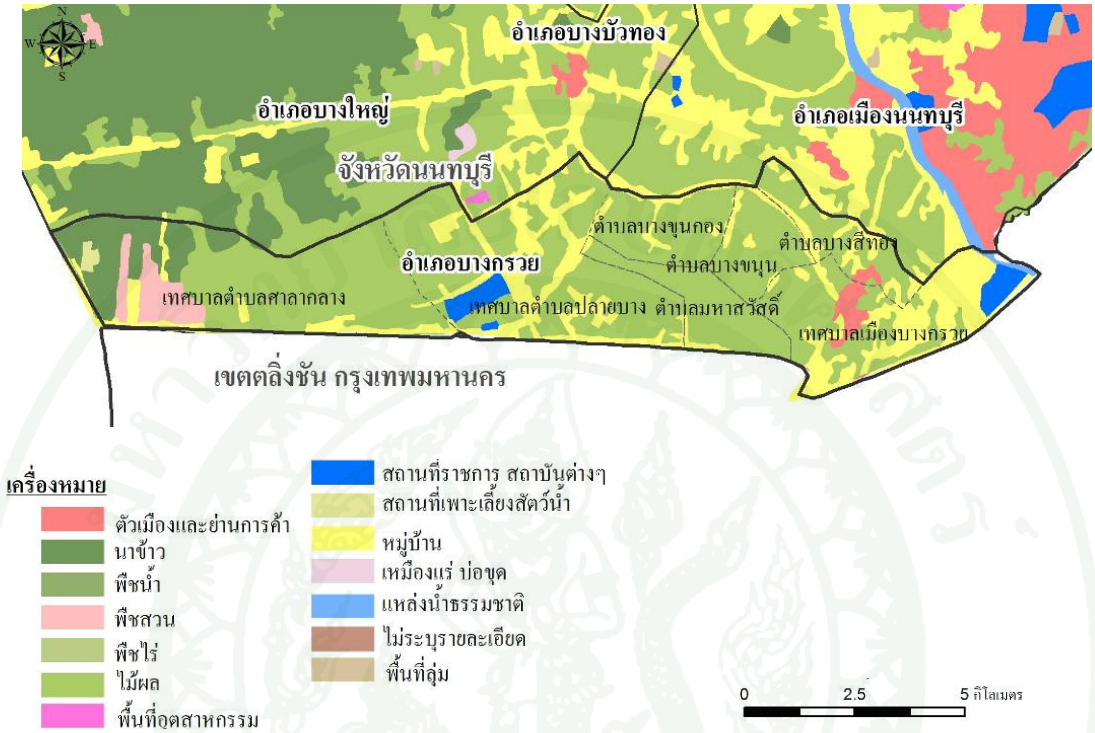
3.2.3 ทิศทางการขยายตัว จังหวัดนนทบุรีมีการขยายตัวของเมืองในรูปแบบ การกระจายตามเส้นทางคมนาคมสายหลักที่เชื่อมต่อกับกรุงเทพมหานคร การพัฒนาของพื้นที่ฝั่งตะวันออกของจังหวัดนนทบุรีมีการพัฒนารูปแบบความเป็นเมืองที่เข้มข้น เนื่องมาจากการได้รับพัฒนาที่ขยายตัวต่อเนื่องจากกรุงเทพมหานคร ตามแนวถนนงามวงศ์วานและถนนแจ้งวัฒนะ โดยมีการใช้ประโยชน์พื้นที่พาณิชยกรรม เกาะตัวตามแนวถนนทั้ง 2 เส้น รวมทั้งมีแม่น้ำเจ้าพระยาไหลตัดผ่านพื้นที่แบ่งเป็น 2 ฝั่งคือ ฝั่งตะวันออก และฝั่งตะวันตก โดยมีถนนรัตนาธิเบศร์ (สะพานพระนั่งเกล้า) ถนนนครอินทร์ (สะพานพระราม 5) และถนนชัยพฤกษ์ (สะพานพระราม 4) ใช้เป็นเส้นทางคมนาคมขนส่งที่ให้ความสะดวกในการเดินทางของประชาชนทั้ง 2 ฝั่ง ส่งผลให้พื้นที่ฝั่งตะวันตกของจังหวัดมีการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินส่วนใหญ่จากพื้นที่เกษตรกรรมเป็นพื้นที่เพื่อการอยู่อาศัย ตลอดจนกิจกรรมทางธุรกิจการค้าที่ตอบสนองความต้องการของผู้อยู่อาศัยบริเวณพื้นที่ดังกล่าว (องค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี, 2552)

3.3 การใช้ประโยชน์ที่ดินของอำเภอบางกรวย

อำเภอบางกรวยมีการใช้ประโยชน์ที่ดินส่วนใหญ่ในประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นน้อย ซึ่งตั้งอยู่ในพื้นที่ทางตะวันออกของอำเภอบางกรวย บริเวณตำบลบางสีทอง ตำบลบางคูเวียง ตำบลบางขนุน ตำบลบางขุนกอง ตำบลชะลอ ตำบลมหาสวัสดิ์ และตำบลปลายบาง ส่วนฝั่งทิศตะวันตกของอำเภอมีการใช้ประโยชน์ที่ดินส่วนใหญ่ในประเภทชนบทและเกษตรกรรม บริเวณตำบลศาลากลาง ซึ่งทำการเกษตรประเภทพืชผัก สวนผลไม้ (กรมพัฒนาที่ดิน, 2552) และมีการรวมกลุ่มของเกษตรกรในการเพาะพันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับเพื่อจำหน่าย โดยมีพันธุ์ไม้ที่นิยมปลูก ได้แก่ ชวนชม

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มะลิ กล้วยไม้ (แผนพัฒนาตำบลศาลากลาง, 2552) ซึ่งการใช้ประโยชน์ที่ดินของอำเภอบางกรวย ดังแสดงในภาพที่ 2.4

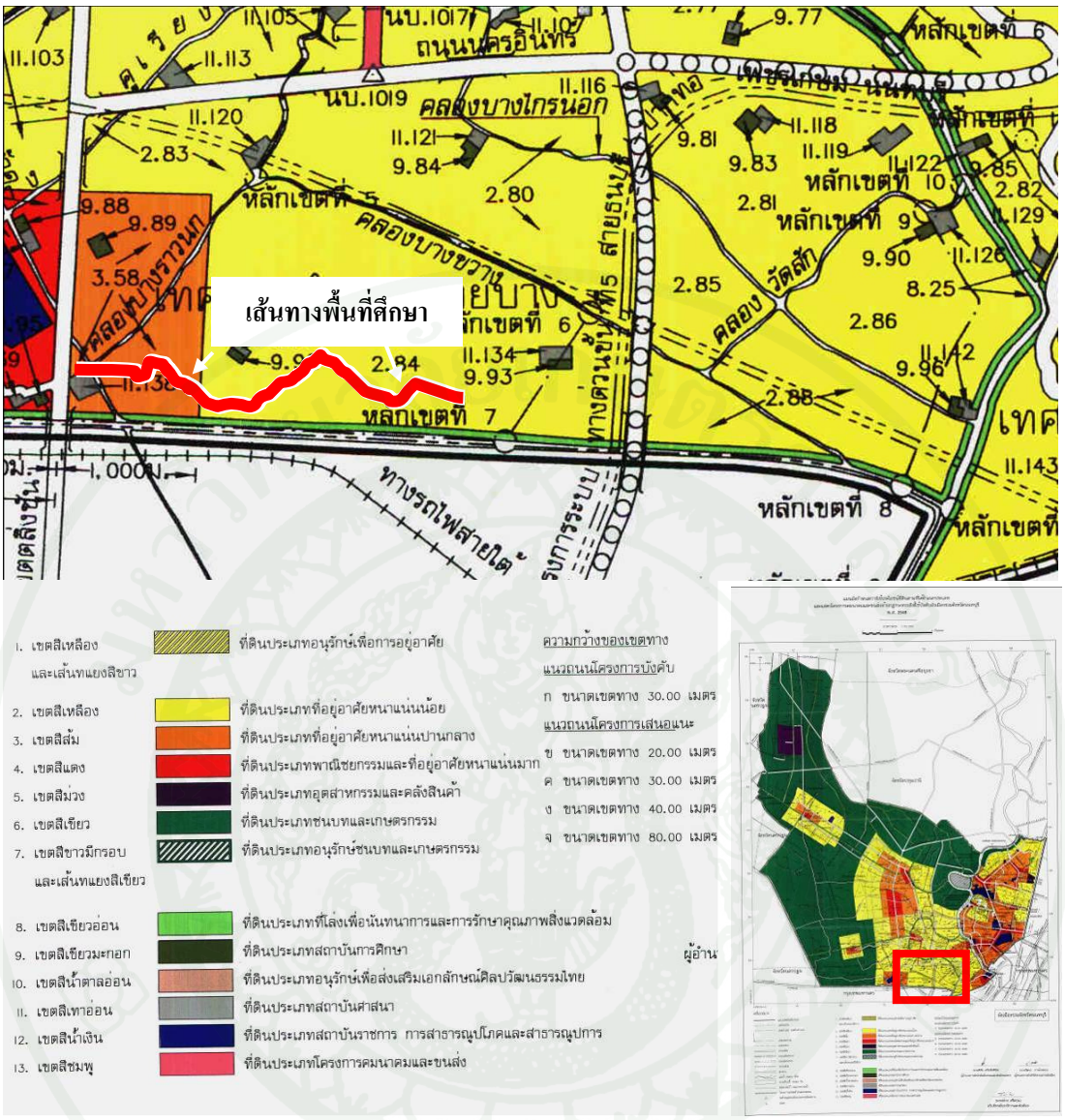

ภาพที่ 2.4 แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินของอำเภอบางกรวย ปี พ.ศ.2552
ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน (2552)

3.4 การกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน ผังเมืองรวมจังหวัดนนทบุรีในเขตพื้นที่ศึกษา

จากผังเมืองรวม จังหวัดนนทบุรี ปี พ.ศ. 2548 ซึ่งประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2548 หมดอายุ 23 มีนาคม พ.ศ 2553 และได้ขยายระยะเวลาการใช้บังคับออกไปหนึ่งปี (ขยายครั้งที่ 2) โดยกฎกระทรวงกำหนดการใช้บังคับผังเมืองรวม (ฉบับที่ 16) พ.ศ. 2553 ได้ลงประกาศในราชกิจจานุเบิกษาฉบับกฤษฎีกา เล่มที่ 127 ตอนที่ 79 ก. วันที่ 22 ธันวาคม 2553 จะสิ้นสุดการใช้บังคับวันที่ 23 มีนาคม พ.ศ. 2555 (กรมโยธาธิการและผังเมือง, 2553) ดังแสดงในภาพที่ 2.5

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาพที่ 2.5 การใช้ประโยชน์ที่ดิน ผังเมืองรวมจังหวัดนนทบุรี ปี พ.ศ. 2548
ที่มา: กรมโยธาธิการและผังเมือง (2553)

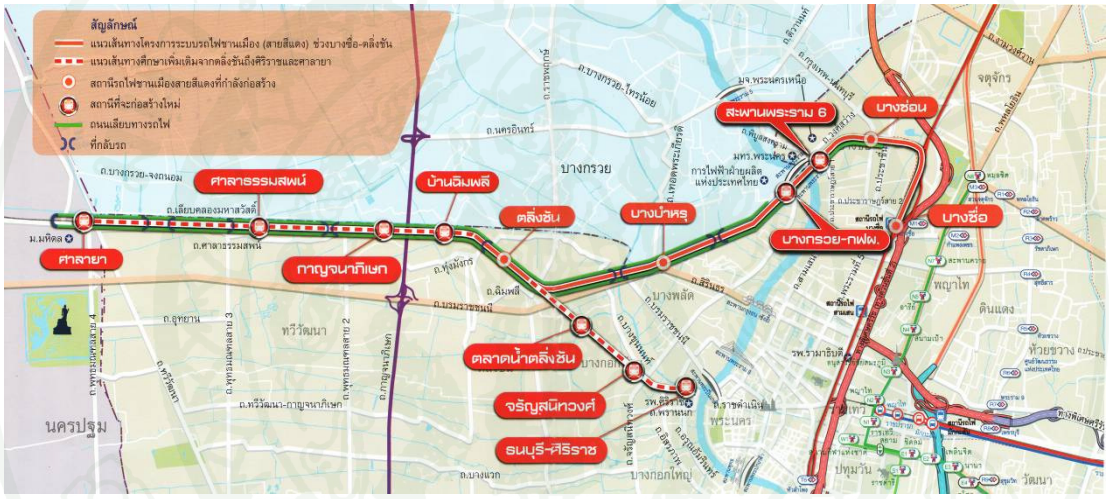
จากภาพที่ 2.5 แสดงประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตผังเมืองรวมจังหวัดนนทบุรี บริเวณเส้นทางพื้นที่ศึกษา ซึ่งประกอบด้วย เขตสีส้ม กำหนดให้ใช้ประโยชน์พื้นที่เพื่อการอยู่อาศัยที่มีความหนาแน่นปานกลางเป็นหลัก เขตสีเหลือง กำหนดให้ใช้ประโยชน์พื้นที่เพื่อการอยู่อาศัยหนาแน่นน้อยเป็นหลัก และเขตสีน้ำเงิน กำหนดให้ใช้ประโยชน์พื้นที่เพื่อการสาธารณูปโภคและสาธารณูปการเป็นหลัก

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

4. นโยบายและแผนที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ศึกษา

4.1 ระบบขนส่งมวลชนทางรางในเขตกทมฯ และปริมณฑล

ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อปี 2549 สำนักงานขนส่งและจราจรได้จัดทำแผนแม่บทโครงข่ายเส้นทางระบบขนส่งมวลชนทางรางในเขตกทมฯ และปริมณฑล ซึ่งเป็นแผนระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2553-พ.ศ. 2572) จำนวน 12 เส้นทาง รวมระยะทางทั้งหมด 508 กิโลเมตร ดังแสดงในภาพที่ 2.6 (สำนักผังเมือง กรุงเทพมหานคร, 2554) โดยมีรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 2.6 โครงข่ายเส้นทางระบบขนส่งมวลชนทางรางในเขตกทม.และปริมณฑล ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2553-พ.ศ. 2572)

ที่มา: สำนักงานขนส่งและจราจร (2553)

โครงข่ายสายหลัก มีจำนวน 8 เส้นทาง ประกอบด้วยโครงข่ายรถไฟฟ้าชานเมือง (Commutor train CT) จำนวน 2 เส้นทาง ร่วมกับระบบรถไฟฟ้าสายแอร์พอร์ตลิงค์ จำนวน 1 เส้นทาง รวมระยะทาง 189 กิโลเมตร และโครงข่ายรถไฟฟ้าขนส่งมวลชน (Mass Rapid Transit MRT) จำนวน 5 เส้นทาง ระยะทาง 217 กิโลเมตร

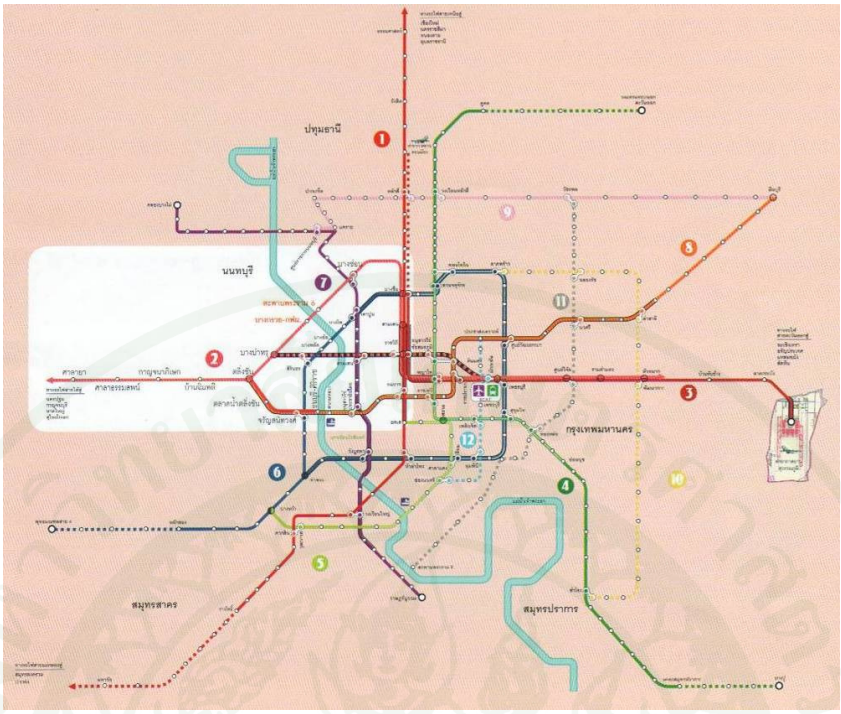
โครงข่ายสายรอง มีจำนวน 4 เส้นทางที่เป็นระบบขนส่งมวลชนรอง จำนวน 4 เส้นทางระยะทาง 102 กิโลเมตร

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

โครงการระบบรถไฟชานเมือง (สายสีแดง) ช่วงบางซื่อ-ตลิ่งชัน เป็นส่วนหนึ่งของโครงข่ายระบบขนส่งมวลชนทางรางในเขตกรุงเทพ ฯ และปริมณฑล ตามแผนเร่งด่วนตามมติครม. เมื่อวันที่ 7 พฤศจิกายน 2549 ซึ่งครม.ได้มีมติอนุมัติโครงการรถไฟชานเมือง (สายสีแดง) เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2550 และได้เริ่มก่อสร้างเมื่อวันที่ 15 มกราคม 2552 ใช้งบประมาณ 8,749 ล้านบาท ใช้ระยะเวลาในการก่อสร้าง 1,100 วัน โดยมีระยะทาง 15 กิโลเมตร มีสถานี 3 แห่ง ได้แก่ สถานีบางซ่อน สถานีบางบำหรุ และสถานีตลิ่งชัน

จากการหารือร่วมกันระหว่างการรถไฟแห่งประเทศไทย (รฟท.) กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในแนวเส้นทาง เมื่อเดือนกันยายน 2553 ได้แก่ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย เทศบาลเมืองบางกรวย และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ มีความเห็นว่าควรเพิ่มสถานี ริมสองฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา เพราะจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชนมากขึ้น จึงได้เพิ่มสถานีบางกรวย-กฟผ. และสถานีสะพานพระราม 6 เพิ่มเติม นอกจากนี้ให้ขยายระบบรถไฟชานเมือง (สายสีแดง) เพิ่มเติมจากสถานีตลิ่งชันไปศาลายา ระยะทาง 12 กิโลเมตร และจากสถานีตลิ่งชันไป ศิริราชระยะทาง 8 กิโลเมตร เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนและบรรเทาความแออัดคับคั่งของการจราจรบริเวณโรงพยาบาลศิริราช ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการเดินทางของประชาชนที่อยู่ใกล้แนวเส้นทางรถไฟ ดังแสดงในภาพที่ 2.7

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาพที่ 2.7 แผนที่การพัฒนาระบบรถไฟฟ้าในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล
ที่มา: สำนักงานขนส่งและจราจร (2553)

4.2 โครงการก่อสร้างทางพิเศษศรีรัช - วงแหวนรอบนอกกรุงเทพมหานคร

โครงการก่อสร้างทางพิเศษสายศรีรัช-วงแหวนรอบนอกกรุงเทพมหานคร ในท้องที่อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี และเขตทวีวัฒนา เขตตลิ่งชัน เขตบางพลัด เขตบางกอกน้อย เขตบางซื่อ และเขตจตุจักร กรุงเทพมหานครได้สร้างขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อขยายโครงข่ายของทางพิเศษในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ในทางทิศตะวันตกเพื่อแบ่งเบาปริมาณจราจรระดับดินและระบายการจราจรทางด้านทิศตะวันตก ระหว่างกรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียงให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โครงการก่อสร้างทางพิเศษดังกล่าวเป็นทางยกระดับขนาด 6 ช่องจราจร แนวสายทางเริ่มต้นที่ทางพิเศษศรีรัช โดยมีจุดเชื่อมต่อกับทางพิเศษศรีรัชบริเวณด้านเหนือของสถานีขนส่งสายเหนือ (หมอชิต 2) จากนั้นแนวเส้นทางจะไปทางทิศตะวันตก โดยใช้พื้นที่เขตทางรถไฟสายตะวันตก (สายใต้เดิม) ตั้งแต่บริเวณบางซื่อและข้ามแม่น้ำเจ้าพระยา บริเวณสะพานพระราม 6 หลังจากนั้นแนวสายทางยังคงไปตามเขตทางรถไฟ โดยขนานไปกับถนนบรมราชชนนีจนถึงถนนวงแหวนรอบนอกกรุงเทพมหานคร (ด้านตะวันตก) ระยะทางรวมประมาณ 16.7 กิโลเมตร โครงการกำหนดก่อสร้างแล้วเสร็จและเปิดให้บริการเดือนเมษายน 2559

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ดังนั้น กรุงเทพมหานคร จึงได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา พ.ศ. 2555 เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ คือ เนื่องจากมีความจำเป็นต้องก่อสร้าง ทางพิเศษศรีรัช - วงแหวนรอบนอกกรุงเทพมหานคร ในท้องที่อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี และเขตทวีวัฒนา เขตตลิ่งชัน เขตบางพลัด เขตบางกอกน้อย เขตบางซื่อ และเขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร เพื่ออำนวยความสะดวก และความรวดเร็วแก่การจราจรและการขนส่งอันเป็นกิจการสาธารณูปโภค โดยพระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป (11 ก.พ. 2555) พระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้บังคับได้มีกำหนด 4 ปี โดยที่ดินที่จะเวนคืนตามพระราชกฤษฎีกานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการสร้างทางพิเศษศรีรัช – วงแหวนรอบนอกกรุงเทพมหานคร

สำหรับเขตที่ดินในบริเวณที่ที่จะเวนคืนตามพระราชกฤษฎีกานี้ อยู่ในท้องที่อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี และเขตทวีวัฒนา เขตตลิ่งชัน เขตบางพลัด เขตบางกอกน้อย เขตบางซื่อ และเขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร มีส่วนแคบที่สุด 200 เมตร และส่วนกว้างที่สุด 3,000 เมตร ทั้งนี้ภายในแนวเขต ตามแผนที่ท้ายพระราชกฤษฎีกา ดังแสดงในภาพที่ 2.8

ภาพที่ 2.8 แผนที่แนวเขตเวนคืนที่ดินโครงการก่อสร้างทางพิเศษศรีรัช – วงแหวนรอบนอกกรุงเทพมหานคร

ที่มา: กรุงเทพมหานคร (2555)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

การท่องเที่ยวและการจัดการการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยว หมายถึง กิจกรรมอย่างหนึ่งของมนุษย์ ซึ่งกระทำเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดจากกิจการงานประจำโดยปกติ หรือหมายถึง การเดินทางของคนจากที่แห่งหนึ่งไปยังอีกแห่งหนึ่งเป็นการชั่วคราว โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อการพักผ่อน หรือหาความรู้ (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2548: 296-297)

1. การจัดการการท่องเที่ยว

การจัดการการท่องเที่ยว หมายถึง การกระทำอย่างมีเป้าหมายที่สอดคล้องกับหลักการทฤษฎีและแนวคิดที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงสภาพที่แท้จริง รวมทั้งข้อจำกัดต่าง ๆ ของสังคมและสภาพแวดล้อมการกำหนดแนวทาง มาตรการ และแผนปฏิบัติการที่ดี ต้องคำนึงถึงกรอบความคิดที่ได้กำหนดไว้ มิฉะนั้นแล้วการจัดการท่องเที่ยวจะดำเนินไปอย่างไร้ทิศทางและประสบความล้มเหลว (มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย, 2543)

การจัดการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ (System Approach) และบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายนั้นจำเป็นจะต้องพิจารณาระบบย่อย (Sub System) หรือองค์ประกอบหลักของการจัดการท่องเที่ยว บทบาทหน้าที่ของแต่ละองค์ประกอบ และความสัมพันธ์ (Relationship) ระหว่างองค์ประกอบเหล่านั้น รวมถึงการพิจารณาสภาพแวดล้อมของระบบการท่องเที่ยวด้วยองค์ประกอบหลักที่สำคัญในระบบการท่องเที่ยวจำแนกได้เป็น 3 องค์ประกอบ (สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, 2542 ก) ดังนี้

1.1. ทรัพยากรการท่องเที่ยว (Tourism Resources)

ทรัพยากรการท่องเที่ยว (Tourism Resources) เป็นสินค้าทางการท่องเที่ยวและเป็นจุดหมายปลายทางที่นักท่องเที่ยวจะเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว ทรัพยากรการท่องเที่ยวหมายถึง สิ่งดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวให้เกิดการเดินทางไปเยือนหรือไปท่องเที่ยว โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (รำไพพรรณ แก้วสุริยะ, 2544) ได้แบ่งทรัพยากรการท่องเที่ยวออกเป็น 2 ประเภท คือ ทรัพยากรทางธรรมชาติ (Natural Tourism Resources) และ ทรัพยากรที่มนุษย์สร้างขึ้น (Man-Made Tourism Resources) ซึ่งแบ่งออกได้ 3 ชนิด คือ แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ (Historical

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Tourism Resources) แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิต (Cultural and Rural way of Life) และ แหล่งท่องเที่ยวเพื่อนันทนาการและบันเทิง (Recreation Attraction)

1.2. การตลาดการท่องเที่ยว (Tourism Market)

การตลาดการท่องเที่ยว (Tourism Market or Tourist) การที่จะมีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวนั้นจะต้องมีการตลาดการท่องเที่ยวในการชักนำ ให้เข้ามาท่องเที่ยว ซึ่งการตลาดการท่องเที่ยว หมายถึง ความพยายามที่จะทำให้นักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวของตน และใช้สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวและบริการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวนั้น ได้แบ่งวิธีการทำตลาดการท่องเที่ยวเป็น 2 วิธี คือ การให้ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยว และการโฆษณาและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว (มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2543: 31)

1.3. การบริการการท่องเที่ยว (Tourism Services)

การบริการการท่องเที่ยว (Tourism Services) ได้แก่ การให้บริการเพื่อการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในพื้นที่หรือกิจกรรมที่มีผลเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของพื้นที่นั้น เป็นการให้ความสะดวกระหว่างการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวโดยเฉพาะ การบริการการท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่ บริการขนส่งภายในแหล่งท่องเที่ยว บริการที่พักแรม บริการอาหารและบันเทิง บริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์รวมถึงบริการจำหน่ายสินค้าที่ระลึก

2. การออกแบบกายภาพสำหรับการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้แบ่งองค์ประกอบการออกแบบกายภาพสำหรับการท่องเที่ยว ประกอบด้วยดังนี้ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2540 : 25-42)

2.1 เส้นทางท่องเที่ยว (Tourist Routes) เป็นแนวทางสัญจรที่กำหนดขึ้นสำหรับนักท่องเที่ยวให้สามารถพบเห็น หรือเข้าชมจุดที่น่าสนใจ ตามแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ได้ง่าย สะดวก ปลอดภัย และได้รับความรู้และความเพลิดเพลินจากการใช้เส้นทางที่จัดทำขึ้น

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2.2. เส้นทางทัศนาจร (Voyage Routes) คือ ทางเดินเท้า ทางรถยนต์หรือรถโดยสาร ทางจักรยาน ทางเรือหรือแพ รถไฟหรือรถราง พาหนะอื่นๆ

2.3 ทางสัญจรและที่จอดรถ (Thoroughfare and parking) ประกอบด้วย ดังนี้

การเข้าถึง คือ การที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเดินทางเข้าสู่บริเวณที่เป็นจุดหมายปลายทาง โดยการเข้าถึงสามารถแบ่งได้เป็นสองระดับ คือ ระดับการเข้าถึงในตัวเมือง และระดับการเข้าถึงจุดสนใจ

ถนน ในการออกแบบถนนจำเป็นต้องคำนึงถึงหลักสองประการ คือ ความสวยงาม และขนาดมาตรฐานต่าง ๆ ในทางวิศวกรรม โดยองค์ประกอบของถนนจะประกอบด้วย ความกว้างถนน ระยะเว้นว่างเพื่อความปลอดภัย เกาะกลางถนน วงเวียน ขอบคัน (CURB) และพื้นผิวถนน

ทางเดินเท้า ในการออกแบบทางเดินเท้าจำเป็นต้องคำนึงถึงองค์ประกอบ คือ ขนาดร่างกายมนุษย์ที่จะสัมพันธ์กับขนาดทางเท้า ความต้องการทางด้านพื้นที่ อัตราความเร็วในการเดินทาง ปริมาณการเลื่อนไหลของการสัญจร และการเลือกใช้วัสดุผิวพื้น

ทางจักรยานและที่จอดรถจักรยาน ในการออกแบบทางจักรยานและที่จอดรถจักรยานจำเป็นต้องคำนึงถึงองค์ประกอบ คือ ขนาด ระยะ รัศมีเลี้ยวโค้ง ความลาดชัน ระดับการติดตั้งป้ายของทางจักรยาน วัสดุปูพื้น ไฟแสงสว่าง การจัดบริเวณ ขนาดที่จอดรถจักรยาน และการจัดบริเวณช่องทางเท้า ของลานจอดรถจักรยานและทางจักรยาน

2.4. อาคารสาธารณะและสิ่งปลูกสร้าง (Public buildings and buildings) ประกอบ ด้วยรายละเอียดดังนี้ (กรมโยธาธิการและผังเมือง, 2548)

อาคารสาธารณะ การจัดทำสถาปัตยกรรมและสิ่งก่อสร้างต้องคำนึงถึงหลัก 2 ประการ โดยประการแรก คือ รูปแบบของอาคาร ซึ่งต้องคำนึงถึงรูปแบบสถาปัตยกรรมท้องถิ่นข้างเคียง สภาพอากาศของท้องถิ่น การปรับปรุงอาคารเดิมมาใช้งาน การกำหนดตำแหน่งที่ตั้ง ส่วนประการที่สอง คือ การเลือกที่ตั้งของอาคาร โดยคำนึงถึง สภาพทางกายภาพของพื้นที่ พิจารณาการใช้งานโดยรอบบริเวณ พิจารณาการวางกลุ่มอาคารเพื่อใช้ประโยชน์จากร่มเงา ระยะถอยร่นของอาคาร พิจารณาการขยายตัวในอนาคต โดยอาคารสาธารณะ ควรมีองค์ประกอบ ดังนี้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว คือ หน่วยให้ข้อมูลต่าง ๆแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งต้องอยู่ในทำเลที่สามารถมองเห็นได้ง่ายและอยู่ในทำเลที่นักท่องเที่ยวเดินผ่านเป็นจำนวนมาก

ศาลาที่พัก คือ อาคารโล่ง สำหรับนักท่องเที่ยวมานั่งพักหรือเป็นสถานที่หลบแดด หลบฝน หรือจุดชมทิวทัศน์ ดังแสดงในภาพที่ 2.9

ภาพที่ 2.9 ศาลาที่พัก
ที่มา: กรมโยธาธิการและผังเมือง (2548)

ห้องน้ำ การจัดห้องน้ำสำหรับการบริการนักท่องเที่ยวมักจัดเพียงสุขาและที่ล้างมือเท่านั้น จะไม่มีการจัดพื้นที่สำหรับการอาบน้ำ

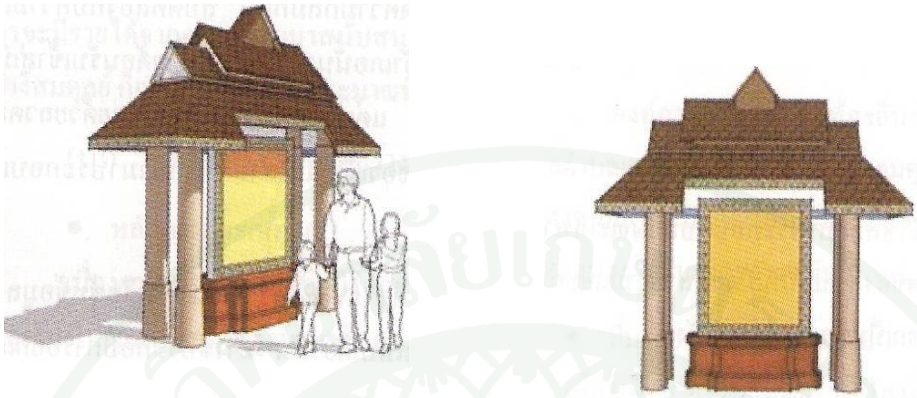
ร้านขายของ ร้านขายอาหาร และเครื่องดื่ม ควรเป็นโครงสร้างอาคารถาวรหรือเป็นซุ้มที่มีขนาดเล็ก มีโครงสร้างเบา และไม่เป็นอาคารถาวร หรืออาจเป็นรถเข็น ซึ่งส่วนมากจะเป็นที่ขายของเล็ก ๆ น้อย ๆ สำหรับนักท่องเที่ยว

สิ่งก่อสร้างและสิ่งประกอบบริเวณ ควรพิจารณาเรื่องรูปแบบ คือ รูปแบบเดิมของท้องถิ่น ความกลมกลืนของสิ่งประกอบบริเวณทั้งหมด การใช้งานกลางแจ้ง การใช้งานของคนจำนวนมาก นอกจากนี้ควรพิจารณาเรื่องของตำแหน่ง ด้านการใช้งาน มุมมอง และป้ายโฆษณา โดยสิ่งก่อสร้างและสิ่งประกอบบริเวณ ควรมีองค์ประกอบ ดังนี้

ป้าย หน้าที่หลักของป้าย เพื่อการสื่อสารข้อมูล อาจเป็นเรื่องราว ป้ายชี้ทาง ป้ายบอกกฎเกณฑ์หรืออื่นๆ ที่คนที่ใช้บริเวณหรือสัญจรไปมาควรรู้ ป้ายสามารถจำแนกได้เป็นหลายประเภท ได้แก่ ป้ายบอกสถานที่(Identification) ป้ายบอกทาง (Directional Sign) ป้ายบอกกฎข้อบังคับ (Regulation Sign) ป้ายข้อมูล (Demonstration Sign) โดยป้ายต่างๆ มีหลักเกณฑ์ในการ

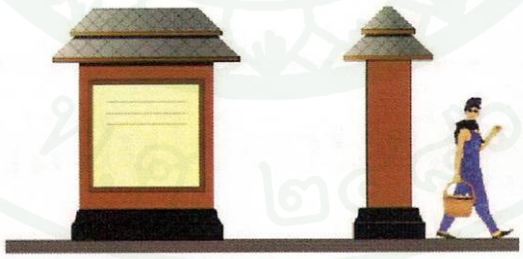
ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ออกแบบ คือ ป้ายต้องมีความชัดเจน ตำแหน่งของป้ายอยู่ในระดับสายตาซึ่งมองเห็นได้ ป้ายต้องมีความสวยงาม และมีความแข็งแรงทนทาน ดังแสดงในภาพที่ 2.10

ภาพที่ 2.10 ป้ายบอกสถานที่หรือป้ายบอกทาง
ที่มา: กรมโยธาธิการและผังเมือง (2548)

ซุ้มโฆษณา คือ สิ่งก่อสร้างที่จัดทำขึ้นเพื่อการสื่อสารหรือให้ข้อมูลต่างๆ ทั้งสำหรับผู้สัญจรโดยรถยนต์และผู้สัญจรโดยทางเท้า ซึ่งซุ้มโฆษณามีหลักเกณฑ์ในการออกแบบ คือ ซุ้มโฆษณาเพื่อใช้ในการสื่อสารชั่วคราวหรือใช้สื่อสารในบางบริเวณ อาจมีแสงไฟเพื่อให้แสงสว่าง ซุ้มโฆษณาส่วนใหญ่มักยึดติดอยู่กับที่และไม่สามารถเคลื่อนย้ายได้ หรือเป็นสิ่งก่อสร้างลอยตัวอยู่จุดเดียว หรือหลายจุดเป็นกลุ่ม หรือประกอบอยู่กับส่วนของอาคาร และตำแหน่งของซุ้มควรอยู่ในจุดที่เห็นได้ชัดเจนหรืออยู่จุดบริเวณที่ผู้คนผ่านไปมาเป็นจำนวนมาก ดังแสดงในภาพที่ 2.11

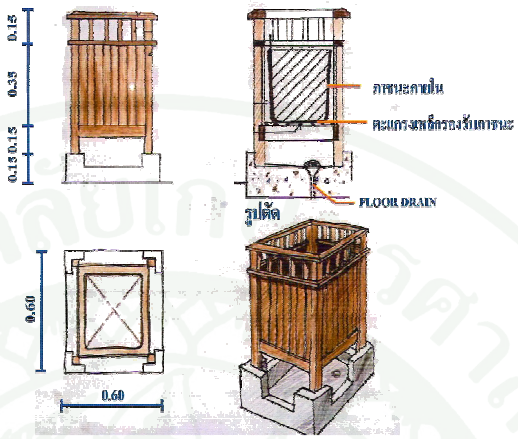

ภาพที่ 2.11 ซุ้มโฆษณา
ที่มา: กรมโยธาธิการและผังเมือง (2548)

ถังขยะและตัวรองรับขยะมูลฝอย คือ อุปกรณ์ที่ใช้เก็บรวบรวมสิ่งปฏิกูล หรือสิ่งเหลือใช้จากการใช้งานของคน โดยมีหลักเกณฑ์ในการออกแบบ ได้แก่ ถังขยะ ซึ่งควรมีรูปแบบที่กลมกลืนกับสภาพภูมิทัศน์ของพื้นที่ มีตำแหน่งและจำนวนถังขยะ ที่เพียงพอ สะดวกในการใช้งาน

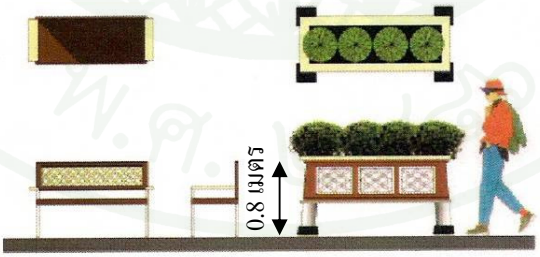
ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สามารถดูแลรักษาได้ง่าย มีความแข็งแรงทนทาน สะอาด และมีสุขอนามัยต่อผู้พบเห็น ดังแสดงในภาพที่ 2.12

ภาพที่ 2.12 ถังขยะ
ที่มา: กรมโยธาธิการและผังเมือง (2548)

กระบะต้นไม้และกระถางต้นไม้ คือ ภาชนะสำหรับใส่ดินเพื่อใช้ปลูกต้นไม้ ซึ่งอาจเป็นกระบะถาวรที่ก่อสร้างลงกับที่ หรือกระบะชั่วคราวที่สามารถเคลื่อนย้ายได้โดยสะดวก โดยมีหลักเกณฑ์ในการออกแบบ ควรมีความลึกของชั้นดินขึ้นอยู่กับต้นไม้ที่ปลูก และมีรูระบายน้ำ ลักษณะของกระบะต้นไม้ควรตั้งอยู่ลอยตัว ซึ่งทำให้สามารถทำความสะอาดได้ง่าย และมีความสูงไม่เกิน 0.80 เมตร ดังแสดงในภาพที่ 2.13

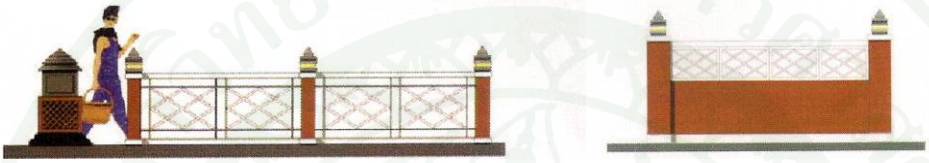
ภาพที่ 2.13 กระบะต้นไม้และกระถางต้นไม้
ที่มา: กรมโยธาธิการและผังเมือง (2548)

ที่ดื่มน้ำ คือ สิ่งอำนวยความสะดวกที่ควรจัดเตรียมไว้สำหรับผู้เดินทาง มาท่องเที่ยว ซึ่งตำแหน่งน้ำดื่มควรอยู่ในบริเวณที่ผู้คนเดินผ่านไปมา เช่น ทางเข้า หรือทางออก โดยมีหลักเกณฑ์ในการออกแบบ ได้แก่ ขนาด ความแข็งแรง ความง่ายต่อการรักษาความสะอาดของผู้ดื่ม

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สถานที่ตั้งไม่ควรตั้งอยู่ใต้ร่มไม้เพราะใบไม้ที่ร่วงมาอาจอุดตันรูระบายน้ำซึ่งทำให้เกิดความสกปรกและบริเวณรอบที่ดื่มน้ำ ควรมีดาดผิวเพื่อการระบายน้ำ และควรมีถังขยะอยู่ใกล้

รั้ว กำแพง ซึ่งรั้ว แบ่งเป็น 2 ประเภท ประเภทแรก ได้แก่ รั้วสำหรับคนเดิน เป็นที่กั้นแนวระหว่างถนนกับทางเดิน หรือกั้นมิให้คนเดินเข้าไปในบริเวณที่ไม่ต้องการ รั้วประเภทที่สอง คือ รั้วสำหรับรถยนต์ เป็นแนวรั้วเพื่อความปลอดภัย สำหรับการขับขี่ยวดยานในบริเวณที่เกิดอันตราย ดังแสดงในภาพที่ 2.14

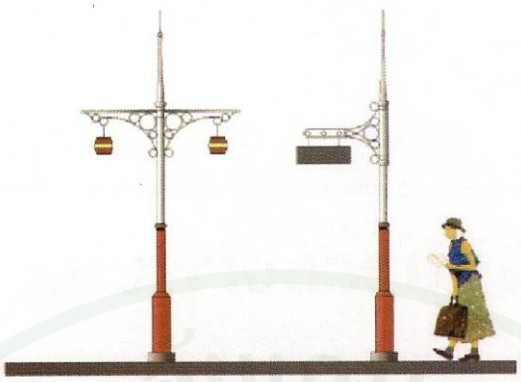

ภาพที่ 2.14 รั้วหรือกำแพง
ที่มา: กรมโยธาธิการและผังเมือง (2548)

เสากั้นการจราจร (Bollard) คือ เสาที่แสดงขอบเขตของการสัญจร หรือเสากั้นการแบ่งพื้นที่ รั้ว กำแพง เสากั้นการจราจร มีหลักเกณฑ์ในการออกแบบ ได้แก่ วัสดุที่ใช้ ควรเป็นไม้ เหล็ก(ทาสี) หรือคอนกรีต และควรยึดติดกับพื้นอย่างแน่นหนา และมีความมั่นคงแข็งแรง โดยมีขนาดความสูงไม่น้อยกว่า 0.80 เมตร และควรตั้งห่างกันไม่เกิน 1.30 เมตร สำหรับการกันรถยนต์ไม่ให้แล่นผ่าน ส่วนการกั้นจักรยาน ควรตั้งวางห่างกันไม่เกิน 0.60 เมตร

ไฟฟ้าแสงสว่าง หน้าที่ของไฟฟ้า คือ การให้แสงสว่างในเวลากลางคืนเพื่อความปลอดภัยในการสัญจรและสวัสดิภาพของผู้สัญจร ไฟฟ้ายังช่วยในการแสดงสัดส่วนของพื้นที่ รูปแบบของลักษณะพื้นที่ และไฟฟ้ายังทำให้เกิดความสวยงามต่อพื้นที่ โดยมีการเกณฑ์ในการออกแบบ คือ ควรเลือกชนิดของไฟ ชนิดหลอดไฟฟ้า เสาไฟฟ้า รวมทั้งการติดตั้งให้เหมาะสมกับการใช้งาน ปลอดภัย และกลมกลืมกับสภาพภูมิทัศน์ ดังแสดงในภาพที่ 2.15

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาพที่ 2.15 ไฟฟ้าแสงสว่าง
ที่มา: กรมโยธาธิการและผังเมือง (2548)

ทางเดินมีหลังคา (Covered Walkway) เป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวในการหลบฝนหลบแดด และช่วยชี้นำทิศทางในการเดินให้ชัดเจน โดยมีหลักเกณฑ์ในการออกแบบ ได้แก่ รูปแบบ สีสันและวัสดุ ควรมีความกลมกลืนกับส่วนประกอบอื่น ๆ ของพื้นที่ซึ่งความสูงของหลังคาในจุดต่ำสุด ไม่ต่ำกว่า 2.30 เมตร ส่วนความกว้างของหลังคาให้มีความเหมาะสมกับการใช้งาน

ซุ้มทางเข้า คือ สิ่งก่อสร้างที่จัดทำขึ้นเพื่อเป็นที่หมายตาของผู้สัญจรไปมาโดยรถยนต์ หรือทางเท้า ซึ่งซุ้มทางเข้าส่วนมากจะเน้นเรื่องความสูง เพื่อให้สามารถมองเห็นได้จากระยะไกล โดยมีหลักเกณฑ์ในการออกแบบ คือ ซุ้มทางเข้าส่วนใหญ่จะประกอบอยู่กับป้ายชื่อด้วยเพื่อให้สื่อสารได้ชัดเจนมากขึ้นหรือมีตัวหนังสือแสดงการต้อนรับ โดยความสูงของซุ้มจะต้องคำนึงถึงประเภทการสัญจร ได้แก่ ทางคนเดิน ควรมีความสูงอย่างน้อย 2.30 เมตร ทางสำหรับรถยนต์ ควรมีความสูงอย่างน้อย 3.00 เมตร และทางสำหรับรถยนต์บรรทุก รถโดยสารขนาดใหญ่ควรมีความสูงอย่าง น้อย 5.00 เมตร

ส่วนประกอบอื่นๆ นอกจากองค์ประกอบต่าง ๆ ข้างต้นแล้ว การออกแบบทางกายภาพการท่องเที่ยวยังคงมีองค์ประกอบอื่น ๆ ตามสภาพพื้นที่ เช่น รูปปั้นประติมากรรม อนุสาวรีย์ หรือสิ่งที่เกิดขึ้นจากวิถีชีวิตของคนเมือง เช่น หาบเร่แผงลอย

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

3. การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทย ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนไว้ว่า เป็นการพัฒนาที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวและผู้เป็นเจ้าของ(ชุมชน) และเป็นการจัดการทรัพยากรเพื่อตอบสนองความจำเป็นทางเศรษฐกิจและสังคม ความงามทางสุนทรียภาพ ในขณะเดียวกันก็สามารถรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและระบบนิเวศ (สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2542:3-7)

บุญเลิศ จิตตั้ง อธิบายว่า การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Sustainable Tourism) เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development) การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน จึงหมายถึง การท่องเที่ยวที่ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวและผู้เป็นเจ้าของท้องถิ่น ภายใต้ขีดความสามารถของธรรมชาติที่จะรองรับได้ และตระหนักถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน ชุมชน ขนบธรรมเนียมประเพณีที่มีต่อกระบวนการท่องเที่ยว อีกทั้งประชาชนทุกส่วนต้องได้รับผลประโยชน์ที่เกิดจากการท่องเที่ยวอย่างเสมอภาคกัน รวมถึงมีการจัดการทรัพยากรเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ในขณะที่ยังสามารถรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและระบบนิเวศของท้องถิ่นนั้นไว้ได้ ซึ่งแนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนสามารถสรุปได้ 3 มิติ ดังต่อไปนี้ (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2546:19-20)

3.1 มิติการสร้างจิตสำนึกการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม

การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนต้องมีแนวคิดที่จะให้ความรู้ ความเข้าใจ และสร้างจิตสำนึกแก่ผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทุกฝ่ายในการปกป้องรักษาทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมเป็นอันดับแรก เพื่อให้คงไว้ซึ่งความสวยงามและคุณค่าทรัพยากรท่องเที่ยว วิธีการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวมีหลายรูปแบบ เช่น การเน้นวิธีการจัดทำโปรแกรมสื่อความหมายธรรมชาติหรือวัฒนธรรมในแหล่งท่องเที่ยว การจัดให้มีนิทรรศการ/แผ่นป้ายบรรยายตามบริเวณหรือจุดท่องเที่ยวต่าง ๆ การจัดให้มีเส้นทางเดินเท้าหรือเส้นทางเดินป่าที่ให้ประสบการณ์ในการเรียนรู้ธรรมชาติหรือวัฒนธรรมแก่ผู้มาเยือน รวมถึงการฝึกอบรมมัคคุเทศก์และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยวให้สามารถชี้แนะและอธิบายเกี่ยวกับธรรมชาติและวัฒนธรรมที่นักท่องเที่ยวพบเห็น

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

3.2 มิติด้านการสร้างความพึงพอใจให้แก่นักท่องเที่ยว

การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนต้องมีแนวคิดให้นักท่องเที่ยวที่มีความปรารถนาหรือสนใจที่จะศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับธรรมชาติและวัฒนธรรม เช่น การส่งเสริมการท่องเที่ยวด้วยการจัดให้มีสื่อความหมายธรรมชาติหรือวัฒนธรรม เพื่อให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติหรือวัฒนธรรม ซึ่งเป็นการเพิ่มพูนความรู้ประสบการณ์แก่นักท่องเที่ยวให้ได้รับความพึงพอใจกลับไป

3.3 มิติด้านการสร้างความมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ให้แก่ชุมชนท้องถิ่น

การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนต้องมีแนวคิดในการมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนท้องถิ่น ที่ได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น การลงทุนด้านสิ่งอำนวยความสะดวกขนาดเล็ก การเป็นมัคคุเทศก์ การนำสินค้าหัตถกรรมพื้นบ้านมาขาย การจ้างงานในธุรกิจท่องเที่ยว

กล่าวโดยสรุป การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เป็นการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมที่ควบคู่กันไป โดยใช้ประโยชน์จากสิ่งแวดล้อมอย่างถูกต้อง เหมาะสม ด้วยการศึกษาวางแผน เพื่อส่งเสริมและสร้างสรรค์ให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมอย่างคุ้มค่าและยาวนานที่สุดในขณะเดียวกันต้องอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้คงอยู่หรือเสื่อมสภาพน้อยที่สุด

4. การท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agro Tourism)

การท่องเที่ยวเชิงเกษตร คือ รูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวที่มีการนำทรัพยากรทางการเกษตรและกิจกรรมดั้งเดิมในการดำรงชีพของมนุษย์มาทำให้เกิดประโยชน์ต่อการท่องเที่ยว นอกจากนั้นยังสามารถให้นักท่องเที่ยวพักผ่อนและคลายความตึงเครียดในชีวิตประจำวัน และนำมาซึ่งการเรียนรู้การสร้างความเข้าใจ และทัศนคติที่ดีต่ออาชีพเกษตรกรรม (ยุวดี นิรัตน์ตระกูล, 2536)

การท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง การท่องเที่ยวที่มีกิจกรรมการเกษตรเป็นทรัพยากรหลักสามารถดึงดูดความสนใจนักท่องเที่ยว โดยมีการจัดระบบการให้บริการไว้รองรับนักท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐานเป็นการสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกร รวมทั้งมีการวางแผนป้องกันและวางแนวทางแก้ไขปัญหาผลกระทบที่เกิดขึ้นอย่างเป็นระบบ (ราณี อิสิชัยกุล, 2546)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้กล่าวถึงความหมายของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรไว้ว่า การท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยังพื้นที่ชุมชน เกษตรกรรม สวนเกษตร สวนสมุนไพร ฟาร์มปศุสัตว์และสัตว์เลี้ยง แหล่งเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำต่าง ๆ สถานที่ราชการ สถาบันการศึกษาที่มีงานวิจัยและการพัฒนาเทคโนโลยีทางการเกษตร (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2552)

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรในมุมมองของกรมวิชาการเกษตร หมายถึง การนำเที่ยวชมด้านการเกษตรที่มีความหลากหลาย เช่น การทำนาข้าว สวนผลไม้ สวนไม้ดอกไม้ประดับ สวนสมุนไพร การเลี้ยงผึ้ง การเลี้ยงไหม ซึ่งผสมกลมกลืนกับธรรมชาติที่มีทัศนียภาพที่สวยงามในชนบทตามภาคต่าง ๆ ของประเทศไทย โดยเป็นสิ่งที่ดึงดูดความสนใจและสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยวที่ได้พบเห็น ดังนั้น การส่งเสริมการท่องเที่ยวตามสถานที่ดังกล่าวนั้นเป็นแนวทางหนึ่งที่จะให้ความรู้ ให้ประสบการณ์ สร้างความตื่นตาตื่นใจ ให้กับนักท่องเที่ยวและสามารถสร้างรายได้ให้เกษตรกรจากการจำหน่ายสินค้าผลผลิตทางการเกษตรจากไร่นา ผลิตภัณฑ์สินค้าเกษตรแปรรูป และค่าบริการในการให้บริการแก่เกษตรกร โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่แล้วในท้องถิ่นชนบทให้เกิดประโยชน์ และเป็นการช่วยแก้ปัญหาแรงงานที่ว่างงานจากการเลิกจ้างของสถานประกอบการในเมืองที่เดินทางสู่ชนบทในสภาพที่เศรษฐกิจตกต่ำ และยังเป็นการพัฒนาทรัพยากรชุมชนเกษตร เพื่อสร้างรายได้เสริมและรายได้นอกภาคเกษตรนอกจากนี้แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรบางจุด ยังใช้เป็นสถานที่ถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตรให้กับเกษตรกร และประชาชนทั่วไปสามารถเพิ่มรายได้ และกระจายรายได้แก่เกษตรกรในชนบท ทั้งรายได้เสริม เช่น การจำหน่ายสินค้าทางการเกษตร สินค้าแปรรูป และหัตถกรรม ส่วนรายได้นอกภาคการเกษตร ก็จะเกิดจากการให้บริการด้านความรู้ทางวิชาการ การนำชมการจำหน่ายอาหารตลอดจนให้เช่าวัสดุอุปกรณ์การเกษตรอื่นๆ และยังเป็นแหล่งให้ความรู้ทางด้านเกษตร วิถีชีวิตและวัฒนธรรมความเป็นอยู่ในชนบท ก่อให้เกิดการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรภายในประเทศ (กรมวิชาการเกษตร, 2503)

รำไพพรรณ แก้วสุริยะ ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ไว้ว่า หมายถึงการเดินทางท่องเที่ยวไปยังพื้นที่เกษตรกรรม สวนเกษตร สวนสมุนไพร ฟาร์มปศุสัตว์และเลี้ยงสัตว์เพื่อชื่นชมความสวยงามความสำเร็จและความเพลิดเพลินในสวนเกษตร นอกจากนี้ยังได้รับความรู้ตลอดจนประสบการณ์ใหม่ๆ บนพื้นฐานความรับผิดชอบมีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อมของสถานที่แห่งนั้น (รำไพพรรณ แก้วสุริยะ, 2542: 12) ทั้งยังใกล้เคียงกับ นิรชน คลธ์ธันวาร์ ที่ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรไว้ว่าเป็นรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวที่น่าสนใจอย่างยิ่ง เพราะไม่เพียงแต่ได้พักผ่อนและเยี่ยมชมเท่านั้นแต่ยังได้สัมผัสกลิ่นไอและวิถีเกษตรอย่างใกล้ชิด

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สร้างความเข้าใจและได้รับสาระประโยชน์ นอกจากนี้ยังเป็นการช่วยสร้างโอกาสและกระจายรายได้สู่ชุมชน และที่สำคัญยังได้รับรู้และคำนึงต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมและสภาพแวดล้อมให้คงไว้ซึ่งความสมบูรณ์ (นิรชน คลธ์ธันวาร์, 2544: 25) ในต่างประเทศเองก็ยังมีการให้ความหมายการท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดย Roberts and Hall ซึ่งศึกษาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในประเทศกรีซ กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงเกษตรในประเทศกรีซ เกิดจากครอบครัวเล็ก ๆ มีการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวการเกษตรในพื้นที่ชนบทและทำรายได้ให้กับครอบครัว นอกเหนือจากการทำฟาร์มเกษตร โดยเปิดโอกาสให้ผู้มาเที่ยวได้พักผ่อนในวันหยุด ซึ่งอยู่ภายใต้สิ่งแวดล้อมที่สงบและเรียนรู้วิถีชีวิตชนบท รวมทั้งได้ใช้ชีวิตแบบฟาร์มและเลือกซื้อสินค้าท้องถิ่นที่น่าสนใจ โดยที่มีการฝึกอบรมเกี่ยวกับการบริการการท่องเที่ยวให้กับครอบครัวที่เปิดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรเพื่อให้เกิดมาตรฐานในการบริการที่เหมือนกัน (Roberts and Hall, 2001: 152)

จากที่มีผู้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรไว้มากมาย ซึ่งสามารถสรุปนิยามของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ได้ว่าการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่เป็นการนำทรัพยากรทางด้านการเกษตร เช่น สวนเกษตร การปลูกพืชสวน และฟาร์มปศุสัตว์ มาจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยว เพื่อเป็นสิ่งดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยวชมโดยนักท่องเที่ยวจะได้ชื่นชมความงามและพักผ่อนหย่อนใจ โดยเป็นการสร้างโอกาสและสร้างรายได้เสริมให้กับเกษตรกรเจ้าของพื้นที่

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย กล่าวว่า ลักษณะการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจะแตกต่างกับการท่องเที่ยวทั่วไป คือ มุ่งเน้นความสนใจไปยังกิจกรรมการเกษตรต่างๆ รวมถึงสภาพแวดล้อมทางการเกษตรเป็นหลักให้โอกาสแก่นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกร สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่นรวมทั้งได้รับความเพลิดเพลินและการพักผ่อน นอกจากที่เกษตรกรมีรายได้จากการจำหน่ายสินค้าทางการเกษตรและสินค้าแปรรูปทางการเกษตรอื่น ๆ แก่นักท่องเที่ยว (สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, 2544)

4.1 องค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย ได้แบ่งองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่สำคัญไว้ 3 ประการ คือ (สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, 2544)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางการเกษตร หมายถึง ทรัพยากรที่ใช้ในการผลิตทางการเกษตร ซึ่งรวมทั้งทรัพยากรที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เช่น ดิน น้ำ พื้นที่ พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ป่า และทรัพยากรด้านการจัดการ เช่น เกษตรกรองค์กรท้องถิ่น ความรู้ทางการเกษตร เครื่องมือเครื่องใช้และเทคโนโลยีทางการเกษตรต่างๆ

ตลาดนักท่องเที่ยว สามารถแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

- **กลุ่มประชาชนและเกษตรทั่วไป** ที่มีความสนใจด้านการเกษตร เพื่อศึกษาหาความรู้เป็นแนวทางประกอบอาชีพหรือเพื่อพัฒนาอาชีพการเกษตร

- **กลุ่มนักท่องเที่ยว** ที่มีความสนใจเฉพาะด้าน เช่น ด้านการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และด้านกิจกรรมการเกษตรต่าง ๆ เพื่อการเรียนรู้วิถีชีวิตความเป็นอยู่และการประกอบอาชีพของเกษตรกร

การบริการการท่องเที่ยว เป็นการบริการสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ให้กับนักท่องเที่ยว เช่น การให้ข้อมูล หรือความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพเกษตรกรรม การจัดจำหน่ายพืชผลและผลผลิตทางการเกษตรต่าง ๆ การบริการนำเที่ยวหรือการบริการด้านที่พักแก่นักท่องเที่ยว เช่น home stay

รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้แบ่งรูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรไว้หลายรูปแบบ คือ การจัดนำเที่ยวชมสวนผลไม้ (Fuirt garden Tour) การจัดนำเที่ยวชมสวนไม้ดอกไม้ประดับ (Flower garden Tour) การจัดนำเที่ยวสวนสมุนไพร (Medical herb garden Tour) การจัดนำเที่ยวเทศกาลงานวันเกษตรของจังหวัดต่างๆ (Agricultural festival Tour) และการจัดนำเที่ยวการทำการเกษตรทั่ว ๆ ไป (General agricultural Tour)

ซึ่งนักท่องเที่ยวมีวัตถุประสงค์ในการเดินทางเพื่อสัมผัสกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวชนบท การประกอบอาชีพการเกษตรที่หลากหลาย ทั้งวิถีดั้งเดิมจนถึงการใช้เทคโนโลยีขั้นสูง ท่ามกลางทัศนียภาพธรรมชาติที่สวยงาม โดยสามารถเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรจากแหล่งผลิตโดยตรง เพลิดเพลินกับกิจกรรมทางการเกษตร สามารถเพิ่มพูนทักษะและประสบการณ์

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ใหม่ ๆ บนพื้นฐานความรับผิดชอบอย่างมีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อมของสถานที่นั้น พร้อมกับสามารถนำความรู้กลับไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2544)

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทย ได้แบ่งรูปแบบของการประกอบอาชีพของเกษตรกร และวัฒนธรรมท้องถิ่น ที่เกี่ยวข้องต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ดังนี้

รูปแบบการทำนา ที่ใช้วัฒนธรรมดั้งเดิมในการเตรียมดิน และเก็บเกี่ยว เช่น การใช้กระบือ โค ไถนา และการเก็บเกี่ยว การนวดโดยใช้แรงงานคน

รูปแบบการทำเกษตรผสมผสาน ที่มีการทำเกษตรหลายชนิดพร้อมกัน เช่น การปลูกผักปลอดสารพิษ ร่วมกับผลไม้ การขุดบ่อเลี้ยงปลาและทำนาควบคู่กัน

รูปแบบสวนผลไม้ ซึ่งมีการปลูกผลไม้ตามฤดูกาลมีการจัดกิจกรรมต่าง เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว เช่น การจัดเทศกาลชิมผลไม้ของแต่ละจังหวัด โดยการจัดกรรมวิธีการเก็บที่หลากหลาย

รูปแบบการปลูกไม้ดอกไม้ประดับ เป็นการปลูกพันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับที่มีหลากหลายชนิด เช่น การปลูกกล้วยไม้ที่จังหวัดนครปฐม และราชบุรี การปลูกไม้ดอกไม้ประดับที่จังหวัดเชียงใหม่ นครปฐม นนทบุรี เชียงราย และนครราชสีมา

รูปแบบการเกษตรเชิงอนุรักษ์ผสมผสานกับวัฒนธรรมไทยภูเขา ซึ่งเป็นการผสมผสานการเกษตรกรรมกับวัฒนาของชาวเขา เพื่อดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้เยี่ยมชม เช่น การทำเกษตรในที่สูงจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย และแม่ฮ่องสอน

รูปแบบการศึกษาและศูนย์วิจัยทดลองของหน่วยราชการต่างๆ โดยมีลักษณะทำการทำวิจัยร่วมกับหน่วยงานราชการและจัดเป็นการท่องเที่ยว เช่น ศูนย์ศึกษาห้วยฮ่องไคร้ จังหวัดเชียงใหม่ ศูนย์พัฒนาเขาหินซ้อน จังหวัดฉะเชิงเทรา

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

รูปแบบของโครงการหลวงและโครงการตามพระราชดำริ ซึ่งดำเนินการตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เช่น โครงการหลวงดอยอินทนนท์ โครงการดอยอ่างขาง และโครงการพัฒนาดอยตุง

รูปแบบชุมชนเกษตร ซึ่งเป็นการรวมวิถีชีวิตและวัฒนธรรมพื้นบ้านเข้าด้วยกัน เช่น ชุมชนประมง ชุมชนชาวเขา และชุมชนชาวสวนยาง

รูปแบบสวนเกษตรหรือฟาร์มเอกชน เช่น สวนสามพราน จังหวัดนครปฐม และฟาร์มผีเสื้อแม่สาจังหวัดเชียงใหม่

รูปแบบตลาดการเกษตร เช่น ตลาดน้ำดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี และตลาดไทสี่มุมเมือง จังหวัดปทุมธานี (สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2542)

สิ่งที่ควรคำนึงในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ได้สรุปสิ่งที่ควรคำนึงในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีรายละเอียดดังนี้ (อร สีแพร, 2544)

ผลกระทบจากการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการการท่องเที่ยว ในพื้นที่เกษตรกรรม ซึ่งจำเป็นต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อมและความกลมกลืนของพื้นที่ ได้แก่ ลานจอดรถ สุขา และสิ่งปลูกสร้างต่างๆ

ผลกระทบจากกิจกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว ที่อาจส่งผลต่อการดำเนินกิจกรรมทางการเกษตร กระบวนการผลิต และคุณภาพของผลผลิตทางการเกษตรได้ หากขาดการจัดการที่ดี

ผลกระทบจากการให้บริการทางการท่องเที่ยวบางรูปแบบ ที่จำเป็นต้องคำนึงถึงผลกระทบทางสังคม ความพร้อมของชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการท่องเที่ยวในหมู่บ้านเกษตรกรรมในลักษณะพักแรมกับเกษตรกร

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

การส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม โดยหน่วยงานภาครัฐ ถึงแม้ว่าในด้านหนึ่งจะเป็นการสนับสนุนช่วยเหลือจากชาวบ้านที่ขาดโอกาส ความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาการท่องเที่ยวให้มีโอกาสในการที่จะได้รับประโยชน์มากขึ้นแต่ในด้านหนึ่งในการดำเนินการดังกล่าวเป็นนโยบายของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ที่ได้รับมอบหมายจากส่วนกลางและมีความจำเป็นต้องมีการดำเนินการเพื่อสนองนโยบายนั้นอาจจะทำให้การพัฒนาดังกล่าวล้มเหลวเนื่องจากเป็นการพัฒนาเป็นบนลงล่าง (Top-Down) อีกทั้งผู้สนับสนุนเองก็ขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการท่องเที่ยวตลอดจนขาดความเข้าใจในความต้องการที่แท้จริงของชาวบ้านและคนในชุมชน

การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม ในกลุ่มการทำเกษตรกรรม มีข้อจำกัดด้านเงินทุนจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องดำเนินการอย่างรอบคอบในลักษณะค่อยเป็นค่อยไปเพื่อพัฒนาทรัพยากรที่มีคุณค่าอยู่แล้วในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ดังนั้น จากข้อมูลข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเป็นการท่องเที่ยวที่ต่าง จากการท่องเที่ยวในรูปแบบอื่น ๆ นั่นคือต้องมีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ ได้สัมผัส ซึ่งกิจกรรมในสถานที่นั้นควรจะประกอบด้วย การจัดจำหน่าย การสาธิตนำชมและกิจกรรมต่าง ๆ นั้นต้องน่าสนใจและแปลกกว่าแหล่งท่องเที่ยวประเภทอื่น นอกจากนั้นแล้วสิ่งที่สำคัญอีกอย่างหนึ่ง คือ ชุมชน ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการท่องเที่ยว โดยการมีส่วนร่วมกับแหล่งเที่ยวเชิงเกษตรและมีส่วนร่วมต่อรายได้ที่เกิดจากการท่องเที่ยว

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

การมีส่วนร่วมของชุมชน (People Participation)

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2544 อ้างใน ชิษณุกร พรภาณุวิชญ์, 2544) ได้ให้ความหมายการมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างยั่นยืนไว้ว่าเป็นการส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยให้ชุมชนในท้องถิ่นได้รับผลประโยชน์ และรายได้จากการท่องเที่ยว เพื่อก่อให้เกิดความรักและหวงแหนในการสร้างจิตสำนึก การดูแลและปกป้องทรัพยากรการท่องเที่ยว และสภาพแวดล้อมให้คงอยู่อย่างยั่งยืน และปรัชญา วสรัชช์ และคณะ (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2542) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของชุมชนไว้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาท้องถิ่นและชนบท ซึ่งไม่ว่ายุคใดและประเทศใดที่ได้รับการพัฒนาโดยปราศจากการร่วมมือของประชาชน

การมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นหน้าที่ของหน่วยงานท้องถิ่นที่ต้องพัฒนาท้องถิ่นและชนบทการที่ประชาชนหรือองค์กรของประชาชน ได้เข้ามาร่วมในการดำเนินงานพัฒนาท้องถิ่นและชนบทในขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งหรือทุกขั้นตอน ในรูปแบบของการตัดสินใจในการกำหนดชีวิตของตนโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อที่จะพัฒนาหรือยกระดับความสามารถของตนในการจัดการเกี่ยวกับทรัพยากรและปัจจัยการผลิตที่มีอยู่ เพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตในทุกด้านของตนให้ดีขึ้น นอกจากนี้ ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์ (2527) ยังได้อธิบายแนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน คือการที่ประชาชนหรือชุมชนพัฒนาขีดความสามารถของตนในการจัดการและควบคุมการใช้และกระจายทรัพยากรและปัจจัยการผลิตที่มีอยู่ในสังคมเพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีพทางเศรษฐกิจและสังคมตามความจำเป็นอย่างสมศักดิ์ศรีในฐานะสมาชิกในสังคม ในการมีส่วนร่วมประชาชนได้พัฒนาการรับรู้และภูมิปัญญา ซึ่งแสดงออกในรูปการตัดสินใจ การกำหนดชีวิตของตน ซึ่งเจมส์ แอล เครตัน (2544) ได้กล่าวว่า กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการ ซึ่งประชาชนมีความกังวล มีความต้องการและมีทัศนะในการที่จะมีส่วนร่วมกับรัฐในการตัดสินใจ กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการสื่อสารที่มีเป้าหมายโดยรวม เพื่อจะก่อให้เกิดการตัดสินใจในทางที่ดีขึ้นและได้รับการสนับสนุนจากสาธารณชน

ชนิดของการมีส่วนร่วมของชุมชน ตามแนวคิดของ Cohen and Uphoff (2530 อ้างใน มานิตย์ มณีธรรม และคณะ, 2545) สามารถแบ่งชนิดของการมีส่วนร่วมของชุมชน ได้ 4 ชนิด ดังนี้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ ริเริ่มตัดสินใจ ดำเนินการตัดสินใจ และตัดสินใจปฏิบัติการ

การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ประกอบด้วย การสนับสนุนด้านทรัพยากรการบริหาร และการประสานขอความร่วมมือ

การมีส่วนร่วมผลประโยชน์ ไม่ว่าจะเป็นผลประโยชน์ทางด้านวัตถุ ผลประโยชน์ทางสังคม หรือผลประโยชน์ส่วนบุคคล

การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ทำให้ประชาชนทราบว่า ผลที่ตนเองดำเนินการนั้นได้รับผลดี หรือได้รับผลประโยชน์มากน้อยเพียงใด

รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชน United Nation Department of International Economic and Social Affairs (อ้างใน ชิษณุกร พรภาณุวิชญ์, 2544) แบ่งรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนได้เป็น 3 รูปแบบ ดังนี้

การมีส่วนร่วมแบบเป็นไปเอง (Spontaneous) โดยการอาสาสมัครหรือการรวมตัวกัน เพื่อแก้ปัญหาของตนเอง ซึ่งเป็นการกระทำที่มิได้มีการช่วยเหลือจากภายนอก

การมีส่วนร่วมแบบชักนำ (Induced) เป็นการเข้าร่วมโดยความเห็นชอบความต้องการ หรือการสนับสนุนโดยรัฐบาล ซึ่งเป็นรูปแบบลักษณะทั่วไปของประเทศกำลังพัฒนา

การมีส่วนร่วมแบบบังคับ (Conceived) เป็นการมีส่วนร่วมภายใต้การดำเนินการตามนโยบายของรัฐภายใต้การจัดการโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นการบังคับโดยตรง ซึ่งจะไม่ได้ผลในระยะยาวและเกิดผลเสียหายจากการไม่ได้รับความร่วมมือจากชุมชนในที่สุด

ดังนั้น สามารถสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน คือการร่วมมือกันของประชาชนหรือชุมชน ในการคิด การวางแผน การตัดสินใจ การลงมือปฏิบัติร่วมกัน เพื่อการดำเนินกิจกรรมของชุมชนให้เกิดประโยชน์และบรรลุเป้าหมาย วัตถุประสงค์ของชุมชน โดยที่ชุมชนต้องได้รับประโยชน์มากที่สุด

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

การวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว

การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มพื้นที่ต่าง ๆ จำเป็นที่จะต้องพิจารณาถึงความสามารถหรือความพร้อมของสถานที่เป็นอันดับต้นว่ามีอยู่มากน้อยเพียงใด สมควรต่อการพัฒนาหรือปรับปรุงในระดับใดที่จะเหมาะสม นอกจากนี้หากมีแหล่งท่องเที่ยวกระจัดกระจายอยู่เป็นจำนวนมากแต่เมื่อมีการพัฒนาการท่องเที่ยวเกิดขึ้นก็จะประสบปัญหาข้อจำกัดในด้านที่เกี่ยวข้องอาทิ กำลังบุคลากร เครื่องมือ เทคโนโลยี และงบประมาณในการดำเนินการ จึงจำเป็นต้องมีการคัดเลือกเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพ หรือความสามารถในการรองรับการพัฒนาสูงหรือจัดอยู่ในอันดับแรก ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับเทคโนโลยี และค่าใช้จ่ายเพียงพอกับวงเงินงบประมาณที่มีอยู่ ดังนั้นในการจัดศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวจึงจำเป็นต้องกำหนดหลักเกณฑ์โดยพิจารณาคุณลักษณะในด้านต่าง ๆ ของแหล่งท่องเที่ยวเป็นตัววัดศักยภาพออกมาแล้วนำ มาเปรียบเทียบกันในกลุ่มแหล่งท่องเที่ยวทั้งหมดเพื่อจัดลำดับความสำคัญของศักยภาพที่มีอยู่ ทำให้เกิดการเลือกสรรแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งขึ้นมาพัฒนาตามลำดับก่อนหลังได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมกับข้อจำกัดของบุคลากร เครื่องมือ และงบประมาณที่พึงมีอยู่ แนวคิดในการจัดศักยภาพหรือความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวได้แก่

1. การจัดระดับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวทั่วไป

แนวคิดการจัดศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวทั่วไป มีการพิจารณาจากองค์ประกอบ ดังนี้ (วิวัฒน์ชัย บุณยภักดิ์, 2538: 42-45)

1.1. คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว หมายถึง สาระที่เป็นแก่นแท้จริงของแหล่งท่องเที่ยวซึ่งนับเป็นคุณค่าหรือความสำคัญที่มีอยู่อันจะยังผลเป็นสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยว เป็นสิ่งสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยวและเป็นสิ่งตอบสนองความสนใจหรือความต้องการของนักท่องเที่ยว ลักษณะคุณค่าเหล่านี้ในแต่ละแหล่งท่องเที่ยวจะมีมากน้อยไม่ทัดเทียมกัน เช่น ชายทะเลซึ่งมีภูมิทัศน์สวยงามด้วยเกาะแก่ง หาดทรายขาว และน้ำทะเลใสสะอาด ย่อมจะมีคุณค่ามากกว่าชายทะเลที่มีภูมิทัศน์ธรรมดาหรือพบเห็นได้ทั่วไป หาดทรายโคลน และน้ำทะเลขุ่น หรือวัดที่มีโบราณวัตถุสถานเป็นแบบสถาปัตยกรรมเก่าแก่ มีประวัติเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์สำคัญในประวัติศาสตร์ก็ย่อมจะมีคุณค่ามากกว่าวัดที่สร้างตามแบบสถาปัตยกรรมสมัยใหม่และไม่มีประวัติความเป็นมาน่าสนใจ เป็นต้น

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

1.2 ความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยว ความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยว หมายถึง สิ่งหรือส่วนประกอบของสถานที่แห่งนั้นที่จะต้อนรับนักท่องเที่ยว หรือช่วยในการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวที่จะเลือกเดินทางมาสู่สถานที่แห่งนั้น ซึ่งแม้ว่าความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวจะไม่ใช่สิ่งดึงดูดใจหรือสิ่งตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว แต่ความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวมีอิทธิพลมากในการตัดสินใจเลือกเดินทางมายังสถานที่นั้น ซึ่งความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวควรเป็นไปตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

สภาพการเข้าถึง หมายถึง สภาพการคมนาคมไปสู่แหล่งท่องเที่ยวนั้นๆ มีความสะดวกสบาย เหมาะต่อการเดินทางท่องเที่ยวมากน้อยเพียงใด โดยพิจารณาจากระยะทางจากจุดศูนย์กลางการท่องเที่ยวมาสู่แหล่งท่องเที่ยว เช่น ระยะทางจากตัวเมือง ซึ่งจะเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวของพื้นที่นั้น เป็นต้น พิจารณาจากลักษณะการเดินทางว่าเป็นอย่างไร เช่น โดยรถยนต์ เรือ หรือการเดินเท้า สภาพของเส้นทางเอื้ออำนวยต่อการเดินทางมากน้อยเพียงใด มีสภาพเป็นถนนคอนกรีต ราดยาง ลูกรัง หรือถนนดิน ถ้าเป็นแม่น้ำลำคลอง ต้องใช้เรือ หรือแพ มีสิ่งกีดขวางหรือไม่ และถ้าเป็นทางเท้า สภาพทางเดินดีหรือไม่ ระยะทางเดินเหมาะกับนักท่องเที่ยวเพียงใด การจัดหาพาหนะสะดวกหรือยาก และค่าว่าจ้างแพงหรือถูก เป็นต้น

สิ่งอำนวยความสะดวก หมายถึง สิ่งบริการขั้นพื้นฐานต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการท่องเที่ยวและระบบสาธารณูปการ ซึ่งมีอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ ที่นักท่องเที่ยวสามารถจะใช้ได้อย่างสะดวกสบายมากน้อยเพียงใด เช่น ที่พักแรม ร้านอาหารและเครื่องดื่ม สถานเริงรมย์ สถานบริการอื่น ๆ ระบบไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ สถานรักษาพยาบาล สถานีตำรวจ หรือระบบรักษาความปลอดภัย เป็นต้น สิ่งเหล่านี้จะพิจารณาทั้งปริมาณและคุณภาพควบคู่กันไป และถ้าหากในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวนั้นไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างครบถ้วน ก็จะพิจารณาถึงความสะดวกและความใกล้ไกลที่จะไปอาศัยใช้บริการสิ่งอำนวยความสะดวกจากแหล่งชุมชนข้างเคียงได้ยากง่ายเพียงใด

สภาพแวดล้อม หมายถึง สิ่งรอบตัวของแหล่งท่องเที่ยว ที่รวมตั้งแต่สภาพทางภูมิศาสตร์ ระบบนิเวศ และสภาพอื่น ๆ เช่น สภาพทางกายภาพ สภาพอากาศ กลิ่น เสียง ควัน สภาพน้ำตามแหล่งน้ำขุ่นข้น หรือใสสะอาด และความสะดวกอื่น ๆ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้ทั้งในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวเอง และบริเวณข้างเคียง หากสภาพแวดล้อมเกิดเป็นปัญหาจนเป็นไปในลักษณะมลภาวะ ย่อมจะส่งผลดีให้แหล่งท่องเที่ยวเกิดสภาพเสื่อมโทรม ลดคุณค่า และลดความประทับใจต่อนักท่องเที่ยว

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ข้อจำกัดในการรับนักท่องเที่ยว หมายถึง อุปสรรคหรือข้อขัดข้องในการใช้สถานที่แห่งนั้นเป็นแหล่งท่องเที่ยว เช่น ข้อจำกัดด้านพื้นที่ที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ครั้งละไม่มาก ถ้ามีนักท่องเที่ยวมากในที่พัก น้ำประปา ไฟฟ้า จะบริการได้ไม่เพียงพอ ปัญหาความปลอดภัยต่อนักท่องเที่ยว ปัญหาผู้ก่อการร้าย ข้อจำกัดเป็นเขตหวงห้ามของราชการหรือเอกชน

ความมีชื่อเสียงในปัจจุบัน หมายถึง ความเป็นที่รู้จักแพร่หลายของแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ ในกลุ่มนักท่องเที่ยวโดยทั่วไปในปัจจุบัน

ดังนั้นการประเมินศักยภาพของการท่องเที่ยว ควรจะมีการประเมินคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวนั้นและเตรียมความพร้อมของการเป็นแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งเป็นองค์ประกอบเสริมเพื่อทำให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจมาเที่ยวในสถานที่นั้น ๆ

2. การกำหนดตัวแปรเพื่อประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

การประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวของแต่ละพื้นที่นั้นมีหน่วยงานราชการหลายภาคส่วนได้กำหนดตัวแปรในการประเมินศักยภาพของพื้นที่ ซึ่งมีหน่วยงานราชการเพียงบางส่วนเท่านั้นที่ได้กำหนดตัวแปรที่มีส่วนเกี่ยวข้องการประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ได้แก่ สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และกรมส่งเสริมการเกษตร โดยมีรายละเอียดการกำหนดตัวแปรเพื่อประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรแต่ละหน่วยงาน ดังนี้

2.1 สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย ได้กำหนดตัวแปรเพื่อประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร (สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, 2543) ดังนี้

2.1.1 ลักษณะของการทำเกษตรกรรม

2.1.2 ลักษณะสิ่งดึงดูดใจ หรือจุดขาย

2.1.3 โครงสร้างพื้นฐาน คือ โครงสร้างพื้นฐานในการเข้าถึงและการเอื้ออำนวยต่อการใช้ประโยชน์ด้านการท่องเที่ยว

2.1.4 การใช้เป็นแหล่งท่องเที่ยวและแหล่งเกษตรที่ใช้เป็นแหล่งท่องเที่ยวอยู่แล้วแสดงถึงความมีศักยภาพระดับหนึ่งรวมทั้งความมีประสบการณ์ในการท่องเที่ยว

2.1.5 ความต้องการใช้ประโยชน์ด้านการท่องเที่ยว

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2.1.6 การมีแหล่งท่องเที่ยวเสริม

2.1.7 ความสามารถใช้เป็นแหล่งท่องเที่ยวในรอบปี

2.1.8 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่การเกษตร

2.2 การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้ยึดหลักในการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยพิจารณาจากความพร้อมของพื้นที่ และความพร้อมการบริการนักท่องเที่ยว (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2544) ดังนี้

2.2.1 การจัดเส้นทางนำชมในพื้นที่ โดยจัดพื้นที่ให้นักท่องเที่ยวเข้าชมแยกจากพื้นที่เกษตรจริง

2.2.2 การมีพื้นที่ หรือโรงเรือนคัดแยกและบรรจุผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร

2.2.3 การมีสถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรสด หรือแปรรูป พร้อมติดป้ายราคาชัดเจน

2.2.4 การมีวิทยากรบรรยาย

2.2.5 การมีป้ายสื่อความหมาย

2.2.6 การมีเอกสารเผยแพร่

2.2.7 การยินดีรับบริการนักท่องเที่ยวเมื่อมีการแจ้งวัน หรือเวลาล่วงหน้า

2.2.8 การกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยว ราคาค่าเข้าชมสถานที่ และค่าบริการอื่นๆ (มีใบเสร็จรับเงินหรือหลักฐานการรับเงินมอบให้)

2.2.9 การเปิดบริการทุกวันไม่เว้นวันหยุดราชการ

2.2.10 การจัดอาหารพื้นบ้าน น้ำดื่ม และเครื่องดื่มจำพวกสมุนไพร หรือน้ำผลไม้บริการ

2.2.11 การมีบริเวณที่จอดรถ

2.2.21 การมีห้องสุขาบริการ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2.3 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้กำหนดตัวแปรในการประเมินศักยภาพการท่อง เที่ยวเชิงเกษตรของกรมส่งเสริมการเกษตรโดยมีหลักการในการพิจารณาและคัดเลือกพื้นที่ดำเนินงานท่องเที่ยวเชิงเกษตร (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ,2544) ดังนี้

2.3.1 ปัจจัยหลักที่จูงใจ ได้แก่ ความโดดเด่นด้านการเกษตร (ที่มีอยู่แล้วในพื้นที่ หรือสร้างขึ้นใหม่ได้ไม่ยาก) เอกลักษณ์ทางวิถีชีวิต วัฒนธรรม และความเป็นอยู่เฉพาะท้องถิ่น เทศกาลหรือปรากฏกาลพิเศษรวมถึงบรรยากาศ ทัศนียภาพสวยงาม

2.3.2 ปัจจัยประกอบ ได้แก่ สภาพแวดล้อม ภูมิภาค ภูมิทัศน์สวยงาม สภาพเศรษฐกิจและสังคม ความร่วมมือของเกษตรกร หรือชุมชนเกษตรมีความสนใจ และตั้งใจเข้าร่วมในระดับสูง

2.3.3 ปัจจัยสนับสนุนและสิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ ที่พัก ร้านอาหาร ร้านจำหน่ายสินค้า กฎ ระเบียบของท้องถิ่น สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ และมีแหล่งงบประมาณสนับสนุน (ของเกษตรกร ภาคเอกชน แหล่งลงทุนอื่นๆ)

2.3.4 ปัจจัยพื้นฐานและการคมนาคม ได้แก่ สาธารณูปโภค (ไฟฟ้า ประปา การสื่อสาร) เป็นเส้นทางท่องเที่ยวหลักอยู่แล้ว เป็นเส้นทางที่มีคนเดินทางผ่านเป็นจำนวนมากการเดินทาง (ทางบก ทางน้ำ ทางอากาศ)

3. การแบ่งมิติการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ตัวแปรในการประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จำเป็นต้องมีการแบ่งมิติของการท่องเที่ยวในด้านต่าง ๆ เพื่อจัดหมวดหมู่และนำไปประเมินศักยภาพของพื้นที่ในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรซึ่งประกอบด้วย มิติ 6 มิติ ได้แก่ ลักษณะทางด้านกายภาพ ลักษณะทางด้านเศรษฐกิจ และสังคมอัตลักษณ์หรือเอกลักษณ์ของพื้นที่ คุณค่าทางการเรียนรู้และการ ศึกษาลักษณะการบริหารจัดการ และโอกาสในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวของพื้นที่ (มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย, 2544)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

นโยบายและปัญหาด้านการท่องเที่ยว

1. นโยบายด้านท่องเที่ยว

1.1 นโยบายระดับประเทศ

จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9, 10 และ 11 ซึ่งกล่าวถึงวิสัยทัศน์ของการพัฒนาประเทศ โดยใช้เป็นกรอบแนวทางการพัฒนาประเทศและภาคที่สำคัญและเป็นช่วงการดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาในทุกมิติอย่างยั่งยืน สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนและท้องถิ่น การพัฒนายึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง มีการวางแผนเชื่อมโยงการพัฒนาเชิงพื้นที่จากระดับประเทศลงสู่การพัฒนาระดับภาค ซึ่งการวางบทบาทของภาคนับเป็นส่วนหนึ่งของยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคกลาง โดยแผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ 10 จะมุ่งเน้นสังคมที่อยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน (Green and Happiness Society) เป็นปรัชญาในการบริหารประเทศ เน้นการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ คุณธรรม การสร้างเศรษฐกิจให้มีคุณภาพและเป็นธรรม การดำรงความหลากหลายทางชีวภาพและสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อม รวมถึงการพัฒนาระบบการบริหารจัดการให้เกิดธรรมภิบาลภายใต้ระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และดำเนินการต่อเนื่องในแผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ 11 จะมุ่งเน้นการสร้างความเชื่อมโยงเศรษฐกิจสู่ภูมิภาค เพื่อสร้างสังคม สร้างงาน สร้างรายได้ สู่ชุมชน รวมทั้งการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยกำหนดทิศทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับศักยภาพการรองรับของพื้นที่ เพื่อสร้างความยั่งยืนให้กับการท่องเที่ยวในท้องถิ่น

ดังนั้น จากแผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ 11 การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยจึงได้จัดทำแผนการท่องเที่ยวของประเทศไทย ซึ่งรัฐบาลได้มีนโยบายที่ชัดเจน ที่จะพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทยในทางที่ยั่งยืนโดยกระจายแหล่งท่องเที่ยวไปทั่วทุกภูมิภาคของประเทศที่มีศักยภาพ สนับสนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วมมากที่สุด ในการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว โดยให้การศึกษาในการบริหารจัดการสถานที่ท่องเที่ยว เพื่อกระจายรายได้สู่ทุกครัวเรือน และนำผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวมาปรับปรุงพัฒนาโดยสร้างความตระหนักให้ชุมชนเพื่อรักษาไว้ซึ่งประเพณี วัฒนธรรมของชุมชนและเป็นการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

นโยบายของรัฐบาลด้านการท่องเที่ยว ได้มุ่งเน้นการขับเคลื่อนเศรษฐกิจตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งมุ่งเน้นส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพและยั่งยืน ทั้งในมิติ “มูลค่า คุณค่า สะดวก สะอาด และปลอดภัย” ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ที่ชัดเจน ง่ายต่อการรับรู้ จดจำในลักษณะกลุ่มพื้นที่ (Cluster)

กลยุทธ์และแนวทางการดำเนินงานของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ยังได้เน้นย้ำเจตนารมย์อย่างต่อเนื่องที่จะรณรงค์ให้เกิดการรักษาสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ไม่ว่าจะเป็นผลงานในอดีตที่ทำต่อเนื่องถึงปัจจุบัน อาทิ การให้รางวัลอุตสาหกรรมท่องเที่ยวดีเด่นด้านการรักษาสิ่งแวดล้อม (Tourism Awards) การสนับสนุนการให้มาตรฐานโรงแรมสีเขียว (Green Leaf Hotel) การสนับสนุนกิจกรรมด้านรักษาสิ่งแวดล้อม ฯลฯ ประกอบกับแนวโน้มโลกที่นักท่องเที่ยวหันมาให้ความสำคัญอย่างยิ่งกับสภาวะวิกฤต “โลกร้อน” ททท. จึงมีแนวคิด “7 Greens” (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2553) ดังแสดงในภาพที่ 2.16

ภาพที่ 2.16 แนวคิด “7 Greens”
ที่มา: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2553)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

จากภาพที่ 2.16 ภายใต้แนวคิด “7 Greens” นั้นประกอบด้วยรายละเอียดดังนี้

Green Hearts หมายถึง การสร้างความรู้สึกให้นักท่องเที่ยวและชุมชนมีหัวใจที่เปี่ยมไปด้วยรัก ความศรัทธา ใส่ใจ และให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อม

Green Logistics หมายถึง การปรับเปลี่ยนวิธีการเดินทางหรือรูปแบบการให้บริการด้านการคมนาคมขนส่ง เพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและเน้นการเสนอขายกิจกรรมท่องเที่ยวที่ใช้ยานพาหนะเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เช่น การขี่จักรยาน การเดินทางด้วยขนส่งมวลชน (รถไฟ รถประจำทาง)

Green Attractions หมายถึง การสนับสนุนการเสนอขายแหล่งท่องเที่ยวที่มีรูปแบบการบริหารจัดการที่ดี ที่ตระหนักถึงคุณค่าของสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เป็นหลัก

Green Communities หมายถึง การสนับสนุนการเสนอขายแหล่งท่องเที่ยวชุมชน ทั้งชุมชนเมืองและชนบท ที่ให้ความสำคัญกับการจัดการท่องเที่ยวควบคู่ไปกับการใส่ใจต่อสิ่งแวดล้อมและวิถีชีวิตดั้งเดิมของชุมชน

Green Activities หมายถึง การสนับสนุนการเสนอขายกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีความเหมาะสมกับพื้นที่ เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม รวมทั้งอยู่ภายใต้ขอบเขตความเหมาะสมของจำนวนนักท่องเที่ยวในพื้นที่/ครั้ง

Green Services หมายถึง การสนับสนุนการเสนอขายรูปแบบการให้บริการของธุรกิจท่องเที่ยวต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น ที่พัก ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก ที่สามารถสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยว ด้วยมาตรฐานและคุณภาพที่ดี ภายใต้การคำนึงถึงสภาพแวดล้อมที่มีการดูแลอย่างเหมาะสม

Green Plus หมายถึง การเน้นกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ตอบแทนสู่สังคม ด้วยความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม โดยการลด ละ เลิก พฤติกรรมที่ก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม รวมถึงการสร้างสิ่งแวดล้อมใหม่ที่ดี เช่น การปลูกป่า

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สำหรับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในประเทศไทย การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้เสนอจังหวัดนำร่องในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจำนวน 4 จังหวัด คือ สมุทรสาคร ชลบุรี เชียงใหม่ และขอนแก่น และกรมวิชาการเกษตร ได้จัดทำโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ด้านการเกษตร ซึ่งเป็นความร่วมมือระหว่างกรมวิชาการเกษตรและการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เพื่อเป็นการช่วยสนับสนุนปีการท่องเที่ยว (Amazing Thailand 1998-1999) โดยเห็นว่าควรมีการปรับปรุงศูนย์วิจัยและสถานีทดลองของกรมวิชาการเกษตรให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวและให้ความรู้ทางด้านการเกษตร แก่นักท่องเที่ยวและประชาชนผู้สนใจทั่วไป ซึ่งนั่นคือจุดเริ่มต้นของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในประเทศไทย ดังนั้นจากการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จึงทำให้ปี พ.ศ. 2546 การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยร่วมกับกรมวิชาการเกษตรจัดทำคู่มือ “ท่องเที่ยวเกษตรทั่วถิ่นไทย” เพื่อเป็นการสนับสนุนการท่องเที่ยว Amazing Thailand Experience Variety โดยแบ่งตามภาคได้ตามตารางที่ 2.3 ดังนี้

ตารางที่ 2.3 แบ่งการท่องเที่ยวเชิงเกษตรตามภาค

ภาค	จำนวน (จังหวัด)	ชื่อจังหวัด
ภาคเหนือ	7	เชียงราย เชียงใหม่ ลำปาง อุตรดิตถ์ แพร่ น่าน และพิษณุโลก
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	9	เพชรบูรณ์ เลย อุดรธานี หนองคาย ขอนแก่น สุรินทร์ สระบุรี ลพบุรี และนครราชสีมา
ภาคกลาง	10	สุพรรณบุรี อ่างทอง พระนครศรีอยุธยา นครปฐม นนทบุรี กรุงเทพมหานคร กาญจนบุรี สมุทรสงคราม ราชบุรี และเพชรบุรี
ภาคตะวันออก	3	นครนายก จันทบุรี และตราด
ภาคใต้	9	ชุมพร ระนอง พังงา กระบี่ ภูเก็ต สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช พัทลุง และสงขลา

ที่มา: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2553)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

1.2 นโยบายระดับภาค

กรมโยธาธิการและผังเมือง ได้ศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการพัฒนาภาคทั้งด้านบทบาทและความร่วมมือทางเศรษฐกิจของประเทศ โดยได้นำปัจจัยมาศึกษาวิเคราะห์ เพื่อเป็นกรอบในการวางผังภาค ซึ่งจากการวิเคราะห์ ฯ สรุปได้ว่า ด้านการท่องเที่ยวในส่วนของภาคกลาง จะมีแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวของภาคกลางสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวทั่วโลกเข้าสู่พื้นที่ ทั้งนี้ ตลาดการท่องเที่ยวของภาคกลาง ยังถือเป็นแหล่งท่องเที่ยวหลักของประเทศ โดยกรุงเทพมหานคร มีจำนวนผู้มาเยี่ยมเยือนสูงสุด รองลงมาคือ นครปฐม นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ และสมุทรสาคร ส่วนการบริการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวในปัจจุบัน ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับเรื่องสิ่งแวดล้อม การอนุรักษ์ และการมีกิจกรรมที่เป็นประโยชน์กับสุขภาพ

จากการวิเคราะห์บทบาทและหน้าที่ของกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่า เมืองในภาคจะมีบทบาทหลัก ๆ จำนวน 8 ด้าน ได้แก่ ประชากร เศรษฐกิจ อุตสาหกรรม การท่องเที่ยว การศึกษา การสาธารณสุข การบริการราชการ และ การคมนาคมขนส่ง โดยบทบาทเด่น คือ บทบาทด้านการท่องเที่ยว ซึ่งเมืองที่มีแหล่งท่องเที่ยวสำคัญระดับภาค ตามการสำรวจของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ซึ่งมีสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์วัฒนธรรมที่มีชื่อเสียง ซึ่งส่งเสริมบทบาทด้านการท่องเที่ยวของเมือง โดยเมืองในภาคที่มีบทบาทความสำคัญด้านการท่องเที่ยวสูงสุด คือ สมุทรสาคร และนนทบุรี (กรมโยธาธิการและผังเมือง, 2552)

1.3 นโยบายระดับจังหวัด

จากยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน ได้กล่าวถึง จังหวัดนนทบุรี ไว้ว่า “เป็นผู้นำในภูมิภาคด้านอุตสาหกรรมสะอาด การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ธรรมชาติและเกษตรปลอดภัย โดยมีบ้านเมืองที่น่าอยู่ มีสภาพแวดล้อมที่ปลอดมลภาวะ มีการพัฒนาการศึกษาและนวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง” โดยยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคกลาง จังหวัดนนทบุรีได้นำมาจัดทำแผนงานและนโยบายการพัฒนาจังหวัดนนทบุรี ด้านยุทธศาสตร์การพัฒนากับการวางแผนการส่งเสริมการลงทุนพาณิชยกรรม การท่องเที่ยว เกษตรกรรมและอุตสาหกรรม (องค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี, 2554) มีรายละเอียดแผนงานที่เกี่ยวข้องในการวิจัยดังนี้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

1.3.1 แนวทางการพัฒนาส่งเสริมสนับสนุนการท่องเที่ยว ซึ่งมีโครงการที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการในพื้นที่จังหวัดนนทบุรี ได้แก่ โครงการอาสาสมัครมัคคุเทศก์เบื้องต้น โครงการเส้นทางจักรยานเพื่อการท่องเที่ยว และโครงการปรับปรุงภูมิทัศน์พื้นที่ของจังหวัดนนทบุรี

1.3.2 แนวทางการพัฒนาส่งเสริม การสนับสนุนการฝึกและประกอบอาชีพด้านการเกษตร ได้แก่ โครงการพัฒนาการกษตรจังหวัดนนทบุรี โครงการส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดนนทบุรี และโครงการประกวดศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล

จากนโยบายแผนงานและยุทธศาสตร์จังหวัดนนทบุรี สามารถสรุปได้ว่า จังหวัดนนทบุรีได้สนับสนุนงบประมาณด้านการท่องเที่ยวจังหวัดนนทบุรีอย่างต่อเนื่อง โดยการสนับสนุนงบประมาณในพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดนนทบุรีให้มีความยั่งยืน เช่น โครงการพัฒนาเกาะเกร็ดเพื่อเชื่อมโยงการท่องเที่ยวบริเวณเกาะเกร็ด ของอำเภอปากเกร็ด โครงการจัดทำป้ายข้อมูลการท่องเที่ยวจังหวัด โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณเกาะเกร็ดเพื่อทำให้เกิดความวยงามและมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย การก่อสร้างทางเดินเท้า คสล. เลียบแม่น้ำเจ้าพระยา การก่อสร้างโป๊ะเทียบเรือเพื่อการบริการนักท่องเที่ยวให้ได้รับความสะดวกสบาย

2. ปัญหาด้านการท่องเที่ยว

2.1 ปัญหาด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทยในปัจจุบัน

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2540) สรุปปัญหาจากนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่ประสบจากการท่องเที่ยวของประเทศไทยในปัจจุบัน ดังนี้

2.1.1 ขาดการบอกทิศทาง ในบริเวณที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวและส่วนบริการต่าง ๆ ซึ่งในแหล่งท่องเที่ยว ควรมีการบอกทิศทางที่ชัดเจน การบอกทิศทางนี้อาจเป็นรูปของป้ายบอกทางด้วยตัวอักษร ด้วยรูป แผนที่ รูปภาพหรือการออกแบบสถานที่ให้สามารถสื่อการเข้าถึงจุดต่าง ๆ ได้โดยง่าย จึงควรมีการวางแผนโดยรวมว่าจุดใดควรใช้สื่ออย่างไร และจัดให้สิ่งนั้น ๆ อยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสม

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2.1.2 ขาดความสะดวกสบายในบริเวณสถานที่ท่องเที่ยว ซึ่งนักท่องเที่ยวต้องการสิ่งบริการอื่น ๆ ด้วย เช่น บริเวณพักรอคอยกลุ่ม และการบริการด้านห้องน้ำ

2.1.3 เอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวนั้นถูกทำลาย ในบริเวณสถานที่ที่มีความ สำคัญสำหรับการเข้าชมการปล่อยให้นักท่องเที่ยวเข้าชมได้ตามใจชอบหรือผู้ประกอบการในแหล่งท่องเที่ยวนั้นประพฤติตามใจชอบอาจเป็นการทำลายบรรยากาศของแหล่งท่องเที่ยว

2.1.4 ขาดความสะดวกในการเข้าถึงจุดต่าง ๆ ส่วนใหญ่เป็นเพราะสภาพถนนคับแคบซึ่งอาจเกิดความอันตรายต่อนักท่องเที่ยว

2.1.5 ความแออัดหรือขาดการระบายอากาศ ซึ่งความแออัดมักเกิดจากการที่มีนักท่องเที่ยวเข้าไปใช้สถานที่เกินกว่าสถานที่นั้นๆ จะรับได้

2.1.6 ขาดความต่อเนื่องของเส้นทาง สำหรับบางบริเวณ การเดินชมตามถนนสายสำคัญ ๆ มีความน่าสนใจ แต่ไม่อาจกระทำได้เนื่องจากไม่มีทางเดินต่อเนื่อง

2.1.7 สภาพอากาศร้อนและมีฝุ่นมาก และมีเสียงดังหนวกหูจากยวดยานพาหนะต่าง ๆ

2.1.8 ขาดกิจกรรมในเวลากลางคืน ในบางเมืองนักท่องเที่ยวจำเป็นต้องอยู่ในที่พักทั้งที่ต้องการออกไปสัมผัสชีวิตชาวเมืองกิจกรรมในเวลากลางคืนไม่จำเป็นต้องเป็นบาร์หรือไนท์คลับ แต่อาจหมายถึง ตลาดร้านค้าที่เปิดในเวลากลางคืน หรือการแสดงวัฒนธรรมต่าง ๆ

2.2 ปัญหาด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดนนทบุรี

จากรายงานการวิจัย การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและสิ่งแวดล้อมของจังหวัดนนทบุรี สามารถแบ่งปัญหาได้ 7 ด้าน (มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2547) ดังนี้

2.2.1 ด้านกายภาพ เนื่องจากจังหวัดนนทบุรีอยู่ใกล้กรุงเทพมหานคร ไม่มีทะเลและภูเขาจึงควรส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเน้นการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ประกอบด้วยการชมธรรมชาติตามลำแม่น้ำ และชมสวนผักผลไม้ และไม้ดอกไม้ประดับ ซึ่งปัญหาที่พบคือ ขาดการประชาสัมพันธ์ให้ทราบว่า เมืองไทยมีการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2.2.2 ด้านการรักษาสิ่งแวดล้อม โดยนักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่มีความเห็นว่าสถานที่ท่องเที่ยวส่วนใหญ่ยังขาดมาตรการต่างๆ ดังนี้

การไม่มีป้ายประกาศ ระเบียบข้อบังคับแก่นักท่องเที่ยวเพื่อไม่ให้ทำลายธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

การไม่มีป้ายเตือน ให้ทิ้งขยะให้ถูกที่

การไม่มีการป้องกันการทำลาย ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมโดยภาครัฐเอกชน องค์กรอิสระและชุมชน

การไม่มีการฟื้นฟูและบูรณะ แหล่งท่องเที่ยว

2.2.3 ด้านการบริหารจัดการ ขาดการประชาสัมพันธ์การให้ความรู้ของแหล่งท่องเที่ยวโดยเฉพาะแก่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศยังมีไม่เพียงพอ ได้แก่ การขาดป้ายประชาสัมพันธ์บอกทางเพื่อการเดินทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวโดยสะดวก การไม่มีข้อมูลที่พัก และการบริการในที่พักในสถานที่ที่ไม่เหมาะสม ทำให้ทำลายสิ่งแวดล้อม

2.2.4 ด้านการจัดกิจกรรมและการให้บริการ การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศต้องมีผู้เชี่ยวชาญร่วมด้วย มัคคุเทศก์ต้องได้รับการอบรมให้มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศนอกเหนือจากศิลปวัฒนธรรม ซึ่งการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยต้องจัดทำมาตรฐานให้บริษัทท่องเที่ยวนำไปใช้ และมีการจัดเป็นแพคเก็จทัวร์เน้นการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบเช้าไปเย็นกลับโดยไม่พักค้างคืนเพราะอยู่ใกล้กรุงเทพมหานคร

2.2.5 ด้านการมีส่วนร่วม ประชาชนทั่วไปส่วนใหญ่ และ คนในชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว และไม่เคยได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวจากภาครัฐ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2.2.6 ด้านการได้รับความรู้และคุณค่าจากการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวชาวไทยและนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวจากเจ้าหน้าที่ ผู้ให้บริการ และผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

2.2.7 ด้านเศรษฐกิจและสังคม ประชาชนทั่วไป และประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากการท่องเที่ยวส่วนใหญ่ เห็นว่าการท่องเที่ยวปัจจุบัน มีค่าครองชีพสูง ทำให้ต้องเสียค่าใช้จ่ายมากขึ้น และมีการเปลี่ยนแปลงของวิถีชีวิตและวัฒนธรรม ตามลักษณะเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง

กรณีศึกษาในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ในการวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาข้อมูลจากแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรแหล่งอื่นที่ประสบผลสำเร็จจำนวน2 แห่ง ได้แก่ กรณีศึกษาโครงการไม้ดอกไม้ประดับคลอง15 จังหวัดปทุมธานีและกรณีศึกษาเมืองไม้ดอกไม้ประดับเฉลิมพระเกียรติฯ- หมู่บ้านท่องเที่ยวสมุนไพรดงบัง- ถนนผลไม้บ้านหนองจวง- หนองกันเกรา จังหวัดปราจีนบุรี เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรต่อไป

1. กรณีศึกษาโครงการไม้ดอกไม้ประดับ คลอง 15 จังหวัดปทุมธานี

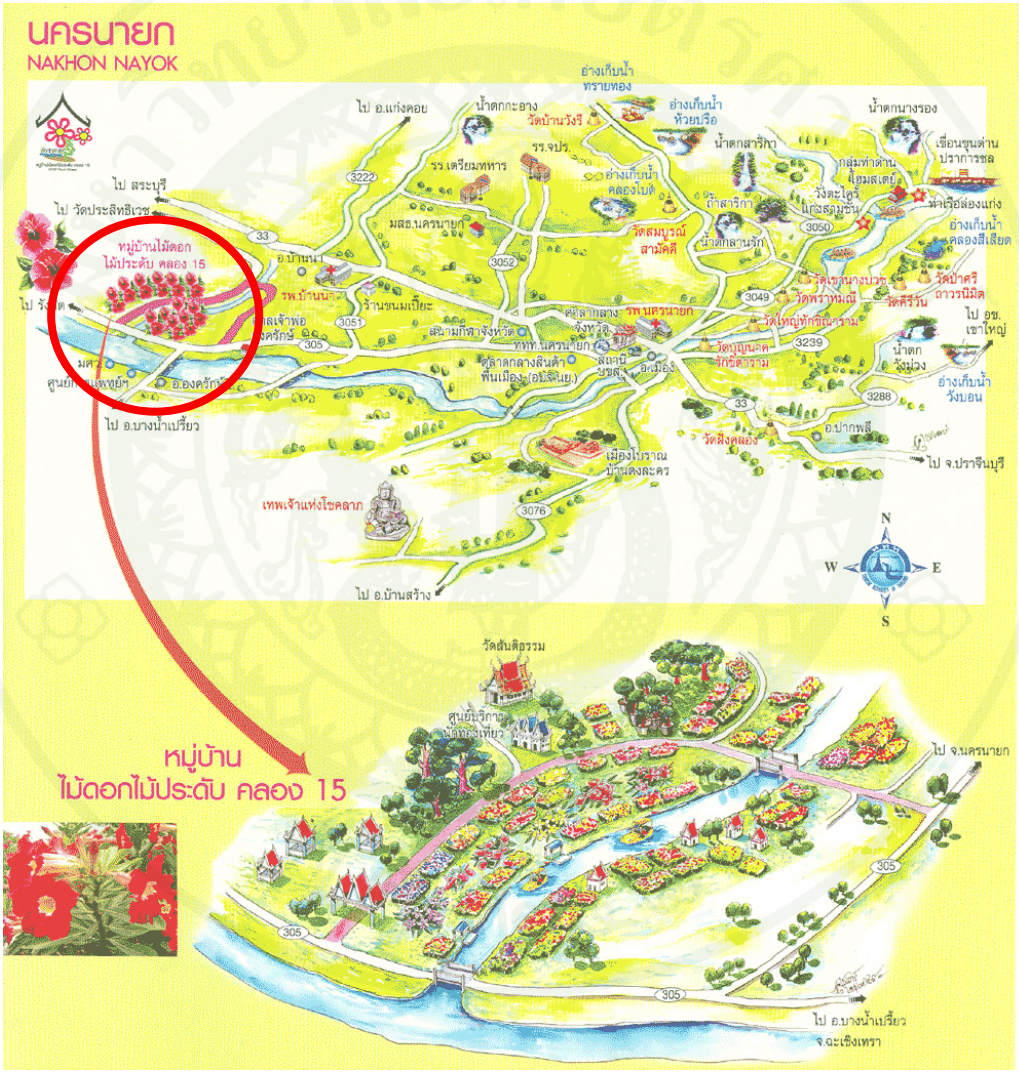
โครงการไม้ดอกไม้ประดับ คลอง 15 เป็นถนนไม้ดอกไม้ประดับที่มีแหล่งเพาะพันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย ซึ่งอดีตเกษตรกรจะประกอบอาชีพทำนา ต่อมาได้ปลูกไม้ดอกไม้ประดับจำหน่าย และส่งจำหน่ายทั่วประเทศ โดยมีเกษตรกรประกอบอาชีพปลูกไม้ดอกไม้ประดับ จำนวน 500 ครัวเรือน ตั้งอยู่บริเวณสองข้างทาง มีระยะทางยาว 8 กิโลเมตร ทำให้โครงการไม้ดอกไม้ประดับ คลอง 15 จึงได้รับการคัดเลือกให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดนครนายก

จุดเด่นของหมู่บ้านไม้ดอกไม้ประดับคลอง 15 คือ เป็นที่รวบรวมพันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับหลากหลายชนิด ซึ่งนับว่าเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย เช่น ไม้ดอกไม้ประดับ บอนไซ ไม้ถัก ไม้ล้อม และอุปกรณ์ในการจัดสวน ในราคาขายส่ง มีร้านจำหน่ายพันธุ์ไม้ทั่วทุกภูมิภาคในประเทศมาซื้อจากที่นี่ไปนำไปจำหน่ายต่อ และยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ได้รับคัดเลือกให้เป็นหนึ่งในแหล่งท่องเที่ยวตาม โครงการ Unseen Thailand ในมุมมองใหม่วิถีชีวิตประเพณีและวัฒนธรรม และเป็นแหล่งท่องเที่ยวยอดนิยม เส้นทางแห่งความสุข ของจังหวัด

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

นครนายก ที่ทุกคนต้องแวะ ก่อนเดินทางกลับ หรือก่อนจะเดินทางไปเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยวอื่น (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย,2552)

การเข้าถึงพื้นที่โครงการ ต้องเดินทางจากกรุงเทพฯ โดยใช้ถนนกรุงเทพฯ - รังสิต - องครักษ์ (ถนนหมายเลข 305) จนถึงคลอง 15 รังสิต จากนั้นเลี้ยวซ้ายเข้าโครงการไม้ดอกไม้ประดับคลอง 15 ดังแสดงในภาพที่ 2.17

ภาพที่ 2.17 แผนที่หมู่บ้านไม้ดอกไม้ประดับคลอง 15
ที่มา: หมู่บ้านไม้ดอกไม้ประดับคลอง 15 (2552)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

หมู่บ้านไม้ดอกไม้ประดับคลอง 15 ตั้งอยู่ในพื้นที่ของ 2 ตำบล ได้แก่ ตำบลคลองใหญ่ หมู่ที่ 1, 2, 3, 10, 11 และ ตำบลบางปลากด หมู่ที่ 3, 4, 5, 11 โดยดำเนินการมานานถึง 30 ปี ขนาดพื้นที่ประกอบการ ส่วนใหญ่ใช้พื้นที่ประมาณ 200 ตารางวา ผู้ที่ใช้พื้นที่ มากที่สุด 14,000 ตารางวา และผู้ที่ใช้พื้นที่น้อยที่สุดคือ 50 ตารางวา ซึ่งผู้ประกอบการได้รับการสนับสนุนจาก สำนักงานการเกษตรอำเภอองครักษ์ สำนักงานการเกษตรจังหวัดนครนายก สำนักงานพัฒนาชุมชน สำนักงานชลประทาน สำนักงานธนารักษ์จังหวัดนครนายก องค์การบริหารส่วนตำบลบางปลากด และองค์การบริหารส่วนตำบลคลองใหญ่ โดยมีการจัดตั้งกลุ่มใน 2 ลักษณะ คือ กลุ่มผลิตภัณฑ์เดียวกัน ได้แก่ กลุ่มไม้ดอกไม้ประดับ กลุ่มไม้ถัก และกลุ่มผลิตภัณฑ์โดยรวม ได้แก่ กลุ่มแม่บ้านสันติธรรมสามัคคี กลุ่มเกษตรทำสวนบางปลากด (จังหวัดปทุมธานี, 2552)

จากการสำรวจภาคสนาม พบว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่เช่าพื้นที่ราชพัสดุบริเวณเลียบคลอง 15 ซึ่งการจำหน่ายไม้ดอกไม้ประดับมีทั้งการขายปลีกและการขายส่ง ลักษณะผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรโดยมากเป็นไม้ดอกไม้ประดับขนาดเล็ก เช่น ไม้คลุมดิน ไม้พุ่ม ไม้ใบในร่ม ไม้ใหญ่ ไม้จัดสวน ไม้ดอกล้มลุก ไม้เถาและไม้เลื้อย ไม้หัวหรือหน่อ ไม้ดัดและไม้ถัก พืชผักสวนครัว ดังแสดงในภาพที่ 2.18

ภาพที่ 2.18 ลักษณะผลิตภัณฑ์และกิจกรรมที่เกิดขึ้นในโครงการ
หมายเหตุ: บันทึกภาพเมื่อวันที่ 12 มิถุนายน พ.ศ. 2552

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

โดยผู้ประกอบการมีการดำเนินการหลายประเภท เช่น การเพาะพันธุ์ การขยายพันธุ์ การลงกล้าไม้ การขนย้ายกล้าไม้ การดูแลรักษา การบรรจุภัณฑ์ และการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร ดังแสดงในภาพที่ 2.19

ภาพที่ 2.19 รูปแบบการดำเนินการหมู่บ้านไม้ดอกไม้ประประดับคลอง 15
หมายเหตุ: บันทึกภาพเมื่อวันที่ 12 มิถุนายน พ.ศ. 2552

พืชส่วนใหญ่ที่มีการเพาะปลูกในหมู่บ้านไม้ดอกไม้ประดับคลอง 15 คือ พืชขนาดเล็ก ซึ่งส่วนใหญ่เป็นไม้คลุมดิน ไม้พุ่ม ไม้ใบในร่ม ไม้จัดสวน ไม้ดอกล้มลุก ไม้หัวหรือหน่อ ไม้ดัด และพืชผักสวนครัว เนื่องจากผู้ประกอบการในหมู่บ้านไม้ดอกไม้ประดับคลอง 15 ส่วนใหญ่ไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง ทำให้ต้องเพาะปลูกพืชเล็ก ที่ขายได้เร็วและเน้นให้ขายได้จำนวนมาก ประกอบกับผู้ประกอบการส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีเงินทุนจึงต้องการเงินเพื่อหมุนเวียน ดังนั้นพืชขนาดเล็กที่ใช้ในการจัดสวนเป็นไม้ประดับจึงเป็นเป้าหมายสำคัญ (วิไล ตั้งจิตสมคิด และคณะ,2552) ดังแสดงในภาพที่ 2.20

ภาพที่ 2.20 รูปแบบพืชขนาดเล็กที่ใช้ในการจัดสวน
หมายเหตุ: บันทึกภาพเมื่อวันที่ 12 มิถุนายน พ.ศ. 2552

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผู้ประกอบการบางรายที่จำหน่ายต้นไม้ขนาดใหญ่ เพราะว่ารับจากแหล่งอื่นมาวางจำหน่าย เพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้า ซึ่งลูกค้าส่วนใหญ่ที่ต้องการไม้ใหญ่จะสนใจซื้อจากแหล่งอื่นที่มีไม้หลากหลายชนิดมากกว่า เช่น ศูนย์ไม้ดอกไม้ประดับเฉลิมพระเกียรติ บ้านดงบัง จังหวัดปราจีนบุรี หรือ บ้านชะอม ตำบลแก่งคอย จังหวัดสระบุรี ซึ่งมีพื้นที่ติดต่อจังหวัดนครนายก

จะเห็นได้ว่า โครงการไม้ดอกไม้ประดับคลอง 15 มีจุดเด่นในเรื่องของความพร้อมและความหลากหลายของพันธุ์ไม้ รวมทั้งชื่อเสียงของโครงการที่เป็นที่รู้จักแพร่หลาย โดยมีลักษณะการจัด ภูมิทัศน์ที่มีความสวยงามเป็นที่ถูกตาถูกใจของนักท่องเที่ยว มีการแบ่งสัดส่วนของพื้นที่ที่มีความต่อเนื่องกันซึ่งสะดวกต่อการเที่ยวชมให้เกิดความเพลิดเพลิน นอกจากนี้ยังมีเครือข่ายลูกค้าประจำที่เหนียวแน่น และในอนาคตยังมีโอกาสที่จะขยายพื้นที่โครงการ เนื่องจากอยู่ใกล้ศูนย์กลางตลาด การคมนาคมขนส่งที่มีความสะดวก มีเครือข่ายที่ดีและลูกค้าทางธุรกิจดั้งเดิมเป็นลูกค้าประจำ

แต่ยังคงมีปัญหาในการดำเนินโครงการ คือ ไม่มีการรวมกลุ่มของผู้ประกอบการ จึงทำให้ชุมชนของผู้ประกอบการไม่เข้มแข็ง นอกจากนี้ยังไม่มีการส่งเสริมด้านการตลาด ขาดการดำเนินการแบบบูรณาการและขาดการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งขาดการวางแผนงานในการดูแลอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

2. กรณีศึกษาเมืองไม้ดอกไม้ประดับเฉลิมพระเกียรติและหมู่บ้านสมุนไพรบ้านดงบัง

ประชาชนในพื้นที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะการทำสวนผัก สวนผลไม้ การปลูกพืชสมุนไพร และเพาะพันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับ โดยปี พ.ศ. 2517 ได้มีการจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรเป็นครั้งแรก โดยใช้ชื่อว่า “กลุ่มเกษตรกรดงขี้เหล็ก” ต่อมามีการจัดตั้งกลุ่มขึ้นใหม่ มีการปรับเปลี่ยนมาปลูกไม้ดอกไม้ประดับมากยิ่งขึ้น มีพรรณไม้หลายชนิด มีตลาดรองรับสินค้าทั่วประเทศและมีสถานที่จำหน่ายหลักอยู่ที่ตลาดนัดสวนจตุจักร ทำให้จังหวัดปราจีนบุรีส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

การเข้าถึงพื้นที่โครงการ จะต้องเดินทางจากกรุงเทพมหานคร โดยใช้ถนนสุวรรณศร (ทางหลวงหมายเลข 33) มุ่งหน้าไปอำเภอกบินทร์บุรี บริเวณ กม.165 จากการสำรวจภาคสนามโดยการสังเกต พบว่า มีการแบ่งพื้นที่การท่องเที่ยว เป็น 3 ส่วนดังนี้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ส่วนที่ 1 เป็นการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในรูปแบบศูนย์ไม้ดอกไม้ประดับเฉลิมพระเกียรติ ซึ่งเป็นแหล่งผลิตพันธุ์ไม้นานาชนิดโดยเฉพาะไม้ล้อมขนาดต่าง ๆ เช่น ไม้ประดับ ต้นโมก หมาก ปาล์ม ไม้ไทยในวรรณคดี ไม้มงคล รวมทั้งไม้ผล เช่น ทุเรียน มังคุด กระท้อน ขนุน และไผ่ ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถสัมผัสภูมิปัญญาชาวบ้านในการเคลื่อนย้ายพรรณไม้ยืนต้น ขนาดใหญ่ เพื่อไปปลูกประดับสวน ซึ่งมีการแบ่งพื้นที่เพื่อจำหน่าย ทั้งสองฝั่งของถนน นักท่องเที่ยวและผู้ซื้อโดยมากเป็นการซื้อเพื่อจำหน่ายต่อและเป็นลูกค้าประจำ ดังแสดงในภาพที่ 2.21

ภาพที่ 2.21 ศูนย์ไม้ดอกไม้ประดับเฉลิมพระเกียรติ
หมายเหตุ: บันทึกภาพเมื่อวันที่ 13 มิถุนายน พ.ศ.2552

ส่วนที่ 2 เป็นการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในรูปแบบกลุ่มสมุนไพรบ้านดงบัง ซึ่งเป็นหมู่บ้าน หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ต้นแบบ พร้อมกับพัฒนาเป็น “ หมู่บ้านท่องเที่ยว OTOP” ของจังหวัดปราจีนบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาศักยภาพหมู่บ้านดงบัง ให้เป็นหมู่บ้านท่องเที่ยวสมุนไพรเกษตรอินทรีย์แบบครบวงจร ส่งเสริมและสนับสนุนภูมิปัญญาด้านสมุนไพรการแพทย์แผนไทย

ด้วยศักยภาพของชุมชนที่มีองค์ความรู้เรื่องสมุนไพร ประกอบกับได้รับการสนับสนุนและให้ความรู้ในเรื่องสมุนไพร การแปรรูปและจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์จากสมุนไพร โดยโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศรซึ่งเป็นโรงพยาบาลนำร่องเรื่องการแพทย์ทางเลือกและการนำสมุนไพรมาใช้เป็นยารักษาโรคต่าง ๆ โดยมีหน่วยงานภาครัฐและเอกชนได้เข้าไปช่วยเหลือในการให้ความรู้ในเรื่องการจัดการการท่องเที่ยวให้เป็นระบบมากยิ่งขึ้น โดยมีการใช้พื้นที่และสิ่งอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยว ซึ่งจะเห็นได้ว่ามีการจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยวอย่างครบวงจร เช่น ศูนย์การเรียนรู้สวนสมุนไพรเกษตรอินทรีย์ เส้นทางเดินชมและป้ายแนะนำสรรพคุณของสมุนไพรอย่างละเอียด ดังแสดงในภาพที่ 2.22

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาพที่ 2.22 เส้นทางนำชมและป้าย
หมายเหตุ: บันทึกภาพเมื่อวันที่ 13 มิถุนายน พ.ศ.2552

เมืองไม้ดอกไม้ประดับเฉลิมพระเกียรติและหมู่บ้านสมุนไพรดงบังยังมีการบริการด้านสปา การนวด อบ ประคบด้วย สมุนไพร ที่พักแบบ Home Stay สำหรับผู้ที่ต้องการศึกษาเรียนรู้วิถีชีวิตชาวบ้านผู้ปลูกสมุนไพร ศูนย์เพาะชำและจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ ต้นกล้าสมุนไพร ศูนย์จำหน่ายสินค้าและวัตถุดิบสมุนไพร ดังแสดงในภาพที่ 2.23

ภาพที่ 2.23 ศูนย์เพาะชำ ห้องสุขา และศูนย์จำหน่ายสินค้า
หมายเหตุ: บันทึกภาพเมื่อวันที่ 13 มิถุนายน พ.ศ.2552

นอกจากนี้ ยังมีวิทยากรบรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับพืชสมุนไพร ในกรณีที่มาเป็นหมู่คณะ โดยพาชมในเส้นทางการท่องเที่ยว ดังแสดงในภาพที่ 2.24

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาพที่ 2.24 การให้ความรู้โดยวิทยากร
หมายเหตุ: บันทึกภาพเมื่อวันที่ 13 มิถุนายน พ.ศ.2552

ส่วนที่ 3 เป็นพื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่ปลูกไม้ประดับ ไม้มงคล ไม้ในวรรณคดีและพืชสมุนไพร โดยเป็นพื้นที่เกษตรกรรมและที่อยู่อาศัยของเกษตรกร ซึ่งสะท้อนถึงวิถีชีวิตชาวบ้านพื้นถิ่น ดังแสดงในภาพที่ 2.25

ภาพที่ 2.25 พื้นที่เกษตรกรรม
หมายเหตุ: บันทึกภาพเมื่อวันที่ 13 มิถุนายน พ.ศ.2552

จะเห็นได้ว่าเมืองไม้ดอกไม้ประดับเฉลิมพระเกียรติและหมู่บ้านสมุนไพรบ้านดงบัง อำเภอเมืองจังหวัดปราจีนบุรี มีจุดเด่นที่การสะท้อนถึงวิถีชีวิตชุมชน ภูมิปัญญาพื้นถิ่น ชุมชนที่เข้มแข็ง ร่วมมือร่วมใจ และการจัดการการท่องเที่ยวที่เป็นระบบ ดังจะเห็นได้จาก การให้ความรู้เรื่องพืชสมุนไพรโดยวิทยากรพื้นถิ่น การแสดงป้ายบอกสรรพคุณของสมุนไพรแต่ละชนิด การร่วมมือของชุมชนในการต้อนรับและจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

3. สรุปผลที่ได้จากกรณีศึกษา

จากการศึกษา กรณีศึกษาโครงการไม้ดอกไม้ประดับคลอง 15 และกรณีศึกษาเมืองไม้ดอกไม้ประดับเฉลิมพระเกียรติและหมู่บ้านสมุนไพรบ้านดงบัง ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการศึกษา ได้ดังตารางที่ 2.4

ตารางที่ 2.4 สรุปผลจากการศึกษากรณีศึกษา

ผลการศึกษา	กรณีศึกษา: โครงการไม้ดอกไม้ประดับคลอง 15	กรณีศึกษา: เมืองไม้ดอกไม้ประดับเฉลิมพระเกียรติและหมู่บ้านสมุนไพรดงบัง
1. จุดเด่น	1. มีผลิตภัณฑ์ไม้ดอกไม้ประดับที่หลากหลาย 2. ส่งเสริมรายได้แก่คนในชุมชน 3. มีการจัดการพื้นที่เพื่อการจำหน่ายและมีความสวยงามสะดุดตาแก่นักท่องเที่ยว 4. มีจำนวนนักท่องเที่ยวที่หลากหลายไม่ว่าจะเป็นลูกค้าประจำหรือนักท่องเที่ยว 5. เกิดการบูรณาการร่วมกันระหว่างชุมชนและหน่วยงานภาครัฐ	1. ประสบความสำเร็จด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตร 2. มีการจัดการที่เป็นระบบแบบบูรณาการโดยชุมชนมีส่วนผลักดันโครงการอย่างแท้จริง 3. มีการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวโดยการบรรยายระหว่างการนำชม 4. มีสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ สำหรับนักท่องเที่ยว เช่น home Stay ป้ายแนะนำสมุนไพร และห้องน้ำ 5. แสดงวิถีชีวิตของชุมชนอย่างแท้จริง
2. จุดด้อย	1. ไม่มีการรวมกลุ่มผู้ประกอบการ 2. ไม่มีความเป็นชุมชนเข้มแข็ง	1. ขาดการประชาสัมพันธ์

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 2.4 (ต่อ)

ผลการศึกษา	กรณีศึกษา: โครงการไม้ดอกไม้ประดับคลอง 15	กรณีศึกษา: เมืองไม้ดอกไม้ประดับเฉลิมพระเกียรติและหมู่บ้านสมุนไพรดงบัง
	3. ขาดการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว 4. ขาดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยว	
3. แนวทางในการจัดการ	1. พัฒนาความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรเพื่อเพิ่มรายได้แก่ชุมชน 2. ความมีชื่อเสียงของโครงการทำให้รู้จักอย่างแพร่หลาย 3. การเดินทางสะดวก	1. การบริหารจัดการโดยชุมชน 2. การจัดการแบบครบวงจร

ข้อมูลทั่วไป

1. จังหวัดนนทบุรี

จังหวัดนนทบุรีเป็นเมืองเก่าแก่โดยก่อตั้งมากว่า 400 ปี เดิมเป็นหมู่บ้านที่มีผู้คนอาศัยอยู่หนาแน่นรู้จักกันในชื่อ “บ้านตลาดขวัญ” ซึ่งเป็นดินแดนที่มีความอุดมสมบูรณ์ เนื่องจากอยู่ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาและเป็นสวนผลไม้ที่ขึ้นชื่อของกรุงศรีอยุธยา ต่อมาได้ยกฐานะขึ้นเป็นเมืองนนทบุรี เมื่อ พ.ศ. 2092 ในรัชกาลสมเด็จพระมหาจักรพรรดิ ดังปรากฏหลักฐานในจดหมายเหตุบันทึกการเดินทางของลาลูแบร์ ชาวฝรั่งเศส ผู้ซึ่งเดินทางเข้ามาในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราชว่า “สวนผลไม้ที่บางกอกนั้น มีอาณาบริเวณยาวไปตามชายฝั่ง โดยทวนขึ้นสู่เมืองสยามถึง 4 ลี้ กระทั่งจรดตลาดขวัญ ทำให้เมืองหลวงแห่งนี้อุดมสมบูรณ์ไปด้วยผลาหาร ซึ่งคนพื้นเมืองชอบบริโภคกันนักหนา” (กรมโยธาธิการและผังเมือง, 2548) โดยจังหวัดนนทบุรีได้รับการประกาศจัดตั้งเป็นจังหวัดเมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม พ.ศ. 2489 (บรรยายสรุปจังหวัดนนทบุรี, 2552)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

จังหวัดนนทบุรี ตั้งอยู่ภาคกลางของประเทศไทย เป็นหนึ่งในจังหวัดปริมณฑล ของกรุงเทพฯ มีระยะทางห่างจากกรุงเทพฯ ประมาณ 20 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 622.38 ตาราง กิโลเมตร หรือประมาณ 388,987.5 ไร่ แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 6 อำเภอ 80 ตำบล 296 หมู่บ้าน โดยมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง เทศบาล 11 แห่ง ได้แก่ เทศบาลนคร 2 แห่ง เทศบาลเมือง 3 แห่ง และเทศบาลตำบล 6 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล 34 ดัง (ตารางที่ 2.5 และภาพที่ 2.26) และมีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

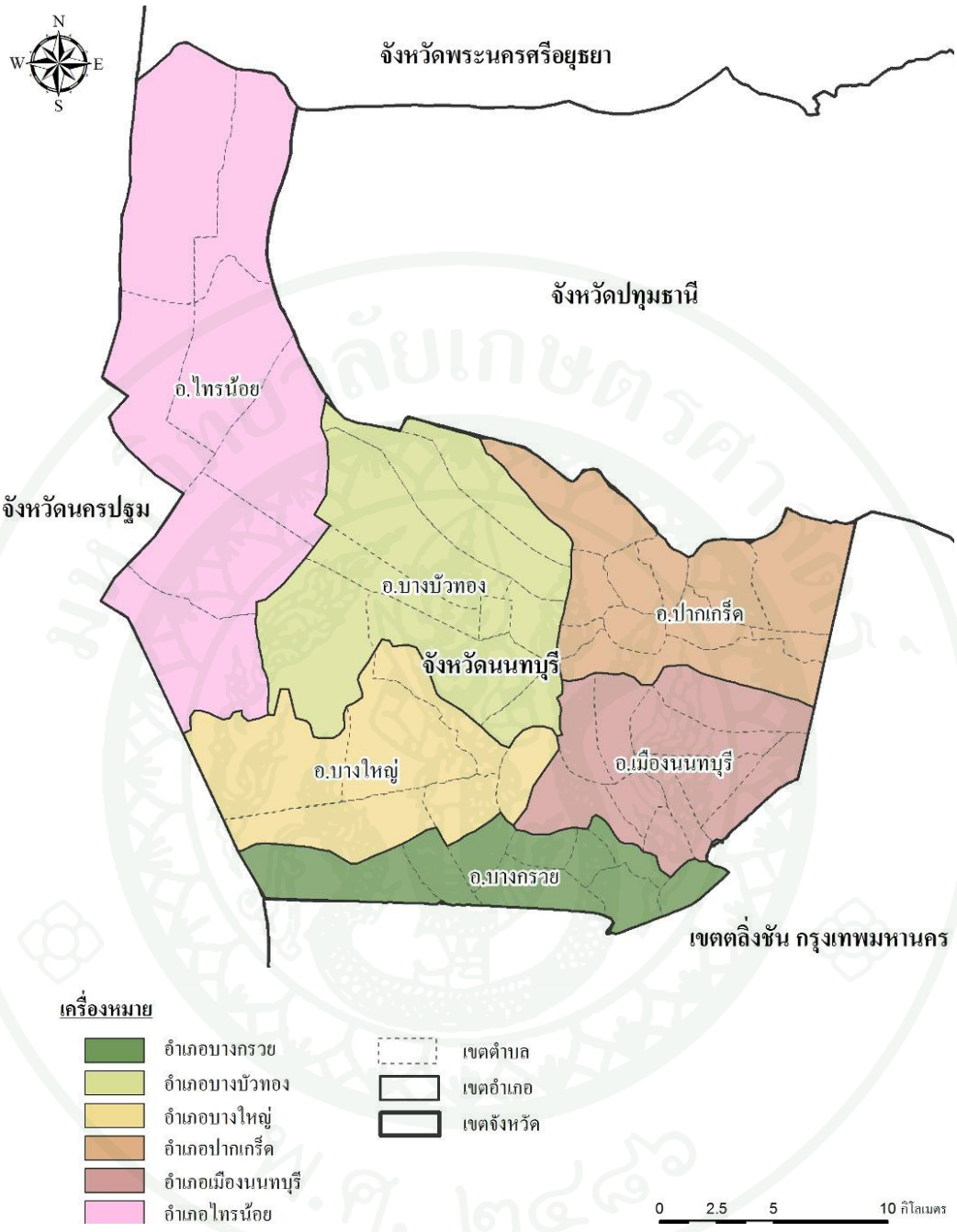
ทิศเหนือ	ติดต่อกับจังหวัดปทุมธานี และจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ทิศใต้	ติดต่อกับกรุงเทพมหานคร
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับกรุงเทพมหานคร และจังหวัดปทุมธานี
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับจังหวัดนครปฐม

ตารางที่ 2.5 เขตการปกครองของจังหวัดนนทบุรี

อำเภอ	พื้นที่ (ตร.กม.)	จำนวนตำบล (ตำบล)	จำนวนหมู่บ้าน (หมู่บ้าน)	จำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น				
				อบจ.	เทศบาลเมือง	เทศบาลนคร	เทศบาลตำบล	อบต.
เมืองนนทบุรี	77.018	10	26	1	1	1	1	3
บางกรวย	54.408	9	9	-	1	-	2	4
บางใหญ่	96.398	9	69	-	-	-	2	6
บางบัวทอง	116.439	14	73	-	1	-	-	7
ไทรน้อย	186.017	28	68	-	-	-	1	7
ปากเกร็ด	89.023	10	51	-	-	1	-	7
รวม	**622.380**	**80**	**296**	**1**	**3**	**2**	**6**	**34**

ที่มา: กรมการปกครอง (2552)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาพที่ 2.26 อำเภอในจังหวัดนนทบุรี
ที่มา: กรมโยธาธิการและผังเมือง (2552)

ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดนนทบุรี ตั้งอยู่บนฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา โดยมีแม่น้ำเจ้าพระยาแบ่งพื้นที่ของจังหวัดออกเป็น 2 ส่วน คือ ฝั่งตะวันออกและฝั่งตะวันตก พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม มีคูคลองทั้งตามธรรมชาติและที่ขุดขึ้นใหม่เป็นจำนวนมากเชื่อมโยงติดต่อกัน สามารถใช้สัญจรไปมาระหว่าง หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ ย่าน ชุมชนหนาแน่น ได้แก่ แม่น้ำเจ้าพระยา

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

คลองอ้อมหรือแม่น้ำอ้อม คลองบางไผ่ คลองบางรักน้อย คลองวัดแดง คลองบางกร่าง คลองบางเขน และยังมีคลองส่งน้ำที่ส่งน้ำเข้าสู่พื้นที่เกษตร คือ คลองบางขุนศรี คลองลำค้อน คลองพระพิมล คลองบางใหญ่ และคลองมหาสวัสดิ์ โดยทั่วไปพื้นที่ส่วนที่ห่างจากแม่น้ำและลำคลองจะเป็นสวนและไร่นา ซึ่งมักจะเกิดน้ำท่วมเสมอ แต่ในปัจจุบันพื้นที่ของจังหวัดในบางอำเภอซึ่งเคยเป็นสวนผลไม้ต่างๆ และมีเขตติดต่อกับกรุงเทพฯ เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงเป็นที่อยู่อาศัยของประชาชนที่อพยพมาจากทุกภาคของประเทศ นอกจากนี้พื้นที่บางส่วนของบางอำเภอยังเป็นที่รองรับการขยายตัวในด้านอุตสาหกรรม โดยเฉพาะพื้นที่ บางส่วนของอำเภอเมืองนนทบุรี อำเภอปากเกร็ด อำเภอบางใหญ่ อำเภอบางบัวทอง ซึ่งมีการจัดสรรที่ดินและก่อสร้างโรงงานอุตสาหกรรมขึ้นอย่างหนาแน่น โดยอาจกล่าวได้ว่าพื้นที่ฝั่งตะวันออกซึ่งเป็นพื้นที่ติดต่อกับกรุงเทพ ฯ เป็นส่วนหนึ่งของกรุงเทพฯ (จังหวัดนนทบุรี, 2552)

ลักษณะดินของจังหวัดนนทบุรี เป็นดินที่ราบลุ่มซึ่งมีความอุดมสมบูรณ์เหมาะกับการเกษตรกรรม โดยเฉพาะการปลูกข้าวและทำสวนผลไม้ ซึ่งสามารถจำแนกลักษณะดินออกได้ 3 กลุ่ม (องค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี, 2552) ดังนี้

กลุ่มดินนา เป็นพื้นที่ลุ่มมีน้ำท่วมขังบนผิวดิน ส่วนมากมีลักษณะดินเป็นดินเหนียว จึงมีการระบายน้ำเลว ดินกลุ่มนี้มีประมาณ ร้อยละ 58 ของพื้นที่จังหวัด

กลุ่มดินไร่ มีลักษณะโครงสร้างเป็นดินเหนียวเช่นเดียวกับกลุ่มดินนา แต่มีความลาดชันของพื้นที่มากกว่า ดินกลุ่มนี้มีประมาณ ร้อยละ 33 ของพื้นที่จังหวัด

กลุ่มดินที่มีสภาพเป็นกรด มีลักษณะเป็นดินเหนียวโดยมีการระบายน้ำเลว และน้ำผิวดินระบายได้ช้า มีความอุดมสมบูรณ์ของแร่ธาตุต่ำ ดินกลุ่มนี้มีประมาณจึงมี ร้อยละ 13 ของพื้นที่จังหวัด

ปี พ.ศ. 2552 จังหวัดนนทบุรี มีจำนวนประชากรรวม 1,078,071 คน จำแนกเป็นประชากรเพศชาย จำนวน 507,972 คน และประชากรเพศหญิง จำนวน 570,099 คน และมีจำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 506,547 ครัวเรือน โดยอำเภอเมืองนนทบุรีมีจำนวนประชากรมากที่สุดจำนวน 356,153 คน รองลงมาคืออำเภอบางบัวทองและอำเภอปากเกร็ด โดยมีประชากร จำนวน 234,496 คน และ 219,581 คน ตามลำดับ และจังหวัดนนทบุรี มีชุมชนเมืองขนาดใหญ่ จำนวน 2 แห่ง คือ เทศบาลนครนนทบุรี และเทศบาลนครปากเกร็ด ชุมชนขนาดกลาง จำนวน 7 แห่ง ชุมชนขนาดเล็ก จำนวน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2 แห่ง คือ เทศบาลตำบลไทรม้า และเทศบาลตำบลไทรน้อย และชุมชนชนบทในระดับองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 34 แห่ง ดังแสดงในตารางที่ 2.6 และภาพที่ 2.27

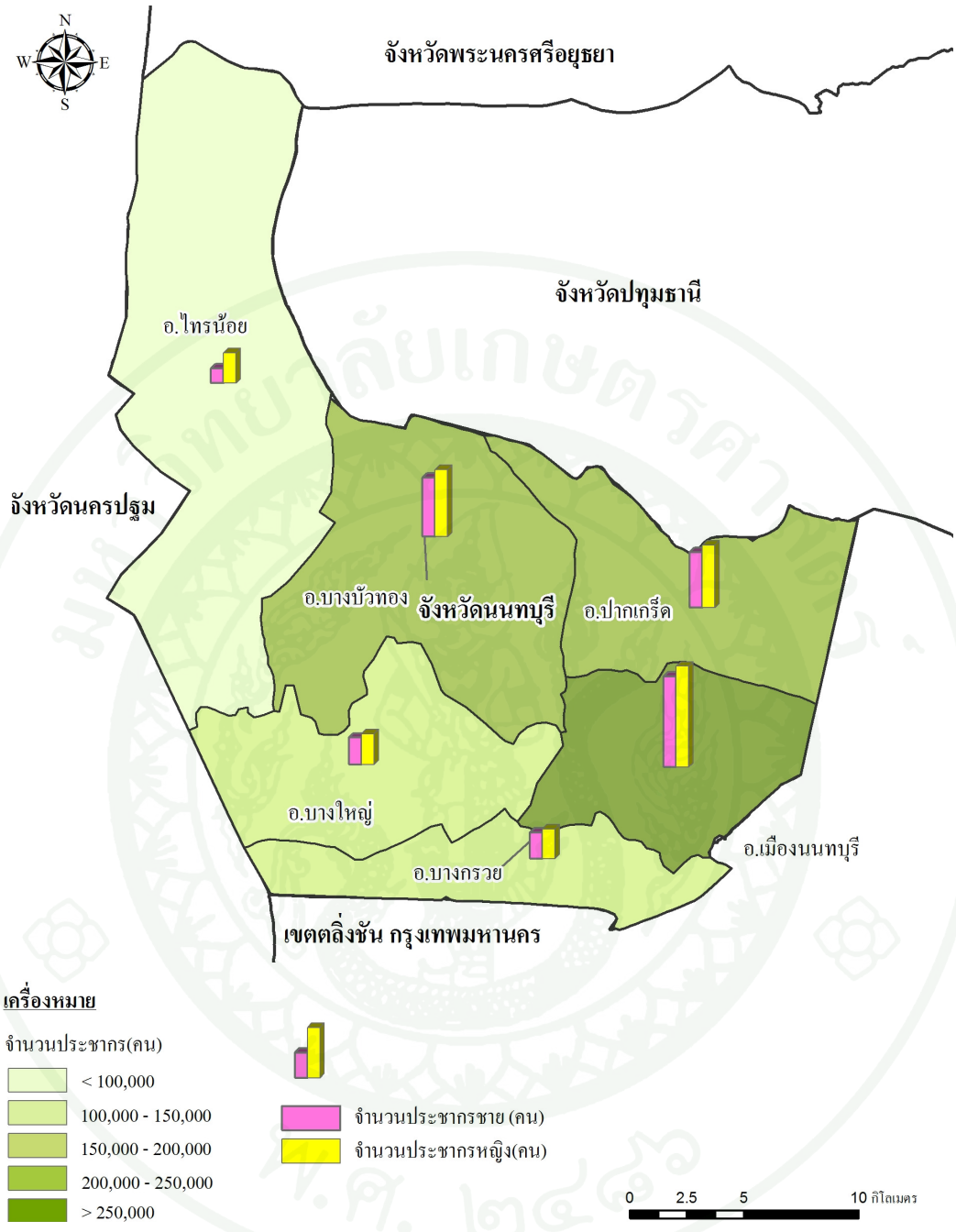
ตารางที่ 2.6 ประชากรของจังหวัดนนทบุรี ปี พ.ศ. 2552

อำเภอ	ประชากร			พื้นที่ (ตร.กม)	ความหนาแน่น (คน/ตร.กม.)	จำนวนบ้าน (หลัง)	จำนวนประชากร / ครัวเรือน
	ชาย	หญิง	รวม				
เมืองนนทบุรี	169,023	187,130	356,153	77.018	4,624	21,903	16
บางกรวย	48,580	55,350	103,930	57.408	1,810	14,699	7
บางใหญ่	50,318	57,398	107,716	96.398	1,117	49,237	2
บางบัวทอง	109,620	124,876	234,496	116.439	2,014	90,771	3
ไทรน้อย	27,162	56,165	56,195	186.017	302	21,872	3
ปากเกร็ด	103,269	116,312	219,581	89.023	2,467	17,924	12
รวม	**507,972**	**570,099**	**1,078,071**	**622.380**	**1,732**	**506,547**	**2**

ที่มา: จังหวัดนนทบุรี (2552)

ด้านเศรษฐกิจของจังหวัดนนทบุรี เป็นที่ตั้งของโรงอุตสาหกรรมหลายประเภท เช่น อุตสาหกรรมบริการ อุตสาหกรรมสิ่งทอ และเครื่องนุ่งห่ม อุตสาหกรรมแปรรูปไม้และอุตสาหกรรมในครัวเรือนจำพวกเครื่องจักรสานและเครื่องปั้นดินเผา จากข้อมูลผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดนนทบุรี ภาวะเศรษฐกิจของจังหวัดนนทบุรีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) ในปี 2551 ภาคเกษตรมีมูลค่าเพียง 971 ล้านบาท แต่นอกภาคเกษตรมีมูลค่า 58,043 ล้านบาท (สำนักงานสถิติจังหวัดนนทบุรี , 2552) เนื่องมาจากพื้นที่ของจังหวัดนนทบุรีส่วนใหญ่ มีที่ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา มีสภาพพื้นที่และแหล่งน้ำที่อุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การทำเกษตรกรรม ทำให้ประชากรส่วนใหญ่ของจังหวัดประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก ได้แก่ การทำนาข้าว การเพาะปลูก มะพร้าว มะม่วง มังคุด และผลไม้ นอกจากนี้ยังมี การประกอบอาชีพทางด้านปศุสัตว์ โดยสัตว์เลี้ยงที่เกษตรกรในจังหวัดเลี้ยงโดยทั่วไป คือ เป็ด ไก่ โคเนื้อ สุกร กระบือ โคนม และประมงน้ำจืด และมีสัตว์น้ำที่นิยมเลี้ยง คือ ปลานิล ปลาดุก และปลาตะเพียน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาพที่ 2.27 จำนวนประชากรรายอำเภอในจังหวัดนนทบุรี

ที่มา: กรมโยธาธิการและผังเมือง (2552)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ปัจจุบันพื้นที่ที่ใช้เพื่อการเกษตรของจังหวัดนนทบุรี มีแนวโน้มลดลงเรื่อง ๆ ทั้งนี้เนื่องจากได้รับอิทธิพลความเจริญของกรุงเทพมหานครขยายไปสู่จังหวัดนนทบุรี ทำให้พื้นที่ของจังหวัดนนทบุรีมีความเป็นชุมชนเมืองมากขึ้น มีการเปลี่ยนแปลงจากพื้นที่ทำการเกษตรเป็นพื้นที่เพื่อการอยู่อาศัยและพาณิชยกรรมมากขึ้น (จังหวัดนนทบุรี, 2552)

เนื่องจากจังหวัดนนทบุรี มีอาณาเขตติดต่อกับกรุงเทพมหานครถึง 2 ด้านคือ ด้านทิศตะวันออกและทิศใต้ รวมทั้งเป็นจังหวัดในเขตปริมณฑล ทำให้ระบบโครงข่ายการคมนาคมขนส่งทางบกของนนทบุรี ค่อนข้างสมบูรณ์ทั้งระบบทางหลวงแผ่นดินจังหวัดและชนบท ที่เดินทางติดต่อภายในจังหวัดและเชื่อมโยงเข้ากับกรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียง ทำให้การเดินทางสู่กรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียงเป็นไปโดยสะดวก โดยมีโครงข่ายระบบทางหลวงแผ่นดินที่เชื่อมโยงระหว่างในพื้นที่และนอกพื้นที่ของจังหวัดนนทบุรีที่สำคัญ ได้แก่ ถนนนครอินทร์ ถนนราชพฤกษ์ ถนนชัยพฤกษ์ ถนนงามวงศ์วาน (ระหว่างสี่แยกแคลาย - สี่แยกเกษตร) และ ถนนรัตนาธิเบศร์ (ระหว่างสี่แยกแคลาย (ผ่านหน้าศาลากลางหลังใหม่) - ถนนบางบัวทอง - ตลิ่งชัน) และมีรถประจำทาง ขสมก. ผ่านหลายสาย มีทั้งไม่ปรับอากาศและปรับอากาศพร้อมรถมินิบัส ดังแสดงในภาพที่ 2.28

นอกจากเส้นทางคมนาคมขนส่งทางถนนที่กล่าวแล้วข้างต้น ยังมีทางพิเศษซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของการทางพิเศษแห่งประเทศไทย ซึ่งประกอบด้วยระบบทางด่วน เพื่อช่วยให้การจราจรในใจกลางกรุงเทพมหานคร สามารถกระจายสู่บริเวณรอบนอกและจากรอบนอกเข้าสู่ใจกลางเมือง ทางด่วนที่ผ่านจังหวัดนนทบุรี ประกอบด้วย ทางด่วนขั้นที่ 2 (สายบางโคล่-แจ้งวัฒนะ) ทางด่วนขั้นที่ 3 (สายนนทบุรี-บางกะปิ) และ ทางด่วนขั้นที่ 4 ซึ่งเป็นการวางแผนในระยะยาวโดยจะครอบคลุมพื้นที่ในเขตกรุงเทพฯและปริมณฑลกับจังหวัดใกล้เคียง และการคมนาคมและขนส่งทางน้ำ ซึ่งปัจจุบันการคมนาคมขนส่งทางน้ำได้ลดความสำคัญลงไป เนื่องจากความสะดวกและคล่องตัวในการคมนาคมขนส่งทางบกมีมากขึ้น เส้นทางคมนาคมทางน้ำที่สำคัญของจังหวัดจึงได้แก่ แม่น้ำเจ้าพระยา และคลองต่างๆ เช่น คลองบางขุนศรี คลองพระพิมล คลองบางใหญ่ คลองมหาสวัสดิ์ และมีท่าเทียบเรือที่สำคัญ ได้แก่ ท่าเทศบาลเมืองนนทบุรี ท่าวัดเขมา ท่าปากเกร็ด ท่าประตูพระอุดมท่าบางบัวทอง ท่าอิฐ ท่าบางใหญ่ ท่าวัดเขียน ท่าไทรม้า ส่วนการเดินทางโดยทางน้ำนั้นมีเรือด่วนเจ้าพระยาแล่นรับส่งผู้โดยสารระหว่างนนทบุรี-วัดพระยาไกร ตลอดทั้งวัน และมีเรือด่วนเจ้าพระยาบริการระหว่างเส้นทางจากท่าน้ำวัดราชสิงขร เขตยานนาวาถึงท่าน้ำนนทบุรี (ฝั่งพระนคร) อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาพที่ 2.28 เส้นทางการคมนาคมในจังหวัดนนทบุรี

ที่มา: กรมโยธาธิการและผังเมือง (2552)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

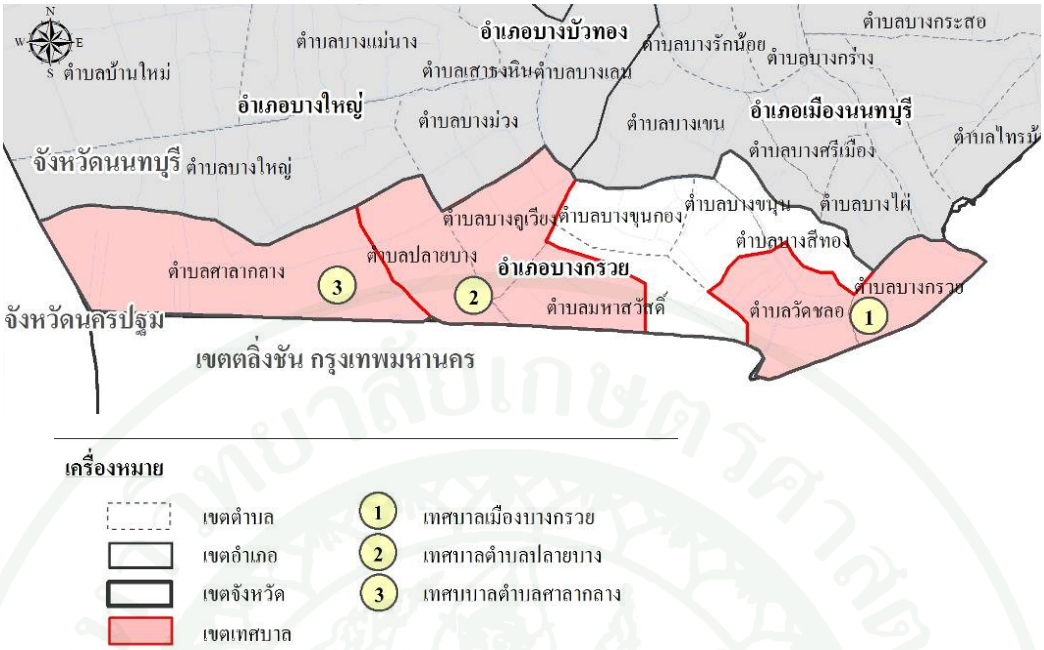
2. อำเภอบางกรวย

อำเภอบางกรวยเป็นอำเภอหนึ่งของจังหวัดนนทบุรี โดยมีพื้นที่อยู่ทางฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งจัดเป็นอำเภอเมื่อปี พ.ศ. 2447 เดิมเรียกว่า “อำเภอบางใหญ่” โดยมีที่ว่าการอำเภอเดิมตั้งอยู่ในเขตที่ดินของวัดชะลอริมคลองบางกอกน้อยตำบลวัดกระโจม (ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็นตำบลวัดชะลอ) ต่อมา เมื่อปี พ.ศ. 2460 ทางราชการได้พิจารณาเห็นว่าอำเภอบางใหญ่ มีเขตการปกครองกว้างขวาง เจ้าหน้าที่ของทางราชการไม่สามารถดูแลทั่วถึง จึงได้แบ่งพื้นที่เขตการปกครองทางด้านเหนือ แล้วจัดตั้งเป็น “กิ่งอำเภอบางแม่นาง” ขึ้นกับอำเภอบางใหญ่ พ.ศ. 2464 จึงได้ยกฐานะกิ่งอำเภอแม่นางขึ้นเป็นอำเภอ แยกการปกครองไปจากอำเภอบางใหญ่ โดยใช้ชื่อว่า “อำเภอแม่นาง” ปัจจุบันคืออำเภอ บางใหญ่ และเนื่องจากอาณาเขตของอำเภอบางใหญ่สมัยก่อนนั้น เป็นรูปแหลมคล้ายกรวย ยื่นออกไปทางแม่น้ำเจ้าพระยา คนส่วนมากเรียกเล่น ๆ ว่า หัวแหลมบ้าง กรวยบ้าง ประกอบกับมีต้นกรวยขึ้นอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งต่อมาเมื่อวันที่ 19 ตุลาคม 2547 ได้มีการเปลี่ยนชื่อจาก”อำเภอบางใหญ่” เป็น “อำเภอบางกรวย” จนถึงปัจจุบัน (จังหวัดนนทบุรี, 2553)

พื้นที่ของอำเภอบางกรวย มีพื้นที่รวมทั้งหมด 57,408 ตารางกิโลเมตร จึงเป็นอำเภอที่มีขนาดเล็กที่สุดของจังหวัดนนทบุรี โดยอยู่ห่างจากตัวจังหวัดประมาณ 16.86 กิโลเมตร แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 9 ตำบล 60 หมู่บ้าน โดยมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 7 แห่ง ประกอบด้วย เทศบาลจำนวน 3 แห่ง คือ เทศบาลเมืองบางกรวย เทศบาลตำบลปลายบาง เทศบาลตำบลศาลากลาง และองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 4 แห่ง คือ องค์การบริหารส่วนตำบลบางสีทอง องค์การบริการส่วนตำบลบางขนุน องค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนกอง และองค์การบริหารส่วนตำบลมหาสวัสดิ์ มีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอของจังหวัดนนทบุรีและจังหวัดข้างเคียง ดังแสดงในภาพที่ 2.29 ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับอำเภอบางใหญ่ อำเภอบางบัวทอง และอำเภอเมืองนนทบุรี
ทิศใต้	ติดต่อกับเขตตลิ่งชัน และเขตบางกอกน้อย โดยมีคลองมหาสวัสดิ์ คลองบางกอกน้อย และทางรถไฟ เป็นแนวแบ่งเขต
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับอำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี และเขตดุสิต โดยมีแม่น้ำเจ้าพระยาเป็นแนวแบ่งเขต
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับอำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม โดยมักมีคลองนราภิรมย์เป็นแนวแบ่งเขต

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาพที่ 2.29 แผนที่แสดงการแบ่งเขตตำบลของอำเภอบางกรวย
ที่มา: กรมโยธาธิการและผังเมือง (2552)

ลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม มีน้ำขังตลอดปีทั้งนี้เพราะมีคลองในพื้นที่เป็นจำนวนมาก และมีแหล่งน้ำจำนวนมาก ทำให้พื้นที่ที่เหมาะสมในการเพาะปลูก และประกอบอาชีพในด้านการเกษตร เช่น เลี้ยงเป็ด เลี้ยงไก่

ลักษณะชุดดินของอำเภอบางกรวย ประกอบด้วย 3 ชุดดิน (กรมพัฒนาที่ดิน, 2552) ได้แก่ (ภาพที่ 2.30)

ดินชุดบางเขน ครอบคลุมพื้นที่ร้อยละ 18.86 ของพื้นที่อำเภอ มีลักษณะเป็นดินลึก ดินบนเป็นดินเหนียว สีเทาเข้มมีจุดประสีน้ำตาลปนเหลือง การระบายน้ำเลว เหมาะแก่การทำนา

ดินชุดบางกอก ครอบคลุมพื้นที่ร้อยละ 17.40 ของพื้นที่อำเภอ มีลักษณะเป็นดินลึกมาก ดินบนเป็นดินเหนียว สีดำ มักพบจุดประสีน้ำตาล การระบายน้ำเลว เหมาะแก่การทำนา

ดินชุดธนบุรี ครอบคลุมพื้นที่ร้อยละ 63.75 ของพื้นที่อำเภอ มีลักษณะเนื้อดินเป็นดินเหนียว น้ำซึมผ่านได้ช้า เป็นดินเค็มไม่เหมาะกับการทำนาข้าว สามารถใช้ปลูกไม้ผลยืนต้นได้แต่ต้องมีการยกร่องเพื่อระบายน้ำและป้องกันน้ำท่วม

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาพที่ 2.30 แผนที่แสดงลักษณะดินของอำเภอบางกรวย
ที่มา: กรมโยธาธิการและผังเมือง (2552)

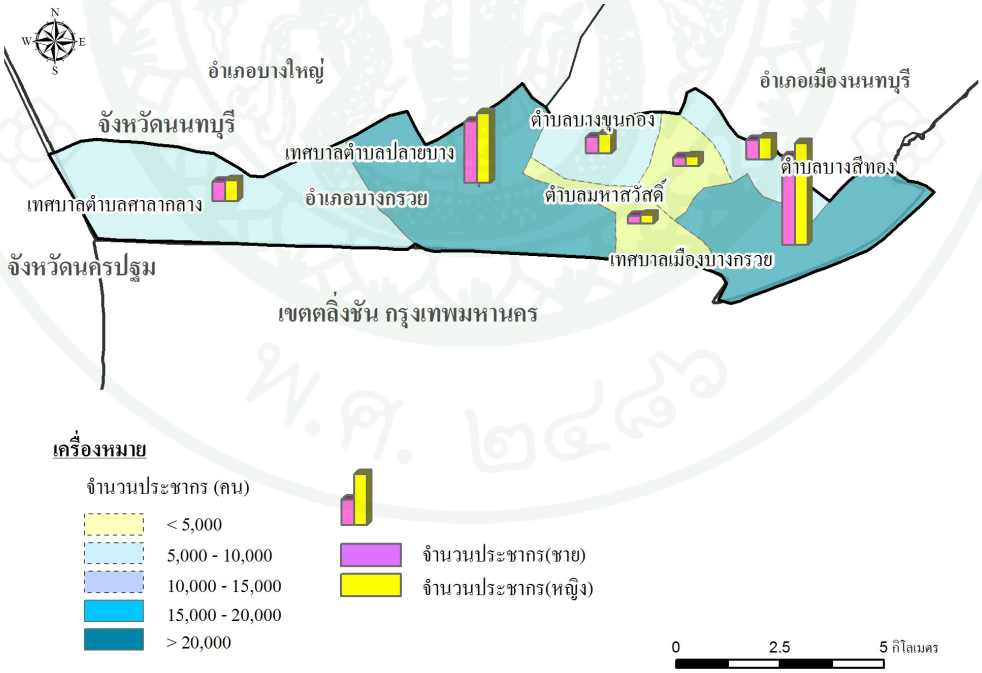
ประชากรอำเภอบางกรวย ส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรม ได้แก่ การทำสวนผลไม้ สวนผัก และการปลูกไม้ดอกไม้ประดับ และจะมีประชากรบางส่วนที่มีอาชีพรับราชการและทำงานบริษัท ในปี พ.ศ. 2552 มีจำนวนทั้งหมด 103,930 คน จำแนกเป็นประชากรเพศชาย จำนวน 48,580 คน และประชากรเพศหญิง จำนวน 55,350 คน และมีจำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 47,549 ครัวเรือน โดยเทศบาลเมืองบางกรวยมีจำนวนประชากรมากที่สุดจำนวน 41,742 คน รองลงมาคือ เทศบาลตำบลปลายบาง และตำบลบางสีทอง โดยมีประชากร จำนวน 28,867 คน และ 8,953 คน ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 2.7 และภาพที่ 2.31

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 2.7 ประชากรรายตำบลในอำเภอบางกรวย ปีพ.ศ. 2552

อำเภอ	ประชากร			พื้นที่ (ตร.กม)	ความหนาแน่น (คน/ตร.กม.)	จำนวนบ้าน (หลัง)	จำนวนประชากร / ครัวเรือน
	ชาย	หญิง	รวม				
เทศบาลเมืองบางกรวย	19,423	22,319	41,742	8.40	4,969.29	16,588	3.0
เทศบาลตำบลศาลากลาง	4,210	4,567	8,777	14.78	593.84	3,461	3.0
เทศบาลตำบลปลายบาง	13,508	15,359	28,867	8.45	3,416.21	16,262	2.0
ตำบลมหาสวัสดิ์	1,749	1,972	3,721	7.92	469.82	1,587	2.34
ตำบลบางสีทอง	4,184	4,769	8,953	5.08	1,762.40	3,478	2.57
ตำบลบางขุนกอง	3,552	4,237	7,789	6.02	1,293.85	4,345	1.79
ตำบลบางขนุน	1,954	2,127	4,081	3.56	1,146.35	1,828	2.23
รวม	**48,580**	**55,350**	**103,930**	**54.21**	**1,950.25**	**47,549**	**2.42**

ที่มา: กรมส่งเสริมปกครองส่วนท้องถิ่น (2552)

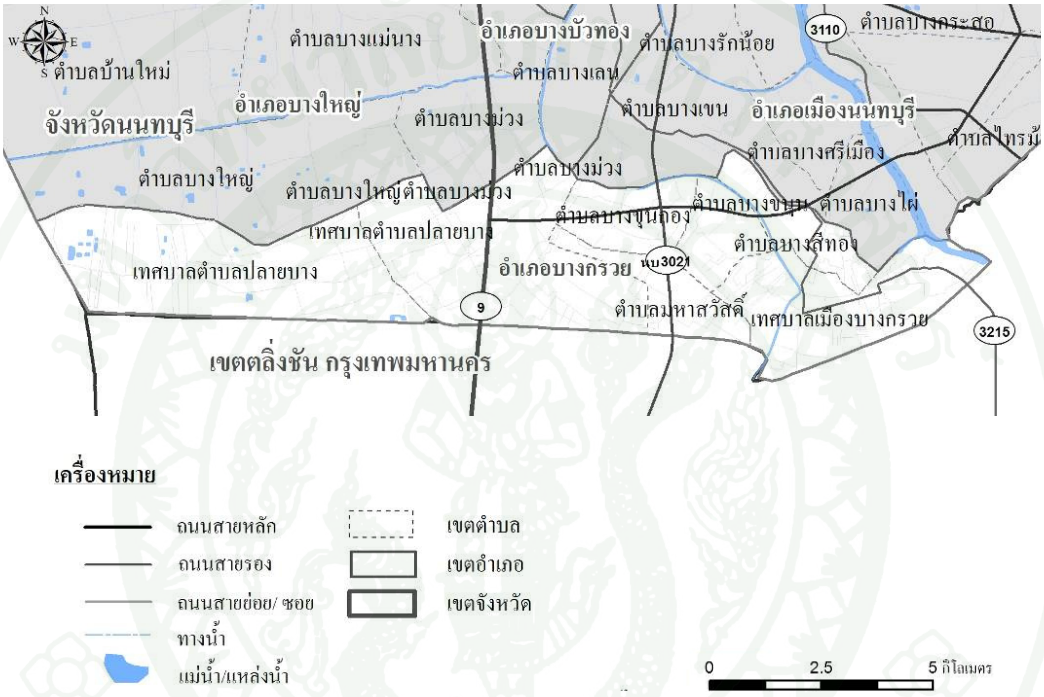

ภาพที่ 2.31 แผนที่แสดงจำนวนประชากรรายตำบลของอำเภอบางกรวย

ที่มา: กรมโยธาธิการและผังเมือง (2552)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

อำเภอบางกรวยมีโครงข่ายระบบทางหลวงแผ่นดินที่สำคัญซึ่งเป็นถนนสายหลัก และสายรอง ดังนี้ ถนนกาญจนาภิเษก (ทางหลวงพิเศษหมายเลข 9) ถนนบางกรวย-ไทรน้อย (ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3215) ถนนนครอินทร์ (ทางหลวงชนบท นบ.1020) และถนนราชพฤกษ์ (ทางหลวงชนบท นบ.3021) ดังแสดงในภาพที่ 2.32 ส่วนการคมนาคมทางน้ำ สามารถใช้การคมนาคมทางน้ำ ได้แก่ คลองขุดมหาสวัสดิ์ และคลองนราภิรมย์

ภาพที่ 2.32 เส้นทางคมนาคมและขนส่ง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี
ที่มา: กรมโยธาธิการและผังเมือง (2552)

3. พื้นที่ศึกษา

โครงการไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวย จัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2547 เป็นโครงการที่มีการดำเนินการร่วมกันระหว่างเจ้าหน้าที่การเกษตรอำเภอบางกรวย และผู้ประกอบการในพื้นที่ โดยงบประมาณของสำนักงานการเกษตรจังหวัดนนทบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และส่งเสริมอาชีพ เพิ่มพูนรายได้ให้แก่ผู้ประกอบการในพื้นที่ 4 ตำบล ของอำเภอบางกรวย คือ ตำบลบางสีทอง ตำบลบางขนุน ตำบลมหาสวัสดิ์ และตำบลบางขุนกอง โดยรูปแบบและลักษณะของกิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นลักษณะของการเลือกซื้อพันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับที่หลากหลาย ซึ่งเปิดบริการทุกวันไม่เว้นวันหยุดราชการ และมีการจัดตั้งเป็นชมรมผู้ผลิตไม้ดอกไม้

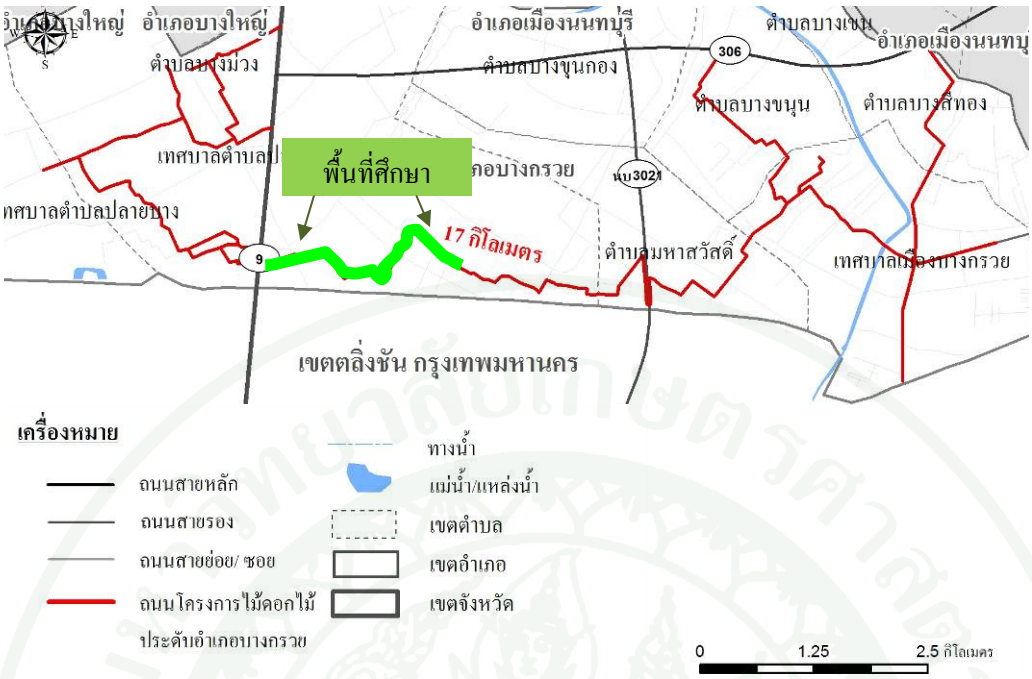
ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ประดับอำเภอบางกรวย มีสมาชิกทั้งหมด 161 ราย (ชมรมผู้ผลิตไม้ดอกไม้ประดับ อำเภอบางกรวย ,2549) โดยโครงการจะมีศูนย์รวบรวมพันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับนานาชนิด รวมทั้งเป็นแหล่งผลิตและจำหน่ายไม้ดอกไม้ประดับของอำเภอที่มีชื่อเสียงและเป็นที่รู้จักของผู้ที่เคยมาใช้บริการ โครงการจะมีระยะทางรวม 17 กิโลเมตรตลอดสองข้างทางของถนนบางกรวย -จงถนอม

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดพื้นที่ศึกษาซึ่งเป็นพื้นที่ส่วนหนึ่งของโครงการไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวย ที่มีความยาวตามถนนเป็นระยะทาง 4 กิโลเมตร โดยคำนึงถึงการเดินเข้าถึงร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์ไม้ดอกไม้ประดับอย่างสะดวกและความนิยมของผู้ซื้อ รวมเป็นพื้นที่ทั้งหมด 492 ไร่ 1 งาน 6 วา ครอบคลุมพื้นที่ตำบลมหาสวัสดิ์ และบางส่วนของเทศบาลตำบลปลายบาง (แสดงในภาพที่ 2.33) โดยพื้นที่มีลักษณะโดดเด่น ได้แก่ แปลงพันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับ ไม้หอม และไม้ผล อาทิ ชวนชม เข็มสี กุหลาบ กล้วยพัด ฟิโลเดนดรอน ไม้ดัด ไม้แคะ ฯลฯ นอกจากนี้ ยังมีศูนย์บริการนักท่องเที่ยว เพื่อต้อนรับนักท่องเที่ยวในพื้นที่โครงการ (สำนักงานการเกษตรอำเภอบางกรวย, 2552) มีขอบเขตติดต่อกับพื้นที่ใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ ตำบลบางขนุน อำเภอบางกรวย
ทิศใต้	ติดต่อกับ เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ ตำบลบางขนุน อำเภอบางกรวย
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ ตำบลปลายบาง อำเภอบางกรวย

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาพที่ 2.33 แผนที่แสดงเส้นทางโครงการไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี
ที่มา: กรมโยธาธิการและผังเมือง (2552)

พื้นที่ศึกษามีลักษณะเป็นที่ราบลุ่ม และติดกับคลองมหาสวัสดิ์ ซึ่งเป็นบริเวณที่ราบที่ได้รับอิทธิพลจากแม่น้ำสายใหญ่และแม่น้ำสาขาในการปรับระดับพื้นที่ โดยการนำพาเอาตะกอนวัตถุต้นกำเนิดดินที่อุดมสมบูรณ์มาสะสมทับถม ทำให้ดินมีสภาพดี เมื่อมีดินดี มีน้ำบริบูรณ์ จึงเป็นพื้นที่เพาะปลูกที่สำคัญ และมีการตั้งถิ่นฐานในลักษณะการจัดตั้งบ้านเรือนของเกษตรกรบริเวณรอบๆ ในฤดูน้ำหลากประชาชนริมคลองมักประสบปัญหาน้ำท่วมอยู่เสมอ ซึ่งเดิมประชาชนในพื้นที่ใช้คลองมหาสวัสดิ์ในการสัญจรไปมาระหว่างหมู่บ้านและตำบล พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นสวนผลไม้ สวนผัก และสวนไม้ดอกไม้ประดับ ตั้งแต่รัฐบาลตัดถนนกาญจนาภิเษกและ ถนนกรุงนนท์ - จง ถนอมผ่านพื้นที่ใกล้เคียงพื้นที่ศึกษา บ้านที่เคยทำสวนเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงเป็นพื้นที่รองรับการขยายตัวของเมือง มีการจัดสรรที่ดินก่อสร้างโรงงานอุตสาหกรรมและบ้านจัดสรร

ลักษณะชุดดินในพื้นที่ศึกษา ประกอบด้วย ชุดดินบางกอก ที่ความอุดมสมบูรณ์ของดินค่อนข้างสูง การระบายน้ำเลว มีความเหมาะสมในการปลูกข้าว และพืชไร่ประเภทถั่วและชุดดินธนบุรี ที่ความอุดมสมบูรณ์ของดินปานกลาง มีการระบายน้ำเลว และเป็นดินที่เหมาะสมที่สุดสำหรับทำสวนผลไม้และการปลูกผักบางแห่งใช้ปลูกพืชไร่ และระหว่างร่องใช้ปลูกข้าว การยกร่องช่วยปรับปรุงให้การระบายน้ำของดินดีขึ้น มีแหล่งน้ำในพื้นที่ที่สำคัญต่อกิจกรรมการเกษตร ดังนี้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

คลองขุดมหาสวัสดิ์ ไหลผ่านระหว่างเขตติดต่อของตำบลปลายบางกับเขตตลิ่งชันกรุงเทพฯ ทางด้านทิศใต้

คลองบางนา คลองปลายบาง คลองขื่อขวาง คลองยายส่อน และคลองบ่อรถ เป็นคลองชลประทานที่ไหลผ่านตำบลปลายบาง ได้รับน้ำจากโครงการส่งน้ำและบำรุงรุกษาพระพิมลโดยได้รับน้ำเต็มพื้นที่ทั้งในฤดูฝนและฤดูแล้ง

ตำบลปลายบาง มีพื้นที่เกษตรกรรมจำนวน 1,050 ไร่ และตำบลมหาสวัสดิ์มีพื้นที่ทำการเกษตร จำนวน 1,362 ไร่ โดยสามารจำแนกการทำเกษตรกรรมได้ 2 ชนิด คือ ไม้ผลและไม้ดอกไม้ประดับ ซึ่งมีรายละเอียด ได้แก่ การทำสวนผลไม้ ได้แก่ ส้มโอ กระท้อน มะม่วง ส่วนพันธุ์ที่ใช้ปลูกก็เป็นพันธุ์ที่ทางราชการส่งเสริม และมีพันธุ์พื้นเมือง และการปลูกไม้ดอก ไม้ประดับเกษตรกรจะปลูกไม้กระถางเป็นส่วนใหญ่ เช่น เข็ม ดาวเรือง เยอร์บีร่า เบศจมาศ พุดพิชญา หลิว จำปี โกสน มะลิ ชบา อมรเบิกฟ้า แก้ว จันทร์กระจ่างฟ้า พวกตะกูลไม้ใบ ได้แก่ อโกรนิม่า

ประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ศึกษามีจำนวน 929 คน ประมาณ 628 หลังคาเรือน โดยสามารถจำแนกประชากรตามลักษณะการอยู่อาศัย ได้แก่ ที่อยู่อาศัยกึ่งเกษตรกรรม จำนวน 1,182 คน ที่อยู่อาศัยบ้านจัดสรร จำนวน 612 คน ที่อยู่อาศัยเพื่อใช้แรงงานในโรงงาน จำนวน 125 คนและประเภทอื่นจำนวน 10 คน (กรมโยธาธิการและผังเมือง, 2552) ประชาชนส่วนใหญ่มีอาชีพเป็นชาวสวน บางส่วนรับราชการ รัฐวิสาหกรรม/บริษัท ซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่มีที่ดินเป็นกรรมสิทธิ์ของตนเองร้อยละ 68 และเป็นที่เช่าร้อยละ 32 ดังนั้นเกษตรกรในพื้นที่จึงประกอบอาชีพทำสวนผักและปลูกไม้ดอกไม้ประดับ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บทที่ 3

วิธีการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเพื่อประเมินศักยภาพของพื้นที่ รวมทั้งการวิเคราะห์ข้อจำกัด อุปสรรค ความต้องการ แนวทางพัฒนาพื้นที่ และความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างในการส่งเสริมพื้นที่ศึกษาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยเป็นการผสมผสานรูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งผู้วิจัยใช้การสำรวจภาคสนาม (Field Survey) ในลักษณะกายภาพของพื้นที่ศึกษา โดยวิธีการสังเกต (Observation) ร่วมกับการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ประกอบการในพื้นที่ จำนวน 30 คน ผู้ซื้อ จำนวน 30 คน และเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 6 คน ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่การเกษตรจังหวัดนนทบุรี เจ้าหน้าที่การเกษตรอำเภอบางกรวย เจ้าหน้าที่สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดนนทบุรี เจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลปลายบาง เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลมหาสวัสดิ์ และประธานชมรมผู้ผลิตไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวย โดยใช้การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (Non-Structured Interview) และการใช้แบบสอบถามในเรื่องข้อมูลพื้นฐานและการประเมินศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร (เกณฑ์การประเมินจำนวน 18 เกณฑ์ 6 มิติ) รวมทั้งแนวโน้มด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในอนาคต เพื่อกำหนดแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ขั้นตอนการศึกษา

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาปัญหาของโครงการไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวย

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดวัตถุประสงค์ในการศึกษา

ขั้นตอนที่ 3 ดำเนินการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย การรวบรวมข้อมูลและเอกสารที่เกี่ยวข้องการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งการสร้างเกณฑ์การประเมินศักยภาพของพื้นที่ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

การรวบรวมข้อมูลและเอกสารที่เกี่ยวข้อง มีรายละเอียดดังนี้

ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) ได้แก่ การสำรวจภาคสนาม (Field Survey) ใช้วิธีการสังเกต (Observation) และการสัมภาษณ์เป็นแบบไม่เป็นทางการ (Non-Structured interview) ซึ่งเป็นการสำรวจลักษณะทางกายภาพ เส้นทางคมนาคม การเข้าถึงพื้นที่ การใช้พื้นที่ในการซื้อและการขายไม้ดอกไม้ประดับ และลักษณะการทำกิจกรรมในพื้นที่ ส่วนการสัมภาษณ์เป็นการสัมภาษณ์ข้อมูลเบื้องต้นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในพื้นที่ศึกษา ข้อมูลด้านการซื้อ และการขายไม้ดอกไม้ประดับ รวมทั้งความคิดเห็นด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว

ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) ได้แก่ การรวบรวมข้อมูลจากเอกสารสื่อสิ่งพิมพ์ และหนังสือต่างๆ ด้านนโยบายการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวเชิงเกษตร ข้อมูลจังหวัดนนทบุรี ข้อมูลอำเภอบางกรวย และข้อมูลพื้นที่ศึกษา

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดการจัดการการท่องเที่ยว ได้แก่ การท่องเที่ยว การจัดการการท่องเที่ยว การออกแบบกายภาพการท่องเที่ยว เช่น เส้นทางท่องเที่ยว ทางสัญจรและที่จอดรถ และอาคารสาธารณะและสิ่งปลูกสร้างสำหรับพัฒนาด้านการท่องเที่ยว

แนวคิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ซึ่งเป็นการศึกษาด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน เพื่อสามารถใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวได้อย่างเกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวมอย่างคุ้มค่าที่สุด

แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นการศึกษาความหมาย องค์ประกอบ รูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และสิ่งที่ควรคำนึงในการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

แนวคิดการมีส่วนร่วมของชุมชน เป็นการศึกษาความหมาย รูปแบบของการมีส่วนร่วมของชุมชน และชนิดการมีส่วนร่วมของชุมชน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

แนวคิดการประเมินศักยภาพพื้นที่ในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ การจัดศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว และการกำหนดตัวแปรเพื่อประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อนำมาสร้างเป็นเกณฑ์การประเมิน

การสร้างเกณฑ์การประเมินศักยภาพของพื้นที่ โดยการศึกษาเกณฑ์การประเมินจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สถาบันวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และกรมส่งเสริมการเกษตร แล้วนำมาสรุปเป็นเกณฑ์การประเมินจำนวน 18 เกณฑ์ 6 มิติ ดังตารางที่ 3.1 จากนั้นจะนำเกณฑ์การประเมินดังกล่าวมาจัดทำแบบสอบถามเพื่อให้ค่าน้ำหนักในแต่ละเกณฑ์และมิติ โดยนำค่าคะแนนมาจัดระดับศักยภาพของพื้นที่ตามคะแนนที่ประเมินโดยกลุ่มตัวอย่างของผู้ซื้อ ผู้ประกอบการในพื้นที่ และภาครัฐ ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ช่วงชั้น คือ 73-90 คะแนน มีศักยภาพมากที่สุด 55-72 คะแนน มีศักยภาพมาก 37-54 คะแนน มีศักยภาพปานกลาง 17-36 คะแนนมีศักยภาพน้อยและ 1-16 คะแนน มีศักยภาพน้อยที่สุด

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 3.1 สรุปเกณฑ์การประเมิน 18 เกณฑ์ 6 มิติ

หน่วยงาน			การจำแนกเกณฑ์ตามลักษณะมิติ
สวท.	**ททท.**	**กรมส่งเสริมการเกษตร**	
1. ลักษณะของการทำเกษตรกรรม 2. ลักษณะสิ่งดึงดูดใจ หรือจุดขาย 3. โครงสร้างพื้นฐาน คือ โครงสร้างพื้นฐานในการเข้าถึงและ การเอื้ออำนวยต่อการใช้ประโยชน์ด้านการท่องเที่ยว 4. การใช้เป็นแหล่งท่องเที่ยวและแหล่งเกษตรที่ใช้เป็นแหล่งท่องเที่ยวอยู่แล้วแสดงถึงความมีศักยภาพระดับหนึ่งรวมทั้ง ความมีประสบการณ์ในการท่องเที่ยว 5. ความต้องการใช้ประโยชน์ด้านการท่องเที่ยว	1. การมีพื้นที่ในการจัดเส้นทางนำชมในพื้นที่ โดยจัดพื้นที่ให้นักท่องเที่ยวเข้าชมแยกจากพื้นที่เกษตรจริงการมีพื้นที่ หรือโรงเรือนคัดแยกและบรรจุผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร 2. การมีสถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรสด หรือแปรรูปพร้อมติดป้าย ราคาชัดเจน 3. การมีวิทยากรบรรยาย 4. การมีป้ายสื่อความหมาย 5. การมีเอกสารเผยแพร่ 6. การยินดีรับบริการนักท่องเที่ยวเมื่อมีการแจ้งวัน หรือเวลาล่วงหน้า	1. ปัจจัยหลักที่จูงใจ ได้แก่ ความโดดเด่นด้านการเกษตร (ที่มีอยู่แล้วในพื้นที่ หรือสร้างขึ้นใหม่ได้ไม่ยาก) เอกลักษณ์ทางวิถีชีวิต วัฒนธรรม และความเป็นอยู่เฉพาะท้องถิ่น เทศกาลหรือปรากฏกาลพิเศษรวมถึงบรรยากาศ ทัศนียภาพสวยงาม 2. ปัจจัยประกอบ ได้แก่ สภาพ-แวดล้อม ภูมิภาค ภูมิทัศน์สวยงาม สภาพเศรษฐกิจ และสังคม ความร่วมมือของเกษตรกรหรือชุมชนเกษตรมีความสนใจและตั้งใจเข้าร่วมในระดับสูง	**มิติที่ 1** ลักษณะทางกายภาพ 1. ความสะดวกในการเข้าถึง 2. ความโดดเด่นด้านการทำเกษตรกรรม 3. ลักษณะสภาพแวดล้อมที่มีเอกลักษณ์เฉพาะ **มิติที่ 2** ลักษณะเศรษฐกิจ และสังคม 4. ความต้องการและความร่วมมือระหว่างภาครัฐและประชาชนในพื้นที่ในการส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร **มิติที่ 3** ลักษณะเอกลักษณ์ของพื้นที่ 5. สิ่งดึงดูดใจ จุดขาย หรือความโดดเด่นทางการเกษตร

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

หน่วยงาน			การจำแนกเกณฑ์ตามลักษณะมิติ
สวท.	**ททท.**	**กรมส่งเสริมการเกษตร**	
6. การมีแหล่งท่องเที่ยวเสริม 7. ความสามารถใช้เป็นแหล่งท่องเที่ยวในรอบปี 8. ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่การเกษตร	7. การกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยว ราคาค่าเข้าชมสถานที่ และค่าบริการอื่นๆ (มีใบเสร็จรับเงินหรือหลักฐานการรับเงินมอบให้) 8. การเปิดบริการทุกวันไม่เว้น-วันหยุดราชการ 9. การจัดอาหารพื้นบ้าน น้ำดื่ม และเครื่องดื่ม จำพวกสมุนไพร หรือน้ำผลไม้บริการ 10. การมีบริเวณที่จอดรถ 11. การมีห้องสุขาบริการ	3. ปัจจัยสนับสนุนและสิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ ที่พัก ร้านอาหาร ร้านจำหน่ายสินค้า กฎระเบียบของท้องถิ่น สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ และมีแหล่งงบประมาณสนับสนุน (ของเกษตรกร ภาคเอกชน แหล่งลงทุนอื่น ๆ) 4. ปัจจัยพื้นฐานและการคมนาคม ได้แก่ สาธารณูปโภค (ไฟฟ้า ประปา การสื่อสาร) เป็นเส้นทางท่องเที่ยวหลักอยู่แล้ว เป็นเส้นทางที่มีคนเดินทางผ่านเป็นจำนวนมาก การเดินทาง (ทางบก ทางน้ำ ทางอากาศ)	**มิติที่ 4** การส่งเสริมการเรียนรู้ 6. การจัดพื้นที่ให้เข้าชมพื้นที่เพาะปลูกจริง และการจัดเส้นทางนำชม 7. การบรรยาย ประกอบและเอกสารเผยแพร่ 8. ป้ายสื่อความหมาย **มิติที่ 5** การบริหารจัดการ 9. สถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์และการแสดงราคา 10. การให้บริการนักท่องเที่ยว 11. การกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยว 12. การเปิดให้บริการ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

หน่วยงาน			การจำแนกเกณฑ์ตามลักษณะมิติ
สวท.	ททท.	กรมส่งเสริมการเกษตร	
			13. สิ่งอำนวยความสะดวกในโครงการ เช่น ที่พัก ร้านอาหาร ร้านจำหน่ายสินค้า **มิติที่ 6** โอกาสในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว 14. มีแหล่งท่องเที่ยวเสริม 15. ความเป็นไปได้ในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว 16. ความสามารถในการใช้เป็นแหล่งท่องเที่ยวในรอบปี 17. ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ของภาครัฐและเกษตรกรในการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร 18. งบประมาณสนับสนุน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ขั้นตอนที่ 4 การวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่โดยใช้แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งใช้เครื่องมือ คือ การสัมภาษณ์ ผู้ซื้อ ผู้ประกอบการในพื้นที่ และภาครัฐ

ขั้นตอนที่ 5 การประเมินศักยภาพของพื้นที่ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลศักยภาพของพื้นที่และข้อมูลจากความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างจากแบบสอบถาม ด้วยโปรแกรม SPSS เพื่อทราบระดับศักยภาพของพื้นที่ และเสนอแนวทางการปรับปรุงพื้นที่พร้อมข้อเสนอแนะในการส่งเสริมให้เป็นท่องเที่ยวเชิงเกษตร

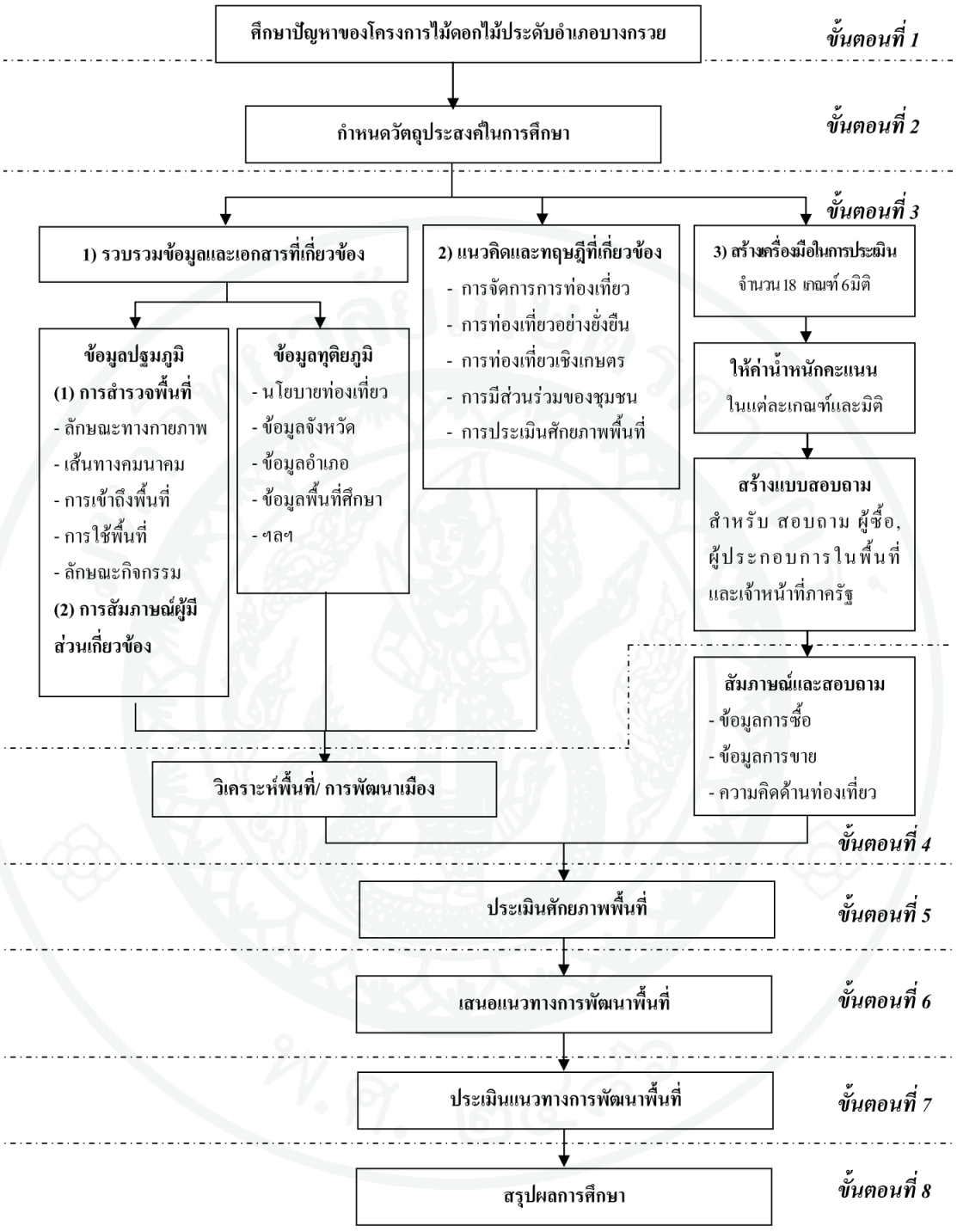
ขั้นตอนที่ 6 เสนอแนวทางการพัฒนาพื้นที่จากผลการศึกษา เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นพร้อมทั้งข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่สอดคล้องกับสภาพพื้นที่และความต้องการของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 7 การประเมินผลการเสนอแนวทางการพัฒนาพื้นที่ โดยการสอบถามความคิดจากเจ้าหน้าที่ภาครัฐ

ขั้นตอนที่ 8 การสรุปผลการศึกษา ในการประเมินศักยภาพการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

แนวคิดและขั้นตอนในการศึกษาเป็นการกำหนดลำดับขั้นตอนในการศึกษา ซึ่งมีรายละเอียด ดังแสดงในภาพที่ 3.1

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาพที่ 3.1 ขั้นตอนการศึกษา

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา

ในการศึกษาการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร กรณีศึกษา โครงการไม้ดอกไม้ประดับ อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ครั้งนี้ ได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาไว้จำนวน 3 กลุ่ม ได้แก่ (1) กลุ่มผู้ประกอบการในพื้นที่ที่มีร้านขายผลิตภัณฑ์ไม้ดอกไม้ประดับที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ศึกษาบริเวณริมสองฝั่งถนนไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวย ที่สามารถเดินเข้าชมสวนได้โดยง่ายและสะดวก (ฝั่งถนนละ 100 เมตร) มีระยะทางทั้งหมด 4 กิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่ 492 ไร่ (2) กลุ่มผู้ซื้อไม้ดอกไม้ประดับ หมายถึง ผู้มาซื้อไม้ดอกไม้ประดับในพื้นที่ศึกษา เพื่อนำไปจำหน่ายต่อหรือนำไปจัดสวน และนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวหรือซื้อไม้ดอกไม้ประดับจากร้านค้าภายในพื้นที่ศึกษา (3) เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานเกษตรจังหวัดนนทบุรี สำนักงานเกษตรอำเภอบางกรวย สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดนนทบุรี เทศบาลตำบลปลายบาง องค์การบริหารส่วนตำบลมหาสวัสดิ์ และชมรมไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวย

การกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนด (1) จำนวนกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการที่มีร้านขายผลิตภัณฑ์ไม้ดอกไม้ประดับที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ศึกษาบริเวณริมสองฝั่งถนนไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวย และ (2) จำนวนกลุ่มตัวอย่างผู้ซื้อไม้ดอกไม้ประดับ โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Nonprobability Samping Method) แบบการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญหรือตามความสะดวก (Convenience Sampling or Accidental Sampling) คือ การที่ผู้วิจัยได้คัดเลือกหน่วยตัวอย่างโดยยึดหลักความสะดวกเป็นสำคัญ (Frank Yates, 1960) และ (3) จำนวนกลุ่มตัวแทนเจ้าหน้าที่ภาครัฐ โดยวิธีการคัดเลือกเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับโครงการไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวย มีรายละเอียดดังนี้

กลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการในพื้นที่ ได้มาจากการที่ผู้วิจัยเลือกผู้ประกอบการที่อยู่ในพื้นที่ศึกษาที่มีความพร้อมในการให้ความร่วมมือสัมภาษณ์และตอบแบบสอบถาม ได้ทั้งหมดจำนวน 30 ราย

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

กลุ่มตัวอย่างผู้ซื้อไม้ดอกไม้ประดับ ได้มาจากการที่ผู้วิจัยเลือกจากนักท่องเที่ยว หรือผู้ค้า (ผู้ค้าขายไม้ดอกไม้ประดับในพื้นที่) ที่เข้ามาติดต่อซื้อไม้ดอกไม้ประดับจากผู้ประกอบการในพื้นที่ ได้ทั้งหมดจำนวน 30 คน

ตัวแทนเจ้าหน้าที่ภาครัฐ : จากการสำรวจพบว่ามีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่โครงการจำนวน 6 หน่วยงาน โดยจะทำการสอบถามเจ้าหน้าที่จำนวน 1 คนต่อ 1 หน่วยงาน ได้แก่ เจ้าหน้าที่การเกษตรจังหวัดนนทบุรี เจ้าหน้าที่การเกษตรอำเภอบางกรวย เจ้าหน้าที่สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดนนทบุรี เจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลปลายบาง เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลมหาสวัสดิ์ และประธานชมรมไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวย ดังนั้นเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับโครงการฯ ทั้งหมดจำนวน 6 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ในการศึกษาการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร กรณีศึกษาโครงการไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี นั้นใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 3 ชุด คือ แบบสอบถามชุดที่ 1 สำหรับผู้ประกอบการในพื้นที่ (ภาคผนวก ข 1) แบบสอบถามชุดที่ 2 สำหรับผู้ซื้อ (ภาคผนวก ข 2) และแบบสอบถามชุดที่ 3 สำหรับเจ้าหน้าที่ภาครัฐ (ภาคผนวก ข3) โดยค้นคว้าจากเอกสาร แนวความคิด ทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาสร้างคำถามในแบบสอบถาม และศึกษาแนวความคิดเกณฑ์การประเมินศักยภาพของพื้นที่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และกรมส่งเสริมการเกษตร แล้วนำมาสรุปรวบรวมเพื่อมานำสร้างเป็นเกณฑ์การประเมินศักยภาพของพื้นที่ในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร 6 มิติ 18 เกณฑ์ โดยได้นำแบบสอบถามดังกล่าวมาทดลองสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง (Pretest) และนำมาปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

แบบสอบถาม

การจัดทำแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้นำ เกณฑ์การประเมินศักยภาพของพื้นที่จากหน่วยงานภาครัฐสามหน่วยงานมาสร้างเป็นเกณฑ์ เพื่อให้ค่าน้ำหนักในการประเมินศักยภาพให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของพื้นที่ศึกษา ซึ่งจากเกณฑ์การประเมินศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เกษตรที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นมา สามารถจำแนกรายละเอียดของการให้ค่าน้ำหนัก จำนวน 6 มิติ 18 เกณฑ์ ได้ดังนี้

มิติที่ 1 ลักษณะทางกายภาพ

- เกณฑ์ที่ 1 ความสะดวกในการเข้าถึง

ความสะดวกในการเข้าถึงตัวโครงการ ซึ่งสามารถกำหนดคะแนนดังแสดงในตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 องค์ประกอบการให้คะแนนเกณฑ์ที่ 1

องค์ประกอบการให้คะแนน	คะแนน
สามารถเข้าถึงได้บางฤดู	1 คะแนน
สามารถเข้าถึงได้แต่ไม่ค่อยสะดวก	2 คะแนน
สามารถเข้าถึงได้สะดวก	3 คะแนน
สามารถเข้าถึงได้หลายทาง	4 คะแนน
สามารถเข้าถึงได้ทุกฤดูและหลายทาง	5 คะแนน

ที่มา: สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2544)

- เกณฑ์ที่ 2 ความโดดเด่นด้านการทำเกษตรกรรม

ประเมิน เกณฑ์ข้อที่ 2 ความโดดเด่นด้านการทำเกษตรกรรม เช่น การปลูกไม้ดอกไม้ประดับ และการทำแปลงผัก ได้กำหนดคะแนนในการพิจารณาลักษณะของการทำเกษตรกรรม ดังแสดงในตารางที่ 3.3

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 3.3 องค์ประกอบการให้คะแนนเกณฑ์ที่ 2

องค์ประกอบการให้คะแนน	คะแนน
การจัดการด้านการตลาด	1 คะแนน
การผลิตที่เป็นระบบ	2 คะแนน
การสะท้อนวิถีชีวิตชาวสวน	3 คะแนน
การแสดงสภาพแวดล้อมและธรรมชาติที่สมบูรณ์	4 คะแนน

ที่มา: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2544)

เมื่อกลุ่มตัวอย่างทำการประเมินโดยเลือกความโดดเด่นด้านการทำเกษตรกรรมในพื้นที่ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างแล้ว (สามารถเลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)ซึ่งผู้วิจัยจะทำการรวมค่าคะแนนดังกล่าวเพื่อจัดลำดับช่วงชั้นดังแสดงในตารางที่ 3.4

ตารางที่ 3.4 การรวมค่าคะแนนเกณฑ์ที่ 2

คะแนนรวมภายในเกณฑ์	ช่วงชั้น	คะแนนผลสรุปจากการวิเคราะห์เกณฑ์ที่ 2
คะแนนรวม 1-2	อยู่ในช่วงชั้นศักยภาพน้อยที่สุด	1 คะแนน
คะแนนรวม 3-4	อยู่ในช่วงชั้นศักยภาพน้อย	2 คะแนน
คะแนนรวม 5-6	อยู่ในช่วงชั้นศักยภาพปานกลาง	3 คะแนน
คะแนนรวม 7-8	อยู่ในช่วงชั้นศักยภาพมาก	4 คะแนน
คะแนนรวม 9-10	อยู่ในช่วงชั้นศักยภาพมากที่สุด	5 คะแนน

เกณฑ์ที่ 3 ลักษณะสภาพแวดล้อมที่มีเอกลักษณ์เฉพาะ

- ลักษณะสภาพแวดล้อมที่มีเอกลักษณ์เฉพาะพื้นที่ เช่น ความเป็นธรรมชาติ หรือภูมิทัศน์ของพื้นที่ ซึ่งสามารถพิจารณาได้จากองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ ดังแสดงในตารางที่ 3.5

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 3.5 องค์ประกอบการให้คะแนนเกณฑ์ที่ 3

องค์ประกอบที่	องค์ประกอบการให้ค่าคะแนน
1	สภาพทางธรรมชาติ
2	ระบบนิเวศ
3	สภาพทางวัฒนธรรม
4	การไม่มีมลภาวะ เช่น ขยะ น้ำเสีย และอากาศ

ที่มา: สถาบันวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2547)

เมื่อกลุ่มตัวอย่างทำการประเมินโดยเลือกลักษณะองค์ประกอบข้างต้น ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างแล้ว (สามารถเลือกได้มากกว่า 1 ข้อ) ซึ่งผู้วิจัยจะทำการรวมค่าคะแนนดังกล่าวเพื่อจัดลำดับช่วงชั้นดังแสดงในตารางที่ 3.6

ตารางที่ 3.6 การรวมค่าคะแนนเกณฑ์ที่ 3

คะแนนรวมภายในเกณฑ์	ช่วงชั้น	คะแนนผลสรุปจากการวิเคราะห์เกณฑ์ที่ 3
ไม่มีทั้ง 4 ข้อ	อยู่ในช่วงชั้นศักยภาพน้อยที่สุด	1 คะแนน
มี 1 ข้อ	อยู่ในช่วงชั้นศักยภาพน้อย	2 คะแนน
มีทั้ง 2 ข้อ	อยู่ในช่วงชั้นศักยภาพปานกลาง	3 คะแนน
มีทั้ง 3 ข้อ	อยู่ในช่วงชั้นศักยภาพมาก	4 คะแนน
มีทั้ง 4 ข้อ	อยู่ในช่วงชั้นศักยภาพมากที่สุด	5 คะแนน

มิติที่ 2 เศรษฐกิจ และสังคม

- เกณฑ์ที่ 4 ความต้องการและความร่วมมือระหว่างภาครัฐและประชาชน

ความต้องการและความร่วมมือระหว่างภาครัฐและประชาชนในพื้นที่ในการส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ซึ่งสามารถพิจารณาได้จากองค์ประกอบ ดังแสดงในตารางที่ 3.7

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 3.7 องค์ประกอบการให้คะแนนเกณฑ์ที่ 4

องค์ประกอบที่	องค์ประกอบการให้ค่าคะแนน
1	การต้อนรับนักท่องเที่ยว
2	การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของภาครัฐและคนในพื้นที่
3	การรักษาเอกลักษณ์ของคนในพื้นที่
4	การได้รับประโยชน์ของคนในพื้นที่จากแหล่งท่องเที่ยว

ที่มา: สถาบันวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2547)

เมื่อกลุ่มตัวอย่างทำการประเมินโดยเลือกลักษณะองค์ประกอบข้างต้น ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างแล้ว (สามารถเลือกได้มากกว่า 1 ข้อ) ซึ่งผู้วิจัยจะทำการรวมค่าคะแนนดังกล่าวเพื่อจัดลำดับช่วงชั้นดังแสดงในตารางที่ 3.8

ตารางที่ 3.8 การรวมค่าคะแนนเกณฑ์ที่ 4

คะแนนรวมภายในเกณฑ์	ช่วงชั้น	คะแนนผลสรุปจากการวิเคราะห์เกณฑ์ที่ 4
ไม่มีทั้ง 4 ข้อ	อยู่ในช่วงชั้นศักยภาพน้อยที่สุด	1 คะแนน
มี 1 ข้อ	อยู่ในช่วงชั้นศักยภาพน้อย	2 คะแนน
มีทั้ง 2 ข้อ	อยู่ในช่วงชั้นศักยภาพปานกลาง	3 คะแนน
มีทั้ง 3 ข้อ	อยู่ในช่วงชั้นศักยภาพมาก	4 คะแนน
มีทั้ง 4 ข้อ	อยู่ในช่วงชั้นศักยภาพมากที่สุด	5 คะแนน

มิติที่ 3 ลักษณะเอกลักษณ์ของพื้นที่

- เกณฑ์ที่ 5 สิ่งดึงดูดใจ จุดขาย หรือความโดดเด่นทางการเกษตร

การมีสิ่งดึงดูดใจ จุดขาย หรือความโดดเด่นทางการเกษตร ซึ่งลักษณะการทำเกษตรแต่ละรายหรือชุมชนย่อมมีความแตกต่างของสิ่งดึงดูดใจ หรือจุดขาย ได้กำหนดคะแนนในการมี สิ่งดึงดูดใจจุดขาย หรือความโดดเด่นทางการเกษตร ดังแสดงในตารางที่ 3.9

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 3.9 องค์ประกอบการให้คะแนนเกณฑ์ที่ 5

องค์ประกอบการให้คะแนน	คะแนน
ทางผลผลิต	1 คะแนน
ทางเทคโนโลยีหรือปัญญา	2 คะแนน
ทางวัฒนธรรม	3 คะแนน
ทางชุมชน	4 คะแนน

ที่มา: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2544)

เมื่อกลุ่มตัวอย่างทำการประเมินโดยเลือกลักษณะของการมีสิ่งดึงดูดใจ จุดขาย หรือความโดดเด่นทางการเกษตร ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างแล้ว (สามารถเลือกได้มากกว่า 1 ข้อ) ซึ่งผู้วิจัยจะทำการรวมค่าคะแนนดังกล่าวเพื่อจัดลำดับช่วงชั้นดังแสดงในตารางที่ 3.10

ตารางที่ 3.10 การรวมค่าคะแนนเกณฑ์ที่ 5

คะแนนรวมภายในเกณฑ์	ช่วงชั้น	คะแนนผลสรุปจากการวิเคราะห์เกณฑ์ที่ 5
คะแนนรวม 1-2	อยู่ในช่วงชั้นศักยภาพน้อยที่สุด	1 คะแนน
คะแนนรวม 3-4	อยู่ในช่วงชั้นศักยภาพน้อย	2 คะแนน
คะแนนรวม 5-6	อยู่ในช่วงชั้นศักยภาพปานกลาง	3 คะแนน
คะแนนรวม 7-8	อยู่ในช่วงชั้นศักยภาพมาก	4 คะแนน
คะแนนรวม 9-10	อยู่ในช่วงชั้นศักยภาพมากที่สุด	5 คะแนน

มิติที่ 4 การส่งเสริมการเรียนรู้

- เกณฑ์ที่ 6 การจัดพื้นที่ให้เข้าชมพื้นที่เพาะปลูกจริง และมีการจัดเส้นทางนำชม

การจัดพื้นที่ให้เข้าชมพื้นที่เพาะปลูกจริง และมีการจัดเส้นทางนำชม ซึ่งสามารถพิจารณาได้จากองค์ประกอบดังแสดงในตารางที่ 3.11

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 3.11 องค์ประกอบการให้คะแนนเกณฑ์ที่ 6

องค์ประกอบที่	องค์ประกอบการให้ค่าคะแนน
1	สามารถพบเห็นหรือเข้าชมจุดที่น่าสนใจได้ง่าย
2	สามารถเข้าถึงพื้นที่เพาะปลูกจริงได้สะดวก
3	มีความปลอดภัยในเส้นทางนำชม
4	การได้รับความรู้และความเพลิดเพลินในเส้นทางนำชม

ที่มา: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2544)

เมื่อกลุ่มตัวอย่างทำการประเมินโดยเลือกลักษณะองค์ประกอบข้างต้น ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างแล้ว (สามารถเลือกได้มากกว่า 1 ข้อ) ซึ่งผู้วิจัยจะทำการรวมค่าคะแนนดังกล่าวเพื่อจัดลำดับช่วงชั้นดังแสดงในตารางที่ 3.12

ตารางที่ 3.12 การรวมค่าคะแนนเกณฑ์ที่ 6

คะแนนรวมภายในเกณฑ์	ช่วงชั้น	คะแนนผลสรุปจากการวิเคราะห์เกณฑ์ที่ 6
ไม่มีทั้ง 4 ข้อ	อยู่ในช่วงชั้นศักยภาพน้อยที่สุด	1 คะแนน
มี 1 ข้อ	อยู่ในช่วงชั้นศักยภาพน้อย	2 คะแนน
มีทั้ง 2 ข้อ	อยู่ในช่วงชั้นศักยภาพปานกลาง	3 คะแนน
มีทั้ง 3 ข้อ	อยู่ในช่วงชั้นศักยภาพมาก	4 คะแนน
มีทั้ง 4 ข้อ	อยู่ในช่วงชั้นศักยภาพมากที่สุด	5 คะแนน

- เกณฑ์ที่ 7 การบรรยายประกอบและเอกสารเผยแพร่

การมีวิทยากรเพื่อบรรยายประกอบการท่องเที่ยว และเอกสารเผยแพร่ในพื้นที่โครงการซึ่งสามารถกำหนดคะแนน ดังแสดงในตารางที่ 3.13

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 3.13 องค์ประกอบการให้คะแนนเกณฑ์ที่ 7

องค์ประกอบการให้คะแนน	คะแนน
การไม่มีวิทยากรบรรยายและเอกสารเผยแพร่	1 คะแนน
การไม่มีวิทยากรบรรยายแต่มีเอกสารเผยแพร่	2 คะแนน
การไม่มีเอกสารเผยแพร่แต่มีวิทยากรบรรยาย	3 คะแนน
การมีวิทยากรบรรยายและการมีเอกสารเผยแพร่ แต่มีจำนวนไม่เพียงพอ	4 คะแนน
การมีวิทยากรบรรยายที่มีศักยภาพ และการมีเอกสารเผยแพร่ที่มีจำนวนเพียงพอ	5 คะแนน

ที่มา: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2544)

- เกณฑ์ที่ 8 ป้ายสื่อความหมาย

ป้ายสื่อความหมาย เช่น การมีป้ายแนะนำชื่อเจ้าของสวน เพื่อให้นักท่องเที่ยวแต่ละรายทราบถึงรายละเอียดเบื้องต้นของเจ้าของสวน เช่น ชื่อ และเบอร์โทรศัพท์ ซึ่งสามารถพิจารณาได้จากองค์ประกอบ ดังแสดงในตารางที่ 3.14

ตารางที่ 3.14 องค์ประกอบการให้คะแนนเกณฑ์ที่ 8

องค์ประกอบการให้คะแนน	คะแนน
ความชัดเจนของป้าย	1 คะแนน
ลักษณะของป้ายอยู่ในระดับสายตาซึ่งมองเห็นได้	2 คะแนน
ลักษณะความสวยงามของป้าย เช่น สีและตัวอักษร	3 คะแนน
ลักษณะความแข็งแรงและทนทานของป้าย	4 คะแนน

ที่มา: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2544)

เมื่อกลุ่มตัวอย่างทำการประเมินโดยเลือกลักษณะองค์ประกอบข้างต้น ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างแล้ว (สามารถเลือกได้มากกว่า 1 ข้อ) ซึ่งผู้วิจัยจะทำการรวมค่าคะแนนดังกล่าวเพื่อจัดลำดับช่วงชั้นดังแสดงในตารางที่ 3.15

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 3.15 การรวมค่าคะแนนเกณฑ์ที่ 8

คะแนนรวมภายในเกณฑ์	ช่วงชั้น	คะแนนผลสรุปจากการวิเคราะห์เกณฑ์ที่ 8
คะแนนรวม 1-2	อยู่ในช่วงชั้นศักยภาพน้อยที่สุด	1 คะแนน
คะแนนรวม 3-4	อยู่ในช่วงชั้นศักยภาพน้อย	2 คะแนน
คะแนนรวม 5-6	อยู่ในช่วงชั้นศักยภาพปานกลาง	3 คะแนน
คะแนนรวม 7-8	อยู่ในช่วงชั้นศักยภาพมาก	4 คะแนน
คะแนนรวม 9-10	อยู่ในช่วงชั้นศักยภาพมากที่สุด	5 คะแนน

มิติที่ 5 การบริหารจัดการ

- เกณฑ์ที่ 9 สถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์ และการแสดงราคา

การมีสถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร และการแสดงราคาซึ่งสามารถกำหนดการให้คะแนน ดังแสดงในตารางที่ 3.16

ตารางที่ 3.16 องค์ประกอบการให้คะแนนเกณฑ์ที่ 9

องค์ประกอบการให้คะแนน	คะแนน
การไม่มีทั้งสถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์และป้ายแสดงราคา	1 คะแนน
การมีสถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์หรือมีป้ายแสดงราคาอย่างใดอย่างหนึ่ง แต่มีลักษณะที่ไม่ชัดเจน	2 คะแนน
การมีทั้งสถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์หรือการมีป้ายแสดงราคาอย่างใดอย่างหนึ่งโดยชัดเจน	3 คะแนน
การมีทั้งสถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์และการมีป้ายแสดงราคาแต่ไม่ชัดเจน	4 คะแนน
การมีทั้งสถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์และการมีป้ายแสดงราคาที่ชัดเจน	5 คะแนน

ที่มา: สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2547)

- เกณฑ์ที่ 10 การให้บริการนักท่องเที่ยว

การยินดีรับบริการนักท่องเที่ยวเมื่อมีการแจ้งวันเวลาล่วงหน้าซึ่งสามารถกำหนดการให้คะแนน ดังแสดงในตารางที่ 3.17

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 3.17 องค์ประกอบการให้คะแนนเกณฑ์ที่ 10

องค์ประกอบการให้คะแนน	คะแนน
การไม่ยินดีรับบริการนักท่องเที่ยว	1 คะแนน
การยินดีรับบริการนักท่องเที่ยวเมื่อเดินทางมาเป็นการส่วนตัว แต่ไม่ยินดีในกรณีมาเป็น หมู่คณะ	2 คะแนน
การยินดีรับบริการนักท่องเที่ยวเมื่อเดินทางมาเป็นหมู่คณะ แต่ไม่ยินดีเมื่อมาเป็นการส่วนตัว	3 คะแนน
การยินดีให้บริการเมื่อมาเป็นหมู่คณะ	4 คะแนน
การยินดีให้บริการในกรณีที่มาเป็นหมู่คณะและเดินทางมาเพียงลำพัง	5 คะแนน

ที่มา: สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2544)

- เกณฑ์ที่ 11 การกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยว

การกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยว สามารถกำหนดการให้คะแนนดังแสดงในตารางที่ 3.18

ตารางที่ 3.18 องค์ประกอบการให้คะแนนเกณฑ์ที่ 11

องค์ประกอบการให้คะแนน	คะแนน
ไม่มีการกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยว	1 คะแนน
มีการกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยว โดยน้อยกว่า 5 คน	2 คะแนน
มีการกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยว จำนวน 5 – 10 คน	3 คะแนน
มีการกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวแบบหมู่คณะ จำนวนน้อยกว่า 20 คน	4 คะแนน
มีการกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวแบบหมู่คณะ มากกว่า 20 คน	5 คะแนน

ที่มา: สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2544)

- เกณฑ์ที่ 12 การเปิดให้บริการ

การเปิดให้บริการทุกวันไม่เว้นวันหยุดราชการ สามารถกำหนดการให้คะแนน ดังแสดงในตารางที่ 3.19

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 3.19 องค์ประกอบการให้คะแนนเกณฑ์ที่ 12

องค์ประกอบการให้คะแนน	คะแนน
เปิดเฉพาะวันเสาร์หรืออาทิตย์	1 คะแนน
เปิดเฉพาะวันเสาร์-อาทิตย์	2 คะแนน
เปิดเฉพาะวันจันทร์-ศุกร์	3 คะแนน
เปิดทุกวันแต่เว้นวันหยุดราชการ	4 คะแนน
เปิดทุกวันไม่เว้นวันหยุดราชการ	5 คะแนน

ที่มา: สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2544)

- เกณฑ์ที่ 13 สิ่งอำนวยความสะดวกในโครงการ เช่น ที่พัก ร้านอาหาร ร้านจำหน่ายสินค้า

การมีสิ่งอำนวยความสะดวกในโครงการ เช่น ที่พัก ร้านอาหาร ร้านจำหน่ายสินค้า ซึ่งสามารถพิจารณาได้จากองค์ประกอบ ดังแสดงในตารางที่ 3.20

ตารางที่ 3.20 องค์ประกอบการให้คะแนนเกณฑ์ที่ 13

องค์ประกอบที่	องค์ประกอบการให้ค่าคะแนน
1	มีที่จอดรถ
2	มีที่พัก
3	มีร้านอาหาร ร้านเครื่องดื่ม และร้านจำหน่ายสินค้า
4	มีห้องน้ำ

ที่มา: สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2547)

เมื่อกลุ่มตัวอย่างทำการประเมินโดยเลือกลักษณะองค์ประกอบข้างต้นตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างแล้ว (สามารถเลือกได้มากกว่า 1 ข้อ) ซึ่งผู้วิจัยจะทำการรวมค่าคะแนนดังกล่าวเพื่อจัดลำดับช่วงชั้นดังต่อไปนี้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 3.21 การรวมค่าคะแนนเกณฑ์ที่ 13

คะแนนรวมภายในเกณฑ์	ช่วงชั้น	คะแนนผลสรุปจากการวิเคราะห์เกณฑ์ที่ 13
ไม่มีทั้ง 4 ข้อ	อยู่ในช่วงชั้นศักยภาพน้อยที่สุด	1 คะแนน
มี 1 ข้อ	อยู่ในช่วงชั้นศักยภาพน้อย	2 คะแนน
มีทั้ง 2 ข้อ	อยู่ในช่วงชั้นศักยภาพปานกลาง	3 คะแนน
มีทั้ง 3 ข้อ	อยู่ในช่วงชั้นศักยภาพมาก	4 คะแนน
มีทั้ง 4 ข้อ	อยู่ในช่วงชั้นศักยภาพมากที่สุด	5 คะแนน

มิติที่ 6 โอกาสในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว

- เกณฑ์ที่ 14 มีแหล่งท่องเที่ยวเสริม

การมีแหล่งท่องเที่ยวเสริม ซึ่งสามารถพิจารณาได้จากองค์ประกอบ ดังแสดงในตารางที่ 3.22

ตารางที่ 3.22 องค์ประกอบการให้คะแนนเกณฑ์ที่ 14

องค์ประกอบที่	องค์ประกอบการให้ค่าคะแนน
1	การมีสถานที่ท่องเที่ยวใกล้เคียง
2	การมีแหล่งท่องเที่ยวเสริมที่มีศักยภาพคล้ายคลึงกัน
3	การมีความสะดวกในการเดินทางไปยังแหล่งเที่ยวเสริม
4	การมีความพร้อมในการเชื่อมต่อของแหล่งท่องเที่ยวเสริม

ที่มา: สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2544)

เมื่อกลุ่มตัวอย่างทำการประเมินโดยเลือกลักษณะองค์ประกอบข้างต้น ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างแล้ว (สามารถเลือกได้มากกว่า 1 ข้อ) ซึ่งผู้วิจัยจะทำการรวมค่าคะแนนดังกล่าวเพื่อจัดลำดับช่วงชั้นดังแสดงในตารางที่ 3.23

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 3.23 การรวมค่าคะแนนเกณฑ์ที่ 14

คะแนนรวมภายในเกณฑ์	ช่วงชั้น	คะแนนผลสรุปจากการวิเคราะห์เกณฑ์ที่ 14
ไม่มีทั้ง 4 ข้อ	อยู่ในช่วงชั้นศักยภาพน้อยที่สุด	1 คะแนน
มี 1 ข้อ	อยู่ในช่วงชั้นศักยภาพน้อย	2 คะแนน
มีทั้ง 2 ข้อ	อยู่ในช่วงชั้นศักยภาพปานกลาง	3 คะแนน
มีทั้ง 3 ข้อ	อยู่ในช่วงชั้นศักยภาพมาก	4 คะแนน
มีทั้ง 4 ข้อ	อยู่ในช่วงชั้นศักยภาพมากที่สุด	5 คะแนน

- เกณฑ์ที่ 15 ความเป็นไปได้ในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว

ความเป็นไปได้ในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว สามารถพิจารณาได้จากองค์ประกอบดังนี้

ตารางที่ 3.24 องค์ประกอบการให้คะแนนเกณฑ์ที่ 15

องค์ประกอบที่	องค์ประกอบการให้ค่าคะแนน
1	มีความพร้อมในการให้บริการ
2	มีความต้องการของเกษตรกร
3	มีนโยบายสนับสนุนจากภาครัฐ
4	มีงบประมาณในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว

ที่มา: สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2547)

เมื่อกลุ่มตัวอย่างทำการประเมินโดยเลือกลักษณะองค์ประกอบข้างต้นตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างแล้ว (สามารถเลือกได้มากกว่า 1 ข้อ) ซึ่งผู้วิจัยจะทำการรวมค่าคะแนนดังกล่าวเพื่อจัดลำดับช่วงชั้นดังแสดงในตารางที่ 3.25

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 3.25 การรวมค่าคะแนนเกณฑ์ที่ 15

คะแนนรวมภายในเกณฑ์	ช่วงชั้น	คะแนนผลสรุปจากการวิเคราะห์เกณฑ์ที่ 15
ไม่มีทั้ง 4 ข้อ	อยู่ในช่วงชั้นศักยภาพน้อยที่สุด	1 คะแนน
มี 1 ข้อ	อยู่ในช่วงชั้นศักยภาพน้อย	2 คะแนน
มีทั้ง 2 ข้อ	อยู่ในช่วงชั้นศักยภาพปานกลาง	3 คะแนน
มีทั้ง 3 ข้อ	อยู่ในช่วงชั้นศักยภาพมาก	4 คะแนน
มีทั้ง 4 ข้อ	อยู่ในช่วงชั้นศักยภาพมากที่สุด	5 คะแนน

- เกณฑ์ที่ 16 ความสามารถในการใช้เป็นแหล่งท่องเที่ยวในรอบปี

ความสามารถในการใช้เป็นแหล่งท่องเที่ยวในรอบปี ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความมีศักยภาพของพื้นที่ในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร สามารถกำหนดการให้คะแนน ดังแสดงในตารางที่ 3.26

ตารางที่ 3.26 องค์ประกอบการให้คะแนนเกณฑ์ที่ 16

องค์ประกอบการให้คะแนน	คะแนน
ระยะเวลาสามารถใช้เป็นแหล่งท่องเที่ยว ได้ไม่เกิน 3 เดือน	1 คะแนน
ระยะเวลาสามารถใช้เป็นแหล่งท่องเที่ยวได้ 2-4 เดือน	2 คะแนน
ระยะเวลาสามารถใช้เป็นแหล่งท่องเที่ยวได้ 7-9 เดือน	3 คะแนน
ระยะเวลาสามารถใช้เป็นแหล่งท่องเที่ยวได้ 10-12 เดือน	4 คะแนน

ที่มา: สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2544)

เมื่อกลุ่มตัวอย่างทำการประเมินโดยเลือกลักษณะองค์ประกอบข้างต้นตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างแล้ว (สามารถเลือกได้มากกว่า 1 ข้อ) ซึ่งผู้วิจัยจะทำการรวมค่าคะแนนดังกล่าวเพื่อจัดลำดับช่วงชั้นดังแสดงในตารางที่ 3.27

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 3.27 การรวมค่าคะแนนเกณฑ์ที่ 16

คะแนนรวมภายในเกณฑ์	ช่วงชั้น	คะแนนผลสรุปจากการวิเคราะห์เกณฑ์ที่ 8
คะแนนรวม 1-2	อยู่ในช่วงชั้นศักยภาพน้อยที่สุด	1 คะแนน
คะแนนรวม 3-4	อยู่ในช่วงชั้นศักยภาพน้อย	2 คะแนน
คะแนนรวม 5-6	อยู่ในช่วงชั้นศักยภาพปานกลาง	3 คะแนน
คะแนนรวม 7-8	อยู่ในช่วงชั้นศักยภาพมาก	4 คะแนน
คะแนนรวม 9-10	อยู่ในช่วงชั้นศักยภาพมากที่สุด	5 คะแนน

- เกณฑ์ที่ 17 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ในภาครัฐและเกษตรกรในการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ภาครัฐและเกษตรกรในการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร สามารถกำหนดการให้คะแนน ดังแสดงในตารางที่ 3.28

ตารางที่ 3.28 องค์ประกอบการให้คะแนนเกณฑ์ที่ 17

องค์ประกอบการให้คะแนน	คะแนน
เจ้าหน้าที่และเกษตรกรไม่เห็นด้วยกับการส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	1 คะแนน
ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเห็นด้วยกับการส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	2 คะแนน
เจ้าหน้าที่และเกษตรกรเห็นด้วยกับการส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	3 คะแนน
เจ้าหน้าที่และเกษตรเห็นด้วยกับการส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร แต่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่มีความพร้อมในการพัฒนา	4 คะแนน
เจ้าหน้าที่และเกษตรกรเห็นด้วยกับการส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และมีความพร้อมในการพัฒนา	5 คะแนน

ที่มา: สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2544)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

- เกณฑ์ที่ 18 งบประมาณสนับสนุน

การมีงบประมาณสนับสนุนเพื่อการพัฒนาพื้นที่โครงการ สามารถกำหนดการให้คะแนนดังแสดงในตารางที่ 3.29

ตารางที่ 3.29 องค์ประกอบการให้คะแนนเกณฑ์ที่ 18

องค์ประกอบการให้คะแนน	คะแนน
มีงบประมาณในด้านการบริหารจัดการชมรมไม้ดอกไม้ประดับ	1 คะแนน
มีงบประมาณในการประชาสัมพันธ์	2 คะแนน
มีงบประมาณในการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกเบื้องต้น เช่น ห้องน้ำ	3 คะแนน
มีงบประมาณในการปรับปรุงภูมิทัศน์และการออกแบบทางด้านกายภาพ	4 คะแนน

ที่มา: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2544)

เมื่อกลุ่มตัวอย่างทำการประเมินโดยพิจารณาจากการมีงบประมาณสนับสนุนเพื่อการพัฒนาพื้นที่โครงการ ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างแล้ว (สามารถเลือกได้มากกว่า 1 ข้อ) ซึ่งผู้วิจัยจะทำการรวมค่าคะแนนดังกล่าวเพื่อจัดลำดับช่วงชั้นดังแสดงในตารางที่ 3.30

ตารางที่ 3.30 การรวมค่าคะแนนเกณฑ์ที่ 18

คะแนนรวมภายในเกณฑ์	ช่วงชั้น	คะแนนผลสรุปจากการวิเคราะห์เกณฑ์ที่ 18
คะแนนรวม 1-2	อยู่ในช่วงชั้นศักยภาพน้อยที่สุด	1 คะแนน
คะแนนรวม 3-4	อยู่ในช่วงชั้นศักยภาพน้อย	2 คะแนน
คะแนนรวม 5-6	อยู่ในช่วงชั้นศักยภาพปานกลาง	3 คะแนน
คะแนนรวม 7-8	อยู่ในช่วงชั้นศักยภาพมาก	4 คะแนน
คะแนนรวม 9-10	อยู่ในช่วงชั้นศักยภาพมากที่สุด	5 คะแนน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

จากองค์ประกอบในการให้ค่าคะแนนข้างต้น ในแต่ละมิติแต่ละเกณฑ์ผู้วิจัยได้ให้ค่าคะแนนเท่ากัน และผู้วิจัยสามารถสรุปวิธีการคิดค่าคะแนนตามเกณฑ์ในแต่ละมิติได้ดังแสดงในตารางที่ 3.31

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 3.31 การให้คะแนนตามเกณฑ์ในแต่ละมิติ

มิติและเกณฑ์ในการวิเคราะห์	ปัจจัยในการให้ค่าคะแนน					คะแนน	หมายเหตุ
มิติที่ 1 ลักษณะทางกายภาพ	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)		
เกณฑ์ 1: ความสะดวกในการเข้าถึง	เข้าถึงได้บางฤดู	เข้าถึงได้ทุกฤดูแต่เดินทางไม่ค่อยสะดวก	เข้าถึงสะดวก	เข้าถึงสะดวกและหลายทาง	เข้าถึงทุกฤดูสะดวกและหลายทาง	(เลือกเพียงหนึ่งข้อ)	คะแนน 5 –มากที่สุด [5] คะแนน 4 –มาก [4] คะแนน 3 –ปานกลาง [3] คะแนน 2 –น้อย [2] คะแนน 1 –น้อยที่สุด [1]
	☐ = 1 คะแนน	☐ = 2 คะแนน	☐ = 3 คะแนน	☐ = 4 คะแนน	☐ = 5 คะแนน	..... คะแนน	คะแนนเกณฑ์ 1 .....
เกณฑ์ 2: ความโดดเด่นด้านการทำเกษตรกรรม	การจัดการด้านการตลาด	การผลิตที่เป็นระบบ	การสะท้อนวิถีชีวิตชาวสวน	การแสดงสภาพแวดล้อมและธรรมชาติที่สมบูรณ์		(เลือกได้มากกว่าหนึ่งข้อ) = 1+2+3+4 / 2	คะแนน 4.1-5.0 –มากที่สุด [5] คะแนน 3.1-4.0 –มาก [4] คะแนน 2.1-3.0 –ปานกลาง [3] คะแนน 1.1-2.0 –น้อย [2] คะแนน 0-1.0 –น้อยที่สุด [1]
	☐ = 1 คะแนน	☐ = 2 คะแนน	☐ = 3 คะแนน	☐ = 4 คะแนน		..... คะแนน	คะแนนเกณฑ์ 2 .....
เกณฑ์ 3: ลักษณะสภาพแวดล้อมที่มีเอกลักษณ์เฉพาะ	สภาพทางธรรมชาติ	ระบบนิเวศ	สภาพทางวัฒนธรรม	ไม่มีมลภาวะ เช่น ขยะ น้ำเสีย อากาศ			เลือกทั้งสี่ข้อ–มากที่สุด[5 คะแนน] เลือกสามข้อ – มาก [4 คะแนน] เลือกสองข้อ – ปานกลาง[3 คะแนน] เลือกหนึ่งข้อ – น้อย [2 คะแนน] ไม่เลือกทั้งสี่ข้อ–น้อยที่สุด[1 คะแนน]
	☐ = 1 ข้อ	☐ = 1 ข้อ	☐ = 1 ข้อ	☐ = 1 ข้อ		รวม..... ข้อ	คะแนนเกณฑ์ 3 .....
มิติที่ 2 ลักษณะทางเศรษฐกิจ และสังคม							
เกณฑ์ 4: ความต้องการและความร่วมมือระหว่างภาครัฐและประชาชนในพื้นที่ในการส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	การต้อนรับนักท่องเที่ยว	การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของภาครัฐและคนในพื้นที่	การรักษาเอกลักษณ์ของคนในพื้นที่	การได้รับประโยชน์ของคนในพื้นที่จากแหล่งท่องเที่ยว			เลือกทั้งสี่ข้อ–มากที่สุด[5 คะแนน] เลือกสามข้อ – มาก [4 คะแนน] เลือกสองข้อ – ปานกลาง[3 คะแนน] เลือกหนึ่งข้อ – น้อย [2 คะแนน] ไม่เลือกทั้งสี่ข้อ–น้อยที่สุด[1 คะแนน]
	☐ = 1 ข้อ	☐ = 1 ข้อ	☐ = 1 ข้อ	☐ = 1 ข้อ		รวม..... ข้อ	คะแนนเกณฑ์ 4 .....

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 3.31 (ต่อ)

มิติและเกณฑ์ในการวิเคราะห์	ปัจจัยในการให้ค่าคะแนน					คะแนน	หมายเหตุ
มิติที่ 3 ลักษณะเฉพาะพื้นที่	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)		
เกณฑ์ 5: สิ่งดึงดูดใจ จุดขาย หรือความโดดเด่นทางการเกษตร	ผลผลิต	เทคโนโลยี/ปัญญา	วัฒนธรรม	ชุมชน		(เลือกได้มากกว่าหนึ่งข้อ) = $\frac{1+2+3+4}{2}$	คะแนน 4.1-5.0 =มากที่สุด [5] คะแนน 3.1-4.0 =มาก [4] คะแนน 2.1-3.0 =ปานกลาง [3] คะแนน 1.1-2.0 =น้อย [2] คะแนน 0-1.0 =น้อยที่สุด [1]
	☐ = 1 คะแนน	☐ = 2 คะแนน	☐ = 3 คะแนน	☐ = 4 คะแนน		..... คะแนน	คะแนนเกณฑ์ 5 .....
มิติที่ 4 การส่งเสริมการเรียนรู้							
เกณฑ์ 6: การจัดพื้นที่ให้เข้าชมพื้นที่เพาะปลูกจริง และการจัดเส้นทางนำชม	สามารถพบเห็นหรือเข้าชมจุดน่าสนใจได้ง่าย	เข้าถึงสะดวก	มีความปลอดภัยในเส้นทางนำชม	ได้รับความรู้และความเพลิดในเส้นทางนำชม			เลือกทั้งสี่ข้อ=มากที่สุด[5 คะแนน] เลือกสามข้อ = มาก [4 คะแนน] เลือกสองข้อ = ปานกลาง[3 คะแนน] เลือกหนึ่งข้อ = น้อย [2 คะแนน] ไม่เลือกทั้งสี่ข้อ= น้อยที่สุด[1 คะแนน]
	☐ = 1 ข้อ	☐ = 1 ข้อ	☐ = 1 ข้อ	☐ = 1 ข้อ		รวม..... ข้อ	คะแนนเกณฑ์ 6 .....
เกณฑ์ 7: การบรรยายประกอบและเอกสารเผยแพร่	ไม่มีวิทยากรและเอกสารเผยแพร่	ไม่มีวิทยากรแต่มีเอกสารเผยแพร่	ไม่มีเอกสารเผยแพร่แต่มีวิทยากร	มีวิทยากรและมีเอกสารเผยแพร่แต่ไม่เพียงพอ	มีวิทยากรที่มีศักยภาพและมีเอกสารเผยแพร่ที่เพียงพอ	(เลือกเพียงหนึ่งข้อ)	คะแนน 5 =มากที่สุด [5] คะแนน 4 =มาก [4] คะแนน 3 =ปานกลาง [3] คะแนน 2 =น้อย [2] คะแนน 1 =น้อยที่สุด [1]
	☐ = 1 คะแนน	☐ = 2 คะแนน	☐ = 3 คะแนน	☐ = 4 คะแนน	☐ = 5 คะแนน	..... คะแนน	คะแนนเกณฑ์ 7 .....
เกณฑ์ 8: ป้ายสื่อความหมาย	ความชัดเจนของป้าย	ตำแหน่งของป้ายอยู่ในระดับสายตาซึ่งมองเห็นได้	ความสวยงาม (สี และตัวอักษร)	ความแข็งแรงทนทาน			เลือกทั้งสี่ข้อ=มากที่สุด[5 คะแนน] เลือกสามข้อ = มาก [4 คะแนน] เลือกสองข้อ = ปานกลาง[3 คะแนน] เลือกหนึ่งข้อ = น้อย [2 คะแนน] ไม่เลือกทั้งสี่ข้อ= น้อยที่สุด[1 คะแนน]
	☐ = 1 ข้อ	☐ = 1 ข้อ	☐ = 1 ข้อ	☐ = 1 ข้อ		รวม..... ข้อ	คะแนนเกณฑ์ 8 .....

ตารางที่ 3.31 (ต่อ)

มิติและเกณฑ์ในการวิเคราะห์	ปัจจัยในการให้ค่าคะแนน					คะแนน	หมายเหตุ
มิติที่ 5 การบริหารจัดการ	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)		
เกณฑ์ 9: สถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์ และการแสดงราคา	ไม่มีทั้งสถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์และป้ายแสดงราคา	มีสถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์หรือมีป้ายแสดงราคาอย่างใดอย่างหนึ่ง แต่ไม่ชัดเจน	มีสถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์หรือมีป้ายแสดงราคาอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยชัดเจน	มีทั้งสถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์และป้ายแสดงราคาแต่ไม่ชัดเจน	มีทั้งสถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์และป้ายแสดงราคาชัดเจน	(เลือกเพียงหนึ่งข้อ)	คะแนน 5 –มากที่สุด [5] คะแนน 4 –มาก [4] คะแนน 3 –ปานกลาง [3] คะแนน 2 –น้อย [2] คะแนน 1 –น้อยที่สุด [1]
	☐ = 1 คะแนน	☐ = 2 คะแนน	☐ = 3 คะแนน	☐ = 4 คะแนน	☐ = 5 คะแนน	..... คะแนน	คะแนนเกณฑ์ 9 .....
เกณฑ์ 10: การให้บริการนักท่องเที่ยว	ไม่ยินดีรับบริการ	ยินดีรับบริการเมื่อมาเป็นส่วนตัว แต่ไม่ยินดีในกรณีมาเป็นหมู่คณะ	ยินดีให้บริการเมื่อมาเป็นหมู่คณะ แต่ไม่ยินดีเมื่อมาเป็นส่วนตัว	ยินดีให้บริการเมื่อมาเป็นหมู่คณะ	ยินดีให้บริการในกรณีที่มาเป็นหมู่คณะและเดินทางมาเพียงลำพัง	(เลือกเพียงหนึ่งข้อ)	คะแนน 5 –มากที่สุด [5] คะแนน 4 –มาก [4] คะแนน 3 –ปานกลาง [3] คะแนน 2 –น้อย [2] คะแนน 1 –น้อยที่สุด [1]
	☐ = 1 คะแนน	☐ = 2 คะแนน	☐ = 3 คะแนน	☐ = 4 คะแนน	☐ = 5 คะแนน	..... คะแนน	คะแนนเกณฑ์ 10 .....
เกณฑ์ 11: การกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยว	ไม่มีการกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยว	มีการกำหนดนักท่องเที่ยวจำนวนน้อยกว่า 5 คน	มีการกำหนดนักท่องเที่ยว จำนวน 5 -10คน	มีการกำหนดนักท่องเที่ยวแบบหมู่คณะ จำนวนน้อยกว่า 20 คน	มีการกำหนดนักท่องเที่ยวแบบหมู่คณะ มากกว่า 20 คน	(เลือกเพียงหนึ่งข้อ)	คะแนน 5 –มากที่สุด [5] คะแนน 4 –มาก [4] คะแนน 3 –ปานกลาง [3] คะแนน 2 –น้อย [2] คะแนน 1 –น้อยที่สุด [1]
	☐ = 1 คะแนน	☐ = 2 คะแนน	☐ = 3 คะแนน	☐ = 4 คะแนน	☐ = 5 คะแนน	..... คะแนน	คะแนนเกณฑ์ 11 .....
เกณฑ์ 12: การเปิดให้บริการ	เปิดเฉพาะวันเสาร์หรืออาทิตย์	เปิดเฉพาะวันเสาร์-อาทิตย์	เปิดเฉพาะวันจันทร์-ศุกร์	เปิดทุกวันแต่เว้นวันหยุดราชการ	เปิดทุกวันไม่เว้นวันหยุดราชการ	(เลือกเพียงหนึ่งข้อ)	คะแนน 5 –มากที่สุด [5] คะแนน 4 –มาก [4] คะแนน 3 –ปานกลาง [3] คะแนน 2 –น้อย [2] คะแนน 1 –น้อยที่สุด [1]
	☐ = 1 คะแนน	☐ = 2 คะแนน	☐ = 3 คะแนน	☐ = 4 คะแนน	☐ = 5 คะแนน	..... คะแนน	คะแนนเกณฑ์ 12 .....

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 3.31 (ต่อ)

มิติและเกณฑ์ในการวิเคราะห์	ปัจจัยในการให้ค่าคะแนน					คะแนน	หมายเหตุ
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)		
เกณฑ์ 13: สิ่งอำนวยความสะดวกประกอบในโครงการ เช่น ที่พัก ร้านอาหาร ร้านจำหน่ายสินค้า	มีที่จอดรถ	มีที่พัก	มีร้านอาหาร เครื่องดื่ม และร้านจำหน่ายสินค้า	มีห้องน้ำ			เลือกทั้งสี่ข้อ–มากที่สุด[5 คะแนน] เลือกสามข้อ – มาก [4 คะแนน] เลือกสองข้อ – ปานกลาง[3 คะแนน] เลือกหนึ่งข้อ – น้อย [2 คะแนน] ไม่เลือกทั้งสี่ข้อ–น้อยที่สุด[1 คะแนน]
	☐ = 1 ข้อ	☐ = 1 ข้อ	☐ = 1 ข้อ	☐ = 1 ข้อ		รวม..... ข้อ	คะแนนเกณฑ์ 13 .....
มิติที่ 6 โอกาสในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว							
เกณฑ์ 14: มีแหล่งท่องเที่ยวเสริม	มีสถานที่ท่องเที่ยวใกล้เคียง	แหล่งท่องเที่ยวเสริมมีศักยภาพที่คล้ายคลึงกัน	มีความสะดวกในการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวเสริม	มีความพร้อมในการเชื่อมต่อของแหล่งท่องเที่ยวเสริม			เลือกทั้งสี่ข้อ–มากที่สุด[5 คะแนน] เลือกสามข้อ – มาก [4 คะแนน] เลือกสองข้อ – ปานกลาง[3 คะแนน] เลือกหนึ่งข้อ – น้อย [2 คะแนน] ไม่เลือกทั้งสี่ข้อ–น้อยที่สุด[1 คะแนน]
	☐ = 1 ข้อ	☐ = 1 ข้อ	☐ = 1 ข้อ	☐ = 1 ข้อ		รวม..... ข้อ	คะแนนเกณฑ์ 14 .....
เกณฑ์ 15: ความเป็นไปได้ในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว	มีความพร้อมในการให้บริการ	มีความต้องการของเกษตรกร	มีนโยบายสนับสนุนจากภาครัฐ	มีงบประมาณในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว			เลือกทั้งสี่ข้อ–มากที่สุด[5 คะแนน] เลือกสามข้อ – มาก [4 คะแนน] เลือกสองข้อ – ปานกลาง[3 คะแนน] เลือกหนึ่งข้อ – น้อย [2 คะแนน] ไม่เลือกทั้งสี่ข้อ–น้อยที่สุด[1 คะแนน]
	☐ = 1 ข้อ	☐ = 1 ข้อ	☐ = 1 ข้อ	☐ = 1 ข้อ		รวม..... ข้อ	คะแนนเกณฑ์ 15 .....
เกณฑ์ 16: ความสามารถในการใช้เป็นแหล่งท่องเที่ยวในรอบปี	ระยะเวลาสามารถใช้เป็นแหล่งท่องเที่ยวไม่เกิน 3 เดือน	ระยะเวลาสามารถใช้เป็นแหล่งท่องเที่ยว 2-3 เดือน	ระยะเวลาสามารถใช้เป็นแหล่งท่องเที่ยว 7-9 เดือน	ระยะเวลาสามารถใช้เป็นแหล่งท่องเที่ยว 10-12 เดือน		(เลือกได้มากกว่าหนึ่งข้อ) = $\frac{1+2+3+4}{2}$	คะแนน 4.1-5.0 –มากที่สุด [5] คะแนน 3.1-4.0 –มาก [4] คะแนน 2.1-3.0 –ปานกลาง [3] คะแนน 1.1-2.0 –น้อย [2] คะแนน 0-1.0 –น้อยที่สุด [1]
	☐ = 1 คะแนน	☐ = 2 คะแนน	☐ = 3 คะแนน	☐ = 4 คะแนน		..... คะแนน	คะแนนเกณฑ์ 16 .....

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 3.31 (ต่อ)

มิติและเกณฑ์ในการวิเคราะห์	ปัจจัยในการให้ค่าคะแนน					คะแนน	หมายเหตุ
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)		
เกณฑ์ 17: ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ของภาครัฐและเกษตรกรในการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	เจ้าหน้าที่และเกษตรกรไม่เห็นด้วยกับการส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเห็นด้วยกับการส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	เจ้าหน้าที่และเกษตรกรเห็นด้วยกับการส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	เจ้าหน้าที่และเกษตรกรเห็นด้วยกับการส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร แต่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่มีความพร้อมในการพัฒนา	เจ้าหน้าที่และเกษตรกรเห็นด้วยกับการส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และมีความพร้อมในการพัฒนา	(เลือกเพียงหนึ่งข้อ)	คะแนน 5 –มากที่สุด [5] คะแนน 4 –มาก [4] คะแนน 3 –ปานกลาง [3] คะแนน 2 –น้อย [2] คะแนน 1 –น้อยที่สุด [1]
	☐ = 1 คะแนน	☐ = 2 คะแนน	☐ = 3 คะแนน	☐ = 4 คะแนน	☐ = 5 คะแนน	..... คะแนน	คะแนนเกณฑ์ 17 .....
เกณฑ์ 18: งบประมาณสนับสนุน	มีงบในด้านการบริหารจัดการชมรมไม้ดอกไม้ประดับ	มีงบในการประชาสัมพันธ์	มีงบในการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกเบื้องต้น เช่น ห้องน้ำ	มีงบในการปรับปรุงภูมิทัศน์และการออกแบบทางด้านกายภาพ		(เลือกได้มากกว่าหนึ่งข้อ) = 1+2+3+4 2	คะแนน 4.1-5.0 –มากที่สุด [5] คะแนน 3.1-4.0 –มาก [4] คะแนน 2.1-3.0 –ปานกลาง [3] คะแนน 1.1-2.0 –น้อย [2] คะแนน 0-1.0 –น้อยที่สุด [1]
	☐ = 1 คะแนน	☐ = 2 คะแนน	☐ = 3 คะแนน	☐ = 4 คะแนน		..... คะแนน	คะแนนเกณฑ์ 18 .....
คะแนนรวม	คะแนนเกณฑ์ 1 + คะแนนเกณฑ์ 2 + คะแนนเกณฑ์ 3 + ...+ คะแนนเกณฑ์ 18 = รวม..... คะแนน (A)						

หมายหตุ: ช่วงชั้นระดับศักยภาพของพื้นที่มี 5 ระดับ ดังนี้

ระดับความมีศักยภาพน้อยที่สุด	มีคะแนนรวม 1-18 คะแนน
ระดับความมีศักยภาพน้อย	มีคะแนนรวม 19-36 คะแนน
ระดับความมีศักยภาพปานกลาง	มีคะแนนรวม 37-54 คะแนน
ระดับความมีศักยภาพมาก	มีคะแนนรวม 55-72 คะแนน
ระดับความมีศักยภาพมากที่สุด	มีคะแนนรวม 73-90 คะแนน

คะแนนของพื้นที่นี้รวม.....คะแนน (A)

ดังนั้น จึงจัดอยู่ในระดับความมีศักยภาพ .....

ที่มา: ปรับปรุงจาก ททท.,สกว,กสก (2544)

สรุปรายการคำถามในแบบสอบถาม

แบบสอบถาม ของผู้ประกอบการในพื้นที่ และผู้ซื้อ แบ่งออกได้เป็น 2 ส่วน และสำหรับหน่วยงานภาครัฐ แบ่งออกได้เป็น 3 ส่วน ตารางที่ 3.32 แสดงสรุปรายการคำถามในแบบสอบถาม สำหรับรายละเอียดของแบบสอบถามส่วนที่ 1, 2 และ 3 นำเสนอในภาคผนวก ข 1 ข 2 และ ข 3 ตามลำดับ

ตารางที่ 3.32 สรุปรายการคำถามในแบบสอบถาม

<u>ส่วนที่ 1</u> ข้อมูลส่วนบุคคล	**<u>ส่วนที่ 2</u> สอบถามการประเมินศักยภาพของพื้นที่โดยใช้เกณฑ์การประเมินศักยภาพของพื้นที่**	**<u>ส่วนที่ 3</u> สอบถามความคิดเห็นในการนำเสนอแผนปรับปรุงเพื่อพัฒนาโครงการไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวยให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร**
<u>ผู้ประกอบการในพื้นที่</u> - ข้อมูลส่วนบุคคลของเจ้าของสวน ได้แก่ ชื่อสวน เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ความโดดเด่น จำนวนพื้นที่ถือครองและลักษณะการถือครองพื้นที่เกษตร	- เกณฑ์การประเมินศักยภาพของพื้นที่โดยแบ่งเป็น 18 เกณฑ์ 6 มิติ	ไม่มี
<u>ผู้ซื้อ</u> - ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ซื้อ ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ รายได้จากการขาย ความถี่และวัตถุประสงค์ในการซื้อ การรู้จักโครงการ และการเดินทางมายังพื้นที่โครงการ	- เกณฑ์การประเมินศักยภาพของพื้นที่โดยแบ่งเป็น 18 เกณฑ์ 6 มิติ	ไม่มี

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 3.32 (ต่อ)

<u>ส่วนที่ 1</u> ข้อมูลส่วนบุคคล	**<u>ส่วนที่ 2</u> สอบถามการประเมินศักยภาพของพื้นที่โดยใช้เกณฑ์การประเมินศักยภาพของพื้นที่**	**<u>ส่วนที่ 3</u> สอบถามความคิดเห็นในการนำเสนอแผนปรับปรุงเพื่อพัฒนาโครงการไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวยให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร**
<u>หน่วยงานภาครัฐ</u>		
- ข้อมูลส่วนบุคคลของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ได้แก่ ตำแหน่ง หน่วยงาน เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร พร้อมข้อเสนอแนะ	- เกณฑ์การประเมินศักยภาพของพื้นที่โดยแบ่งเป็น 18 เกณฑ์ 6 มิติ	- สอบถามความคิดเห็นด้านการนำเสนอแผนการปรับปรุงเพื่อพัฒนาโครงการไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวย จำนวน 3 โครงการ (1) โครงการสร้างความเข้มแข็งสู่ชุมชน (2) โครงการประชาสัมพันธ์โครงการ (3) โครงการออกแบบกายภาพและการปรับปรุงภูมิทัศน์โครงการ

วิธีการเก็บข้อมูลและเวลาที่เก็บข้อมูล

การเก็บข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ประกอบการในพื้นที่ ผู้ซื้อ และเจ้าหน้าที่ภาครัฐ มีวิธีการเก็บข้อมูล และช่วงเวลาการเก็บข้อมูล ดังนี้

ผู้ประกอบการในพื้นที่ จำนวน 30 คน ซึ่งเป็นผู้ผลิตและผู้ขายไม้ดอกไม้ประดับในพื้นที่หมู่ 3, 4, 5 ของตำบลมหาสวัสดิ์ และบางส่วนในพื้นที่หมู่ 6 และ 7 ของตำบลปลายบาง โดยเลือกจากตำแหน่งของร้านขายผลิตภัณฑ์ที่ตั้งอยู่บริเวณข้างทางของถนนไม้ดอกไม้ประดับ และความสมัครใจในการให้ความร่วมมือของผู้ประกอบการในพื้นที่ โดยมีช่วงเวลาในการเก็บข้อมูล ดังนี้

วันที่ 20 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551 การเก็บข้อมูลพื้นฐานในการประกอบการในพื้นที่ เช่น ระยะเวลาในการปลูก การเพาะพันธุ์ และการจัดจำหน่าย ราคาพันธุ์ไม้ดอก และรายได้ที่ผู้ประกอบการได้รับในแต่ละเดือน โดยการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (Non-Structured interview)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วันที่ 5 มิถุนายน พ.ศ. 2551 เก็บข้อมูลในเรื่องศักยภาพของพื้นที่ในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยใช้เกณฑ์การประเมินจากแบบสอบถามชุดที่ 1 (สำหรับผู้ประกอบการในพื้นที่) ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น

โดยวิธีการเก็บข้อมูลดังกล่าว เพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานของผู้ประกอบการในพื้นที่ รวมทั้งความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินศักยภาพของพื้นที่ในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ตลอดจนแนวทางการพัฒนาในอนาคต

ผู้ซื้อผลิตภัณฑ์ไม้ดอกไม้ประดับ จำนวน 30 คน ซึ่งเป็นผู้ซื้อไม้ดอกไม้ประดับในพื้นที่ศึกษา และเลือกตามความสมัครใจของผู้ซื้อที่ให้ความร่วมมือกับผู้วิจัยโดยได้เก็บข้อมูลในวันที่ 22 พฤศจิกายน พ.ศ. 2551 ซึ่งวิธีการเก็บข้อมูลดังกล่าว คือ การสัมภาษณ์ และการทำแบบสอบถามชุดที่ 2 (สำหรับผู้ซื้อ) เพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานในการซื้อผลิตภัณฑ์ รวมทั้งความคิดเห็นในในการประเมินศักยภาพของพื้นที่ในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ตลอดจนแนวทางการพัฒนา

เจ้าหน้าที่ภาครัฐ จำนวน 6 คน ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับพื้นที่ศึกษา โดยการใช้แบบสอบถามชุดที่ 3 (สำหรับเจ้าหน้าที่ภาครัฐ) และการสัมภาษณ์ เพื่อประเมินศักยภาพของพื้นที่ในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยมีช่วงเวลาในการเก็บข้อมูล ดังนี้

วันที่ 18 มกราคม พ.ศ. 2552 เข้าสอบถามและสัมภาษณ์ เกษตรจังหวัดนนทบุรี เกษตรอำเภอบางกรวย และเจ้าหน้าที่สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดนนทบุรี

วันที่ 19 มกราคม พ.ศ. 2552 เข้าสอบถามและสัมภาษณ์ เจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลปลายบาง เจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลมหาสวัสดิ์ และประธานชมรมผู้ผลิตไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวย

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา ประกอบด้วย ข้อมูลแบบสอบถามผู้ประกอบการในพื้นที่ จำนวน 30 ชุด ข้อมูลแบบสอบถามผู้ซื้อ จำนวน 30 ชุด และ ข้อมูลแบบสอบถามเจ้าหน้าที่ของภาครัฐ จำนวน 6 ชุด แล้วนำการให้ค่าคะแนนในแต่ละเกณฑ์ มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรม SPSS เพื่อทราบผลรวมค่าคะแนนในแต่ละเกณฑ์พร้อมทั้งระดับศักยภาพของพื้นที่

สำหรับการวิเคราะห์ความคิดเห็นในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยการสอบถามเจ้าหน้าที่ของภาครัฐ จำนวน 6 ชุด โดยการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ (Non-Structured interview) เพื่อทราบข้อมูลข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร มาประกอบการพัฒนาพื้นที่ศึกษาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

การประเมินแนวทางการพัฒนา

ได้จากการสอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ แนวทางการปรับปรุงการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยใช้แบบสอบถาม (ชุดที่ 3 ตอนที่ 3) สอบถามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างหน่วยงานภาครัฐ และตัวแทนของผู้ประกอบการ ได้แก่ เจ้าหน้าที่การเกษตรจังหวัดนนทบุรี เจ้าหน้าที่การเกษตรอำเภอบางกรวย เจ้าหน้าที่สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดนนทบุรี เจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลปลายบาง เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลมหาสวัสดิ์ และประธานชมรมไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวย รายละเอียดแบบสอบถามนำเสนอในภาคผนวก ข 3

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บทที่ 4

ผลการศึกษา

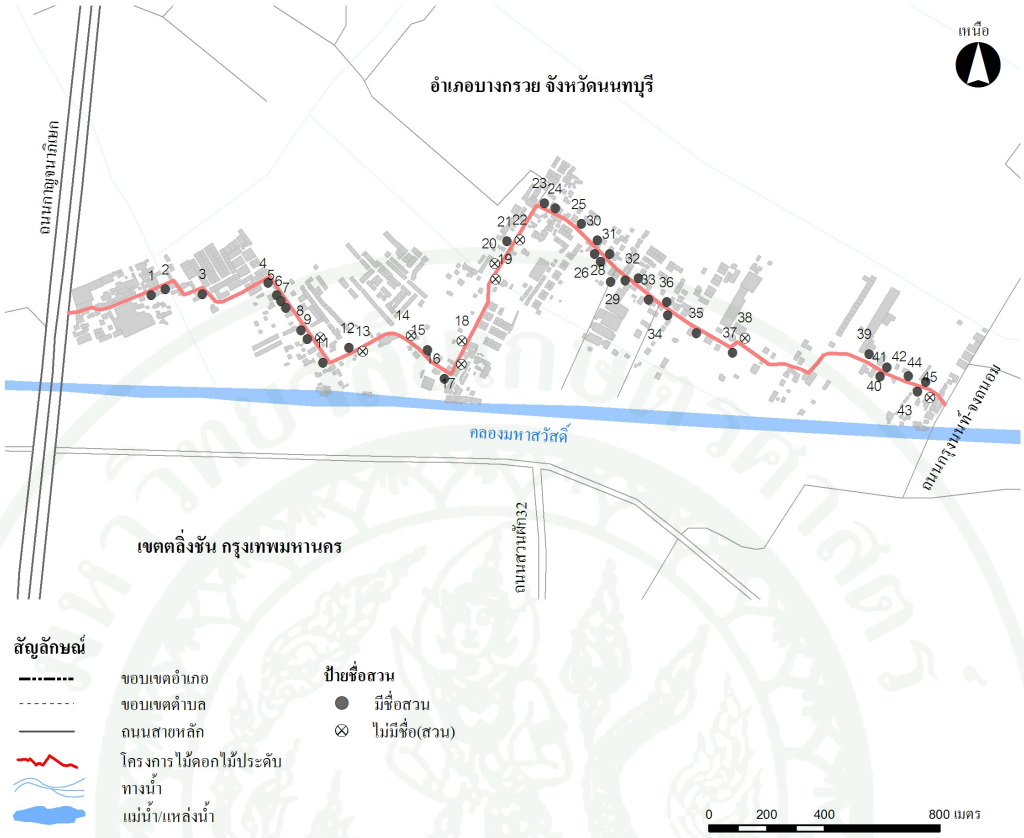
จากการสำรวจภาคสนาม การศึกษาแผนและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ศึกษา การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ และการทำแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการศึกษา โดยแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ ผลการสำรวจภาคสนาม ผลการวิเคราะห์ผลกระทบจากนโยบายและแผนที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ศึกษา และผลการทำแบบสอบถามและการประเมินศักยภาพพื้นที่ของผู้ประกอบการในพื้นที่ ผู้ซื้อ ภาครัฐและผู้วิจัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ผลการสำรวจภาคสนาม

1. ที่ตั้งและตำแหน่งสวนในพื้นที่ศึกษา

ตำแหน่งสวนในพื้นที่ศึกษาในระยะทาง 4 กิโลเมตร มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 45 สวน แบ่งเป็นสวนที่ไม่มีชื่อ จำนวน 10 สวน และสวนที่มีชื่อ จำนวน 35 สวน ได้แก่ สวนคุณวิชัย สวนสมพิศ จรูญพันธุ์ไม้ สวนอุดมทรัพย์ สวนสมพิศ สวนแสงเพชร สวนป้าหวาน ป้าหวาน อำนวยพันธุ์ไม้ สวนป้าศรี สวนต้นไม้นายผิน อุดมเนอสเซอรี่ สมัยพันธุ์ไม้ สวนมาลัยทอง สวนพุทธสุทธิพันศูนย์การเรียนรู้เกษตร สวนศรีสมใจ สวนลุงอู๊ด สวนคุณเจริญ สวนลาวัลย์ สวนฟ้าหม่น สวน ชัยพล โชติอนันต์ สวนสมศักดิ์ สวนพลู บุศบาบัน มาลัยพันธุ์ไม้ สวนดวงสมร สวนชวน สวนเดือนเพ็ญ คุณปรานี คุณแสน วาสนาพันธุ์ไม้ สวนคุณหมวย และเพชรรัตน์ ดังแสดงในภาพที่ 4.1

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาพที่ 4.1 ตำแหน่งสวนในพื้นที่ศึกษา
ที่มา: จากการสำรวจภาคสนาม (2551)

2. ลักษณะการใช้พื้นที่

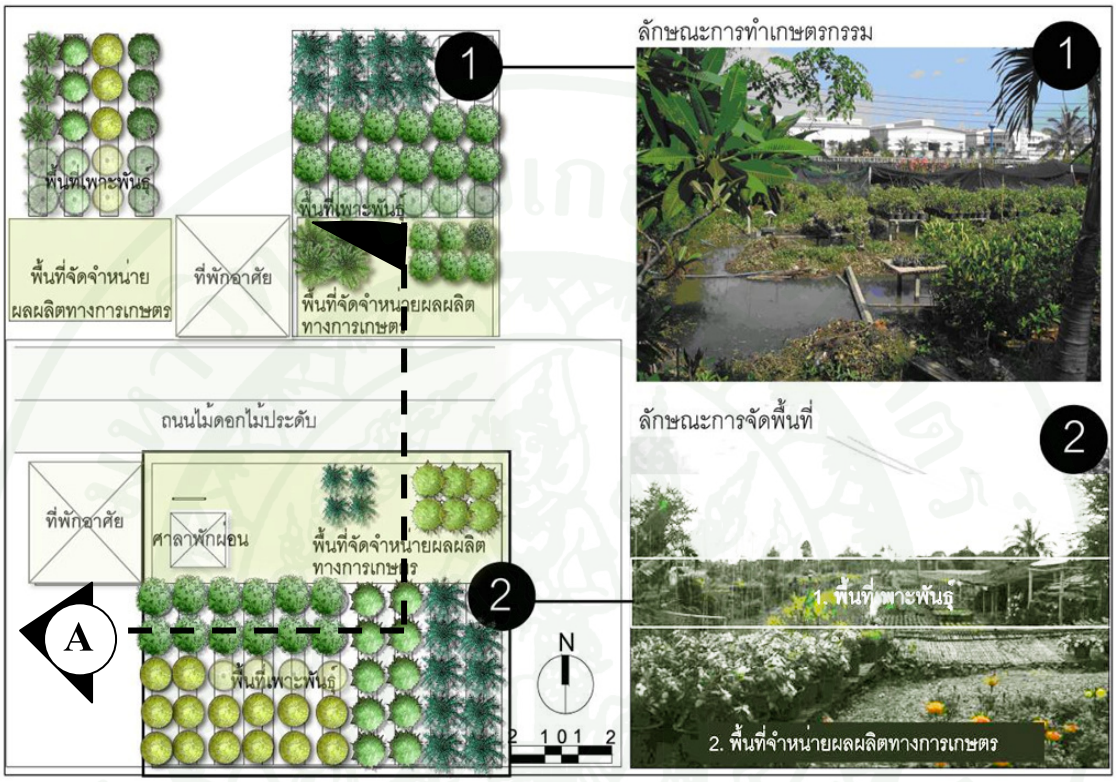
จากการสำรวจภาคสนาม พบว่าลักษณะการใช้พื้นที่ในโครงการไม้ดอกไม้ประดับมีความหลากหลาย ดังนี้

2.1 ลักษณะสวนมีการแบ่งแยกพื้นที่ที่ชัดเจน และเป็นสัดส่วน แต่ยังขาดความเชื่อมต่อระหว่างพื้นที่สวนในแต่ละราย โดยมีลักษณะการแบ่งพื้นที่ในแต่ละสวนเป็น 2 ส่วน คือ

พื้นที่ส่วนที่ 1 ซึ่งเป็นพื้นที่เพื่อการเพาะพันธุ์และการขยายพันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับ โดยมีรูปแบบร่องสวน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

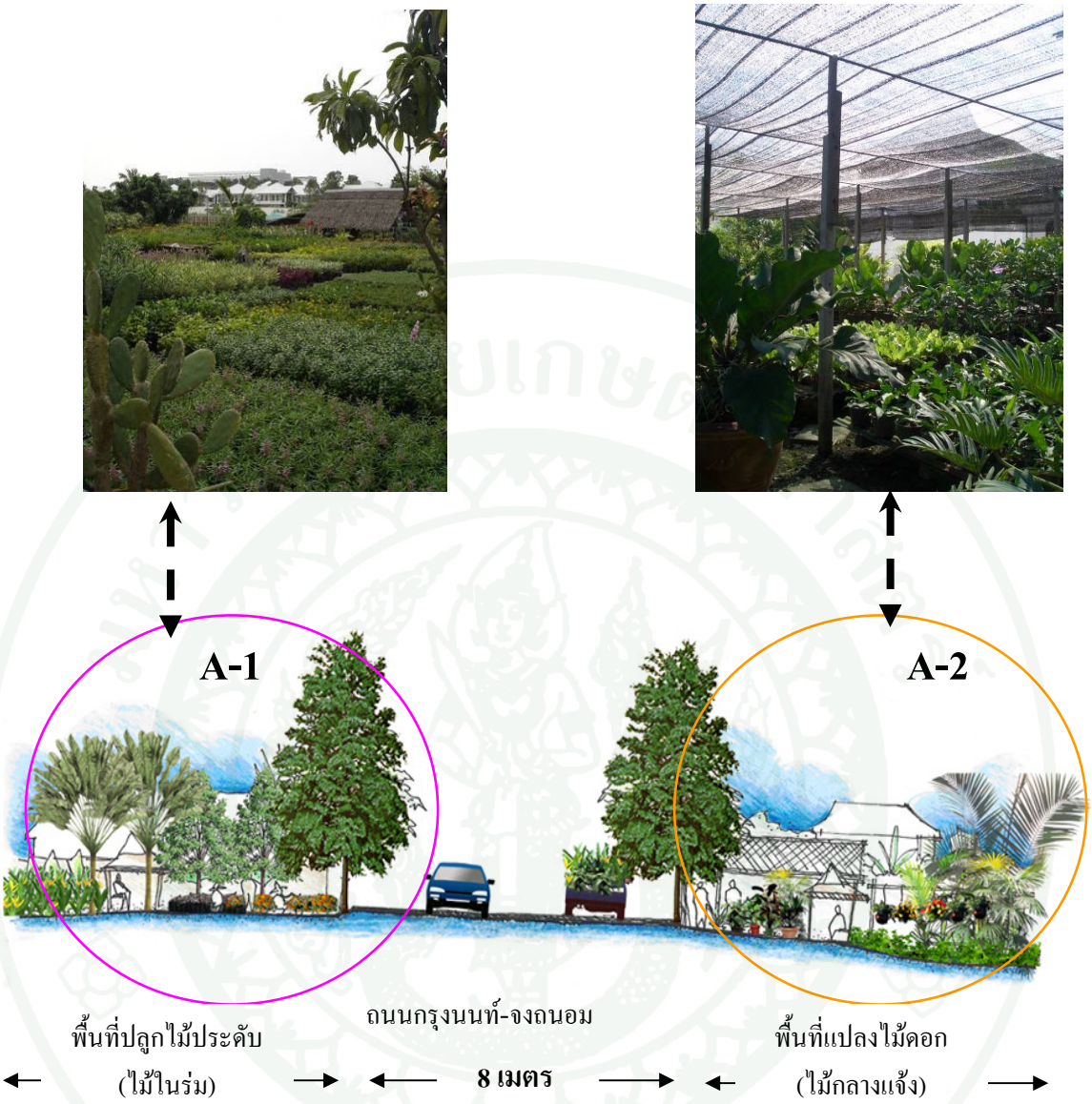
พื้นที่ส่วนที่ 2 เป็นพื้นที่เพื่อให้นักท่องเที่ยวเข้าชมและเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ โดยเป็นพื้นที่ริมถนนรูปแบบแปลงเกษตร ดังแสดงในภาพที่ 4.2

ภาพที่ 4.2 การแบ่งพื้นที่ในโครงการ
หมายเหตุ: บันทึกภาพเมื่อวันที่ 5 เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2552

2.2 ลักษณะแปลงไม้ดอกไม้ประดับจำแนกตามชนิดของพันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับ ในบริเวณสองข้างทางของถนน กรุงนนท์-จงถนอม ซึ่งสามารถแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ การปลูกไม้ดอกซึ่งเป็นพืชที่ชอบแสงแดด (A-1) และ การปลูกไม้ประดับซึ่งเป็นไม้ในร่มรำไร (A-2) ดังแสดงในภาพที่ 4.3

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

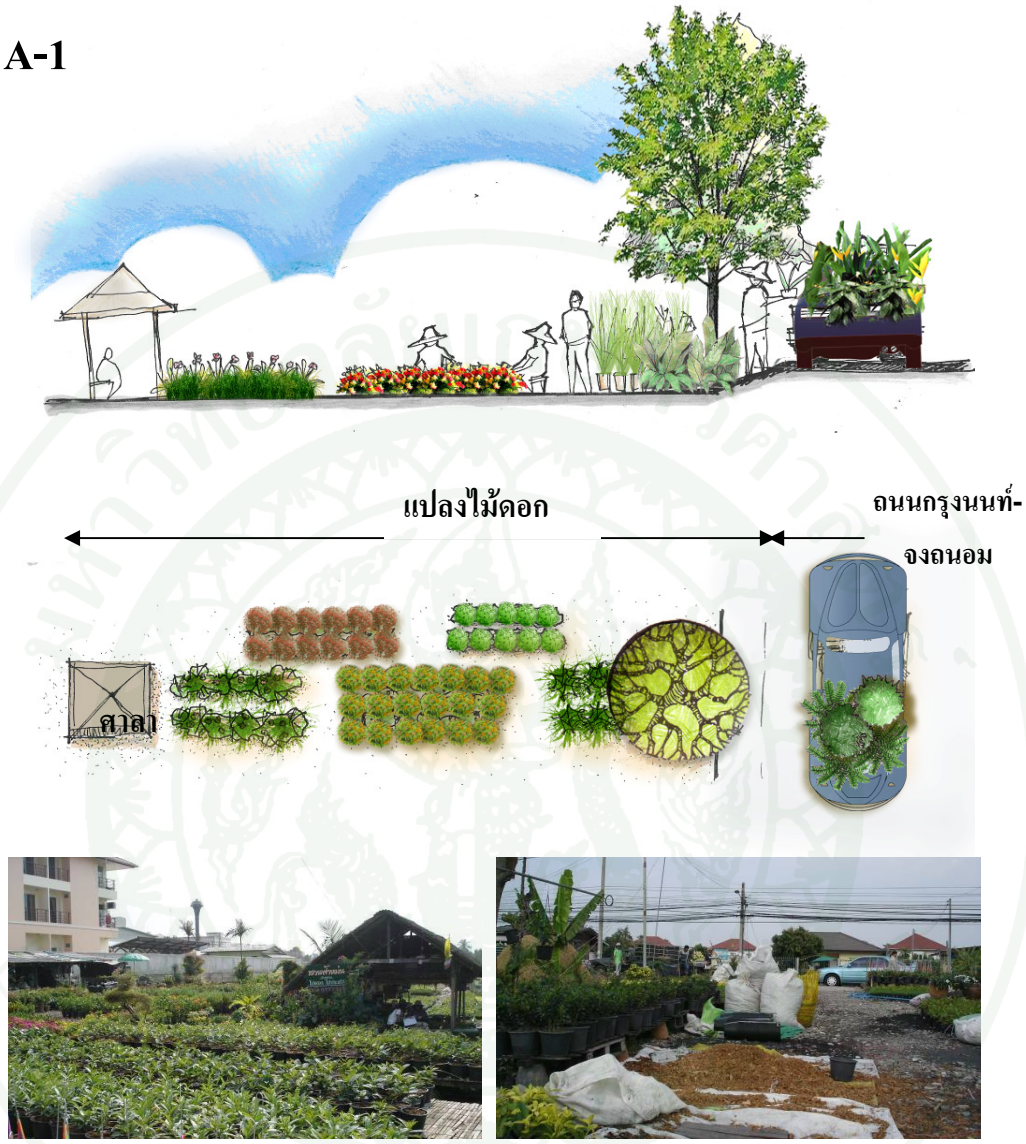

ภาพที่ 4.3 พื้นที่สองข้างทางของถนนกรุงนนท์-จงถนอม

หมายเหตุ: บันทึกภาพเมื่อวันที่ 5 เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2552

การปลูกไม้ดอกซึ่งเป็นไม้ที่ชอบแสงแดด ได้แก่ คุณนายตื่นสาย หลิว อมรเบิกฟ้า กุหลาบ ชบา เทียนหยด ฯลฯ มีการจัดพื้นที่โดยการจัดหมวดหมู่ของประเภทพันธุ์ไม้ซึ่งวางกระถางต้นไม้ในระดับพื้นดินและไม่มีหลังคาคลุม ซึ่งจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการที่ปลูกไม้ดอก ซึ่งเป็นไม้ที่ชอบแสงแดดในพื้นที่พบว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่จะเดินทางไปซื้อต้นกล้าที่หมู่บ้านไม้ดอกไม้ประดับคลองสิบห้า จังหวัดปทุมธานี จากนั้นผู้ประกอบการจะนำกาบมะพร้าวและต้นกล้าดังกล่าวบรรจุลงในกระถางขนาดใหญ่ และนำมาวางในพื้นที่โล่ง เพื่อจำหน่ายต่อไป ลักษณะของแปลงไม้ดอกดังแสดงในภาพที่ 4.4 และภาพที่ 4.5

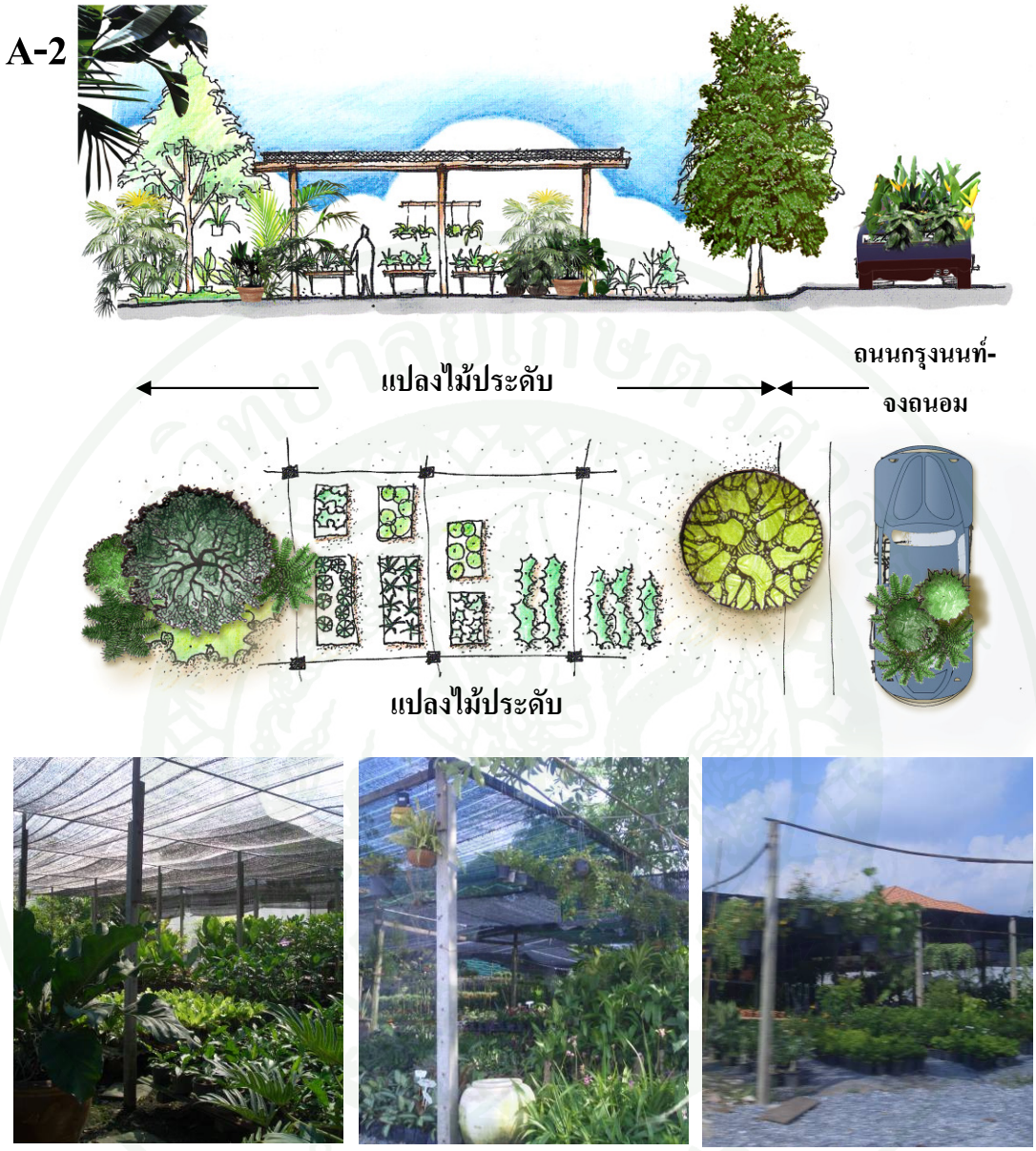
ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาพที่ 4.4 แปลงไม้ดอกและลักษณะของการเพาะพันธุ์ไม้ดอกกลางแจ้ง
หมายเหตุ: บันทึกภาพเมื่อวันที่ 5 เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2552

การปลูกไม้ดอกไม้ประดับในร่มซึ่งต้องการแสงแดดรำไร จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ ในพื้นที่ศึกษา พบว่า มีการปลูกไม้ดอกไม้ประดับมาเป็นเวลามากกว่า 10 ปี โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปลูกไม้ในร่มซึ่งผู้ประกอบการส่วนใหญ่จะมีการเพาะพันธุ์และขยายพันธ์เอง ได้แก่ พืชตระกูลพลู พืชตระกูลหมาก และพืชตระกูลเฟิร์น ซึ่งพืชประเภทนี้ต้องการแสงแดดรำไร ดังนั้นลักษณะการปลูกต้นไม้โดยใช้หลังคาคลุมแสลน เพื่อป้องกันแดดจัดและมีบางส่วนที่อยู่นอกพื้นที่หลังคาคลุม ดังแสดงในภาพที่ 4.5

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาพที่ 4.5 ลักษณะของแปลงไม้ประดับในร่ม

หมายเหตุ: บันทึกภาพเมื่อวันที่ 5 เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2552

จากการสังเกต พบว่า ผู้ประกอบการบางรายมีการติดป้ายแสดงชื่อและราคาของไม้ดอกไม้ประดับ ดังแสดงในภาพที่ 4.6

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

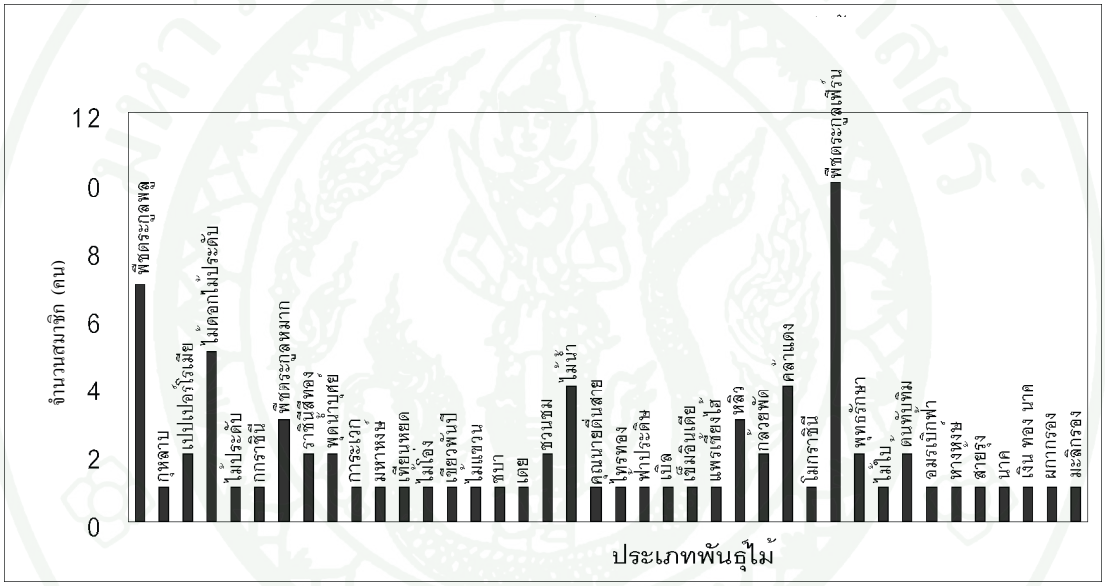
ภาพที่ 4.6 ป้ายชื่อและราคาต้นไม้

หมายเหตุ: บันทึกภาพเมื่อวันที่ 5 เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2552

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

3. ชนิดของพันธุ์ไม้ที่เพาะปลูกและจัดจำหน่าย

การทำเกษตรกรรมในโครงการถนนไม้ดอกไม้ประดับ แสดงถึงลักษณะการทำเกษตรกรรมที่มีรูปแบบการทำเกษตรกรรมแบบดั้งเดิม และสะท้อนถึงวิถีชีวิตของชาวสวน ซึ่งถือได้ว่าเป็นจุดเด่นหรือจุดขาย ของโครงการไม้ดอกไม้ประดับ เนื่องจากความหลากหลายของพันธุ์ไม้และความเชี่ยวชาญที่หลากหลายของเกษตรกรโดยพันธุ์ไม้ที่เกษตรกรนิยมเพาะพันธุ์และจัดจำหน่าย ได้แก่ พืชตระกูลเฟิร์น พืชตระกูลพลู และไม้ดอกไม้ประดับ ตามลำดับ ความหลากหลายของพันธุ์ไม้ ดังแสดงในภาพที่ 4.7

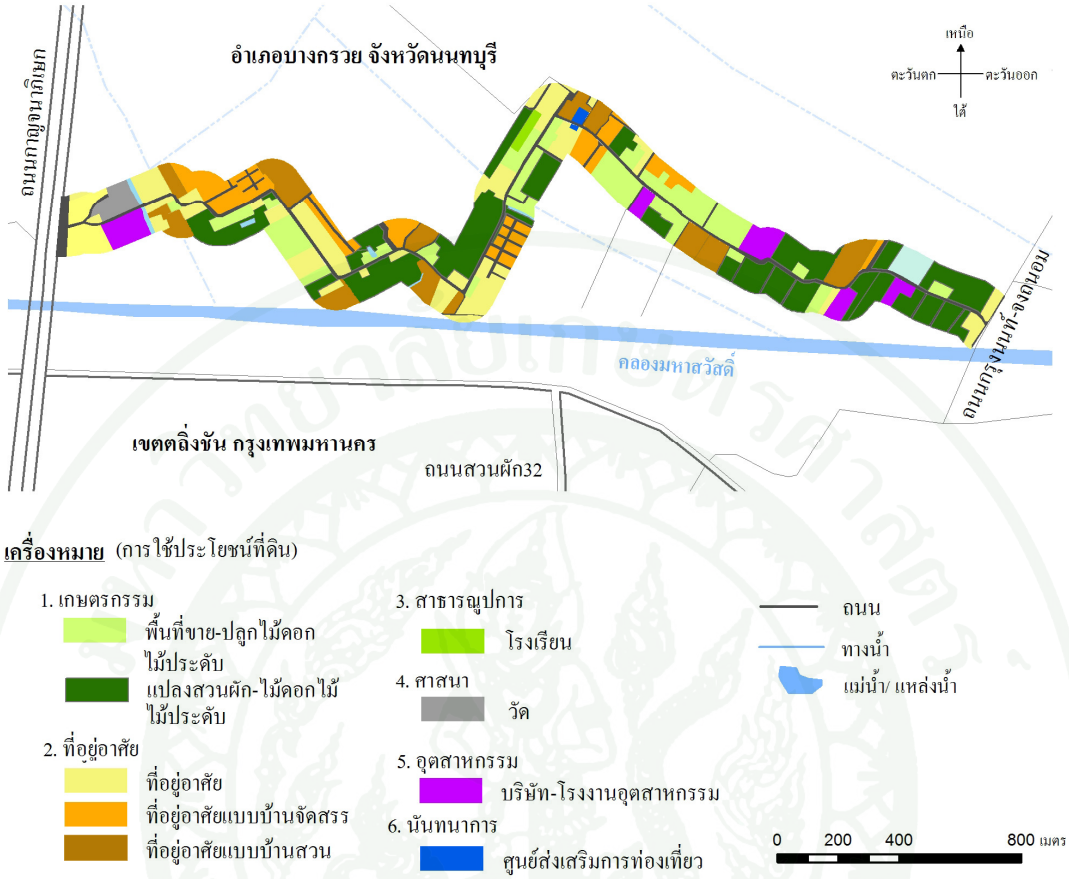

ภาพที่ 4.7 แผนภูมิแสดงชนิดของพันธุ์ไม้ที่เพาะปลูกและจัดจำหน่าย
ที่มา: ปรับปรุงจากทะเบียนสมาชิกชมรมผู้ผลิตไม้ดอกไม้ประดับ อำเภอบางกรวย (2549)

4. การใช้ประโยชน์ที่ดินปัจจุบัน

จากการสำรวจภาคสนาม สามารถจำแนกการใช้ประโยชน์ที่ดินปัจจุบันในบริเวณพื้นที่ศึกษา โดยใช้ข้อมูลจากฐานข้อมูลสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ (กรมโยธาธิการและผังเมือง, 2552) และแผนที่ทางดาวเทียมจาก Point Asia สามารถจำแนกการใช้ประโยชน์ที่ดินเป็น 6 ประเภท ได้แก่ พื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่อยู่อาศัย พื้นที่สาธารณูปการ พื้นที่สถาบันศาสนา พื้นที่อุตสาหกรรม และพื้นที่นันทนาการ ดังภาพที่ 4.8

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาพที่ 4.8 แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินปัจจุบันในพื้นที่ศึกษา
ที่มา: กรมโยธาธิการและผังเมือง ร่วมกับ Point Asia (2549)

4.1 พื้นที่เกษตรกรรม

1.4.1 พื้นที่ปลูกและจัดจำหน่ายไม้ดอกไม้ประดับ เป็นการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการเกษตรกรรมและการค้า โดยสามารถแบ่งพื้นที่ออกเป็นสองส่วน คือ พื้นที่ส่วนที่หนึ่งเป็นพื้นที่เพาะปลูก ซึ่งเกษตรกรจะทำการเลือกแปลงเพาะปลูกไม้ดอกไม้ประดับ แบบยกร่องสวนหรือแบบพื้นที่ราบขึ้นอยู่กับประเภทพันธุ์ไม้ และส่วนที่สองคือ เป็นพื้นที่เพื่อจัดจำหน่าย โดยมีเส้นทางสำหรับเดินเลือกชมพันธุ์ไม้ ดังแสดงในภาพที่ 4.9

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาพที่ 4.9 พื้นที่ปลูกและจัดจำหน่ายไม้ดอกไม้ประดับ
หมายเหตุ: บันทึกภาพเมื่อวันที่ 8 เดือนสิงหาคม พ.ศ.2552

1.4.2 พื้นที่สวนผัก เป็นการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม มีการปลูกแปลงผักในแปลงที่มีลักษณะยกร่องสวน ประเภทของผักที่นิยมปลูก ได้แก่ มะเขือเปราะ พริก และผักกวางตุ้ง นอกจากนี้ยังมีการปลูกไม้ดอกไม้ประดับบางชนิดในแปลงที่มีลักษณะยกร่องสวนผสมกับแปลงปลูกผัก เช่น ดอกกุหลาบ ดังแสดงในภาพที่ 4.10

ภาพที่ 4.10 พื้นที่สวนผัก
หมายเหตุ**:** บันทึกภาพเมื่อวันที่ 8 เดือนสิงหาคม พ.ศ.2552

4.2 พื้นที่อยู่อาศัย

4.2.1 ที่อยู่อาศัยประเภทบ้านสวน เป็นรูปแบบที่อยู่อาศัยดั้งเดิมของคนในพื้นถิ่น ซึ่งสร้างบ้านอยู่ภายในพื้นที่สวนโดยมีการออกแบบอาคารที่พักแบบเรียบง่าย ส่วนใหญ่จะใช้ไม้เป็นวัสดุหลักในการก่อสร้างโดยมีพื้นที่ชานหน้าบ้านเพื่อใช้ทำกิจกรรมทางสังคม ดังแสดงใน ภาพที่ 4.11

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาพที่ 4.11 ลักษณะบ้านสวน
หมายเหตุ: บันทึกภาพเมื่อวันที่ 8 เดือนสิงหาคม พ.ศ.2552

4.2.2 ที่อยู่อาศัยประเภทบ้านจัดสรร เป็นที่อยู่อาศัยที่ดำเนินการโดยบริษัทเอกชน ผู้อาศัยส่วนใหญ่เป็นคนนอกพื้นที่ ที่อยู่อาศัยในบ้านจัดสรรที่มีราคาอยู่ในระดับกลางถึงระดับสูง ราคาประมาณ 3-10 ล้านบาท ซึ่งถือได้ว่าเป็นบ้านจัดสรรชั้นดี นอกจากนี้ที่อยู่อาศัยแบบบ้านจัดสรร ยังช่วยเพิ่มรายได้ให้แก่ผู้ประกอบการในพื้นที่ เนื่องจากบริษัทเอกชนและผู้อาศัยในบ้านจัดสรรได้ซื้อไม้ดอกไม้ประดับในพื้นที่โครงการไปใช้ในการปรับปรุงภูมิทัศน์ของโครงการและใช้ตกแต่งสวนในบริเวณบ้านของตน ดังแสดงในภาพที่ 4.12

ภาพที่ 4.12 ที่อยู่อาศัยประเภทบ้านจัดสรร
หมายเหตุ: บันทึกภาพเมื่อวันที่ 8 เดือนสิงหาคม พ.ศ.2552

4.3 สาธารณูปการ มีสถานศึกษาจำนวน 3 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนวรรัตน์ศึกษาซึ่ง เป็นโรงเรียนระดับประถมศึกษา โรงเรียนมหาสวัสดิ์ซึ่งมีการเปิดสอนในระดับประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 และโรงเรียนวัดโคนอนราษฎร์บำรุง ซึ่งมีการเปิดสอนในระดับประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง 6 รวมทั้งมีศูนย์เด็กก่อนวัยเรียนจำนวน 1 แห่ง ดังแสดงในภาพที่ 4.13

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาพที่ 4.13 สถานศึกษา

หมายเหตุ: บันทึกภาพเมื่อวันที่ 8 เดือนสิงหาคม พ.ศ.2552

4.4 ศาสนา ได้แก่ วัด จำนวนสี่แห่ง คือ วัดโตนดมหาสวัสดิ์ตั้งอยู่ในตำบลมหาสวัสดิ์ วัดศรี-เรืองบุญซึ่งตั้งอยู่ในตำบลปลายบาง วัดโคนอนมหาสวัสดิ์ และวัดบางไกรในตั้งอยู่ในตำบลบางขุนกอง นอกจากนี้ยังมีมัสยิด จำนวนหนึ่งแห่งตั้งอยู่ในตำบลมหาสวัสดิ์ ดังแสดงในภาพที่ 4.14

ภาพที่ 4.14 ศาสนสถาน

หมายเหตุ: บันทึกภาพเมื่อวันที่ 8 เดือนสิงหาคม พ.ศ.2552

4.5 อุตสาหกรรม บริษัทและโรงงานอุตสาหกรรม มีจำนวน 4 แห่ง โดยเป็นบริษัทขนาดใหญ่จำนวน 2 แห่ง และโรงงานอุตสาหกรรมขนาดเล็ก จำนวน 2 แห่ง ดังแสดงในภาพที่ 4.15

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาพที่ 4.15 บริษัทและโรงงานอุตสาหกรรม
หมายเหตุ: บันทึกภาพเมื่อวันที่ 8 เดือนสิงหาคม พ.ศ.2552

4.6 นันทนาการ ศูนย์ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นส่วนที่ส่งเสริมความร่วมมือของเกษตรกรในการแลกเปลี่ยนและจัดกิจกรรมด้านการเกษตร ดังแสดงในภาพที่ 4.16

ภาพที่ 4.16 ศูนย์ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
หมายเหตุ: บันทึกภาพเมื่อวันที่ 8 เดือนสิงหาคม พ.ศ.2552

5. ลักษณะการเข้าถึงและระบบสาธารณูปโภค

โครงการไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวย สามารถเข้าถึงพื้นที่ได้โดยรถยนต์ส่วนบุคคลและรถบริการขนส่งสาธารณะ (รถสองแถวสายศรีประวัติ -สวนผัก - แมคโคร และสายศรีประวัติ - บางกรวย) และมีระบบสาธารณูปโภคภายในพื้นที่ ดังนี้ ระบบไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ และไปรษณีย์ ดังแสดงในภาพที่ 4.17

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาพที่ 4.17 ลักษณะการเข้าถึงและระบบสาธารณูปโภค
หมายเหตุ: บันทึกภาพเมื่อวันที่ 5 เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2552

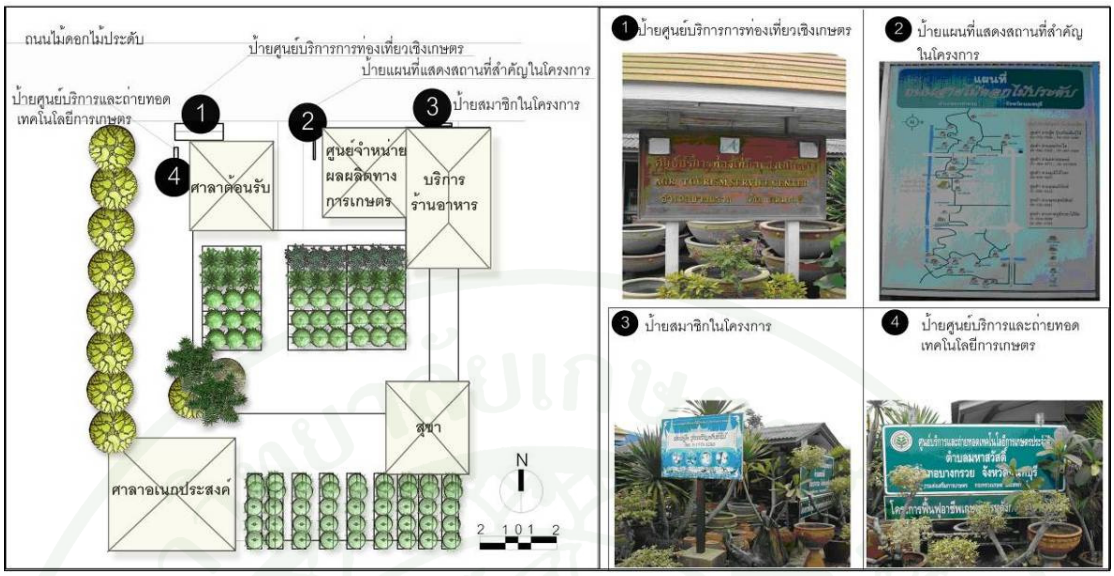
6. ลักษณะการอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยว

โครงการไม้ดอกไม้ประดับ อำเภอบางกรวย จากการสำรวจภาคสนามและการสัมภาษณ์ พบว่าในโครงการมีสิ่งอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยว ดังนี้

6.1 การจัดพื้นที่เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว ในรูปแบบศูนย์บริการการท่องเที่ยวและ การเรียนรู้ทางเกษตร จำนวน 7 แห่ง ได้แก่ 1.1) สวนลุงอู๊ด รุ่งเจริญพันธุ์ไม้ 1.2) สวนคุณประใส 1.3) สวนมหาสมพงษ์ 1.4) สวนลุงมีไม้ไทย 1.5) สวนคุณอภินันท์ 1.6) สวนพุทธสุทธินันท์ และ 1.7) สวนภาคภูมิราชาไม้ดัด

6.2 การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ เช่น ร้านอาหาร ศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ รวมทั้งการจัดทำป้ายศูนย์บริการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ป้ายแผนที่แสดงสถานที่สำคัญในโครงการป้ายสมาชิกโครงการ และป้ายศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร ดังแสดงใน ภาพที่ 4.18

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาพที่ 4.18 ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว
หมายเหตุ**:** บันทึกภาพเมื่อวันที่ 5 เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2552

จากการสำรวจภาคสนามสามารถจำแนกป้ายเป็น 3 ประเภท ได้แก่

ประเภทที่ 1 ป้ายซุ้มโครงการ แสดงชื่อ “ถนนไม้ดอกไม้ประดับ อำเภอบางกรวย” โดยมีลักษณะเป็นป้ายเหล็กสูงประมาณ 5 เมตร คลุมแผ่นผ้าสกรีนลายต้นไม้และดอกไม้ มีลักษณะชำรุดและไม่ชัดเจนทั้งสี และตัวอักษร ดังแสดงในภาพที่ 4.19

ภาพที่ 4.19 ป้ายซุ้มทางเข้าโครงการ
หมายเหตุ: บันทึกภาพเมื่อวันที่ 5 เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2552

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ประเภทที่ 2 ป้ายแสดงชื่อ “ศูนย์บริการการท่องเที่ยวและการเรียนรู้ทางเกษตร” และป้ายที่เกี่ยวข้องกับศูนย์บริการการท่องเที่ยว เช่น ป้ายแผนที่แสดงสถานที่สำคัญในโครงการ และป้ายศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร ดังแสดงในภาพที่ 4.20

ภาพที่ 4.20 ป้ายศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร
หมายเหตุ: บันทึกภาพเมื่อวันที่ 5 เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2552

ประเภทที่ 3 ป้ายสมาชิกโครงการไม้ดอกไม้ประดับ แสดงชื่อเจ้าของสวน ประเภทต้นไม้ และหมายเลขโทรศัพท์เพื่อติดต่อ โดยมีลักษณะเป็นแผ่นไม้ขนาดกว้าง 0.6 เมตร ยาว 0.9 เมตร สกรีนพื้นสีเขียว ลายต้นไม้และดอกไม้ ป้ายเดิมเมื่อมองจากถนนโครงการไม่สามารถอ่านข้อความจากแผ่นป้ายได้ เนื่องจากหลุดง่าย ไม่มีความชัดเจนทั้งสีและตัวอักษร ทั้งป้ายติดในสถานที่ไม่สมควร ดังนั้นผู้ประกอบการบางรายจึงจัดทำป้ายใหม่ในลักษณะที่เรียบง่าย ชัดเจน และมีที่ตั้งเป็นฐานเหล็กที่มั่นคง ดังแสดงในภาพที่ 4.21

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ป้ายเก่า

ป้ายใหม่

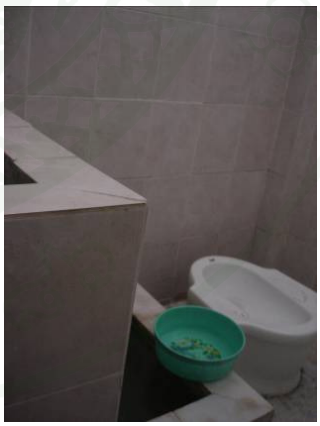

ภาพที่ 4.21 ป้ายสมาชิกโครงการ

หมายเหตุ: บันทึกภาพเมื่อวันที่ 5 เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2552

นอกจากป้ายแบบต่าง ๆ แล้ว ภายในศูนย์บริการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร (สวนลุงอู๊ด รุ่งเจริญพันธุ์ไม้) ยังมีสิ่งอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยวโดยการให้บริการสุขา จำนวน 2 ห้อง คือ สุขาชายและสุขาหญิง ดังแสดงในภาพที่ 4.22

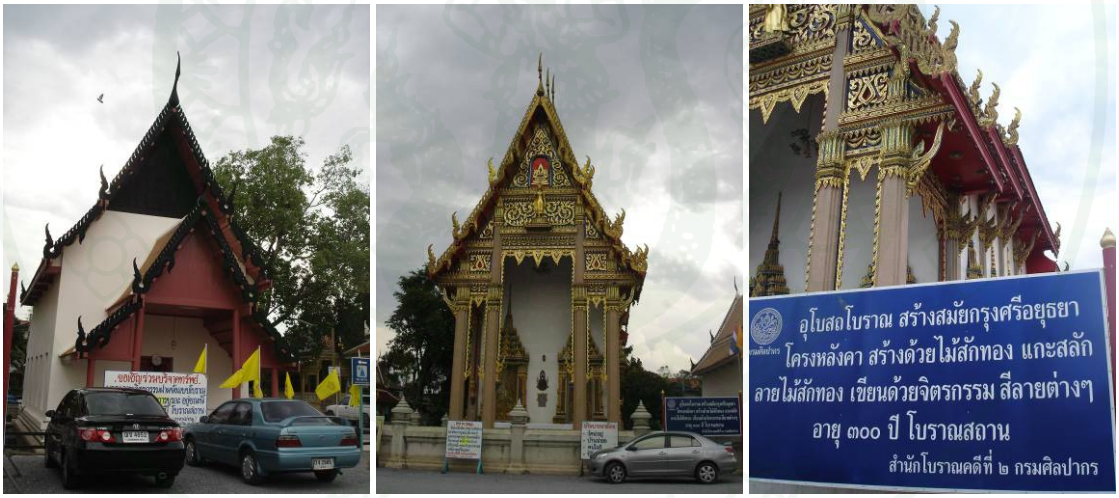
ภาพที่ 4.22 สุขา

หมายเหตุ: บันทึกภาพเมื่อวันที่ 5 เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2552

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

7. ลักษณะของแหล่งท่องเที่ยวเสริม

จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการและผู้ซื้อถึงแหล่งท่องเที่ยวเสริมที่ใกล้เคียงกับที่ตั้งโครงการไม้ดอกไม้ประดับ พบว่า มีแหล่งท่องเที่ยวเสริมเพียงหนึ่งแหล่ง คือ วัดบางไกรใน ซึ่งตั้งอยู่ริมคลองบางไกรนอก ตำบลบางขุนกอง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี (โดยได้มีการขึ้นทะเบียนโบราณสถานในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 118 ตอนพิเศษ 127 ง วันที่ 21 ธันวาคม 2544) ซึ่งสันนิษฐานว่าสร้างขึ้นสมัยต้นรัตนโกสินทร์ เดิมชื่อ วัดนายไกร เพื่อเป็นอนุสรณ์แก่ นายไกรทอง โบราณสถานสำคัญภายในวัดบางไกรใน ได้แก่ อุโบสถ ก่ออิฐฉาบปูนเรียบ มีมุขพาไลโครงสร้างไม้ทั้งหน้าและหลัง หน้าบันเป็นไม้สักฉลุลวดลาย บานประตูด้านหน้ามีภาพเขียนสีรูปทวารบาลถืออาวุธด้ามยาว ฉากหลังเขียนภาพช่อดอกพุดตานใบเทศ ภายในประดิษฐานพระพุทธรูปปูนปั้นปางสมาธิมีพระอัครสาวกซ้าย - ขวาและพระพุทธรูปปางมารวิชัยข้างละองค์ (ฐิตารีย์ ,2552) ดังแสดงในภาพที่ 4.23

ภาพที่ 4.23 วัดบางไกรใน

หมายเหตุ: บันทึกภาพเมื่อวันที่ 5 เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2552

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผลการวิเคราะห์ผลกระทบจากนโยบายและแผนที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ศึกษา

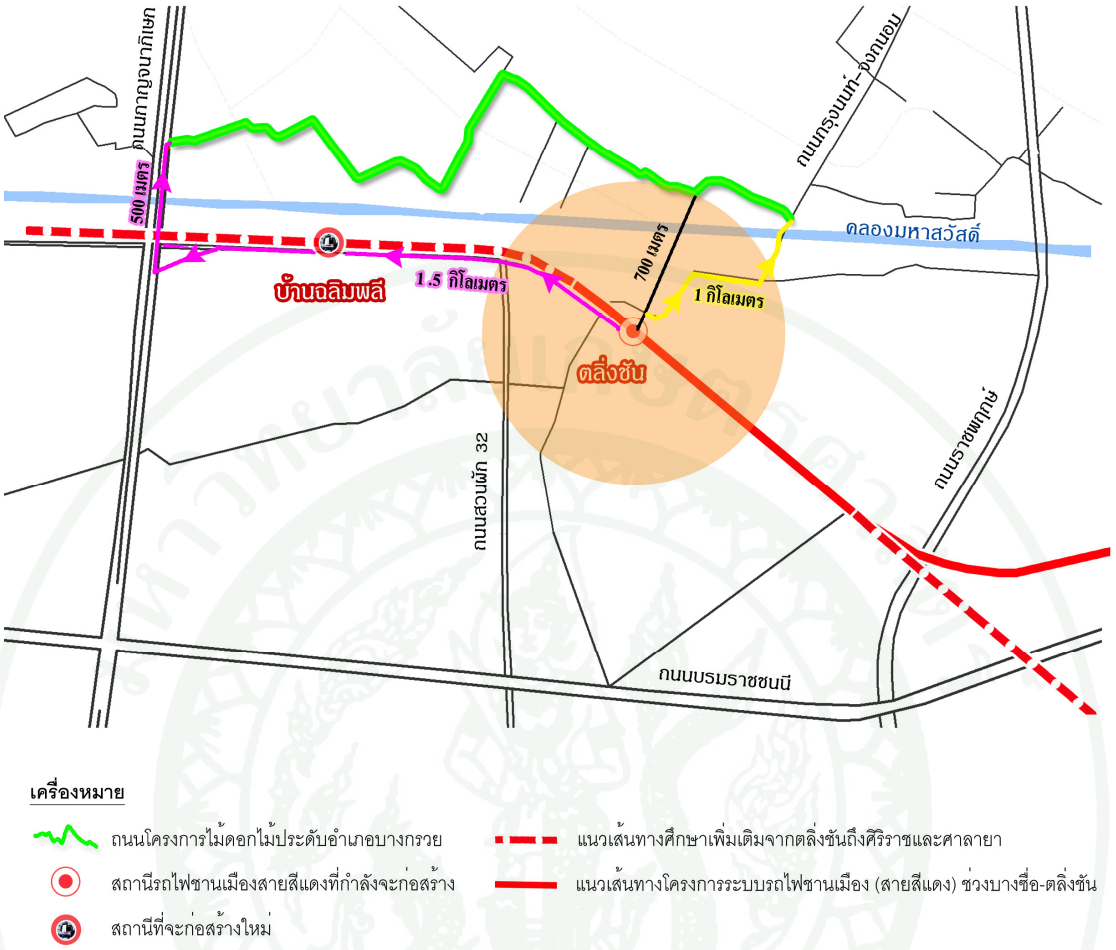
1. นโยบายด้านการคมนาคม

1.1 โครงการระบบรถไฟชานเมือง (สายสีแดง) ช่วงบางซื่อ-ตลิ่งชัน

ได้เริ่มดำเนินการก่อสร้างตั้งแต่วันที่ 15 มกราคม 2552 และมีแนวเส้นทางที่ศึกษาเพิ่มเติมในการขยายระบบรถไฟชานเมือง (สายสีแดง) ตามนโยบายที่จะเริ่มก่อสร้างในปีพ.ศ. 2562 ต่อเนื่องจากเส้นทางเดิมอีก 2 เส้นทาง ได้แก่ เส้นทางจากสถานีตลิ่งชันไปถึงสถานีศาลายา รวมระยะทาง 12 กิโลเมตร และเส้นทางจากสถานีตลิ่งชันไปถึงสถานีศิริราช รวมระยะทาง 8 กิโลเมตร จากแนวเส้นทางโครงการระบบรถไฟชานเมือง (สายสีแดง) ที่ใกล้กับพื้นที่ศึกษาข้างต้นจะเห็นได้ว่าปัจจุบันมีการดำเนินการก่อสร้างโครงการระบบรถไฟชานเมืองถึงสถานีตลิ่งชัน ซึ่งตั้งอยู่ห่างจากพื้นที่ศึกษาเป็นรัศมีประมาณ 700 เมตร โดยสามารถเดินทางจากสถานีตลิ่งชันมายังพื้นที่ศึกษาได้ 2 เส้นทาง คือ (1) เส้นทางถนนสวนผัก 32 มีระยะทางห่างประมาณ 1 กิโลเมตร (2) เส้นทางถนนเลียบรางรถไฟ ระยะทางประมาณ 1.5 กิโลเมตร แล้วเดินทางต่อโดยใช้เส้นทาง ถนนกาญจนาภิเษก ระยะทางประมาณ 500 เมตร ดังแสดงในภาพที่ 4.24

จากเส้นทางระหว่างสถานีตลิ่งชันถึงพื้นที่ศึกษา มีระยะทางห่างไม่มาก ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางมายังพื้นที่ศึกษาโดยรถไฟฟ้าได้อีกทางหนึ่ง ซึ่งจะเพิ่มความสะดวกรวดเร็ว และประหยัดเวลาในการเดินทางมาท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

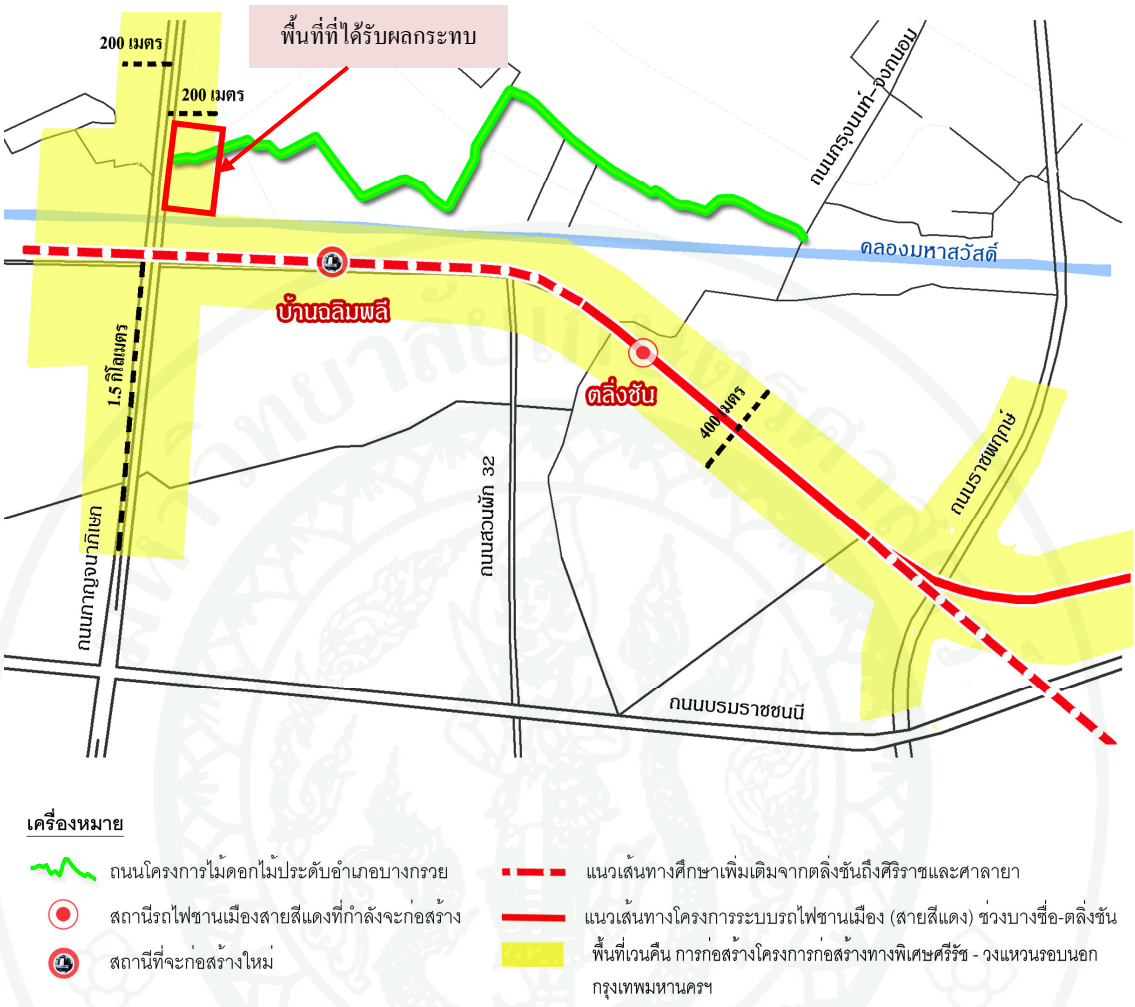

ภาพที่ 4.24 เส้นทางโครงการระบบรถไฟชานเมือง (สายสีแดง) ช่วงบางซื่อ- ตลิ่งชันกับพื้นที่ศึกษา
ที่มา: สำนักงานขนส่งและจราจร (2552)

1.2 โครงการก่อสร้างทางพิเศษศรีรัช-วงแหวนรอบนอกกรุงเทพมหานคร ในท้องที่อำเภอบางกรวยจังหวัดนนทบุรี และเขตทวีวัฒนา เขตตลิ่งชัน เขตบางพลัด เขตบางกอกน้อย เขตบางซื่อ และเขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร

โครงการก่อสร้างทางพิเศษสายศรีรัช-วงแหวนรอบนอกกรุงเทพมหานคร ได้ก่อสร้างขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อขยายโครงข่ายของทางพิเศษในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ในทางทิศตะวันตกเพื่อแบ่งเบาปริมาณจราจรระดับดิน และระบายการจราจรทางด้านทิศตะวันตกระหว่างกรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียงให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมีระยะทางรวมประมาณ 16.7 กิโลเมตร โครงการกำหนดก่อสร้างแล้วเสร็จและสามารถเปิดให้บริการได้ในเดือนเมษายน 2559

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาพที่ 4.25 พื้นที่โครงการก่อสร้างทางพิเศษศรีรัช-วงแหวนรอบนอกกรุงเทพมหานครฯ
ที่มา: กรุงเทพมหานคร (2555)

จากภาพที่ 4.25 จะเห็นได้ว่าพื้นที่ศึกษาจะได้รับผลกระทบจากการเวนคืนของโครงการก่อสร้างทางพิเศษศรีรัช -วงแหวนรอบนอกกรุงเทพมหานครฯ ในบริเวณด้านทิศตะวันตกของพื้นที่ศึกษา ซึ่งมีระยะห่างจากแนวกึ่งกลางถนนกาญจนาภิเษก 200 เมตร คิดเป็นพื้นที่ศึกษาที่ได้รับผลกระทบ ประมาณ 25 ไร่ (ความกว้างของพื้นที่ศึกษา 200 เมตร x ระยะจากแนวเวนคืน 200 เมตร) แต่จะไม่ได้รับผลกระทบต่อพื้นที่ศึกษา เนื่องจากบริเวณดังกล่าวไม่มีที่ตั้งสวนไม้ดอกไม้ประดับ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2. นโยบายด้านผังเมือง

เนื่องจากคลองมหาสวัสดิ์เป็นเขตแบ่งพื้นที่ของจังหวัดนนทบุรี กับกรุงเทพมหานคร (ทิศใต้ของพื้นที่ศึกษา) แนวเส้นทางรถไฟชานเมืองจึงตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร (เขตตลิ่งชัน) จากการศึกษาข้อกำหนดของกฎกระทรวงของผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร เล่มที่ 123 ตอนที่ 48ก บริเวณที่ ย4-27 กำหนดให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการอยู่อาศัย ซึ่งไม่ใช่อาคารขนาดใหญ่พิเศษ เว้นแต่ตั้งอยู่ห่างจากจุดศูนย์กลางสถานีรถไฟขนส่งมวลชนมากกว่า 500 เมตร และที่ตั้งของพื้นที่ศึกษาอยู่ในเขตพื้นที่ของอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี จากการศึกษาผังเมืองรวมจังหวัดนนทบุรี ปี พ.ศ. 2548 ซึ่งประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2548 หมดอายุ 23 มีนาคม พ.ศ 2553 และได้ขยายระยะเวลาการใช้บังคับออกไปหนึ่งปี (ขยายครั้งที่ 2) โดยกฎกระทรวงกำหนดการใช้บังคับผังเมืองรวม (ฉบับที่ 16) พ.ศ. 2553 ได้ลงประกาศในราชกิจจานุเบกษาฉบับกฤษฎีกา เล่มที่ 127 ตอนที่ 79 ก. วันที่ 22 ธันวาคม 2553 จะสิ้นสุดการใช้บังคับวันที่ 23 มีนาคม พ.ศ. 2555 อำเภอบางกรวย ได้ถูกกำหนดให้มีการใช้ประโยชน์ที่ดินส่วนใหญ่เป็นการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นน้อย (สีเหลือง) และหนาแน่นปานกลาง (สีส้ม)

สำหรับมาตรการในการวางและจัดทำผังเมือง อำเภอบางกรวยได้ถูกกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินส่วนใหญ่เป็นประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นน้อย (สีเหลือง) และที่อยู่อาศัยหนาแน่นปานกลาง (สีส้ม) ในการขอเปลี่ยนประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินบริเวณพื้นที่โครงการไม้ดอกไม้ประดับเป็นพื้นที่อนุรักษ์ชนบทและเกษตรกรรม (สีขาวมีกรอบและเส้นทแยงเขียว) จะต้องมีการดำเนินการประเมินผลผัง และขอปรับปรุงผังเมืองรวมจังหวัดนนทบุรีตามขั้นตอนตามกฎหมาย ซึ่งต้องใช้ระยะเวลาประมาณ 3 ปี และข้อบังคับของผังเมืองรวมไม่สามารถกำหนดเฉพาะพื้นที่ได้ ดังนั้นหากจังหวัดนนทบุรี มีความต้องการอนุรักษ์พื้นที่โครงการไม้ดอกไม้ประดับให้เป็นพื้นที่สีเขียวและเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจึงควรนำรูปแบบการจัดทำผังพื้นที่เฉพาะโดยเป็นการจัดทำผังเชิงนโยบาย ครอบคลุมพื้นที่โครงการไว้ เพื่อให้ทางท้องถิ่น ได้แก่ เทศบาลตำบลปลายบาง อบต.มหาสวัสดิ์ สามารถนำไปออกเทศบัญญัติ และข้อบัญญัติท้องถิ่น สำหรับนำไปบังคับใช้ในพื้นที่ต่อไป ดังแสดงในภาพที่ 4.26

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาพที่ 4.26 ผลวิเคราะห์พื้นที่ศึกษาในเขตผังเมืองรวมจังหวัดกรุงเทพมหานครและผังเมืองรวมจังหวัดนนทบุรี

ที่มา: กรมโยธาธิการและผังเมือง (2548)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผลการทำแบบสอบถามและการประเมินศักยภาพพื้นที่ของ ผู้ประกอบการในพื้นที่ ผู้ซื้อ ภาครัฐและผู้วิจัย

การศึกษาโครงการไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จัดทำแบบสอบถามเพื่อสอบถามกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ประกอบการในพื้นที่ ผู้ซื้อ และเจ้าหน้าที่ภาครัฐ และนำเสนอผลจากการทำแบบสอบถาม โดยแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ผู้ประกอบการในพื้นที่ ผู้ซื้อ และเจ้าหน้าที่ภาครัฐ และผลการประเมินศักยภาพพื้นที่โดยผู้ประกอบการในพื้นที่ ผู้ซื้อ ภาครัฐและผู้วิจัย และผลการประเมินแนวทางการพัฒนา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ข้อมูลพื้นฐาน

1.1 ผู้ประกอบการในพื้นที่

ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของผู้ประกอบการในพื้นที่ จำนวน 30 คน และข้อมูลพื้นฐานการประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการจำหน่ายไม้ดอกไม้ประดับ เช่น ชื่อสวน ระยะเวลาในการประกอบอาชีพ รายได้ต่อเดือน รวมทั้งทัศนคติความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพจำหน่ายไม้ดอกไม้ประดับ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ชื่อสวน ผู้ประกอบการในพื้นที่ส่วนใหญ่ตั้งชื่อสวนเป็นชื่อตามชนิดของไม้ดอกไม้ประดับ จำนวน 24 คน(ร้อยละ 80) เช่น สวนฟราเวอร์ฟร็อต สวนฟ้าหม่น สวนพิมเสน โดยมีบางสวนที่ไม่ระบุชื่อสวน จำนวน 4 คน (ร้อยละ 13.3) และมีผู้ประกอบการในพื้นที่ จำนวน 2 คน (ร้อยละ 6.7) ที่มีชื่อสวนชื่อเดียวกัน คือ สวนเพชรรัตน์ และสวนสุภาพร

สำหรับเพศ และอายุ ของผู้ประกอบการในพื้นที่ส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง จำนวน 21 คน และเพศชาย จำนวน 9 คน โดยอยู่ช่วงอายุ 41-50 ปี มากที่สุด จำนวน 10 คน (ร้อยละ 33.3) มีผู้ประกอบการในพื้นที่ที่มีอายุน้อยที่สุด คือ ต่ำกว่า 20 ปี จำนวน 2 คน (ร้อยละ 6.7) ดังแสดงในตารางที่ 4.1

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 4.1 ช่วงอายุของผู้ประกอบการในพื้นที่

ช่วงอายุ (ปี)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
61 ปี ขึ้นไป	3	10
51-60	7	23.3
41-50	10	33.3
31-40	8	26.7
21-30	0	0
ต่ำกว่า 20 ปี	2	6.7
รวม	**30**	**100**

ระดับการศึกษา โดยผู้ประกอบการในพื้นที่ส่วนใหญ่ มีการศึกษาในระดับประถมศึกษามากที่สุด จำนวน 17 คน (ร้อยละ 56.6) และมีผู้ประกอบการในพื้นที่ จำนวน 1 คน (ร้อยละ 3.3) ที่อยู่ในระดับต่ำกว่าประถมศึกษา ดังแสดงในตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 ระดับการศึกษาของผู้ประกอบการในพื้นที่

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่าประถมศึกษา	1	3.3
ประถมศึกษา	17	56.6
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	9	30
อนุปริญญา/ปวส.และปริญญาตรี	3	10

การเปิดให้บริการ ของผู้ประกอบการในพื้นที่ส่วนใหญ่เปิดบริการทุกวันตั้งแต่วันจันทร์ถึงวันอาทิตย์ เวลา 06.00 - 18.00 น.

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 4.3 รายได้ของผู้ประกอบการในพื้นที่

รายได้	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รายได้ไม่แน่นอน	6	20
น้อยกว่า 5,000 บาท	8	26.7
5,001-10,000 บาท	1	3.3
10,000-60,000 บาท	13	43.3
มากกว่า 60,000 บาท	2	6.7

รายได้ จากตารางที่ 4.3 จะเห็นได้ว่า ผู้ประกอบการในพื้นที่ส่วนใหญ่ มีรายได้จากการจำหน่ายไม้ดอกไม้ประดับ เดือนละ 10,000-60,000 บาท จำนวน 13 คน (ร้อยละ 43.3) และมีผู้ประกอบการในพื้นที่ที่มีรายได้ 5,001-10,000 บาท ซึ่งถือว่าเป็นรายได้ต่ำที่สุด จำนวน 1 คน (ร้อยละ 3.3)

ระยะเวลาในการประกอบอาชีพ จำหน่ายไม้ดอกไม้ประดับ ของผู้ประกอบการในพื้นที่ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพนี้มาแล้ว 11-15 ปี จำนวน 10 คน (ร้อยละ 40) และมีผู้ประกอบการในพื้นที่มีระยะเวลาในการประกอบอาชีพน้อยกว่า 1 ปี จำนวน 1 คน (ร้อยละ 3.3) ดังแสดงในตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 ระยะเวลาในการประกอบอาชีพจำหน่ายไม้ดอกไม้ประดับของผู้ประกอบการในพื้นที่

รายได้	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 1 ปี	1	3.3
1-5 ปี	5	16.7
6-10 ปี	9	30
11-15 ปี	12	40
มากกว่า 20 ปี	3	10

ชนิดของต้นไม้ที่มีความโดดเด่น ในแต่ละสวนส่วนใหญ่เป็นชนิดพันธุ์ไม้ทั่ว ๆ ไปที่ผสมผสานกันในแต่ละสวน ได้แก่ ไม้ดอก เฟิร์น ปาล์ม ทับทิม และชวนชม จำนวน 10 คน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

(ร้อยละ 33.3) รองลงมา คือ หมากผู้หมากเมีย และไม้น้ำ จำนวน 2 คน (ร้อยละ 6.7) ส่วนชนิดพันธุ์ไม้อื่นๆ ได้แก่ ผกากรอง พลู โกศล ไม้น้ำ อมรเบิกฟ้า โมก บัวดิน หนวดปลาหมึก ราชินีค้าแดง พุทธรักษา เอื้อง หมากแดง กล้วยพัด เบบี้โรส และชนิดอื่นๆ มีจำนวนชนิดละ 1 สวน (ร้อยละ 3.3)

การเข้าเป็นสมาชิกโครงการไม้ดอกไม้ประดับ ผู้ประกอบการในพื้นที่ส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นสมาชิกโครงการไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวย โดยมีจำนวน 21 คน (ร้อยละ 70) และได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกโครงการไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวย จำนวน 9 คน (ร้อยละ 30) ทั้งนี้ ผู้ที่ไม่ได้เป็นสมาชิกโครงการไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวย เนื่องจากไม่ทราบข่าวสารการประชาสัมพันธ์และไม่ได้รับการติดต่อจากเจ้าหน้าที่โครงการและเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานภาครัฐ

1.2 ผู้ซื้อ

ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของผู้ซื้อ จำนวน 30 คน และข้อมูลพื้นฐานในการซื้อผลิตภัณฑ์ไม้ดอกไม้ประดับ เช่น เพศและอายุ ระดับการศึกษา การเสียค่าใช้จ่ายในการซื้อไม้ดอกไม้ประดับ ความถี่ในการซื้อ วัตถุประสงค์ในการซื้อ และระยะเวลาที่เคยซื้อไม้ดอกไม้ประดับ มีรายละเอียด ดังนี้

เพศ และอายุ ผู้ซื้อเป็นเพศหญิง จำนวน 17 คน และเพศชาย จำนวน 13 คน ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 31-40 ปี จำนวน 12 คน (ร้อยละ 40) และมีผู้ซื้อที่มีอายุน้อยที่สุด คือ อายุน้อยกว่า 30 ปี จำนวน 2 คน (ร้อยละ 6.7) และมีผู้ซื้อที่อายุมากที่สุด คือ อายุ 61 ปีขึ้นไป จำนวน 1 คน (ร้อยละ 3.3) ดังแสดงในตารางที่ 4.5

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 4.5 ช่วงอายุของผู้ซื้อ

ช่วงอายุ (ปี)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
61 ปี ขึ้นไป	1	3.3
51-60	6	20
41-50	9	30
31-40	12	40
อายุน้อยกว่า 30 ปี	2	6.7
รวม	**30**	**100**

ระดับการศึกษา ผู้ซื้อส่วนใหญ่ มีระดับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. จำนวน 15 คน (ร้อยละ 50) และมีผู้ซื้อที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าประถมศึกษา และระดับปริญญาโท โดยมีจำนวนที่เท่ากัน คือ จำนวน 2 คน (ร้อยละ 6.7) ดังแสดงในตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 ระดับการศึกษาของผู้ซื้อ

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่าประถมศึกษา	2	6.7
ประถมศึกษา	7	23.3
มัธยมศึกษาตอนต้น	4	13.3
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	15	50
ปริญญาตรี	0	0
ปริญญาโท	2	6.7

อาชีพ ผู้ซื้อส่วนใหญ่มีอาชีพทำธุรกิจส่วนตัว (ขายส่งต้นไม้) จำนวน 16 คน (ร้อยละ 53.3) มีผู้ซื้อที่ทำงานบริษัทเอกชน และขายต้นไม้ (ขายปลีก) น้อยที่สุด จำนวน 2 คน (ร้อยละ 6.7) และยังมีผู้ซื้อที่มีอาชีพอื่น ๆ ได้แก่ อาชีพจัดสวน ข้าราชการเกษียณ และเกษตรกร จำนวน 3 คน (ร้อยละ 10) ดังแสดงในตารางที่ 4.7

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 4.7 อาชีพของผู้ซื้อ

อาชีพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ทำธุรกิจส่วนตัว (ขายส่งต้นไม้)	16	53.3
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	7	23.3
ทำงานบริษัทเอกชน	2	6.7
ขายต้นไม้ (ขายปลีก)	2	6.7
อื่น ๆ (จัดสวน ข้าราชการเกษียณ และเกษตรกร)	3	10

วัตถุประสงค์ในการซื้อไม้ดอกไม้ประดับ คือ นำไปจำหน่ายต่อ (ขายส่งต้นไม้) จำนวน 16 คน (ร้อยละ 53.3) และนำไปจัดสวน (นักจัดสวน) จำนวน 1 คน (ร้อยละ 3.3) โดยมีผู้ซื้อที่ไม่ระบุวัตถุประสงค์ในการซื้อ จำนวน 3 คน (ร้อยละ 10) ดังแสดงในตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 วัตถุประสงค์ในการซื้อไม้ดอกไม้ประดับของผู้ซื้อ

วัตถุประสงค์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
นำไปจำหน่ายต่อ (ขายส่งต้นไม้)	16	53.3
นำไปจำหน่ายด้วยตนเอง (ขายปลีก)	2	6.7
นำไปปลูกเอง	9	30
นำไปจัดสวน (นักจัดสวน)	1	3.3
ไม่ระบุวัตถุประสงค์	2	6.7

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 4.9 ค่าใช้จ่ายในการซื้อไม้ดอกไม้ประดับของผู้ซื้อ

ค่าใช้จ่ายในการซื้อ (บาท)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 1,000 บาท	7	23.3
1,001-10,000 บาท	17	56.7
10,001-20,000 บาท	5	16.7
มากกว่า 20,000 บาทขึ้นไป	1	3.3

ค่าใช้จ่าย จากตารางที่ 4.9 จะเห็นได้ว่าผู้ซื้อส่วนใหญ่จะเสียค่าใช้จ่ายในการซื้อไม้ดอกไม้ประดับในแต่ละครั้งประมาณ 1,001-10,000 บาท จำนวน 17 คน (ร้อยละ 56.7) และมีผู้ซื้อเสียค่าใช้จ่ายในการซื้อมากกว่า 20,000 บาทขึ้นไป จำนวน 1 คน (ร้อยละ 3.3)

ความถี่ในการซื้อ ไม้ดอกไม้ประดับของผู้ซื้อ ส่วนใหญ่จะมีความถี่มากกว่า 1 ครั้ง/เดือน จำนวน 11 คน (ร้อยละ 36.7) รองลงมา คือ 1ครั้ง/เดือน จำนวน 6 คน (ร้อยละ 20) น้อยกว่า 1 ครั้ง/เดือน และซื้อแล้วแต่งาน จำนวน 5 คน (ร้อยละ 16.7) และผู้ซื้อที่ไม่ระบุความถี่ จำนวน 2 คน (ร้อยละ 6.7)

ระยะเวลา ผู้ซื้อเคยเข้ามาซื้อไม้ดอกไม้ประดับในโครงการไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวย ส่วนใหญ่เคยมาซื้อในระยะเวลา 1-5 ปี จำนวน 12 คน (ร้อยละ 40) และมีผู้ซื้อที่เคยมาซื้อไม้ดอกไม้ประดับมากกว่า 16 ปี จำนวน 1 คน (ร้อยละ 3.3) ดังแสดงในตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 ระยะเวลาของผู้ซื้อที่เคยเข้ามาซื้อไม้ดอกไม้ประดับในโครงการ

ระยะเวลา (ปี)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 1 ปี	4	13.3
1-5 ปี	12	40
6-10 ปี	3	10
11-15 ปี	2	6.7
มากกว่า 16 ปี	1	3.3

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

การรู้จักโครงการ ผู้ซื้อส่วนใหญ่รู้จักโครงการไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวย โดยจากการแนะนำของเพื่อน จำนวน 15 คน (ร้อยละ 50) รองลงมา คือ อาศัยอยู่ในละแวกโครงการ จำนวน 9 คน (ร้อยละ 30) จากป้ายประชาสัมพันธ์ จำนวน 5 คน (ร้อยละ 16.7) และผู้ซื้อไม่ได้ระบุการรู้จักโครงการจำนวน 1 คน (ร้อยละ 3.3)

จากข้อมูลข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ผู้ประกอบการในพื้นที่โครงการไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวยได้เปิดให้บริการตั้งแต่วันจันทร์ถึงวันอาทิตย์ เวลา 06.00-18.00 น. ซึ่งส่วนใหญ่จะมีชื่อสวนเป็นชื่อของชนิดไม้ดอกไม้ประดับ โดยผู้ประกอบการในพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 40-50 ปี มีระดับการศึกษาในระดับประถมศึกษา ได้รับรายได้จากการจำหน่ายไม้ดอกไม้ประดับเดือนละ 10,000-60,000 บาท และส่วนใหญ่ผู้ประกอบการในพื้นที่ได้ประกอบอาชีพนี้มาเป็นเวลานานถึง 11-15 ปี และยังพบว่ามีผู้ประกอบอาชีพนี้มาแล้วมากกว่า 20 ปี และชนิดของพันธุ์ไม้ที่มีความโดดเด่นของแต่ละสวนส่วนใหญ่จะมีลักษณะผสมผสาน ทั้งนี้ ผู้ประกอบการในพื้นที่ส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นสมาชิกโครงการไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวย เนื่องจากขาดการประชาสัมพันธ์ที่ทั่วถึงและการดูแลจากเจ้าหน้าที่โครงการและภาครัฐ

ผู้ซื้อส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงเช่นเดียวกับผู้ประกอบการในพื้นที่ มีอายุระหว่าง 30-40 ปี มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือปวช. และผู้ซื้อส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว (ขายส่งต้นไม้) โดยมีวัตถุประสงค์ในการซื้อเพื่อนำไปจำหน่ายต่อ (ขายส่ง) ซึ่งจะเสียค่าใช้จ่ายในการซื้อไม้ดอกไม้ประดับในแต่ละครั้ง จำนวน 1,001-10,000 บาท มีความถี่ในการซื้อมากกว่า 1 ครั้งต่อเดือน โดยระยะเวลาที่ผู้ซื้อเคยมาซื้อไม้ดอกไม้ประดับในโครงการไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวย 1-5 ปี และมีผู้ซื้อที่เคยมาซื้อแล้ว 16 ปี ซึ่งแสดงให้เห็นว่าพื้นที่โครงการไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวยก่อตั้งมานานมากกว่า 16 ปี ทั้งนี้ ผู้ซื้อส่วนใหญ่รู้จักโครงการไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวยจากการแนะนำของเพื่อน

1.3 เจ้าหน้าที่ภาครัฐ

ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ จำนวน 6 หน่วยงาน และข้อมูลด้านการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่า เจ้าหน้าที่ภาครัฐส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุระหว่าง 30-40 ปี ระดับการศึกษาปริญญาตรีถึงปริญญาโท และมีจำนวน 2 หน่วยงานที่มีประสบการณ์ด้านการท่องเที่ยว และมีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับพื้นที่ ได้แก่ สำนักงานการเกษตรจังหวัดนนทบุรี และสำนักงานการเกษตรอำเภอบางกรวย โดยมีตัวแทนของผู้ประกอบการ ได้แก่

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ประธานชมรมไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวย เป็นสื่อกลางระหว่างเจ้าหน้าที่ของทางราชการและผู้ประกอบการในพื้นที่ ส่วนหน่วยงานท้องถิ่นอื่นที่อยู่ในพื้นที่ เช่น เจ้าหน้าที่สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดนนทบุรี เจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลปลายบาง และเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลมหาสวัสดิ์ จะเข้าร่วมมาดำเนินการเป็นครั้งคราว

2. ผลการประเมินศักยภาพของพื้นที่

จากการสัมภาษณ์และการทำแบบสอบถามของการประเมินศักยภาพของพื้นที่ในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยการให้ค่าคะแนนจากความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างซึ่งประกอบด้วย ผู้ประกอบการจำหน่ายไม้ดอกไม้ประดับในพื้นที่โครงการ จำนวน 30 คน ผู้ซื้อจำนวน 30 คน และเจ้าหน้าที่ภาครัฐ จำนวน 6 คน ทั้งนี้ใช้เกณฑ์จำนวน 6 มิติ 18 เกณฑ์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นเครื่องมือในการศึกษา (รายละเอียดของเกณฑ์นำเสนอในภาคผนวก ข) ผลการประเมินศักยภาพพื้นที่แสดงในตารางที่ 4.12 และภาพที่ 4.27 (รายละเอียดการให้ค่าคะแนนแสดงในภาคผนวก ค) และจำแนกความคิดเห็น (ความถี่) ในแต่ละปัจจัย ตามเกณฑ์การประเมินศักยภาพของพื้นที่ศึกษา ทั้ง 6 มิติ 18 เกณฑ์ (รายละเอียดการให้ค่าคะแนนแสดงในภาคผนวก ง)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้สรุปผลการให้ค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ประกอบการในพื้นที่ ผู้ซื้อ และเจ้าหน้าที่ภาครัฐ รวมทั้งผู้วิจัย ดังแสดงในภาพที่ 4.27 โดยมีผลการให้ค่าคะแนนเฉลี่ยในแต่ละมิติ และแต่ละเกณฑ์ ซึ่งเกณฑ์การประเมินที่กลุ่มตัวอย่างให้คะแนนมากที่สุด คือ เกณฑ์ที่ 1 เกณฑ์ที่ 10 เกณฑ์ที่ 12 และเกณฑ์ที่ 17 เนื่องจากมีการเข้าถึงโครงการที่สะดวก มีการให้บริการนักท่องเที่ยวในพื้นที่ การเปิดบริการที่ไม่เว้นวันหยุด และเจ้าหน้าที่รวมทั้งเกษตรกรมีความเห็นด้วยในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ส่วนเกณฑ์การประเมินที่กลุ่มตัวอย่างให้คะแนนน้อยที่สุด คือ เกณฑ์ที่ 7 เนื่องจากผู้วิจัยเห็นว่ามีวิทยากรมาบรรยายให้ความรู้บ้างเป็นครั้งคราว แต่ผู้ประกอบการในพื้นที่ ผู้ซื้อ เจ้าหน้าที่ภาครัฐ มีความเห็นว่ามีวิทยากรมาบรรยายน้อยครั้งและเอกสารเผยแพร่ไม่เพียงพอ และเกณฑ์ที่ 11 เนื่องจากพื้นที่โครงการไม่มีการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวให้เหมาะสมต่อศักยภาพพื้นที่ที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ในแต่ละวัน ซึ่งจำนวนนักท่องเที่ยวที่มากเกินกว่าพื้นที่จะรองรับได้ อาจเป็นเหตุให้เกิดการเสื่อมสภาพของพื้นที่ท่องเที่ยวได้ โดยมีรายละเอียดในแต่ละเกณฑ์ดังต่อไปนี้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มิติที่ 1 ลักษณะทางกายภาพ

- เกณฑ์ที่ 1 ความสะดวกในการเข้าถึง

ผู้ประกอบการในพื้นที่ ผู้ซื้อ เจ้าหน้าที่ภาครัฐ และผู้วิจัยมีความคิดเห็นตรงกันว่าพื้นที่ศึกษาสามารถเข้าถึงได้ทุกฤดู สะดวก และหลายทาง จะเห็นได้จากถนนที่สามารถเข้าถึงได้สามทาง และการมีรถขนส่งสาธารณะในพื้นที่โครงการ จำนวน 2 สาย ได้แก่ รถสองแถวสายศรีประวัติ – สวนผัก – แมคโคร และสายศรีประวัติ – บางกรวย

- เกณฑ์ที่ 2 ความโดดเด่นด้านการทำเกษตรกรรม

ผู้ประกอบการในพื้นที่ เจ้าหน้าที่ภาครัฐ และผู้วิจัย มีความคิดเห็นตรงกันว่าพื้นที่ศึกษามีลักษณะการทำเกษตรกรรมที่มีการผลิต การเพาะพันธุ์ และการขยายพันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับ อย่างไรก็ตาม ผู้ซื้อให้ความเห็นว่า พื้นที่โครงการมีความโดดเด่นน้อยในด้านการทำเกษตรกรรม เนื่องจากพื้นที่ยังไม่มีลักษณะการทำเกษตรกรรมที่เด่นชัด ดังนั้นควรที่จะมีการพัฒนาด้านการตลาด เพื่อให้มีการบริหารด้านการตลาด และการจัดการด้านพื้นที่ เพื่อให้มีช่องทางการจัดจำหน่ายผลิตพันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับมากยิ่งขึ้น โดยให้มีการบริหารจัดการร่วมกันระหว่างผู้ประกอบการในพื้นที่ และเจ้าหน้าที่ภาครัฐ

- เกณฑ์ที่ 3 ลักษณะสภาพแวดล้อมที่มีเอกลักษณ์เฉพาะ

ผู้ประกอบการในพื้นที่ ผู้ซื้อ และเจ้าหน้าที่ภาครัฐ มีความคิดเห็นตรงกันว่าพื้นที่ศึกษามีศักยภาพด้านธรรมชาติ แต่มีระบบนิเวศที่สมบูรณ์ปานกลาง แต่ผู้วิจัยมีความคิดเห็นเพิ่มเติมว่าพื้นที่ศึกษายังคงมีสังคมชีวิตแบบชาวสวนที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์ไว้เป็นพื้นที่สีเขียวและไม่มีมลภาวะ ดังนั้นควรจะมีระบบการป้องกันการเกิดมลภาวะในพื้นที่ศึกษาในอนาคต หากมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชม อาจเกิดปัญหาขยะ โดยควรมีที่ทิ้งขยะวางตามจุดต่างๆ ภายในพื้นที่ท่องเที่ยว

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มิติที่ 2 เศรษฐกิจ และสังคม

- เกณฑ์ที่ 4 ความต้องการและความร่วมมือระหว่างภาครัฐและประชาชน

ผู้ประกอบการในพื้นที่ ผู้ซื้อ และเจ้าหน้าที่ภาครัฐ มีความคิดเห็นตรงกันว่าพื้นที่ศึกษามีความต้องการในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว แต่ผู้วิจัย มีความคิดเห็นเพิ่มเติมว่าพื้นที่ศึกษามีความร่วมในการพัฒนาพื้นที่ระหว่างภาครัฐและประชาชน แต่ยังขาดความร่วมมือระหว่างผู้ประกอบการในพื้นที่และภาครัฐอย่างจริงจัง ทำให้ชุมชนไม่เข้มแข็ง ดังนั้น ควรที่จะมีการพัฒนาด้านการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน กระตุ้นให้เกิดการรักษาเอกลักษณ์ของชุมชนชาวสวน โดยความร่วมมือระหว่างเจ้าหน้าที่ภาครัฐ และคนพื้นที่ ทั้งยังช่วยสร้างชุมชนให้มีความเข้มแข็ง

มิติที่ 3 เอกลักษณ์ของพื้นที่

- เกณฑ์ที่ 5 สิ่งดึงดูดใจ จุดขาย หรือความโดดเด่นทางการเกษตร

ผู้ประกอบการในพื้นที่ ผู้ซื้อ และเจ้าหน้าที่ภาครัฐ มีความคิดเห็นตรงกันว่าพื้นที่ศึกษามีจุดเด่นในด้านผลผลิตทางการเกษตรไม้ดอกไม้ประดับ แต่ผู้วิจัย มีความคิดเห็นเพิ่มเติมว่าพื้นที่ศึกษามีความโดดเด่นในด้านความหลากหลายของผลผลิตทางการเกษตรไม้ดอกไม้ประดับ แต่ในด้านการพัฒนาพื้นที่ยังขาดการปรับปรุงภูมิทัศน์ การนำผู้เชี่ยวชาญมาช่วยในการปรับปรุงพื้นที่ เช่น การออกแบบปรับปรุงภูมิทัศน์ของพื้นที่ศึกษาให้มีความสวยงามและเป็นจุดเด่นแก่นักท่องเที่ยว

มิติที่ 4 การส่งเสริมการเรียนรู้

- เกณฑ์ที่ 6 การจัดพื้นที่ให้เข้าชมพื้นที่เพาะปลูกจริง และการจัดเส้นทางนำชม

ผู้ประกอบการในพื้นที่ ผู้ซื้อ เจ้าหน้าที่ภาครัฐ และผู้วิจัย มีความคิดเห็นตรงกันว่านักท่องเที่ยวสามารถพบเห็น หรือเข้าชมจุดน่าสนใจในพื้นที่ศึกษาได้ และมีการจัดพื้นที่ให้เข้าชมพื้นที่เพาะปลูกจริง แต่พื้นที่ยังไม่มีความสะดวก ปลอดภัย และสวยงามสะดุดตาแก่นักท่องเที่ยว ดังนั้นควรที่จะมีการปรับปรุงเส้นทางนำชมโดยการปรับปรุงภูมิทัศน์พื้นที่ศึกษาให้มีความสวยงามปลอดภัย สวยงาม และสะดุดตาแก่นักท่องเที่ยว รวมทั้งมีการพัฒนาด้านการได้รับความรู้และความ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เพลิดเพลินให้นักท่องเที่ยวในระหว่างการเดินในเส้นทางนำชม โดยการมีการบรรยายระหว่างการเดินชม

- เกณฑ์ที่ 7 การบรรยาย และเอกสารเผยแพร่

ผู้ประกอบการในพื้นที่ ผู้ซื้อ และเจ้าหน้าที่ภาครัฐ มีความคิดเห็นตรงกันว่าพื้นที่ศึกษามีวิทยากรมาบรรยายให้ความรู้น้อยครั้ง แต่ผู้วิจัย มีความคิดเห็นเพิ่มเติมว่าพื้นที่ศึกษามีวิทยากรมาบรรยายบ้างเป็นครั้งคราว แต่ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการและไม่มีเอกสารเผยแพร่ประกอบ ดังนั้นควรที่จะมีการพัฒนาให้มีการจัดวิทยากร การบรรยาย โดยมีการหมุนเวียนผู้ที่มีความรู้ด้านไม้ดอกไม้ประดับในแต่ละสวนมาบรรยายให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวเป็นประจำสม่ำเสมอ พร้อมการจัดทำเอกสารเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

- เกณฑ์ที่ 8 ป้ายสื่อความหมาย

ผู้ประกอบการในพื้นที่ ผู้ซื้อ เจ้าหน้าที่ภาครัฐ และผู้วิจัย มีความคิดเห็นตรงกันว่าพื้นที่ศึกษามีการจัดป้ายสื่อความหมายที่ดี ได้แก่ การมีป้ายชื่อแนะนำเจ้าของสวน และป้ายทางเข้าโครงการ แต่ป้ายดังกล่าวได้ชำรุด ไม่แข็งแรง และมีตัวอักษรขนาดเล็กทำให้มองเห็นไม่ชัดเจน ดังนั้นควรที่จะมีการปรับปรุงป้ายทั้งป้ายชื่อสวน และป้ายทางเข้าโครงการ ให้มีความแข็งแรงทนทาน มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยการปรับปรุงป้ายชื่อสวนนั้นให้มีการแสดงจุดเด่นของพันธุ์ไม้ดอกในแต่ละสวน การแสดงข้อความของป้ายสามารถให้ผู้ซื้อสามารถติดต่อกับเจ้าของสวนได้โดยสะดวก ทั้งนี้ ควรมีรายละเอียดข้อมูลติดต่อของผู้ประกอบการในป้ายชื่อสวน เช่น เบอร์โทรศัพท์

มิติที่ 5 การบริหารจัดการ

- เกณฑ์ที่ 9 สถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์ และการแสดงราคา

ผู้ประกอบการในพื้นที่ ผู้ซื้อ เจ้าหน้าที่ภาครัฐ และผู้วิจัย มีความคิดเห็นตรงกันว่าพื้นที่ศึกษามีสถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์ไม้ดอกไม้ประดับ และมีป้ายแสดงราคาการจำหน่ายไม้ดอกไม้ประดับบ้างแต่เป็นเพียงบางรายเท่านั้น ดังนั้น จึงควรมีการพัฒนาส่งเสริมให้ผู้ประกอบการแต่ละรายติดป้ายราคาไม้ดอกไม้ประดับอย่างชัดเจน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

- เกณฑ์ที่ 10 การให้บริการนักท่องเที่ยว

ผู้ประกอบการในพื้นที่ ผู้ซื้อ เจ้าหน้าที่ภาครัฐ และผู้วิจัยมีความคิดเห็นตรงกันว่า ผู้ประกอบการในพื้นที่ศึกษายินดีให้บริการนักท่องเที่ยวในทุกรูปแบบ เช่น การเดินทางมาเป็นหมู่คณะ หรือเดินทางมาเพียงลำพัง ดังนั้น จึงควรมีการเตรียมการด้านความพร้อมในการบริการของนักท่องเที่ยว หากเดินทางมาเป็นหมู่คณะ และมีจำนวนนักท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก

- เกณฑ์ที่ 11 การกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยว

ผู้ประกอบการในพื้นที่ ผู้ซื้อ เจ้าหน้าที่ภาครัฐ และผู้วิจัย มีความคิดเห็นตรงกันว่าในพื้นที่ศึกษาไม่มีการกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยว เนื่องจากลักษณะของพื้นที่ศึกษาเป็นพื้นที่ที่มีบริเวณกว้างขวาง จึงไม่จำเป็นต้องกำหนดการเข้าชมจำนวนนักท่องเที่ยว

- เกณฑ์ที่ 12 การเปิดให้บริการ

ผู้ประกอบการในพื้นที่ ผู้ซื้อ เจ้าหน้าที่ภาครัฐ และผู้วิจัยมีความคิดเห็นตรงกันว่าพื้นที่ศึกษาเป็นพื้นที่ที่สามารถเปิดให้บริการได้ทุกวัน โดยไม่เว้นวันหยุดราชการ

- เกณฑ์ที่ 13 สิ่งอำนวยความสะดวกประกอบในโครงการ เช่น ที่พัก ร้านอาหาร ร้านจำหน่ายสินค้า

ผู้ประกอบการในพื้นที่ เจ้าหน้าที่ภาครัฐ และผู้วิจัย มีความคิดเห็นตรงกันว่าพื้นที่ศึกษามีที่จอดรถซึ่งเป็นลานจอดบริเวณหน้าร้านค้า อย่างไรก็ตามผู้ซื้อส่วนใหญ่มีความเห็นว่าพื้นที่ศึกษามีพื้นที่จอดรถที่สะดวก แต่ไม่มีที่พักและมีห้องน้ำที่ไม่เพียงพอต่อการบริการ ดังนั้นควรที่จะมีการจัดบริการที่พักให้แก่นักท่องเที่ยวที่มีความต้องการพักในพื้นที่ และเพิ่มสิ่งอำนวยสะดวกในพื้นที่ คือ จำนวนห้องน้ำที่มีเพิ่มมากขึ้น

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มิติที่ 6 โอกาสในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว

- เกณฑ์ที่ 14 มีแหล่งท่องเที่ยวเสริม

ผู้ประกอบการในพื้นที่ ผู้ซื้อ เจ้าหน้าที่ภาครัฐ และผู้วิจัย มีความคิดเห็นตรงกันว่าพื้นที่ศึกษามีแหล่งท่องเที่ยวเสริมที่ใกล้เคียงกัน แต่ไม่มีความพร้อมในการเชื่อมต่อของแหล่งท่องเที่ยวเสริม ดังนั้นควรมีการศึกษาแนวทางการพัฒนาการเชื่อมต่อระหว่างพื้นที่ศึกษาและแหล่งท่องเที่ยวเสริม

- เกณฑ์ที่ 15 ความเป็นไปได้ในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว

ผู้ประกอบการในพื้นที่ เจ้าหน้าที่ภาครัฐ และผู้วิจัย มีความคิดเห็นตรงกันว่าเกษตรกรมีความต้องการพัฒนาพื้นที่ศึกษาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว แต่ผู้ซื้อ มีความคิดเห็นว่าการพัฒนาพื้นที่ศึกษาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว ยังไม่มีความพร้อมในด้านการให้บริการ เนื่องจากการขาดงบประมาณในการดำเนินการ ซึ่งพื้นที่ศึกษามีศักยภาพและมีงบประมาณดำเนินการอยู่แล้วในบางส่วน เพียงแต่ขาดการดำเนินการที่เป็นรูปธรรม ดังนั้น จึงควรมีการร่วมมือกันระหว่างผู้ประกอบการในพื้นที่ภาครัฐ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พัฒนาให้เกิดการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม

- เกณฑ์ที่ 16 ความสามารถในการใช้เป็นแหล่งท่องเที่ยวในรอบปี

ผู้ประกอบการในพื้นที่ และผู้ซื้อ มีความคิดเห็นตรงกันว่าพื้นที่ศึกษายังคงไม่สามารถเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปีได้ เนื่องจากยังขาดการพัฒนาด้านกายภาพ การประชาสัมพันธ์ และความร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง แต่เจ้าหน้าที่ภาครัฐ และผู้วิจัย มีความเห็นว่าพื้นที่ศึกษามีศักยภาพเพียงพอที่จะส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปีได้ แต่ควรที่จะมีการประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวทราบ ว่าพื้นที่ศึกษาสามารถท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี

- เกณฑ์ที่ 17 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ของภาครัฐและเกษตรกรในการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ผู้ประกอบการในพื้นที่ ผู้ซื้อ เจ้าหน้าที่ภาครัฐ และผู้วิจัย มีความคิดเห็นตรงกันว่าเจ้าหน้าที่ภาครัฐและเกษตรกรในพื้นที่เห็นด้วยกับการส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดย

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เกษตรกรและเจ้าหน้าที่ภาครัฐมีความพร้อมในการพัฒนา แต่ยังคงขาดงบประมาณในการดำเนินการ

- เกณฑ์ที่ 18 งบประมาณสนับสนุน

ผู้ประกอบการในพื้นที่ ผู้ซื้อ เจ้าหน้าที่ภาครัฐ และผู้วิจัย มีความคิดเห็นตรงกันว่าในการพัฒนาพื้นที่ศึกษา ควรมีงบประมาณในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ทั้งด้านการบริหารชมรมไม้ดอกไม้ประดับ การออกแบบกายภาพ การปรับปรุงภูมิทัศน์ การประชาสัมพันธ์ พื้นที่ และการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก คือ ห้องน้ำ

ตารางที่ 4.11 ผลคะแนนและคะแนนเฉลี่ยโดยผู้ประกอบการในพื้นที่ ผู้ซื้อ เจ้าหน้าที่ภาครัฐ และผู้วิจัย

มิติ	เกณฑ์การประเมินศักยภาพ	ผู้ประกอบการในพื้นที่		ผู้ซื้อ		เจ้าหน้าที่ภาครัฐ		ผู้วิจัย	
		คะแนน	จำนวน (คน)	คะแนน	จำนวน (คน)	คะแนน	จำนวน (คน)	คะแนน	จำนวน (คน)
มิติที่ 1 ลักษณะทาง-กายภาพ	**เกณฑ์ที่ 1** ความสะดวกในการเข้าถึง	1	-	1	-	1	-	1	-
		2	-	2	-	2	-	2	-
		3	1	3	3	3	-	3	-
		4	2	4	4	4	-	4	-
		5	27	5	23	5	6	5	1
คะแนนเฉลี่ย		4.87	30	4.67	30	5	6	5	1
	เกณฑ์ที่ 2 ความโดด-เด่นด้านการทำเกษตรกรรม	1	-	1	10	1	2	1	-
		2	5	2	7	2	1	2	-
		3	8	3	7	3	-	3	-
		4	1	4	2	4	-	4	1
		5	16	5	4	5	3	5	-
คะแนนเฉลี่ย		3.93	30	2.43	30	3.17	6	4	1

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

มิติ	เกณฑ์การประเมินศักยภาพ	ผู้ประกอบการในพื้นที่		ผู้ซื้อ		เจ้าหน้าที่ภาครัฐ		ผู้วิจัย	
		คะแนน	จำนวน (คน)	คะแนน	จำนวน (คน)	คะแนน	จำนวน (คน)	คะแนน	จำนวน (คน)
	เกณฑ์ที่ 3 ลักษณะสภาพแวดล้อมที่มีเอกลักษณ์เฉพาะ	1	-	1	-	1	-	1	-
		2	13	2	13	2	1	2	-
		3	4	3	12	3	1	3	-
		4	6	4	4	4	3	4	-
		5	7	5	1	5	1	5	1
คะแนนเฉลี่ย		3.23	30	2.77	30	3.67	6	5	1
มิติที่ 2 เศรษฐกิจและสังคม	**เกณฑ์ที่ 4** ความต้องการและความร่วมมือระหว่างภาครัฐและประชาชน	1	-	1	-	1	-	1	-
		2	9	2	20	2	3	2	-
		3	4	3	5	3	-	3	-
		4	9	4	4	4	1	4	-
		5	8	5	1	5	2	5	1
คะแนนเฉลี่ย		3.5	30	2.53	30	3.33	6	5	1
มิติที่ 3 เอกลักษณ์ของพื้นที่	**เกณฑ์ที่ 5** สิ่งดึงดูดใจจุดขาย หรือความโดดเด่นทางการเกษตร	1	12	1	5	1	1	1	-
		2	5	2	16	2	2	2	-
		3	5	3	8	3	1	3	-
		4	1	4	-	4	-	4	-
		5	7	5	1	5	2	5	1
คะแนนเฉลี่ย		2.53	30	2.20	30	3	6	5	1
มิติที่ 4 การส่งเสริมการเรียนรู้	**เกณฑ์ที่ 6** การจัดพื้นที่ให้เข้าชมพื้นที่เพาะปลูกจริงและมีการจัดเส้นทางนำชม	1	-	1	-	1	-	1	-
		2	16	2	19	2	2	2	-
		3	5	3	7	3	1	3	-
		4	5	4	3	4	1	4	1
		5	4	5	1	5	2	5	-
คะแนนเฉลี่ย		2.90	30	2.53	30	3.5	6	4	1

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

มิติ	เกณฑ์การประเมินศักยภาพ	ผู้ประกอบการในพื้นที่		ผู้ซื้อ		เจ้าหน้าที่ภาครัฐ		ผู้วิจัย	
		คะแนน	จำนวน (คน)	คะแนน	จำนวน (คน)	คะแนน	จำนวน (คน)	คะแนน	จำนวน (คน)
	เกณฑ์ที่ 7 การบรรยายประกอบและเอกสารเผยแพร่	1	-	1	28	1	6	1	-
		2	27	2	-	2	-	2	-
		3	-	3	-	3	-	3	-
		4	2	4	1	4	-	4	1
		5	1	5	1	5	-	5	-
	คะแนนเฉลี่ย	2.23	30	1.23	30	1	6	4	1
	เกณฑ์ที่ 8 ป้ายสื่อความหมาย	1	-	1	-	1	-	1	-
		2	-	2	12	2	1	2	-
		3	6	3	2	3	3	3	1
		4	4	4	2	4	1	4	-
		5	20	5	14	5	1	5	-
	คะแนนเฉลี่ย	4.47	30	3.27	30	3.33	6	3	1
มิติที่ 5 การบริหารจัดการ	**เกณฑ์ที่ 9** สถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์และการแสดงราคา	1	-	1	-	1	-	1	-
		2	5	2	3	2	-	2	-
		3	25	3	25	3	6	3	1
		4	-	4	1	4	-	4	-
		5	-	5	1	5	-	5	-
	คะแนนเฉลี่ย	2.83	30	3	30	3	6	3	1
	เกณฑ์ที่ 10 การให้บริการนักท่องเที่ยว	1	2	1	1	1	-	1	-
		2	8	2	4	2	1	2	-
		3	-	3	2	3	-	3	-
		4	1	4	-	4	-	4	-
		5	19	5	23	5	5	5	1
	คะแนนเฉลี่ย	3.90	30	4.33	30	4.50	6	5	1

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

มิติ	เกณฑ์การประเมินศักยภาพ	ผู้ประกอบการในพื้นที่		ผู้ซื้อ		เจ้าหน้าที่ภาครัฐ		ผู้วิจัย	
		คะแนน	จำนวน (คน)	คะแนน	จำนวน (คน)	คะแนน	จำนวน (คน)	คะแนน	จำนวน (คน)
	เกณฑ์ที่ 11 การกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยว	1	26	1	27	1	-	1	1
		2	2	2	-	2	5	2	-
		3	1	3	1	3	1	3	-
		4	-	4	1	4	-	4	-
		5	1	5	1	5	-	5	-
	คะแนนเฉลี่ย	1.27	30	1.30	30	2.17	6	1	1
	เกณฑ์ที่ 12 การเปิดให้บริการ	1	-	1	-	1	-	1	-
		2	-	2	-	2	-	2	-
		3	-	3	3	3	-	3	-
		4	2	4	27	4	-	4	-
		5	28	5	-	5	6	5	1
	คะแนนเฉลี่ย	4.93	30	3.90	30	5	6	5	1
	เกณฑ์ที่ 13 สิ่งอำนวยความสะดวกประกอบในโครงการเช่น ที่พัก ร้านอาหาร ร้านจำหน่าย-สินค้า	1	-	1	-	1	-	1	-
		2	24	2	9	2	2	2	-
		3	3	3	12	3	3	3	1
		4	3	4	8	4	1	4	-
		5	-	5	1	5	-	5	-
	คะแนนเฉลี่ย	3.10	30	3.03	30	2.83	6	3	1
มิติที่ 6 โอกาสในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่อง-เที่ยว	**เกณฑ์ที่ 14** มีแหล่ง-ท่องเที่ยวเสริม	1	-	1	-	1	-	1	-
		2	18	2	12	2	4	2	-
		3	8	3	16	3	2	3	1
		4	-	4	-	4	-	4	-
		5	4	5	2	5	-	5	-
	คะแนนเฉลี่ย	2.67	30	3.73	30	2.33	6	3	1

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

มิติ	เกณฑ์การประเมินศักยภาพ	ผู้ประกอบการในพื้นที่		ผู้ซื้อ		เจ้าหน้าที่ภาครัฐ		ผู้วิจัย	
		คะแนน	จำนวน (คน)	คะแนน	จำนวน (คน)	คะแนน	จำนวน (คน)	คะแนน	จำนวน (คน)
	เกณฑ์ที่ 15 ความเป็นไปได้ในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว	1	-	1	-	1	-	1	-
		2	6	2	14	2	1	2	-
		3	12	3	6	3	2	3	-
		4	4	4	5	4	2	4	1
		5	8	5	5	5	1	5	-
	คะแนนเฉลี่ย	3.47	30	1.77	30	3.50	6	4	1
	เกณฑ์ที่ 16 ความสามารถในการใช้เป็นแหล่งท่องเที่ยวในรอบปี	1	-	1	1	1	-	1	-
		2	29	2	29	2	1	2	-
		3	1	3	-	3	2	3	-
		4	-	4	-	4	2	4	-
		5	-	5	-	5	1	5	1
	คะแนนเฉลี่ย	2.03	30	1.97	30	3.50	6	5	1
	เกณฑ์ที่ 17 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ในการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	1	-	1	-	1	-	1	-
		2	3	2	1	2	-	2	-
		3	1	3	8	3	1	3	-
		4	2	4	1	4	-	4	-
		5	24	5	20	5	5	5	1
	คะแนนเฉลี่ย	4.57	30	4.33	30	4.67	6	5	1
	เกณฑ์ที่ 18 งบประมาณสนับสนุน	1	4	1	18	1	-	1	-
		2	16	2	7	2	1	2	-
		3	5	3	2	3	-	3	1
		4	2	4	1	4	-	4	-
		5	3	5	2	5	5	5	-
	คะแนนเฉลี่ย	2.47	30	1.73	30	4.50	6	3	1

หมายเหตุ: ผลคะแนน 1 = คะแนนลำดับน้อยที่สุด

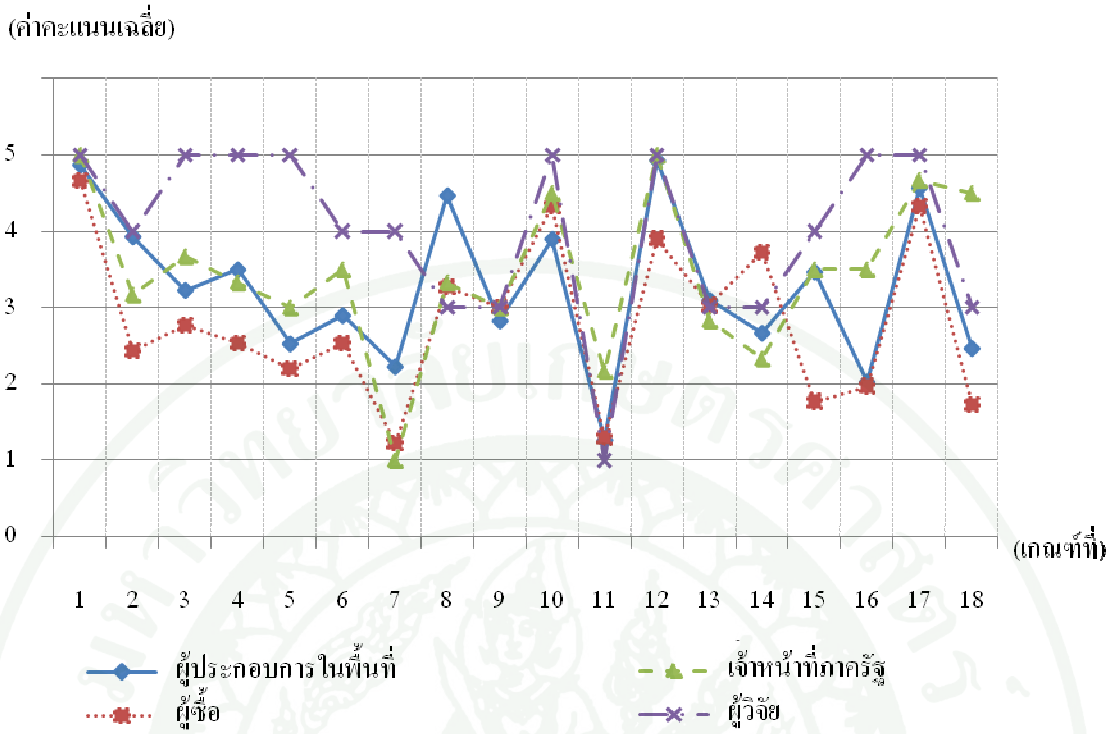
2 = คะแนนลำดับน้อย

3 = คะแนนลำดับปานกลาง

4 = คะแนนลำดับมาก

5 = คะแนนลำดับมากที่สุด

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาพที่ 4.27 แผนภูมิแสดงผลคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างและผู้วิจัย

3. สรุปผลการให้ค่าคะแนน

จากการให้ค่าคะแนนโดยผู้ประกอบการในพื้นที่ ผู้ซื้อ เจ้าหน้าที่ภาครัฐ และผู้วิจัย ในตารางที่ 4.11 สามารถนำค่าคะแนนมาสรุปผลระดับความมีศักยภาพพื้นที่ได้ โดยผู้วิจัย ผู้ประกอบการในพื้นที่ ผู้ซื้อ และเจ้าหน้าที่ภาครัฐ มีผลสรุประดับความมีศักยภาพพื้นที่ ดังตารางที่ 4.12

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 4.12 สรุปผลระดับความมีศักยภาพพื้นที่ของผู้ประกอบการในพื้นที่ ผู้ซื้อ เจ้าหน้าที่ภาครัฐ และผู้วิจัย

ระดับความมีศักยภาพ	ผู้ประกอบการในพื้นที่		ผู้ซื้อ		เจ้าหน้าที่ภาครัฐ		ผู้วิจัย	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระดับความมีศักยภาพน้อยที่สุด (คะแนนรวม 1-18 คะแนน)	-	-	1	3.3	-	-	-	-
ระดับความมีศักยภาพน้อย (คะแนนรวม 19-36 คะแนน)	3	10.0	-	-	-	-	-	-
ระดับความมีศักยภาพปานกลาง (คะแนนรวม 37-54 คะแนน)	12	40.0	26	86.7	2	33.3	-	-
ระดับความมีศักยภาพมาก (คะแนนรวม 55-72 คะแนน)	14	46.7	3	10.0	4	66.7	1	100.0
ระดับความมีศักยภาพมากที่สุด (คะแนนรวม 73-90 คะแนน)	1	3.3	-	-	-	-	-	-
รวม	**30**	**100**	**30**	**100**	**6**	**100**	**1**	**100**

จากตารางที่ 4.12 จะเห็นได้ว่า ผู้ประกอบการในพื้นที่ จำนวน 14 คน ให้ค่าคะแนนที่อยู่ในระดับความมีศักยภาพมาก คิดเป็นร้อยละ 46.7 รองลงมา คือ ผู้ประกอบการในพื้นที่ จำนวน 12 คน ให้ค่าคะแนนที่อยู่ในระดับความมีศักยภาพปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 40.0 ผู้ประกอบการในพื้นที่ จำนวน 3 คน ให้ค่าคะแนนที่อยู่ในระดับความมีศักยภาพน้อย คิดเป็นร้อยละ 10.0 และผู้ประกอบการในพื้นที่ จำนวน 1 คน ให้ค่าคะแนนอยู่ในความมีศักยภาพมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 3.3 ซึ่งไม่มีผู้ประกอบการในพื้นที่รายใดที่ให้ระดับความมีศักยภาพน้อยที่สุด

สำหรับผู้ซื้อ จำนวน 26 คน ให้ค่าคะแนนที่อยู่ในระดับความมีศักยภาพปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 86.7 รองลงมา คือ ผู้ซื้อ จำนวน 3 คน ให้ค่าคะแนนที่อยู่ในระดับความมีศักยภาพมาก คิดเป็น ร้อยละ 10.0 และมีผู้ซื้อ จำนวน 1 คน ให้ค่าคะแนนที่อยู่ในระดับความมีศักยภาพน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 3.3 ทั้งนี้ไม่มีผู้ซื้อรายใดให้ค่าคะแนนที่อยู่ในระดับความมีศักยภาพน้อย และระดับความมีศักยภาพมากที่สุด

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เจ้าหน้าที่ภาครัฐ ได้แก่ เจ้าหน้าที่สำนักงานการเกษตรจังหวัดนนทบุรี เจ้าหน้าที่การเกษตรอำเภอบางกรวย ประธานชมรมไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวย และเจ้าหน้าที่สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดนนทบุรี จำนวน 4 คน ให้ค่าคะแนนที่อยู่ในระดับความมีศักยภาพมาก คิดเป็นร้อยละ 66.7 รองลงมา คือ เจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลปลายบาง และเจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลมหาสวัสดิ์ให้ค่าคะแนนที่อยู่ในระดับความมีศักยภาพปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 33.3

ผู้วิจัย จำนวน 1 คน ให้ค่าคะแนนที่อยู่ในระดับศักยภาพมาก คิดเป็นร้อยละ 100.0

4. แผนงานโครงการแนวทางการพัฒนาพื้นที่โครงการไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวย

4.1 โครงการแนวทางการพัฒนาพื้นที่

จากผลการประเมินระดับความมีศักยภาพพื้นที่ของผู้ประกอบการในพื้นที่ ผู้ซื้อ เจ้าหน้าที่ภาครัฐ และผู้วิจัย ของโครงการไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวย ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้เสนอโครงการพัฒนาพื้นที่ เพื่อใช้เป็นแนวทางการปรับปรุงและส่งเสริมพื้นที่ศึกษาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้ทั้งหมด 3 โครงการ แล้วนำไปสอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง โดยมีรายละเอียดของโครงการดังนี้

4.1.1 โครงการสร้างความเข้มแข็งสู่ชุมชน เป็นการส่งเสริมให้เกิดการการรวมตัวกันของผู้ประกอบการในพื้นที่ เพื่อที่จะสามารถต่อรองราคาผลิตภัณฑ์กับผู้ค้ามากยิ่งขึ้น

4.1.2 โครงการประชาสัมพันธ์ เพื่อประชาสัมพันธ์โครงการเป็นที่รู้จักแก่คนภายนอกมากยิ่งขึ้น และเป็นการเสริมสร้างรายได้ให้เพิ่มขึ้นแก่ผู้ประกอบการในพื้นที่ โดยการทำแผ่นพับประชาสัมพันธ์ จัดนิทรรศการด้านการเกษตร เผยแพร่โครงการไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวยทางวิทยุ หนังสือพิมพ์ และในระบบอินเทอร์เน็ต

4.1.3 โครงการออกแบบกายภาพและการปรับปรุงภูมิทัศน์ จัดทำป้ายสัญลักษณ์และซุ้มประตูทางเข้าโครงการ ป้ายชื่อสวน การจัดเส้นทางนำชม และการปรับปรุงศูนย์เรียนรู้และศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ซึ่งเป็นการดำเนินการออกแบบกายภาพและปรับปรุงภูมิทัศน์ในเบื้องต้น เน้นการใช้วัสดุพื้นถิ่น และใช้งบประมาณดำเนินการค่อนข้างต่ำ โดยผู้ประกอบการในพื้นที่สามารถดำเนินการได้ หากขาดการสนับสนุนงบประมาณจากภาครัฐ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

4.2 ผลการประเมินโครงการแนวทางการพัฒนาพื้นที่

จากการนำแผนงานโครงการแนวทางการพัฒนาพื้นที่โครงการไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวยนำเสนอหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่โครงการ (ภาคผนวก ข 3 แบบสอบถามสำหรับหน่วยงานราชการ ตอนที่ 3) จำนวน 6 หน่วยงาน ได้แก่ เจ้าหน้าที่การเกษตรจังหวัดนนทบุรี เจ้าหน้าที่การเกษตรอำเภอบางกรวย เจ้าหน้าที่สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดนนทบุรี เจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลปลายบาง เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลมหาสวัสดิ์ และประธานชมรมไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวย โดยมีรายละเอียดดังนี้

4.1.1 โครงการสร้างความเข้มแข็งสู่ชุมชน เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานราชการทั้งหมดเห็นด้วยกับโครงการแนวทางการพัฒนาพื้นที่ แต่ผู้ประกอบการในพื้นที่บางรายไม่ให้ความร่วมกับภาครัฐในการดำเนินการ

4.1.2 โครงการประชาสัมพันธ์ เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานราชการทั้งหมดเห็นด้วยกับโครงการแนวทางการพัฒนาพื้นที่ แต่การดำเนินโครงการดังกล่าวจะต้องใช้งบประมาณในการจัดทำและมีหน่วยงานผู้รับผิดชอบโดยตรงในการจัดทำ

4.1.3 โครงการออกแบบกายภาพและการปรับปรุงภูมิทัศน์ เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานราชการทั้งหมดเห็นด้วยกับโครงการแนวทางการพัฒนาพื้นที่ แต่ต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญในการปรับปรุงพื้นที่ และต้องใช้งบประมาณในการดำเนินการจำนวนมาก

สรุปผลการศึกษา

1. ผลการสำรวจภาคสนาม

จากการสำรวจภาคสนาม พบว่าพื้นที่มีลักษณะทางกายภาพที่เอื้ออำนวยต่อการส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ได้แก่ การเข้าถึงโครงการสามารถเข้าถึงได้สามทาง โดยใช้รถยนต์ส่วนบุคคล และรถบริการขนส่งสาธารณะ ประเภทรถสองแถวสายศรีประวัติ-สวนผัก-แมคโครและสายศรีประวัติ-บางกรวย และมีระบบสาธารณูปโภคในพื้นที่อันได้แก่ ไฟฟ้า โทรศัพท์ ประปาและไปรษณีย์ ซึ่งมีลักษณะการใช้พื้นที่โครงการที่มีความหลากหลาย ชัดเจนเป็นสัดส่วน เช่น พื้นที่

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เพาะพันธุ์ พื้นที่ขยายพันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับแบบร่องสวน และมีพื้นที่ให้นักท่องเที่ยวเข้าชม พร้อมทั้งสามารถเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ได้สะดวก

สิ่งอำนวยความสะดวกการท่องเที่ยวในพื้นที่โครงการ ได้แก่

การจัดพื้นที่รองรับนักท่องเที่ยว โดยจัดในรูปแบบศูนย์บริการการท่องเที่ยวและการเรียนรู้ทางการเกษตร จำนวน 7 แห่ง ได้แก่ 1) สวนลุงอู๊ด รุ่งเจริญพันธุ์ไม้ 2) สวนคุณประใส 3) สวนมหาสมพงษ์ 4) สวนลุงมีไม้ไทย 5) สวนคุณอภินันท์ 6) สวนพุทธสุทธินันท์ และ 7) สวนภาคภูมิราชาไม้ดัด

การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ เช่น ร้านอาหาร ห้องน้ำ ศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ รวมทั้งการจัดทำป้ายต่าง ๆ เช่น ป้ายซุ้มโครงการ ที่แสดงชื่อ “ถนนไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวย” ป้ายแสดงชื่อ “ศูนย์บริการการท่องเที่ยวและการเรียนรู้ทางเกษตร” และป้ายสมาชิกโครงการ ซึ่งแสดงชื่อเจ้าของสวน ประเภทพันธุ์ไม้ และหมายเลขโทรศัพท์ติดต่อ

ในบริเวณพื้นที่ใกล้เคียงโครงการยังมีแหล่งท่องเที่ยวเสริม อันได้แก่ วัดบางไกรใน ตั้งอยู่ริมคลองบางไกรนอก ตำบลบางขุนกอง อำเภอบางกรวย ซึ่งเป็นโบราณสถานที่สำคัญในพื้นที่สร้างสมัยกรุงศรีอยุธยา มีโครงหลังคาสร้างด้วยไม้สักทอง แกะสลักลายไม้สักทอง และเขียนด้วยจิตรกรรมสีลายต่าง ๆ ได้รับการขึ้นทะเบียนโบราณสถานเมื่อปี พ.ศ. 2544 (จังหวัดนนทบุรี, 2551)

พื้นที่โครงการไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวย มีจุดเด่นที่สำคัญ คือ ลักษณะการทำเกษตรกรรมที่แสดงถึงวิถีชีวิตชาวสวนโดยมีรูปแบบการทำเกษตรกรรมแบบดั้งเดิม พื้นที่มีความหลากหลายของพันธุ์ไม้ และเกษตรกรมีความเชี่ยวชาญในการเพาะพันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับชนิดต่างๆ และได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้อง พร้อมทั้งผู้ประกอบการในพื้นที่โดยมีการจัดตั้งเป็นชมรมไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวย สำหรับจุดอ่อนของพื้นที่ ได้แก่ การมีสิ่งอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยว เช่น ป้าย ต่าง ๆ แต่ยังขาดความชัดเจน แข็งแรง และความสวยงามสะดุดตาแก่ผู้พบเห็น ขาดการประชาสัมพันธ์พื้นที่โครงการ และขาดการให้ความร่วมมือจากผู้ประกอบการบางราย

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2. ผลการประเมินศักยภาพพื้นที่

ผลการประเมินศักยภาพพื้นที่ จากผู้วิจัย และจากแบบสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 ผู้วิจัย ผู้วิจัยได้ให้คะแนนระดับการประเมินศักยภาพของพื้นที่อยู่ในระดับมาก (อยู่ในช่วง 55-72 คะแนน) โดยให้ค่าคะแนนมากในมิติทางกายภาพที่เข้าถึงโดยสะดวก มีลักษณะการทำเกษตรกรรมไม้ดอกไม้ประดับที่มีความโดดเด่น มิติด้านความต้องการและความร่วมมือของภาครัฐในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยพื้นที่มีจุดขายของความหลากหลายด้านผลิตภัณฑ์ไม้ดอกไม้ประดับ รวมทั้งมีการจัดเส้นทางนำชมเพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าชมพื้นที่จริง พื้นที่มีการเปิดให้บริการโดยไม่เว้นวันหยุดราชการ แต่เส้นทางนำชมยังไม่มีความสะดวก ขาดความเชื่อมต่อกัน ระหว่างพื้นที่สวนในแต่ละราย ขาดการจัดพื้นที่เป็นสัดส่วน โดยชัดเจน ทัศนียภาพของพื้นที่ไม่มีความสวยงาม ป้ายโครงการชำรุด ไม่เด่นชัด และป้ายแนะนำชื่อสวน มีสี ตัวอักษรที่ไม่ชัดเจน และสวยงามซึ่งมีจำนวนไม่เพียงพอ เนื่องจากการขาดงบประมาณดำเนินการ โดยเสนอให้ผู้ประกอบการติดป้ายแสดงราคา พร้อมชื่อพันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับ และทำการปรับปรุงภูมิทัศน์ของพื้นที่ ปรับปรุงเส้นทางนำชม และปรับปรุงป้ายโครงการที่ชำรุด

2.2 ผู้ประกอบการในพื้นที่ ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ (ร้อยละ 46.7) ให้คะแนนระดับการประเมินศักยภาพของพื้นที่อยู่ในระดับมาก (อยู่ในช่วง 55-72 คะแนน) โดยให้ค่าคะแนนมากใน 3 มิติ คือ 1) มิติลักษณะทางกายภาพ ที่มีการเข้าถึงที่สะดวก มีระบบโครงสร้างพื้นฐาน โดยมีลักษณะการทำเกษตรกรรมที่แสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตชาวสวน และมีสภาพแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ 2) มิติลักษณะเฉพาะพื้นที่ โดยมีสิ่งดึงดูดหรือจุดขายด้านผลผลิตชุมชนการเพาะพันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับ และ 3) มิติคุณค่าทางการเรียนรู้และการศึกษา โดยมีการจัดพื้นที่เข้าชมพื้นที่เพาะปลูกได้จริง มีการจัดเส้นทางนำชม และป้ายแสดงชื่อเจ้าของสวน พร้อมทั้งเสนอให้มีการจัดหางบประมาณเพื่อปรับปรุงศูนย์บริการการท่องเที่ยว และปรับปรุงซุ้มประตูทางเข้าโครงการ

2.3 ผู้ซื้อ ผู้ซื้อส่วนใหญ่ (ร้อยละ 86.7) ให้คะแนนการประเมินศักยภาพของพื้นที่อยู่ในระดับปานกลาง (อยู่ในช่วง 37-54 คะแนน) โดยให้ค่าคะแนนปานกลางในมิติลักษณะทางกายภาพ ที่มีการเข้าถึงที่สะดวก แสดงวิถีชีวิตชาวสวน มิติการบริหารจัดการ โดยมีสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่ ได้แก่ ห้องน้ำ ร้านอาหาร ร้านเครื่องดื่ม แต่ยังขาดป้ายแสดงราคาผลิตภัณฑ์ ป้ายชื่อเจ้าของสวน และป้ายโครงการที่ชัดเจน ที่มีความสวยงามสะดุดตา ทั้งนี้ผู้ซื้อบางรายได้เดินทางมายัง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

โครงการจากการแนะนำของบุคคลที่รู้จัก ซึ่งแสดงให้เห็นว่า โครงการว่ายังขาดการประชาสัมพันธ์ ดังนั้นจึงเสนอให้ผู้ประกอบการควรติดป้ายแสดงราคาสินค้า ปรับปรุงป้ายชื่อเจ้าของสวน และจัดทำการประชาสัมพันธ์โครงการอย่างต่อเนื่อง

2.4 เจ้าหน้าที่ภาครัฐ เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 66.7) ให้คะแนนระดับการประเมินศักยภาพของพื้นที่อยู่ในระดับมาก (อยู่ในช่วง 55-72 คะแนน) โดยให้ค่าคะแนนมากในมิติลักษณะทางกายภาพ มีการเข้าถึงที่สะดวก หลายทาง พื้นที่โครงการแสดงให้เห็นวิถีชีวิตชาวสวน ที่ยังคงมีอยู่ในจังหวัดนนทบุรี มิติการบริหารจัดการ การมีสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่ เช่น ห้องน้ำ ร้านอาหาร และศูนย์บริการการท่องเที่ยว มิติโอกาสในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ซึ่งจะเห็นได้จากการจัดตั้งชมรมไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวยของภาครัฐและผู้ประกอบการ แต่มีผู้ประกอบการบางรายไม่ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกโครงการ ซึ่งแสดงถึงพื้นที่โครงการขาดการรวมกลุ่มของผู้ประกอบการ ขาดการประชาสัมพันธ์พื้นที่ อีกทั้งขาดงบประมาณสนับสนุนในการพัฒนาโครงการ ดังนั้นจึงควรส่งเสริมผู้ประกอบการให้เข้ามามีส่วนร่วมในโครงการ และมีการออกแบบปรับปรุงพื้นที่ เพื่อเสนอขอรับการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3. ผลการประเมินแนวทางโครงการพัฒนาพื้นที่

จากการนำแผนงานโครงการแนวทางการพัฒนาพื้นที่โครงการไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวยนำเสนอหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่โครงการ จำนวน 6 หน่วยงาน ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าแผนงานดังกล่าวเป็นประโยชน์ต่อพื้นที่โครงการไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวยเป็นอย่างมาก และยังเป็นการรักษาพื้นที่สีเขียวของจังหวัดอีกทางหนึ่ง หากสามารถดำเนินการเป็นรูปธรรมได้ แต่ยังขาดการให้ความร่วมมือของผู้ประกอบการ งบประมาณ และผู้เชี่ยวชาญในการดำเนินการ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาโครงการไม้ดอกไม้ประดับ อำเภอบางกรวย และการวิเคราะห์ข้อจำกัด อุปสรรคในการพัฒนา ความต้องการ และแนวทางการพัฒนาพื้นที่ ผู้วิจัยสรุปผลการศึกษาและเสนอแนะแนวทางเพื่อการปรับปรุงโครงการไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวย การศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับผลกระทบจากมหาอุทกภัยซึ่งเกิดขึ้นในระหว่างการจัดทำรายงานวิทยานิพนธ์นี้ และข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป ดังรายละเอียดต่อไปนี้

สรุปผลการศึกษา

ประเทศไทยมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรมากมายหลายแห่ง แต่การจะพัฒนาพื้นที่เพื่อให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ประสบความสำเร็จได้นั้น จำเป็นต้องทราบศักยภาพ ปัญหา และข้อจำกัดของพื้นที่ก่อนการดำเนินการ เพื่อนำไปปรับปรุงพื้นที่ ดังนั้นการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรพื้นที่ใดๆ จึงควรที่จะมีการประเมินศักยภาพของพื้นที่ก่อนการดำเนินการ ซึ่งงานวิจัยชิ้นนี้ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือในการประเมินศักยภาพของพื้นที่ โดยรวบรวมเกณฑ์จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยว มาสร้างเป็นแบบประเมินศักยภาพพื้นที่ใน 6 มิติ 18 เกณฑ์ ดังนี้

มิติที่ 1 ลักษณะทางกายภาพ ประกอบด้วย เกณฑ์ 3 เกณฑ์ คือ 1) ความสะดวกในการเข้าถึง 2) ความโดดเด่นด้านการทำเกษตรกรรม และ3) ลักษณะสภาพแวดล้อมที่มีเอกลักษณ์เฉพาะ

มิติที่ 2 ลักษณะเศรษฐกิจ และสังคม ประกอบด้วย เกณฑ์ 2 เกณฑ์ คือ 4) ความต้องการและความร่วมมือระหว่างภาครัฐและประชาชนในพื้นที่ในการส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และ5) สิ่งดึงดูดใจ จุดขาย หรือความโดดเด่นทางการเกษตร

มิติที่ 3 ลักษณะเอกลักษณ์ของพื้นที่ ประกอบด้วย เกณฑ์ 3 เกณฑ์ คือ 6) การจัดพื้นที่ให้เข้าชมพื้นที่เพาะปลูกจริงและการจัดเส้นทางนำชม 7) การบรรยาย ประกอบและเอกสารเผยแพร่ และ8) ป้ายสื่อความหมาย

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มิติที่ 5 การบริหารจัดการ ประกอบด้วย เกณฑ์ 5 เกณฑ์ คือ 9) สถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์และการแสดงราคา 10) การให้บริการนักท่องเที่ยว 11) การกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยว 12) การเปิดให้บริการ และ13) สิ่งอำนวยความสะดวกในโครงการ เช่น ที่พัก ร้านอาหาร ร้านจำหน่ายสินค้า

มิติที่ 6 โอกาสในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว ประกอบด้วย เกณฑ์ 5 เกณฑ์ คือ 14) มีแหล่งท่องเที่ยวเสริม 15) ความเป็นไปได้ในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว 16) ความสามารถในการใช้เป็นแหล่งท่องเที่ยวในรอบปี 17) ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ของภาครัฐและเกษตรกรในการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และ18) งบประมาณสนับสนุน

หน่วยงานหรือท้องถิ่นอื่น ๆ ที่ต้องการพัฒนาพื้นที่ของตนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร สามารถนำเกณฑ์การประเมินนี้ไปใช้ในการประเมินศักยภาพของพื้นที่ของตนได้ อย่างไรก็ตาม เกณฑ์การประเมินนี้ยังมีข้อจำกัด คือ สามารถใช้ได้เฉพาะกับการประเมินศักยภาพพื้นที่ด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มีลักษณะของพื้นที่ทั่วๆไป แต่หากต้องการนำไปใช้กับพื้นที่มีลักษณะพิเศษ เช่น พื้นที่ควบคุมเพื่อการอนุรักษ์หรือพื้นที่ที่มีลักษณะเฉพาะเจาะจงพิเศษ ผู้ใช้ควรนำเกณฑ์นี้ไปประยุกต์ใช้ โดยมีการเพิ่มปัจจัยต่าง ๆ ของแต่ละพื้นที่ สำหรับตารางเกณฑ์การประเมินนี้ ผู้วิจัยได้เน้นการออกแบบตารางให้ผู้ที่นำไปใช้สามารถใช้ได้ สะดวกและรวดเร็ว โดยมีการเลือกปัจจัยการให้ค่าคะแนนในแต่ละเกณฑ์ แต่ละมิติ แล้วนำผลรวมคะแนนที่ได้มาจัดช่วงชั้นระดับความมีศักยภาพของพื้นที่ ทำให้ผู้ที่นำไปใช้ทราบระดับความมีศักยภาพของพื้นที่นั้น (ดูรายละเอียดในตารางที่ 3.31)

จากการศึกษาการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรโครงการไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวย พบว่าพื้นที่โครงการมีลักษณะการทำเกษตรกรรมที่มีรูปแบบที่สะท้อนถึงวิถีชีวิตดั้งเดิมของชาวสวน ที่ทำกันมามีระยะนาน มีความหลากหลายของพันธุ์ไม้ โดยผู้ประกอบการมีความเชี่ยวชาญในการเพาะพันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับแต่พื้นที่ยังขาดสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยวที่ไม่เพียงพอ ขาดการประชาสัมพันธ์ที่ทั่วถึงเนื่องจากผู้ที่เข้ามาท่องเที่ยวภายในโครงการส่วนใหญ่รู้จักโครงการจากการบุคคลภายนอกหรือการบอกต่อ และกลุ่มผู้ประกอบการไม่มีความเข้มแข็ง ทั้งยังมีข้อจำกัดด้านงบประมาณ จึงทำให้โครงการไม่ประสบความสำเร็จในการส่งเสริมพื้นที่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดนนทบุรี ผู้วิจัยจึงได้เสนอแนวทางเพื่อการปรับปรุงโครงการไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงโครงการไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวย

จากการสำรวจภาคสนาม การสัมภาษณ์และผลการศึกษาการประเมินศักยภาพของพื้นที่ ผู้วิจัยได้เสนอแนวทางการพัฒนาโครงการไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวย เป็นแผนพัฒนาในระยะสั้นจำนวน 3 โครงการ มีระยะเวลาดำเนินการรวมทั้งหมด 3 ปี ดังนี้

1. โครงการสร้างความเข้มแข็งสู่ชุมชน

1.1 สถานการณ์ปัจจุบัน

จากการสำรวจภาคสนาม การสัมภาษณ์ และผลการศึกษาเกณฑ์การประเมินศักยภาพของพื้นที่ พบว่าโครงการไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวย มีผู้ประกอบการในโครงการที่มีความเชี่ยวชาญในการเพาะพันธุ์ และจัดจำหน่ายพันธุ์ไม้ที่มีความหลากหลาย รวมทั้งภายในพื้นที่โครงการยังมีไม้ดอกไม้ประดับ ประเภทต่าง ๆ มากมายหลากหลายชนิด ซึ่งถือได้ว่าเป็นจุดเด่นของโครงการ จึงได้มีการจัดตั้งเป็นชมรมไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวยของภาครัฐและผู้ประกอบการในพื้นที่ (โดยมีสมาชิกในโครงการทั้งสิ้น 161 ราย) ซึ่งผู้ประกอบการบางรายที่เป็นสมาชิกในชมรมมีบทบาทในการขับเคลื่อนชมรม ส่งเสริม และมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม เช่น การประชาสัมพันธ์โครงการ การจัดนิทรรศการการเผยแพร่ผลิตภัณฑ์ไม้ดอกไม้ประดับ รวมทั้งให้ความรู้ในด้านผลิตภัณฑ์ไม้ดอกไม้ประดับแก่ประชาชนผู้ที่สนใจ แต่ยังมีผู้ประกอบการอีกส่วนหนึ่งที่ไม่ได้ให้ความร่วมมือกับกิจกรรมดังกล่าว โดยผู้ประกอบการส่วนนี้ ประกอบด้วย ผู้ประกอบการบางรายที่เป็นสมาชิกชมรมไม้ดอกไม้ประดับ ที่ไม่ให้ความร่วมมือ และผู้ประกอบการในพื้นที่ที่ไม่ได้เป็นสมาชิกชมรมไม้ดอกไม้ประดับ ซึ่งทำให้เสียโอกาสในการพัฒนาและแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างสมาชิกภายในชมรม และขาดความเข้มแข็งในการดำเนินกิจการต่าง ๆ ของชมรม

ดังนั้น จึงควรมีการส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มของสมาชิกชมรมไม้ดอกไม้ประดับ เพื่อส่งเสริมอาชีพ เกิดการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ สนับสนุนให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้ประกอบการในพื้นที่ อีกทั้งยังเป็นการสร้างจิตสำนึกและพัฒนาศักยภาพของผู้ประกอบการ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

1.2 แนวทางการพัฒนา

การสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในชมรมไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวยและโครงการ เพื่อร่วมกันขับเคลื่อนโครงการให้ประสบความสำเร็จ และร่วมกันพัฒนาผลิตภัณฑ์ไม้ดอกไม้ประดับ และแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการเพาะพันธุ์ และจัดจำหน่ายร่วมกัน รวมทั้งยังร่วมกันพัฒนาโครงการให้ตรงกับความต้องการของชุมชนมากที่สุด

ทั้งนี้ การส่งเสริมความร่วมมือในชุมชน ในด้านการพัฒนาความรู้ในเทคนิคที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ไม้ดอกไม้ประดับ เช่น การเพาะพันธุ์ การขยายพันธุ์ ไม้ดอกไม้ประดับชนิดต่าง ๆ การจัดจำหน่าย รวมทั้งการปรับปรุงผลิตภัณฑ์ให้ได้มาตรฐานโดยเป็นการดำเนินการในช่วงปีแรก และดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการดำเนินการ คือ การรวมกลุ่มทำกิจกรรม แลกเปลี่ยนความรู้ทั้งภายในชุมชนและชุมชนในละแวกใกล้เคียง

1.3 วัตถุประสงค์ของโครงการ

1) เพื่อเป็นการรวมกลุ่มผู้ประกอบการและส่งเสริมให้เกิดการถ่ายทอดความรู้ และพัฒนาความรู้ในเทคนิคที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ไม้ดอกไม้ประดับ

2) เพื่อส่งเสริมอาชีพและความสัมพันธ์อันดีร่วมกันระหว่างผู้ประกอบการในพื้นที่และคนในชุมชน

3) เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์และพัฒนาช่องทางการตลาดแก่ผลิตภัณฑ์ไม้ดอกไม้ประดับ

4) เพื่อสร้างจิตสำนึกและพัฒนาศักยภาพของผู้ประกอบการ

5) เพื่อสร้างกลุ่มองค์กรผู้ประกอบการที่เข้มแข็ง

6) เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน

7) เพื่อสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

1.4 ประโยชน์ที่ได้รับ

เสริมสร้างความเข้มแข็งสู่ชุมชน และสร้างกลุ่มองค์กรผู้ประกอบการที่แข้มแข็ง รวมทั้งเกิดการสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวเที่ยวเชิงเกษตร และการเสริมสร้างศักยภาพของชุมชน อีกทั้งยังเป็นการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ไม้ดอกไม้ประดับ เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้ซื้อผลิตภัณฑ์ไม้ดอกไม้ประดับและสามารถสิ่งดึงดูดความสนใจให้แก่นักท่องเที่ยว

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2. โครงการประชาสัมพันธ์โครงการ

2.1 สถานการณ์ปัจจุบัน

โครงการไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวยได้มีการดำเนินการตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 จนถึงปัจจุบัน แต่โครงการยังไม่เป็นที่แพร่หลายมากนัก ซึ่งจากการสำรวจภาคสนาม การสัมภาษณ์และผลการประเมินศักยภาพของพื้นที่ พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นผู้ซื้อผลิตภัณฑ์ไม้ดอกไม้ประดับ เพื่อนำไปจำหน่ายต่อและนักท่องเที่ยวที่มีที่อยู่อาศัยในละแวกโครงการ รับทราบข้อมูลโครงการจากการสัญจรผ่านบริเวณโครงการ โดยนักท่องเที่ยวส่วนน้อยเป็นผู้ซื้อผลิตภัณฑ์ไม้ดอกไม้ประดับที่มีที่อยู่อาศัยไกลจากพื้นที่โครงการและมีความต้องการในการเที่ยวชมพื้นที่โครงการร่วมด้วยนั้น ได้เดินทางมายังพื้นที่โครงการจากการแนะนำของบุคคลที่รู้จักโครงการ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าโครงการนั้นยังขาดการเผยแพร่ให้เป็นที่รู้จักแก่บุคคลภายนอก รวมทั้งการขาดการประชาสัมพันธ์โครงการ

ดังนั้น จึงควรมีการจัดทำโครงการประชาสัมพันธ์โครงการเพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข้อมูล รวมทั้งเป็นการเชิญชวนให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยวชมโครงการ

2.2 แนวทางการพัฒนา

การดำเนินการการประชาสัมพันธ์โครงการไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวย คือ การใช้สื่อวิทยุ โทรทัศน์ อินเตอร์เน็ต การใช้แผ่นพับประชาสัมพันธ์ ตลอดจนการจัดนิทรรศการในงานที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร และเป็นการให้ความรู้ด้านการเกษตรแก่บุคคลผู้สนใจ นอกจากนี้ยังเป็นการเชิญชวนให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยวชมในโครงการ ทั้งนี้ ในการจัดทำโครงการประชาสัมพันธ์โครงการ ควรดำเนินการในช่วงปีที่สอง และดำเนินการควบคู่และต่อเนื่องจากโครงการแรก

2.3 วัตถุประสงค์ของโครงการ

1) เพื่อประชาสัมพันธ์โครงการให้แก่บุคคลภายนอก
2) เพื่อเป็นการให้ความรู้ด้านการเกษตรแก่นักท่องเที่ยว และบุคคลทั่วไป
3) เพื่อเป็นการเชิญชวนให้นักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวในโครงการ
4) เพื่อเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวในโครงการ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

5) เพื่อเป็นการเผยแพร่โครงการไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวยให้รู้จักอย่างแพร่หลาย

6) เพื่อเป็นการเพิ่มรายได้แก่ผู้ประกอบการ

2.4 ประโยชน์ที่ได้รับ

โครงการไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวยเป็นที่รู้จักของบุคคลภายนอกสามารถ สร้างชื่อเสียงและสร้างรายได้ให้กับผู้ประกอบการในพื้นที่มากยิ่งขึ้น

3. โครงการออกแบบกายภาพและการปรับปรุงภูมิทัศน์โครงการ

การออกแบบกายภาพและการปรับปรุงภูมิทัศน์พื้นที่เป็นสิ่งที่ต้องดำเนินการ เพราะนอกจากจะเป็นการอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยวให้แก่นักท่องเที่ยวแล้วการปรับปรุงพื้นที่ให้มีความสวยงาม เป็นสัดเป็นส่วน น่าเข้าเยี่ยมชม ยังแสดงให้เห็นถึงการมีเอกลักษณ์ของพื้นที่ ทั้งเป็นการดึงดูดใจแก่นักท่องเที่ยว โดยโครงการดังกล่าวจะมีการดำเนินการในช่วงปีที่สาม ดังนี้

3.1 การปรับปรุงป้ายสัญลักษณ์และซุ้มประตูทางเข้า

สถานการณ์ปัจจุบัน

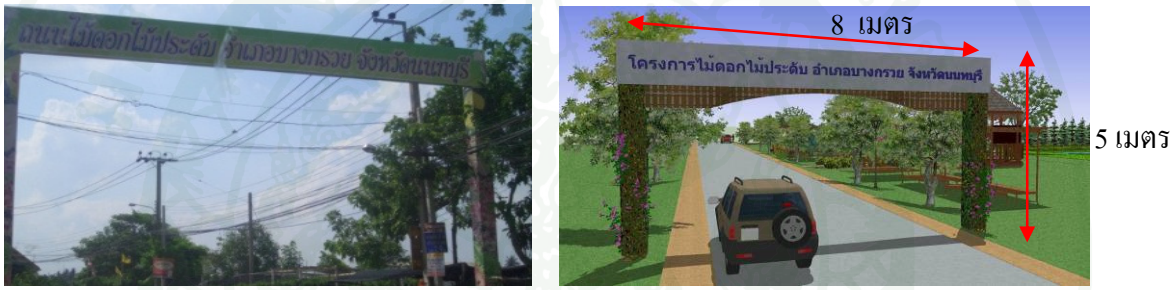
จากการสำรวจภาคสนาม การสัมภาษณ์ และการประเมินศักยภาพของพื้นที่โครงการไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวย พบว่า โครงการยังมิได้มีการออกแบบกายภาพตลอดจนการปรับปรุงภูมิทัศน์ในพื้นที่ เนื่องจากขาดงบประมาณในการดำเนินการ แต่โครงการได้มีการจัดทำสิ่งอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยวเบื้องต้นเพียงบางส่วน เช่น การจัดทำป้ายสัญลักษณ์และซุ้มประตูโครงการ ซึ่งในปัจจุบันมีความชำรุด รวมทั้งขาดความเป็นเอกลักษณ์และความชัดเจน ไม่ว่าจะเป็นสี ลักษณะและขนาดของตัวอักษรของป้าย ทำให้ไม่เป็นที่น่าสนใจแก่นักท่องเที่ยว

ดังนั้นจึงควรมีการปรับปรุงป้ายสัญลักษณ์และซุ้มประตูทางเข้าให้มีเอกลักาณ์และมีความชัดเจนของสีและตัวอักษร เพื่อให้นักท่องเที่ยวรับทราบข้อมูลรวมทั้งเป็นการดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้เข้าชมโครงการ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

แนวทางการพัฒนา

แนวความคิดในการออกแบบป้ายสัญลักษณ์และซุ้มประตูทางเข้า คือ เน้นให้มีความชัดเจนของข้อความทั้งลักษณะตัวอักษรและสีของป้าย และมีการออกแบบให้ป้ายสัญลักษณ์และซุ้มประตูทางเข้ามีเอกลักษณ์เฉพาะตัวโดยดึงรูปแบบเอกลักษณ์ของพื้นที่ในลักษณะพื้นถิ่น โดยมีการออกแบบโดยใช้แนวคิดสวนแนวตั้ง (Vertical Garden) การใช้พรรณไม้ที่มีอยู่ในโครงการเลือกประเภทที่เป็นไม้ดอกไม้ประดับที่ชอบแสงแดด และเลือกใช้วัสดุท้องถิ่นที่มีอยู่ภายในชุมชน ขนาดของป้ายควรมีความกว้าง 8 เมตร ความสูงไม่น้อยกว่า 5 เมตร เพื่อให้รถยนต์บรรทุกรถโดยสารขนาดใหญ่สามารถวิ่งผ่านไปได้ ดังแสดงในภาพที่ 5.1

ก่อนปรับปรุง **หลังปรับปรุง**

ภาพที่ 5.1 ป้ายสัญลักษณ์ และซุ้มประตูทางเข้าโครงการ

วัตถุประสงค์โครงการ

1) เพื่อปรับปรุงป้ายสัญลักษณ์และซุ้มประตูทางเข้าโครงการ
2) เพื่อปรับปรุงภูมิทัศน์ของพื้นที่โครงการให้มีลักษณะเด่น และก่อให้เกิดจุดสนใจ
3) เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่โครงการให้แก่ผู้พบเห็น
4) เพื่อให้ป้ายสัญลักษณ์และซุ้มประตูทางเข้าโครงการเกิดความชัดเจนและสะดุดตาแก่ผู้พบเห็น
5) เพื่อเป็นจุดหมายตาของผู้สัญจรไปมาและเป็นลัญลักษณ์ของพื้นที่โครงการ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ประโยชน์ที่ได้รับ

ผู้ที่สัญจรไปมาและนักท่องเที่ยวเมื่อเข้ามาภายในโครงการจะสามารถทราบได้ทันทีว่าเป็นพื้นที่โครงการไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวย ซึ่งถือได้ว่าเป็นจุดหมายตาของพื้นที่โดยมีลักษณะที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว รวมทั้งมีความสวยงาม ชัดเจน ทั้งตัวอักษร สี และข้อความซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ดึงดูดใจแก่นักท่องเที่ยว และก่อให้เกิดสุนทรียภาพทางการท่องเที่ยว

3.2 การออกแบบป้ายชื่อสวน

สถานการณ์ปัจจุบัน

จากการสำรวจภาคสนาม การสัมภาษณ์และการประเมินศักยภาพของพื้นที่ พบว่าป้ายชื่อ แนะนำชื่อเจ้าของสวน ในปัจจุบันได้ดำเนินการแล้ว ซึ่งแสดงข้อมูลชื่อเจ้าของสวน ประเภทต้นไม้ หมายเลขโทรศัพท์เพื่อติดต่อ แต่ป้ายยังไม่มีความชัดเจน ทั้งสีและตัวอักษร ป้ายไม่มีความแข็งแรง สวยงาม อีกทั้งยังติดป้ายในตำแหน่งที่ไม่เหมาะสม จึงทำให้นักท่องเที่ยวได้รับข้อมูลที่ผิดพลาด และผู้ที่สัญจรไปมาไม่สามารถอ่านข้อความจากแผ่นป้ายได้

ดังนั้น จึงควรปรับปรุงป้ายชื่อสวนให้มีลักษณะเด่น เพื่อดึงดูดสายตานักท่องเที่ยวและผู้ที่สัญจรไปมา รวมทั้งมีความชัดเจนของสีและตัวอักษรของป้ายอีกด้วย โดยที่การปรับปรุงป้ายชื่อสวนในแต่ละสวนควรมีการแสดงรายละเอียดข้อมูลของผู้ประกอบการในพื้นที่ให้แก่ผู้ซื้อซึ่งสามารถติดต่อกับเจ้าของสวนได้โดยสะดวก เช่น ชื่อสวน เบอร์โทรศัพท์ และชนิดพันธุ์ไม้ที่ความเชี่ยวชาญ

แนวทางการพัฒนา

แนวความคิดในการออกแบบป้ายชื่อสวน โดยการใช้เอกลักษณ์ของพื้นที่ในการออกแบบ ได้แก่ จุดเด่นของพันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับ และมีข้อมูลของผู้ประกอบการในพื้นที่ที่ให้นักท่องเที่ยวสามารถติดต่อกับผู้ซื้อได้โดยตรง มีการแสดงชื่อสวน เบอร์โทรศัพท์ และใช้พื้นที่ด้านล่างของป้ายชื่อสวนโดยมีกระบะปลูกต้นไม้ เพื่อใช้เป็นการจัดต้นไม้หรือพันธุ์ไม้ที่มีความโดดเด่นของสวนนั้น ๆ โดยที่ป้ายแสดงชื่อสวนจะต้องมีความชัดเจน ตำแหน่งของป้ายอยู่ในระดับ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สายตาซึ่งมองเห็นได้ ป้ายต้องมีความสวยงาม และมีความแข็งแรงทนทาน และเลือกใช้วัสดุที่มีภายในท้องถิ่น ดังแสดงในภาพที่ 5.2

ก่อนปรับปรุง **หลังปรับปรุง**

ภาพที่ 5.2 ป้ายชื่อสวนและทัศนียภาพภายในส่วนจัดจำหน่าย

วัตถุประสงค์โครงการ

1) เพื่อปรับปรุงป้ายชื่อสวนให้มีความสวยงาม ชัดเจน และผู้ซื้อสามารถติดต่อกับผู้ประกอบการในพื้นที่ได้โดยง่าย

2) เพื่อให้ผู้ซื้อทราบถึงความโดดเด่นของพันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับในแต่ละสวน จากการที่ผู้ประกอบการจัดพันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับที่โดดเด่นในพื้นที่กระบะต้นไม้ซึ่งเป็นพื้นที่ด้านล่างของป้ายชื่อสวน

3) เพื่อปรับปรุงภูมิทัศน์ของพื้นที่โครงการให้มีลักษณะเด่นและก่อให้เกิดจุดสนใจ

4) เพื่อก่อให้เกิดสุนทรียภาพในการท่องเที่ยว

5) เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลให้แก่ผู้สัญจรไปมาและนักท่องเที่ยว

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ประโยชน์ที่ได้รับ

สามารถให้นักท่องเที่ยวทราบถึงชื่อสวนและสามารถติดต่อซื้อขายกับผู้ประกอบการได้โดยตรง ซึ่งชื่อสวนส่วนใหญ่เป็นชื่อพันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับที่โดดเด่นของสวนนั้น และป้ายที่ทำการปรับปรุงแล้วจะมีความสวยงาม ชัดเจน สะดุดตาแก่นักท่องเที่ยว

4. การจัดเส้นทางนำชม

โดยการจัดโซนพื้นที่ เพื่อเน้นความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวระหว่างการเดินชมและปรับปรุงภูมิทัศน์ให้มีความสวยงามดึงดูดใจนักท่องเที่ยว

4.1 สถานการณ์ปัจจุบัน

ลักษณะของสวนไม้ดอกไม้ประดับภายในพื้นที่โครงการในปัจจุบัน มีลักษณะการใช้พื้นที่ที่ชัดเจนและเป็นสัดส่วน คือ พื้นที่เพื่อการเพาะพันธุ์และการขยายพันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับในรูปแบบของร่องสวน และพื้นที่เพื่อให้นักท่องเที่ยวเข้าชมและเลือกซื้อผลิตภัณฑ์โดยเป็นพื้นที่ริมถนนในรูปแบบแปลงเกษตร ซึ่งจะเห็นได้ว่ามีการแบ่งพื้นที่ตามประโยชน์ใช้สอย ซึ่งเป็นการแบ่งพื้นที่ที่ชัดเจน แต่ยังขาดความเชื่อมต่อกันระหว่างพื้นที่ส่วนต่าง ๆ เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าเยี่ยมชมในพื้นที่ได้โดยสะดวก ปลอดภัย และเส้นทางนำชมในพื้นที่โครงการปัจจุบันยังขาดความเป็นระเบียบเรียบร้อยไม่มีความสวยงาม และขาดความเป็นเอกลักษณ์

ดังนั้น จึงควรมีการจัดทำเส้นทางนำชม เพื่อเป็นการเชื่อมโยงพื้นที่ส่วนต่าง ๆเข้าด้วยกัน เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถพบเห็น หรือเข้าชมจุดที่น่าสนใจ เช่น กลุ่มไม้ดอกไม้ประดับชนิดต่าง ๆ ที่มีการจัดวางไว้เป็นโซนพื้นที่ รวมทั้งก่อให้เกิดความสะดวก ปลอดภัย และได้รับความรู้และความเพลิดเพลินจากเส้นทางนำชมที่จัดทำขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นการปรับปรุง ส่งเสริมให้เกิดภูมิทัศน์ที่มีความสวยงาม เกิดสุนทรียภาพและเป็นการดึงดูดใจแก่นักท่องเที่ยวก่อให้เกิดเอกลักษณ์ของพื้นที่

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

4.2 แนวทางการพัฒนา

พื้นที่โครงการถูกจัดให้เป็นสัดส่วน ในรูปแบบการจัดโซนพื้นที่ โดยการจัดกลุ่มไม้ดอกไม้ประดับตามประเภท เช่น กลุ่มไม้ดอกไม้ประดับที่ชอบแสงแดด กลุ่มไม้ดอกไม้ประดับในร่มที่ต้องการแสงแดดรำไร นอกจากนี้ภายในกลุ่มไม้ดอกไม้ประดับนั้น ควรมีการจัดวางไม้ดอกไม้ประดับชนิดเดียวกันไว้ด้วยกัน เพื่อง่ายต่อการเข้าชม และรับทราบข้อมูลของพันธุ์ไม้ชนิดนั้น ๆ ควรมีการทำป้ายแสดงชื่อของพันธุ์ไม้พร้อมราคา เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เลือกซื้อผลิตภัณฑ์ไม้ดอกไม้ประดับได้อย่างสะดวก การจัดทำเส้นทางนำชมซึ่งเป็นเส้นทางสัญจรภายในพื้นที่ดังกล่าวควรมีความกว้างเพียงพอสำหรับระยะที่นักท่องเที่ยวสามารถเดินสวนกันได้ มีการเลือกใช้วัสดุผิวทางที่ไม่ลื่น และเป็นอันตรายต่อนักท่องเที่ยว เช่น คอนกรีตพิมพ์ลาย (สีน้ำตาลอ่อน) เพื่อให้มีความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อม ทั้งนี้ การจัดเส้นทางนำชมนั้นควรส่งเสริมให้เกิดความสะดวกสบายคล้ายคลึงกับการเดินพักผ่อนหย่อนใจในสวนสาธารณะ และก่อให้เกิดความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว ดังแสดงในภาพที่ 5.3

ก่อนปรับปรุง

หลังปรับปรุง

ภาพที่ 5.3 การจัดเส้นทางนำชม

4.3 วัตถุประสงค์โครงการ

1) เพื่อดึงดูงใจให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชม เนื่องจากนักท่องเที่ยวสามารถเข้าเลือกชมผลิตภัณฑ์ไม้ดอกไม้ประดับในพื้นที่ได้

2) เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเดินชมพื้นที่การปลูกไม้ดอกไม้ประดับได้โดยสะดวก และปลอดภัย

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

3) เพื่อปรับปรุงภูมิทัศน์ของพื้นที่โครงการให้มีความสวยงาม

4) เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับความรู้และความเพลิดเพลินในเส้นทางนำชมที่จัดทำขึ้น

4.4 ประโยชน์ที่ได้รับ

นักท่องเที่ยวได้รับความสะดวกสบาย ได้รับความรู้ และความเพลิดเพลินในการเลือกชมผลิตภัณฑ์ไม้ดอกไม้ประดับในเส้นทางนำชมที่จัดทำขึ้น ตลอดจนการที่พื้นที่โครงการถูกจัดให้เป็นสัดส่วน และมีการปรับปรุงภูมิทัศน์ทำให้ทัศนียภาพของพื้นที่โครงการมีความสวยงาม และสะดุดตาแก่นักท่องเที่ยวผู้มาเยี่ยมชม

5. การปรับปรุงศูนย์เรียนรู้และศูนย์บริการนักท่องเที่ยว

โดยใช้พื้นที่ภายในสวนลุงอู๊ด รุ่งเจริญพันธุ์ไม้ (นายบรรจง สิทธิน้อย) ซึ่งเป็นประธานชมรมผู้ผลิตไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวยโดยแบ่งออกเป็นสามส่วน ดังนี้ (1) ศูนย์เรียนรู้และศูนย์บริการนักท่องเที่ยวบริเวณพื้นที่เพาะปลูกและจัดจำหน่ายพันธุ์ไม้ประเภทพลูและไม้ในร่ม (2) ศูนย์เรียนรู้และศูนย์บริการนักท่องเที่ยวบริเวณพื้นที่เพาะปลูกและจัดจำหน่ายพันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับ (ไม้แดด) และ (3) ศูนย์เรียนรู้และศูนย์บริการนักท่องเที่ยวบริเวณพื้นที่เพาะปลูกและจัดจำหน่ายพันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับ (ไม้น้ำ) โดยรูปแบบของศูนย์เรียนรู้และศูนย์บริการนักท่องเที่ยว เน้นการออกแบบโดยใช้วัสดุภายในท้องถิ่น และมีการออกแบบที่เรียบง่าย เพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถดำเนินการเองได้ และเน้นการจัดพื้นที่เพื่อการแลกเปลี่ยนความรู้หรือปฏิบัติการด้านการเกษตร

5.1 สถานการณ์ปัจจุบัน

โครงการไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวย ได้มีการจัดทำศูนย์เรียนรู้และศูนย์บริการนักท่องเที่ยว จำนวน 7 แห่ง ซึ่งพบว่าทั้ง 7 แห่ง อยู่ในบริเวณพื้นที่ใกล้เคียงกันและมีลักษณะคล้ายคลึงกัน ทั้งการให้บริการ และการให้ข้อมูลความรู้ ซึ่งมีลักษณะที่ไม่เฉพาะเจาะจง และไม่มีเอกลักษณ์เฉพาะพื้นที่ ผู้วิจัยจึงได้เสนอศูนย์เรียนรู้และศูนย์บริการนักท่องเที่ยวในรูปแบบกลุ่มการท่องเที่ยวและกลุ่มการเรียนรู้ ซึ่งจากการสำรวจพื้นที่ศึกษา พบว่า โครงการไม้ดอกไม้ประดับอำเภอ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บางกรวย บริเวณสองข้างทางของถนนบางกรวย-จงถนอม มีการรวมกลุ่มในการปลูกเพาะพันธุ์ขยายพันธุ์ และจัดจำหน่าย จำแนกพื้นที่เป็น 3 ส่วนใหญ่ ๆ ดังนี้

ส่วนที่ 1 พื้นที่ปลูกไม้ในร่วม ประเภทพลู
ส่วนที่ 2 พื้นที่ปลูกไม้กลางแจ้งประเภท ไม้ดอกไม้ประดับ
ส่วนที่ 3 พื้นที่ปลูกไม้น้ำ

ซึ่งการจัดทำศูนย์เรียนรู้และศูนย์บริการนักท่องเที่ยวในรูปแบบกลุ่มการท่องเที่ยวและกลุ่มการเรียนรู้จะทำให้นักท่องเที่ยวมีความสนใจในการปลูกเพาะพันธุ์ และขยายพันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับ และเป็นการกระจายกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่ส่วนต่าง ๆ ของถนนบางกรวย-จงถนอม

5.2 แนวทางการพัฒนา

การดำเนินการโดยมีการแบ่งพื้นที่ศูนย์เรียนรู้ และศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ศูนย์ ดังนี้

1) ศูนย์เรียนรู้และศูนย์บริการนักท่องเที่ยวบริเวณพื้นที่เพาะปลูกและจัดจำหน่ายพันธุ์ไม้ประเภทพลูและไม้ในร่ม โดยมีพันธุ์ไม้ ได้แก่ พืชตระกูลพลู พืชตระกูลหมาก และพืชตระกูลเฟิร์น เป็นต้น

2) ศูนย์เรียนรู้และศูนย์บริการนักท่องเที่ยวบริเวณพื้นที่เพาะปลูกและจัดจำหน่ายพันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับ (ไม้แดด) โดยมีพันธุ์ไม้ ได้แก่ คุณนายตื่นสาย หลิว อมรเบิกฟ้า กุหลาบ และชบา เป็นต้น

3) ศูนย์การเรียนรู้และศูนย์บริการนักท่องเที่ยวบริเวณพื้นที่เพาะปลูกและจัดจำหน่ายพันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับ (ไม้น้ำ) โดยมีพันธุ์ไม้ ได้แก่ ลำพลู ลำแพน และพุทธรักษา เป็นต้น

โดยศูนย์การเรียนรู้และศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ควรมีสิ่งอำนวยความสะดวกการท่องเที่ยวที่รองรับนักท่องเที่ยวภายในศูนย์การเรียนรู้ เช่น ที่นั่งพัก ร้านอาหาร ห้องสุขา น้ำดื่ม ไฟส่องสว่าง โทรศัพท์สาธารณะ และถังขยะ ที่มีจำนวนเพียงพอแก่นักท่องเที่ยวภายในโครงการ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

นอกจากนี้การออกแบบควรมีรูปแบบสถาปัตยกรรมแบบพื้นถิ่น มีการออกแบบที่เรียบง่าย ลักษณะแบบเรือนชาวสวน โดยเลือกใช้วัสดุที่มีภายในท้องถิ่น เลือกใช้สีที่กลมกลืนกับสภาพแวดล้อมของพื้นที่โดยรอบ เช่น สีน้ำตาล ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ประกอบการในพื้นที่และหน่วยงานท้องถิ่นที่รับผิดชอบ (เทศบาลตำบลปลายบาง และองค์การบริหารส่วนตำบลมหาสวัสดิ์) สามารถดำเนินการเองได้ และเน้นการจัดพื้นที่เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้หรือการปฏิบัติการด้านการเกษตร ดังแสดงในภาพที่ 5.4

ก่อนปรับปรุง

หลังปรับปรุง

ภาพที่ 5.4 การปรับปรุงศูนย์เรียนรู้และศูนย์บริการนักท่องเที่ยว

5.3 วัตถุประสงค์โครงการ

1) เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในรูปแบบกลุ่มการท่องเที่ยวและเรียนรู้

2) เพื่อส่งเสริมกิจกรรมและการท่องเที่ยวให้กระจายไปยังพื้นที่ต่างๆ ของถนนบางกรวย-จงถนอม

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

3) เพื่อจัดกลุ่มศูนย์เรียนรู้ตามประเภทของการผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของผู้ประกอบการ

4) เพื่อเป็นการให้ความรู้ ทั้งด้านการเพาะพันธุ์ ขยายพันธุ์ ในพืช-กลุ่มต่าง ๆ แก่นักท่องเที่ยวและบุคคลที่สนใจทั่วไป

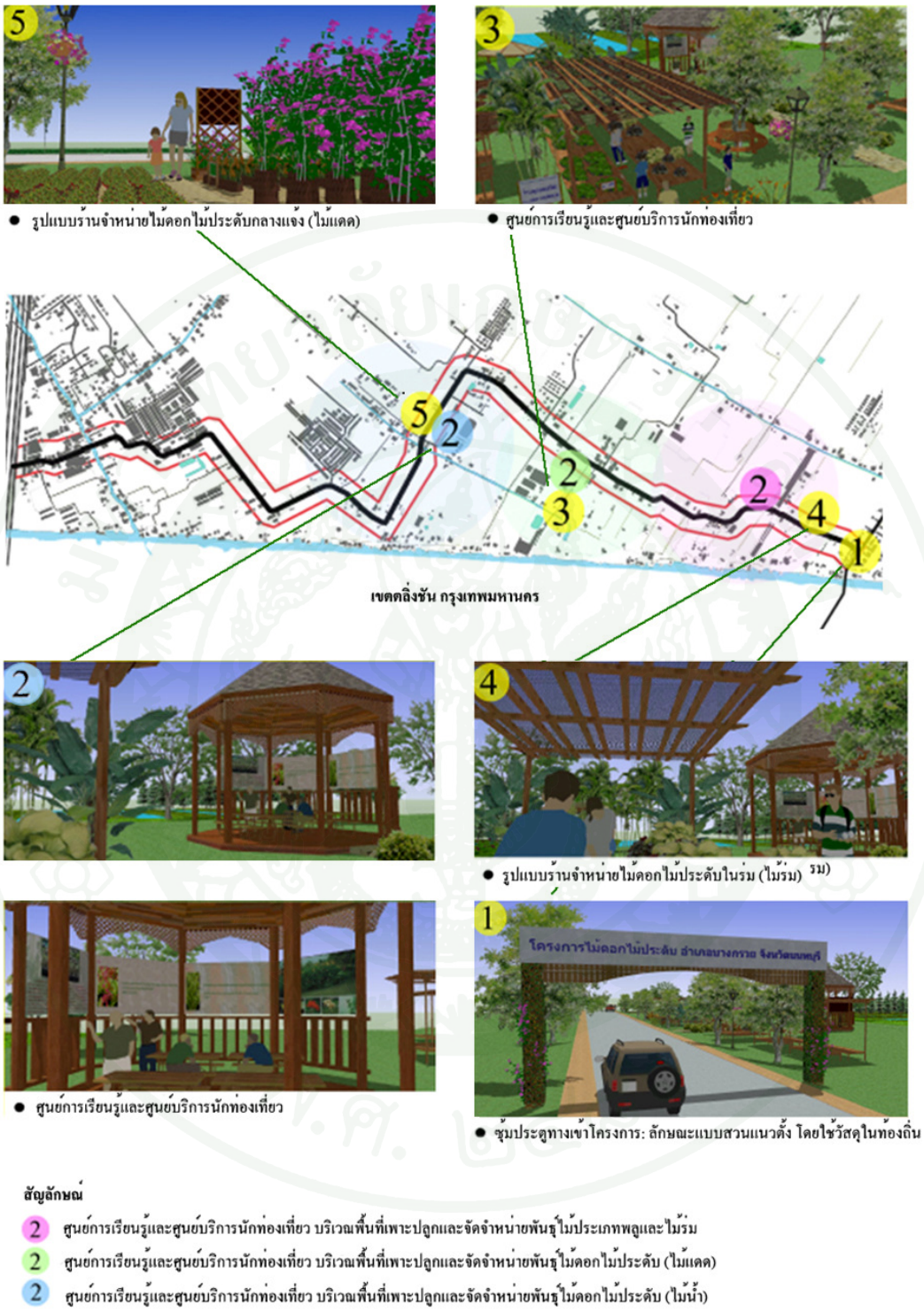
5) เพื่อส่งเสริมกิจกรรม บรรยากาศ และก่อให้เกิดสุนทรียภาพอันดีในการท่องเที่ยว

5.4 ประโยชน์ที่ได้รับ

เพื่อเป็นสถานที่สำหรับศูนย์การเรียนรู้ และศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ในพื้นที่โครงการไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวย โดยจัดเป็นศูนย์การบริการด้านการท่องเที่ยว ทั้งการเป็นศูนย์สำหรับการให้ข้อมูล ข่าวสาร และศูนย์ให้ความรู้ด้านผลิตภัณฑ์ไม้ดอกไม้ประดับ โดยวิทยากรในพื้นที่ และการบริการสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ เช่น ที่นั่งพัก ร้านอาหาร ห้องน้ำ และน้ำดื่ม

ทั้งนี้ ภาพรวมในพื้นที่โครงการไม้ดอกไม้ประดับอำเภอ บางกรวย หากดำเนินการปรับปรุงภูมิทัศน์พื้นที่โครงการแล้วเสร็จ จะมีลักษณะทางทัศนียภาพ ดังแสดงในภาพที่ 5.5

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาพที่ 5.5 ภาพรวมการปรับภูมิทัศน์พื้นที่โครงการไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวย

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สำหรับการดำเนินการโครงการทั้ง 3 โครงการข้างต้น ควรมีหน่วยงานบูรณาการรับผิดชอบ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาพื้นที่ศึกษาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัด ทั้งนี้หน่วยงานผู้รับผิดชอบควรมีการร่วมบูรณาการระหว่างหน่วยงานราชการ และหน่วยงานท้องถิ่น ประกอบด้วย สำนักงานการเกษตรจังหวัดนนทบุรี สำนักงานการเกษตรอำเภอบางกรวย เทศบาลตำบลปลายบาง และองค์การบริหารส่วนตำบลมหาสวัสดิ์ และชมรมผู้ผลิตไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวย

ผลกระทบจากมหาอุทุกภัย

ในระหว่างการทำวิจัย ได้เกิดเหตุการณ์มหาอุทกภัยที่ผู้วิจัยไม่สามารถควบคุมได้ ในช่วงเดือนกันยายนถึงเดือนพฤศจิกายน ปี พ.ศ. 2555 ซึ่งประเทศไทยได้รับอิทธิพลจากพายุนกเต็น (Nock Ten) ที่ทำให้เกิดฝนตกหนักกระจายในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างและภาคกลางตอนบน ประกอบกับมีร่องมรสุมพาดผ่านทำให้บริเวณประเทศไทยตอนบนมีฝนตกชุกต่อเนื่อง และมีฝนตกหนักบางแห่ง จึงทำให้เกิดน้ำท่วมทั่วประเทศไทย

1. ผลกระทบจากสถานการณ์น้ำท่วมในพื้นที่ศึกษา

ผลจากอิทธิผลของพายุนกเต็นพัดผ่านประเทศไทย ทำให้เกิดฝนตกหนัก ส่งผลกระทบให้ระดับน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยาและคลองต่อเชื่อมที่ไม่มีอาคารบังคับน้ำระดับสูง ทำให้เกิดน้ำเอ่อล้นตลิ่งเข้าท่วมพื้นที่ลุ่มต่ำริมน้ำบางแห่งนอกเขตกั้นในพื้นที่ของจังหวัดนนทบุรี โดยเฉพาะอย่างยิ่งอำเภอบางกรวย ซึ่งเป็นที่ตั้งของพื้นที่โครงการไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวย โดยทำให้เกิดความเสียต่อสภาพบ้านเรือน ทรัพย์สิน สัตว์เลี้ยง ไร่นา และสิ่งสาธารณประโยชน์อื่นๆ ดังแสดงในภาพที่ 5.6

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาพที่ 5.6 สภาพพื้นที่ศึกษาที่ได้รับความเสียหาย
หมายเหตุ: บันทึกภาพเมื่อวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2555

ดังนั้น เมื่อระดับน้ำลดลงอยู่ในระดับที่ปลอดภัย ผู้วิจัยจึงได้เข้าสำรวจพื้นที่ศึกษาและสอบถามกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นผู้ประกอบการในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากมหา อุทกภัย ในวันที่ 18 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2555 พบว่า ผู้ประกอบการในพื้นที่ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าจะประกอบอาชีพจำหน่ายไม้ดอกไม้ประดับต่อไป แต่ปัจจุบันอยู่ในระหว่างการฟื้นฟู และเพาะพันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับที่เสียหายจากเหตุอุทกภัยครั้งใหญ่ขึ้นใหม่ ดังแสดงในภาพที่ 5.7

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

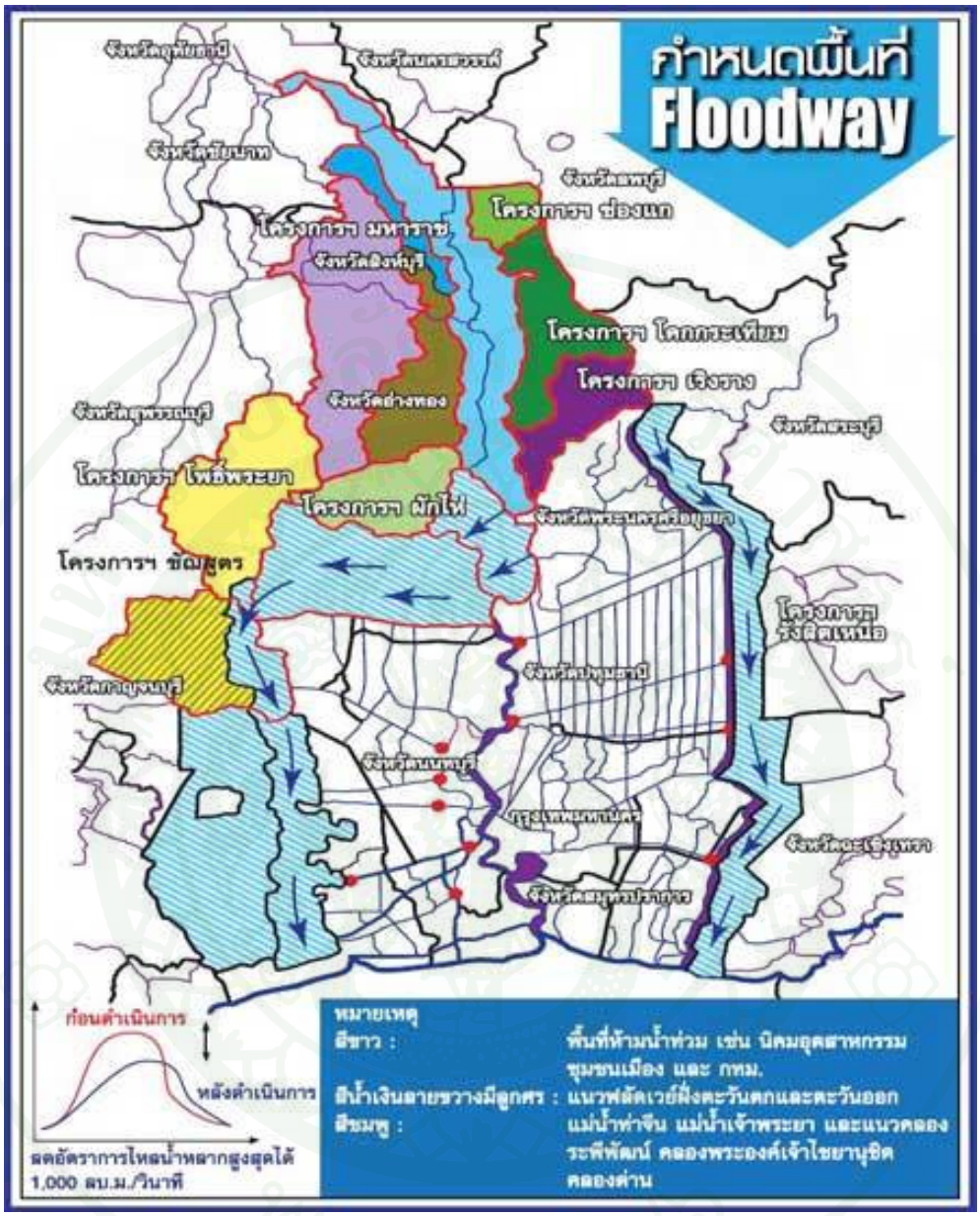

ภาพที่ 5.7 สภาพการฟื้นฟูสภาพพื้นที่ศึกษาของผู้ประกอบการในพื้นที่
หมายเหตุ: บันทึกภาพเมื่อวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2555

2. แนวทางและนโยบายการป้องกันน้ำท่วม

จากสถานการณ์มหาอุทกภัยของประเทศไทย รัฐบาลได้มีแนวนโยบายกำหนดพื้นที่แนวฟลัดเวย์ โดยการจัดตั้งคณะกรรมการยุทธศาสตร์เพื่อวางระบบการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ (กยน.) และได้จัดทำแผนที่บริหารอุทกภัยระยะเร่งด่วน ซึ่งได้กำหนดพื้นที่ห้ามน้ำท่วม ได้แก่ ตัวเมือง ชุมชน และนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่ของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดปทุมธานี จังหวัดนนทบุรี จังหวัดกรุงเทพมหานคร จังหวัดสมุทรสาคร และจังหวัดสมุทรปราการ โดยแนวฟลัดเวย์ดังกล่าว มีรายละเอียด (แสดงในภาพที่ 5.8) ดังนี้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาพที่ 5.8 พื้นที่แนวฟลัดเวย์
ที่มา: หนังสือพิมพ์ผู้จัดการ (2555)

ส่วนกรมโยธาธิการและผังเมือง ได้จัดทำนโยบายการจัดทำผังเมืองลุ่มแม่น้ำต่าง ๆ โดยการใช้มาตรการในการวางผังเมืองเพื่อป้องกันการเกิดอุทกภัย โดยเสนอของบประมาณ จากรัฐบาลในการดำเนินการ จำนวน 2,000 ล้านบาท ซึ่งมีโครงการได้แก่ 1) โครงการวางผังเมืองลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาท่าจีน 2) โครงการวางผังเมืองลุ่มแม่น้ำปิง วัง ยม และน่าน โดยการวางผังเต็มพื้นที่ทั้งจังหวัด ทั้งนี้โครงการดังกล่าวเป็นโครงการจัดทำผังเชิงนโยบาย ซึ่งไม่ได้เป็นการเข้าสู่ขบวนการ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ขั้นตอนตามกฎหมายผังเมือง แต่จะเสนอทางกระทรวงมหาดไทย เข้าสู่คณะรัฐมนตรี โดยหน่วยงานราชการที่มีส่วนเกี่ยวจะสามารถนำเป็นตัวชี้นำในการดำเนินการ ต่างๆ ได้และปัจจุบันได้อยู่ระหว่างการจัดจ้างบริษัทที่ปรึกษา ฯ เพื่อดำเนินการ (เชตวัน อนันตสมบูรณ์, 2555)

สำหรับจังหวัดนนทบุรี (จังหวัดนนทบุรี, 2555) ซึ่งเป็นที่ตั้งของพื้นที่ศึกษา จังหวัดได้จัดเตรียมความพร้อมสำหรับสถานการณ์อุทกภัยในอนาคต โดยได้จัดประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ อำเภอ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน เพื่อเตรียมความพร้อม จากการประชุมได้กำหนดจัดทำแผนป้องกันอุทกภัยเป็นสามระยะ คือ

1) แผนระยะสั้น แล้วเสร็จภายใน 3-4 เดือน โดยการขุดลอก คูคลอง ที่ตื้นเขิน กำจัดสิ่งกีดขวางทางน้ำ การปรับปรุงซ่อมแซมประตูระบายน้ำ การเสริมแนวคันกั้นน้ำ การซ่อมเครื่องสูบน้ำ การจัดหาเครื่องผลักดันน้ำ

2) แผนระยะกลาง จังหวัดนนทบุรีได้รับการจัดสรรงบประมาณให้จัดสร้างประตูระบายน้ำ 2 แห่ง ที่คลองบางกรวย และคลองพระอุดม ส่วนประตูระบายน้ำบางบัวทองเป็นงบประมาณดำเนินการในปีงบประมาณ 2556

3) แผนระยะยาว คือ ได้สำรวจแนวคันกั้นน้ำซีเมนต์ตลอดริมแม่น้ำเจ้าพระยา และคลองรอยต่อกรุงเทพมหานคร เพื่อทำเป็นคันกั้นน้ำถาวรป้องกันอุทุกภัยอย่างยั่งยืน นอกจากนี้ยังได้วางแผนปรับระดับถนนให้พื้นที่ลุ่มต่ำให้สูงขึ้น เช่น ถนนบางกรวย-ไทรน้อย บ้านกล้วย-ไทรน้อย และบ้านใหม่-ไทรน้อย ถนนปลายบางโดยเรียบคลองมหาสวัสดิ์ ซึ่งหากสามารถยกระดับให้สูงขึ้นจะเป็นแนวเขื่อนกั้นน้ำเหมือนฝั่งกรุงเทพมหานคร ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างการสำรวจความเป็นไปได้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

ในการศึกษาการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร โครงการไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวย ผู้วิจัยได้พบปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัด ในพื้นที่หลายด้าน ได้แก่ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกการท่องเที่ยว ด้านการออกแบบปรับปรุงภูมิทัศน์โครงการให้มีความสวยงามที่ส่งผลต่อนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในโครงการ และงบประมาณในการดำเนินการโครงการ รวมทั้งสถานการณ์น้ำท่วมที่อาจเกิดขึ้นได้อีกครั้งในอนาคต ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาในประเด็น ดังนี้

1. ศึกษาหาแนวทางการจัดทำผังพื้นที่เฉพาะเพื่อควบคุมพื้นที่โครงการไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวยให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดนนทบุรี

2. ศึกษาหามาตรการช่วยเหลือผู้ประกอบการในพื้นที่ (เกษตรกร) ด้านการรักษาพันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับหากเกิดสถานการณ์น้ำท่วมครั้งใหญ่

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กรมโยธาธิการและผังเมือง. 2550. **ผังภาคกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ปี พ.ศ. 2600**. กระทรวงมหาดไทย.

กรมพัฒนาที่ดิน. 2553. **ข้อมูลดิน** (Online). www.oss101.ldd.go.th. 23 ตุลาคม 2553.

กรมโยธาธิการและผังเมือง. 2553. **กฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมจังหวัดนนทบุรี พ.ศ.2548.** (ฉบับที่ 14 พ.ศ. 2553). กระทรวงมหาดไทย.

กรมโยธาธิการและผังเมือง. 2548. **โครงการวางผังบริเวณเกาะเกร็ดและบริเวณโดยรอบเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ จังหวัดนนทบุรี**. กระทรวงมหาดไทย.

กองวางแผนโครงการ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2540. **สรุปคู่มือการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางด้านกายภาพ**. เล่มที่ 8. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.

จังหวัดนนทบุรี. 2546. **ยุทธศาสตร์จังหวัดนนทบุรี** (Online). www.nonthaburi.go.th. 25 สิงหาคม 2552.

จังหวัดปทุมธานี. 2552. **แหล่งท่องเที่ยวจังหวัดปทุมธานี** (Online). www.pathumthani.go.th. 25 สิงหาคม 2552.

เจมส์ แอล เครตัน. 2544. **คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจของชุมชน**. สถาบันพระปกเกล้าและมูลนิธิอาเซีย.

ชิษณุกร พรภาณุวิชญ์. 2544. **การมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองแพร่ต่อการพัฒนาสภาวะแวดล้อมชุมชน**. โรงพยาบาลแพร่.

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. 2548. **การวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน**. คณะมนุษยศาสตร์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ทวีทอง หงส์วิวัฒน์. 2527. **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา**. กรุงเทพ ฯ: สำนักพิมพ์ศักดิ์โสภณการพิมพ์.

เชตวัน อนันต์สมบูรณ์. 2555**.** รองอธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง. กรมโยธาธิการและผังเมือง. **สัมภาษณ์**. 21 ธันวาคม 2555

นิรชน คลธ์ธันวาร์. 2544**. การท่องเที่ยวเชิงเกษตร**. หนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวัน. 30 พฤศจิกายน 2544

มหาวิทยาลัยรามคำแหง. 2547. **การท่องเที่ยวจังหวัดนนทบุรี** (Online). www.ru.ac.th. 25 กันยายน 2547.

ยุวดี นิรัตน์ตระกูล. 2538. “ECO-TOURISM : การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์” **จุลสารการท่องเที่ยว** ปีที่ 14, 3 (เดือนกรกฎาคม-กันยายน 2538) : 50-58.

ราณี อิสิชัยกุล. 2550. **การจัดการทรัพยากรมนุษย์เพื่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยว** กรุงเทพ ฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

รำไพพรรณ แก้วสุริยะ. 2542. **จุลสารการท่องเที่ยว**. บริษัทครีเอทมายด์ จำกัด : 45-48.

วิวัฒนชัย บุณยภักดิ์. 2538. **แนวคิดในการกำหนดกฎเกณฑ์มาตรฐานการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว.** การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.

ศูนย์ประสานงานส่งเสริมการท่องเที่ยวเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร, กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 2544ก. **แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวเกษตร**. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

สำนักงานการเกษตรจังหวัดนนทบุรี. 2550. **ข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงเกษตร** (Online). www. nonthaburi.doae.go.th. 24 สิงหาคม 2550.

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สำนักงานการเกษตรจังหวัดนนทบุรี. 2552. **แผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบลศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลศาลากลาง พ.ศ.2552-2554**. กรมส่งเสริมการเกษตร.

สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดนนทบุรี, 2552. **ข้อมูลสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ (GIS).** กรมโยธาธิการและผังเมือง.

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. 2544. **การศึกษาเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาและและจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร**. กรุงเทพ ฯ: ฝ่ายบริการอุตสาหกรรมและที่ปรึกษา.

_____2543ก. **ร่างรายงานขั้นสุดท้าย การศึกษาเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาและจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร**. สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย.

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. 2542ข. **รายงานขั้นสุดท้ายการดำเนินการเพื่อกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวเชิงเกษตร**. สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย.

สำนักผังเมือง กรุงเทพมหานคร. 2554. **รายงานโครงการวางผังพัฒนาและเชื่อมต่อกิจกรรมการใช้พื้นที่บริเวณย่านบางบำหรุ**. บริษัทโชติจินดา มูเซล คอนซัลแตนท์ จำกัด. (วารสารรถไฟฟ้า)

อร สีแพร. 2544. **ลักษณะเฉพาะของเกษตรกรรมที่สนับสนุนโครงข่ายการท่องเที่ยวจังหวัดนครราชสีมาและพื้นที่ต่อเนื่อง**. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. กรุงเทพ ฯ : ครีเอทมายด์. 2544. (จุลสารการท่องเที่ยว)

Frank Y.1960 Sampling Method for Censuses and Surveys. Hafner Publishing Company. New York.

Roberts, L. and D Hall. 2001. **Rural Tourism and Recreation :** principles to practice : 147-155

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาคผนวก

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาคผนวก ก

ตารางการให้ค่าคะแนนการประเมินศักยภาพของพื้นที่โดยผู้วิจัย

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางการให้ค่าคะแนนตามมิติ (ผู้วิจัย)

มิติและเกณฑ์ในการวิเคราะห์	ปัจจัยในการให้ค่าคะแนน					รวมคะแนน	หมายเหตุ
มิติที่ 1 ลักษณะทางกายภาพ	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)		
เกณฑ์ 1: ความสะดวกในการเข้าถึง	เข้าถึงได้บางฤดู	เข้าถึงได้ทุกฤดูแต่เดินทางไม่ค่อยสะดวก	เข้าถึงสะดวก	เข้าถึงสะดวกและหลายทาง	เข้าถึงทุกฤดูสะดวกและหลายทาง	(เลือกเพียงหนึ่งข้อ)	คะแนน 5 –มากที่สุด [5] คะแนน 4 –มาก [4] คะแนน 3 –ปานกลาง [3] คะแนน 2 –น้อย [2] คะแนน 1 –น้อยที่สุด [1]
	☐ = 1 คะแนน	☐ = 2 คะแนน	☐ = 3 คะแนน	☐ = 4 คะแนน	☑ = 5 คะแนน	5 คะแนน	คะแนนเกณฑ์ 1 5
เกณฑ์ 2: ความโดดเด่นด้านการทำเกษตรกรรม	การจัดการด้านการตลาด	การผลิตที่เป็นระบบ	การสะท้อนวิถีชีวิตชาวสวน	การแสดงสภาพแวดล้อมและธรรมชาติที่สมบูรณ์		(เลือกได้มากกว่าหนึ่งข้อ) = 1+2+3+4 / 2	คะแนน 4.1-5.0 –มากที่สุด [5] คะแนน 3.1-4.0 –มาก [4] คะแนน 2.1-3.0 –ปานกลาง [3] คะแนน 1.1-2.0 –น้อย [2] คะแนน 0-1.0 –น้อยที่สุด [1]
	☑ = 1 คะแนน	☑ = 2 คะแนน	☑ = 3 คะแนน	☑ = 4 คะแนน		5 คะแนน	คะแนนเกณฑ์ 2 5
เกณฑ์ 3: ลักษณะสภาพแวดล้อมที่มีเอกลักษณ์เฉพาะ	สภาพทางธรรมชาติ	ระบบนิเวศ	สภาพทางวัฒนธรรม	ไม่มีมลภาวะ เช่น ขยะ น้ำเสีย อากาศ			เลือกทั้งสี่ข้อ–มากที่สุด[5 คะแนน] เลือกสามข้อ–มาก [4 คะแนน] เลือกสองข้อ–ปานกลา[3คะแนน] เลือกหนึ่งข้อ – น้อย [2 คะแนน] ไม่เลือกทั้งสี่ข้อ–น้อยที่สุด[1 คะแนน]
	☑ = 1 ข้อ	☐ = 1 ข้อ	☑ = 1 ข้อ	☑ = 1 ข้อ		รวม 3 ข้อ	คะแนนเกณฑ์ 3 4
มิติที่ 2 ลักษณะเศรษฐกิจ และสังคม							
เกณฑ์ 4: ความต้องการและความร่วมมือระหว่างภาครัฐและประชาชนในพื้นที่ในการส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	การต้อนรับนักท่องเที่ยว	การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของภาครัฐและคนในพื้นที่	การรักษาเอกลักษณ์ของคนในพื้นที่	การได้รับประโยชน์ของคนในพื้นที่จากแหล่งท่องเที่ยว			เลือกทั้งสี่ข้อ–มากที่สุด[5 คะแนน] เลือกสามข้อ – มาก [4 คะแนน] เลือกสองข้อ – ปานกลาง[3 คะแนน] เลือกหนึ่งข้อ – น้อย [2 คะแนน] ไม่เลือกทั้งสี่ข้อ–น้อยที่สุด[1 คะแนน]
	☑ = 1 ข้อ	☑ = 1 ข้อ	☑ = 1 ข้อ	☑ = 1 ข้อ		รวม 4 ข้อ	คะแนนเกณฑ์ 4 5

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มิติและเกณฑ์ในการวิเคราะห์	ปัจจัยในการให้ค่าคะแนน					รวมคะแนน	หมายเหตุ
มิติที่ 3 ลักษณะเอกลักษณ์ของพื้นที่	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)		
เกณฑ์ 5: สิ่งดึงดูดใจ จุดขาย หรือความโดดเด่นทางการเกษตร	ผลผลิต	เทคโนโลยี/ปัญญา	วัฒนธรรม	ชุมชน		(เลือกได้มากกว่าหนึ่งข้อ) = 1+2+3+4 / 2	คะแนน 4.1-5.0 –มากที่สุด [5] คะแนน 3.1-4.0 –มาก [4] คะแนน 2.1-3.0 –ปานกลาง [3] คะแนน 1.1-2.0 –น้อย [2] คะแนน 0-1.0 –น้อยที่สุด [1]
	☑ = 1 คะแนน	☑ = 2 คะแนน	☑ = 3 คะแนน	☑ = 4 คะแนน		...5... คะแนน	คะแนนเกณฑ์ 5 ...5...
มิติที่ 4 การส่งเสริมการเรียนรู้							
เกณฑ์ 6: การจัดพื้นที่ให้เข้าชมพื้นที่เพาะปลูกจริง และมีการจัดเส้นทางนำชม	สามารถพบเห็นหรือเข้าชมจุดน่าสนใจได้ง่าย	เข้าถึงสะดวก	มีความปลอดภัยในเส้นทางนำชม	ได้รับความรู้และความเพลิดในเส้นทางนำชม			เลือกทั้งสี่ข้อ–มากที่สุด[5 คะแนน] เลือกสามข้อ – มาก [4 คะแนน] เลือกสองข้อ – ปานกลาง[3 คะแนน] เลือกหนึ่งข้อ – น้อย [2 คะแนน] ไม่เลือกทั้งสี่ข้อ– น้อยที่สุด[1 คะแนน]
	☑ = 1 ข้อ	☐ = 1 ข้อ	☑ = 1 ข้อ	☑ = 1 ข้อ		รวม..3..... ข้อ	คะแนนเกณฑ์ 6 .....4.....
เกณฑ์ 7: การบรรยายประกอบและเอกสารเผยแพร่	ไม่มีวิทยากรและเอกสารเผยแพร่	ไม่มีวิทยากรแต่มีเอกสารเผยแพร่	ไม่มีเอกสารเผยแพร่แต่มีวิทยาก	มีวิทยากรและมีเอกสารเผยแพร่แต่ไม่เพียงพอ	มีวิทยากรที่มีศักยภาพและมีเอกสารเผยแพร่ที่เพียงพอ	(เลือกเพียงหนึ่งข้อ)	คะแนน 5 –มากที่สุด [5] คะแนน 4 –มาก [4] คะแนน 3 –ปานกลาง [3] คะแนน 2 –น้อย [2] คะแนน 1 –น้อยที่สุด [1]
	☐ = 1 คะแนน	☐ = 2 คะแนน	☐ = 3 คะแนน	☑ = 4 คะแนน	☐ = 5 คะแนน	...4... คะแนน	คะแนนเกณฑ์ 7 ...4...
เกณฑ์ 8: ระบบป้ายสื่อความหมาย	ความชัดเจนของป้าย	ตำแหน่งของป้ายอยู่ในระดับสายตาซึ่งมองเห็นได้	ความสวยงาม (สี และตัวอักษร)	ความแข็งแรงทนทาน			เลือกทั้งสี่ข้อ–มากที่สุด[5 คะแนน] เลือกสามข้อ – มาก [4 คะแนน] เลือกสองข้อ – ปานกลาง[3 คะแนน] เลือกหนึ่งข้อ – น้อย [2 คะแนน] ไม่เลือกทั้งสี่ข้อ– น้อยที่สุด[1 คะแนน]
	☐ = 1 ข้อ	☑ = 1 ข้อ	☐ = 1 ข้อ	☑ = 1 ข้อ		รวม..4..... ข้อ	คะแนนเกณฑ์ 8 ....3...

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มิติและเกณฑ์ในการวิเคราะห์	ปัจจัยในการให้ค่าคะแนน					รวมคะแนน	หมายเหตุ
มิติที่ 5 การบริหารจัดการ	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)		
เกณฑ์ 9: สถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์และการแสดงราคา	ไม่มีทั้งสถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์และป้ายแสดงราคา ☐ = 1 คะแนน	มีสถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์หรือมีป้ายแสดงราคาอย่างใดอย่างหนึ่ง แต่ไม่ชัดเจน ☐ = 2 คะแนน	มีสถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์หรือมีป้ายแสดงราคาอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยชัดเจน ☑ = 3 คะแนน	มีทั้งสถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์และป้ายแสดงราคาแต่ไม่ชัดเจน ☐ = 4 คะแนน	มีทั้งสถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์และป้ายแสดงราคาชัดเจน ☐ = 5 คะแนน	(เลือกเพียงหนึ่งข้อ) 3 คะแนน	คะแนน 5 –มากที่สุด [5] คะแนน 4 –มาก [4] คะแนน 3 –ปานกลาง [3] คะแนน 2 –น้อย [2] คะแนน 1 –น้อยที่สุด [1] คะแนนเกณฑ์ 9 3
เกณฑ์ 10: การให้บริการนักท่องเที่ยว	ไม่ยินดีรับบริการ ☐ = 1 คะแนน	ยินดีรับบริการเมื่อมาเป็นส่วนตัว แต่ไม่ยินดีในกรณีมาเป็นหมู่คณะ ☐ = 2 คะแนน	ยินดีให้บริการเมื่อมาเป็นหมู่คณะ แต่ไม่ยินดีเมื่อมาเป็นส่วนตัว ☐ = 3 คะแนน	ยินดีให้บริการเมื่อมาเป็นหมู่คณะ ☐ = 4 คะแนน	ยินดีให้บริการในกรณีที่มาเป็นหมู่คณะและเดินทางมาเพียงลำพัง ☑ = 5 คะแนน	(เลือกเพียงหนึ่งข้อ) 5 คะแนน	คะแนน 5 –มากที่สุด [5] คะแนน 4 –มาก [4] คะแนน 3 –ปานกลาง [3] คะแนน 2 –น้อย [2] คะแนน 1 –น้อยที่สุด [1] คะแนนเกณฑ์ 10 5
เกณฑ์ 11: การกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยว	ไม่มีการกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยว ☑ = 1 คะแนน	มีการกำหนดนักท่องเที่ยวจำนวนน้อยกว่า 5 คน ☐ = 2 คะแนน	มีการกำหนดนักท่องเที่ยว จำนวน 5 -10คน ☐ = 3 คะแนน	มีการกำหนดนักท่องเที่ยวแบบหมู่คณะ จำนวนน้อยกว่า 20 คน ☐ = 4 คะแนน	มีการกำหนดนักท่องเที่ยวแบบหมู่คณะ มากกว่า 20 คน ☐ = 5 คะแนน	(เลือกเพียงหนึ่งข้อ) 5 คะแนน	คะแนน 5 –มากที่สุด [5] คะแนน 4 –มาก [4] คะแนน 3 –ปานกลาง [3] คะแนน 2 –น้อย [2] คะแนน 1 –น้อยที่สุด [1] คะแนนเกณฑ์ 11 5
เกณฑ์ 12: การเปิดให้บริการ	เปิดเฉพาะวันเสาร์หรืออาทิตย์ ☐ = 1 คะแนน	เปิดเฉพาะวันเสาร์-อาทิตย์ ☐ = 2 คะแนน	เปิดเฉพาะวันจันทร์-ศุกร์ ☐ = 3 คะแนน	เปิดทุกวันแต่เว้นวันหยุดราชการ ☐ = 4 คะแนน	เปิดทุกวันไม่เว้นวันหยุดราชการ ☑ = 5 คะแนน	(เลือกเพียงหนึ่งข้อ) 5 คะแนน	คะแนน 5 –มากที่สุด [5] คะแนน 4 –มาก [4] คะแนน 3 –ปานกลาง [3] คะแนน 2 –น้อย [2] คะแนน 1 –น้อยที่สุด [1] คะแนนเกณฑ์ 12 5

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มิติและเกณฑ์ในการวิเคราะห์	ปัจจัยในการให้ค่าคะแนน					รวมคะแนน	หมายเหตุ
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)		
เกณฑ์ 13: สิ่งอำนวยความสะดวกประกอบในโครงการ เช่น ที่พัก ร้านอาหาร ร้านจำหน่ายสินค้า	มีที่จอดรถ	มีที่พัก	มีร้านอาหาร เครื่องดื่ม และร้านจำหน่ายสินค้า	มีห้องน้ำ			เลือกทั้งสี่ข้อ–มากที่สุด[5 คะแนน] เลือกสามข้อ – มาก [4 คะแนน] เลือกสองข้อ – ปานกลาง[3 คะแนน] เลือกหนึ่งข้อ – น้อย [2 คะแนน] ไม่เลือกทั้งสี่ข้อ– น้อยที่สุด[1 คะแนน]
	☐ = 1 ข้อ	☐ = 1 ข้อ	☑ = 1 ข้อ	☑ = 1 ข้อ		รวม 2 ข้อ	คะแนนเกณฑ์ 13 3
มิติที่ 6 โอกาสในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว							
เกณฑ์ 14: มีแหล่งท่องเที่ยวเสริม	มีสถานที่ท่องเที่ยวใกล้เคียง	แหล่งท่องเที่ยวเสริมมีศักยภาพที่คล้ายคลึงกัน	มีความสะดวกในการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวเสริม	มีความพร้อมในการเชื่อมต่อของแหล่งท่องเที่ยวเสริม			เลือกทั้งสี่ข้อ–มากที่สุด[5 คะแนน] เลือกสามข้อ – มาก [4 คะแนน] เลือกสองข้อ – ปานกลาง[3 คะแนน] เลือกหนึ่งข้อ – น้อย [2 คะแนน] ไม่เลือกทั้งสี่ข้อ– น้อยที่สุด[1 คะแนน]
	☑ = 1 ข้อ	☐ = 1 ข้อ	☐ = 1 ข้อ	☑ = 1 ข้อ		รวม 1 ข้อ	คะแนนเกณฑ์ 14 2
เกณฑ์ 15: ความเป็นไปได้ในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว	มีความพร้อมในการให้บริการ	มีความต้องการของเกษตรกร	มีนโยบายสนับสนุนจากภาครัฐ	มีงบประมาณในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว			เลือกทั้งสี่ข้อ–มากที่สุด[5 คะแนน] เลือกสามข้อ – มาก [4 คะแนน] เลือกสองข้อ – ปานกลาง[3 คะแนน] เลือกหนึ่งข้อ – น้อย [2 คะแนน] ไม่เลือกทั้งสี่ข้อ– น้อยที่สุด[1 คะแนน]
	☑ = 1 ข้อ	☑ = 1 ข้อ	☑ = 1 ข้อ	☐ = 1 ข้อ		รวม 3 ข้อ	คะแนนเกณฑ์ 15 4
เกณฑ์ 16: ความสามารถในการใช้เป็นแหล่งท่องเที่ยวในรอบปี	ระยะเวลาสามารถใช้เป็นแหล่งท่องเที่ยวไม่เกิน 3 เดือน	ระยะเวลาสามารถใช้เป็นแหล่งท่องเที่ยว 2-3 เดือน	ระยะเวลาสามารถใช้เป็นแหล่งท่องเที่ยว 7-9 เดือน	ระยะเวลาสามารถใช้เป็นแหล่งท่องเที่ยว 10-12 เดือน		(เลือกได้มากกว่าหนึ่งข้อ) = 1+2+3+4 / 2	คะแนน 4.1-5.0 –มากที่สุด [5] คะแนน 3.1-4.0 –มาก [4] คะแนน 2.1-3.0 –ปานกลาง [3] คะแนน 1.1-2.0 –น้อย [2] คะแนน 0-1.0 –น้อยที่สุด [1]
	☑ = 1 คะแนน	☑ = 2 คะแนน	☑ = 3 คะแนน	☑ = 4 คะแนน		5 คะแนน	คะแนนเกณฑ์ 16 5

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มิติและเกณฑ์ในการวิเคราะห์	ปัจจัยในการให้ค่าคะแนน					รวมคะแนน	หมายเหตุ
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)		
เกณฑ์ 17: ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ของภาครัฐและเกษตรกรในการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	เจ้าหน้าที่และเกษตรกรไม่เห็นด้วยกับการส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเห็นด้วยกับการส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	เจ้าหน้าที่และเกษตรกรเห็นด้วยกับการส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	เจ้าหน้าที่และเกษตรกรเห็นด้วยกับการส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร แต่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่มีความพร้อมในการพัฒนา	เจ้าหน้าที่และเกษตรกรเห็นด้วยกับการส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และมีความพร้อมในการพัฒนา	(เลือกเพียงหนึ่งข้อ)	คะแนน 5 –มากที่สุด [5] คะแนน 4 –มาก [4] คะแนน 3 –ปานกลาง [3] คะแนน 2 –น้อย [2] คะแนน 1 –น้อยที่สุด [1]
	☐ = 1 คะแนน	☐ = 2 คะแนน	☐ = 3 คะแนน	☐ = 4 คะแนน	☑ = 5 คะแนน	5 คะแนน	คะแนนเกณฑ์ 17 5
เกณฑ์ 18: งบประมาณสนับสนุน	มีงบในด้านการบริหารจัดการชมรมไม้ดอกไม้ประดับ	มีงบในการประชาสัมพันธ์	มีงบในการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกเบื้องต้น เช่น ห้องน้ำ	มีงบในการปรับปรุงภูมิทัศน์และการออกแบบทางด้านกายภาพ		(เลือกได้มากกว่าหนึ่งข้อ) = 1+2+3+4 2	คะแนน 4.1-5.0 –มากที่สุด [5] คะแนน 3.1-4.0 –มาก [4] คะแนน 2.1-3.0 –ปานกลาง [3] คะแนน 1.1-2.0 –น้อย [2] คะแนน 0-1.0 –น้อยที่สุด [1]
	☑ = 1 คะแนน	☑ = 2 คะแนน	☑ = 3 คะแนน	☐ = 4 คะแนน		3 คะแนน	คะแนนเกณฑ์ 18 3
คะแนนรวม	คะแนนเกณฑ์ 1 + คะแนนเกณฑ์ 2 + คะแนนเกณฑ์ 3 + ...+ คะแนนเกณฑ์ 18					= รวม 72 คะแนน (A)	

หมายเหตุ: ช่วงชั้นระดับศักยภาพของพื้นที่มี 5 ระดับ ดังนี้

ระดับความมีศักยภาพน้อยที่สุด	มีคะแนนรวม 1-18 คะแนน
ระดับความมีศักยภาพน้อย	มีคะแนนรวม 19-36 คะแนน
ระดับความมีศักยภาพปานกลาง	มีคะแนนรวม 37-54 คะแนน
ระดับความมีศักยภาพมาก	มีคะแนนรวม 55-72 คะแนน
ระดับความมีศักยภาพมากที่สุด	มีคะแนนรวม 73-90 คะแนน

คะแนนของพื้นที่นี้รวม 72 คะแนน (A)

ดังนั้น จึงจัดอยู่ในระดับความมีศักยภาพ มาก

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาคผนวก ข

แบบสอบถาม

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาคผนวก ข 1

แบบสอบถามผู้ประกอบการในพื้นที่

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

แบบสอบถาม

เรื่อง การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

กรณีศึกษา โครงการไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

(สำหรับผู้ประกอบการในพื้นที่)

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของเจ้าของสวนในโครงการไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวย และสอบถามความคิดเห็นด้านการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในพื้นที่โครงการ เพื่อนำไปประเมินศักยภาพของพื้นที่ในการท่องเที่ยวเชิงเกษตรตามเกณฑ์การประเมินศักยภาพของพื้นที่ของหน่วยงานราชการ

2. แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามในการประเมินศักยภาพของพื้นที่โดยใช้เกณฑ์การประเมินศักยภาพของพื้นที่ของหน่วยงานราชการ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของเจ้าของสวน

1. ชื่อสวน.....

2. เพศ

☐ ชาย ☐ หญิง

3. อายุ …….. ปี

4. ระดับการศึกษา

☐ ต่ำกว่าประถมศึกษา ☐ ประถมศึกษา ☐ มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.

☐ อนุปริญญา/ปวส. ☐ ปริญญาตรี

☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ.....)

5. รายได้จากการขายไม้ดอกไม้ประดับ ..... บาท/เดือน

6. ชนิดของพันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับที่มีความโดดเด่นในสวนของท่าน (ระบุ) .....

7. ท่านเป็นสมาชิกชมรมผู้ผลิตไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวย หรือไม่ อย่างไร

☐ เป็นสมาชิก ☐ ไม่เป็นสมาชิก

เพราะ.....

8. ระยะเวลาการประกอบอาชีพปลูกไม้ดอกไม้ประดับ

☐ 1 – 5 ปี ☐ 6 – 10 ปี ☐ 11 – 15 ปี ☐ 16 – 20 ปี

☐ มากกว่า 20 ปี ☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ.....)

9. จำนวนพื้นที่ถือครองทางการเกษตร ..... ไร่ ..... ตารางวา

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

10. ลักษณะการถือครองพื้นที่ทางการเกษตรของท่าน

☐ ที่ดินของตนเอง ☐ ที่ดินเช่า

☐ อื่น (ระบุ).....

11. ประเภทของลูกค้าของท่านคือใคร

☐ คนภายในชุมชน ☐ ประชาชนที่อาศัยอยู่บ้านจัดสรร

☐ พ่อค้าส่ง โปรดระบุสถานที่ส่ง.....

☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ.....)

12. การประกอบอาชีพการปลูกไม้ดอกไม้ประดับ คือ การคงไว้ซึ่งพื้นที่สีเขียวของจังหวัดนนทบุรี ท่านเห็นด้วยหรือไม่

☐ เห็นด้วย ☐ ไม่เห็นด้วย

เพราะ.....

13. ถ้าท่านเห็นด้วยในข้อ 12. ในอนาคตท่านจะประกอบอาชีพการปลูกไม้ดอกไม้ประดับต่อไป หรือไม่

☐ ประกอบอาชีพการปลูกไม้ดอกไม้ประดับต่อไปอีก.....ปี

☐ ไปประกอบอาชีพอื่น

เพราะ.....

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

<u>ตอนที่ 2</u> เป็นแบบสอบถามในการประเมินศักยภาพของพื้นที่โดยใช้เกณฑ์การประเมินศักยภาพของพื้นที่ของหน่วยงานราชการ

มิติที่ 1 ลักษณะทางกายภาพ

1. ท่านคิดว่า การเดินทางมาท่องเที่ยวใน โครงการถนนไม้ดอกไม้ประดับเป็นอย่างไร (ตอบหนึ่งข้อ)

☐ เข้าถึงได้บางฤดู ☐ เข้าถึงได้ทุกฤดูแต่เดินทางไม่ค่อยสะดวก

☐ เข้าถึงสะดวก ☐ เข้าถึงสะดวกและหลายทาง

☐ เข้าถึงทุกฤดูสะดวกและหลายทาง

2. ท่านคิดว่า ปัจจัยใดที่ทำให้ลักษณะการทำเกษตรกรรมโดยการปลูกไม้ดอกไม้ประดับในสวนของท่านประสบความสำเร็จ (ตอบได้มากกว่าหนึ่งข้อ)

☐ การตลาดที่มีประสิทธิภาพ ☐ การผลิต การเพาะพันธ์ และการขยายพันธ์

☐ วิถีชีวิตชาวสวน ☐ ความเป็นธรรมชาติของพื้นที่

3. ท่านคิดว่า สภาพแวดล้อม และภูมิทัศน์ของพื้นที่ในบริเวณสวนของท่านและพื้นที่โครงการ เป็นอย่างไร (ตอบได้มากกว่าหนึ่งข้อ)

☐ มีลักษณะเป็นธรรมชาติที่สวยงาม ☐ มีระบบนิเวศที่สมบูรณ์

☐ มีสภาพทางวัฒนธรรม สังคมชาวสวน ☐ ไม่มีมลภาวะ เช่น ขยะ น้ำเสีย

มิติที่ 2 ลักษณะทางเศรษฐกิจ และสังคม

4. ท่านคิดว่า ปัจจัยใดที่แสดงถึงความต้องการและความร่วมมือระหว่างภาครัฐและประชาชนในพื้นที่ในการส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร (ตอบได้มากกว่าหนึ่งข้อ)

☐ การต้อนรับนักท่องเที่ยว ☐ การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของภาครัฐและคนในพื้นที่

☐ การรักษาเอกลักษณ์ของคนในพื้นที่ ☐ การได้รับประโยชน์ของคนในพื้นที่จากแหล่งท่องเที่ยว

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มิติที่ 3 ลักษณะเฉพาะพื้นที่

5. ท่านคิดว่า ในสวนของท่านและพื้นที่โครงการมีสิ่งดึงดูดใจ จุดขาย หรือความโดดเด่นทางการเกษตร ในด้านใดบ้าง (ตอบได้มากกว่าหนึ่งข้อ)

☐ ผลผลิตทางการเกษตร ไม้ดอกไม้ประดับ ☐ เทคโนโลยีการผลิต/ภูมิปัญญาพื้นบ้าน

☐ วัฒนธรรม และ วิถีชีวิตชาวสวน ☐ ความร่วมมือร่วมใจของชุมชน

มิติที่ 4 คุณค่าทางการเรียนรู้และการศึกษา

6. ในสวนของท่านซึ่งมีการจัดพื้นที่ให้เข้าชมพื้นที่เพาะปลูกจริง และมีการจัดเส้นทางนำชม นั้น ในพื้นที่ดังกล่าวมีลักษณะอย่างไร (ตอบได้มากกว่าหนึ่งข้อ)

☐ สามารถพบเห็นหรือเข้าชมจุดน่าสนใจได้ง่าย ☐ เข้าถึงสะดวก

☐ มีความปลอดภัยในเส้นทางนำชม ☐ ได้รับความรู้และความเพลิดในเส้นทางนำชม

7. ในสวนของท่านหรือศูนย์ส่งเสริมการเกษตรในโครงการ มีวิทยากรบรรยาย และเอกสารเผยแพร่หรือไม่ อย่างไร (ตอบเพียงหนึ่งข้อ)

☐ ไม่มีวิทยากรและเอกสารเผยแพร่ ☐ ไม่มีวิทยากรแต่มีเอกสารเผยแพร่

☐ ไม่มีเอกสารเผยแพร่แต่มีวิทยากร ☐ มีวิทยากรและมีเอกสารเผยแพร่แต่ไม่เพียงพอ

☐ มีวิทยากรที่มีศักยภาพ และมีเอกสารเผยแพร่ที่เพียงพอ

8. ป้ายแนะนำชื่อเจ้าของสวนของท่าน จัดทำโดยหน่วยงานใด

☐ โครงการไม้ดอกไม้ประดับ (เกษตรจังหวัด) ☐ ตัวท่านเอง

ป้ายดังกล่าวมีลักษณะอย่างไร (ตอบได้มากกว่าหนึ่งข้อ)

☐ ป้ายมีความชัดเจน ☐ ตำแหน่งของป้ายอยู่ในระดับสายตาซึ่งมองเห็นได้

☐ ป้ายมีความสวยงามจากสี และตัวอักษร ☐ ป้ายมีความแข็งแรงทนทาน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มิติที่ 5 การบริหารจัดการ

9. ในสวนของท่านมีสถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์ และป้ายแสดงราคา หรือไม่ อย่างไร (ตอบเพียงหนึ่งข้อ)

- ☐ ไม่มีทั้งสถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์และป้ายแสดงราคา
- ☐ มีสถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์หรือมีป้ายแสดงราคาอย่างใดอย่างหนึ่ง แต่ไม่ชัดเจน
- ☐ มีสถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์หรือมีป้ายแสดงราคาอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยชัดเจน
- ☐ มีทั้งสถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์และป้ายแสดงราคาแต่ไม่ชัดเจน
- ☐ มีทั้งสถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์และป้ายแสดงราคาชัดเจน

10. ท่านยินดีรับบริการนักท่องเที่ยวเมื่อมีการแจ้งวันเวลาล่วงหน้าหรือไม่ อย่างไร (ตอบเพียงหนึ่งข้อ)

- ☐ ไม่ยินดีรับบริการ
- ☐ ยินดีรับบริการเมื่อมาเป็นส่วนตัว แต่ไม่ยินดีในกรณีมาเป็นหมู่คณะ
- ☐ ยินดีให้บริการเมื่อมาเป็นหมู่คณะ แต่ไม่ยินดีเมื่อมาเป็นส่วนตัว
- ☐ ยินดีให้บริการเมื่อมาเป็นหมู่คณะ
- ☐ ยินดีให้บริการในกรณีที่มาเป็นหมู่คณะและเดินทางมาเพียงลำพัง

11. ในสวนของท่านมีการกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวหรือไม่ อย่างไร (ตอบเพียงหนึ่งข้อ)

- ☐ ไม่มีการกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยว
- ☐ มีการกำหนดนักท่องเที่ยวจำนวน น้อยกว่า 5 คน
- ☐ มีการกำหนดนักท่องเที่ยว จำนวน5 -10คน
- ☐ มีการกำหนดนักท่องเที่ยวแบบหมู่คณะ จำนวนน้อยกว่า 20 คน
- ☐ มีการกำหนดนักท่องเที่ยวแบบหมู่คณะ มากกว่า 20คน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

12. ในสวนของท่านมีการเปิดบริการเพื่อต้อนรับนักท่องเที่ยวอย่างไรบ้าง (ตอบเพียงหนึ่งข้อ)

☐ เปิดเฉพาะวันเสาร์หรืออาทิตย์
☐ เปิดเฉพาะวันเสาร์-อาทิตย์
☐ เปิดเฉพาะวันจันทร์-ศุกร์
☐ เปิดทุกวันแต่เว้นวันหยุดราชการ
☐ เปิดทุกวันไม่เว้นวันหยุดราชการ

13. ในสวนของท่านมีสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ เช่น ที่พัก ร้านอาหาร ร้านจำหน่ายสินค้า หรือไม่อย่างไร(ตอบได้มากกว่าหนึ่งข้อ)

☐ มีที่จอดรถ
☐ มีที่พัก
☐ มีร้านอาหาร เครื่องดื่ม และร้านจำหน่ายสินค้า
☐ มีห้องน้ำ
☐ อื่นๆ ระบุ……

14. ท่านคิดว่าบริเวณใกล้เคียงสวนของท่าน มีแหล่งท่องเที่ยวเสริมหรือไม่ และมีลักษณะอย่างไรบ้าง

☐ มีแหล่งท่องเที่ยวเสริม ได้แก่…….. ☐ ไม่มีแหล่งท่องเที่ยวเสริม

ลักษณะของแหล่งท่องเที่ยวเสริม

☐ แหล่งท่องเที่ยวเสริมมีศักยภาพที่คล้ายคลึงกัน
☐ มีความสะดวกในการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวเสริม
☐ มีความพร้อมในการเชื่อมต่อของแหล่งท่องเที่ยวเสริม

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

15. ท่านเห็นด้วยในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว หรือไม่

ท่านคิดว่าองค์ประกอบใดที่สามารถพัฒนาโครงการให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวได้ (ตอบได้มากกว่าหนึ่งข้อ)

☐ เห็นด้วย ☐ ไม่เห็นด้วย

☐ มีความพร้อมในการให้บริการ
☐ มีความต้องการของเกษตรกร
☐ มีนโยบายสนับสนุนจากภาครัฐ
☐ มีงบประมาณในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว
☐ อื่นๆ ระบุ……..

16. ท่านคิดว่าพื้นที่สวนและโครงการฯมีความสามารถในการใช้เป็นแหล่งท่องเที่ยวในรอบปีได้หรือไม่ (ตอบได้มากกว่าหนึ่งข้อ)

☐ ระยะเวลาสามารถใช้เป็นแหล่งท่องเที่ยว ไม่เกิน 3 เดือน
☐ ระยะเวลาสามารถใช้เป็นแหล่งท่องเที่ยว 2-3 เดือน
☐ ระยะเวลาสามารถใช้เป็นแหล่งท่องเที่ยว 7-9 เดือน
☐ ระยะเวลาสามารถใช้เป็นแหล่งท่องเที่ยว 10-12 เดือน

17.ท่านจะให้ความร่วมมือในการส่งเสริมพื้นที่สวนและโครงการฯ เพื่อให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรหรือไม่

☐ เห็นด้วย ☐ ไม่เห็นด้วย

18.ท่านต้องการให้ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องส่งเสริมพื้นที่สวนและโครงการฯ เพื่อให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรหรือไม่

☐ ต้องการ ☐ ไม่ต้องการ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

19. ท่านคิดว่าโครงการฯ มีงบประมาณในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร อย่างไรบ้าง

☐ มีงบในด้านการบริหารจัดการชมรมไม้ดอกไม้ประดับ
☐ มีงบในการประชาสัมพันธ์
☐ มีงบในการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกเบื้องต้น เช่น ห้องน้ำ
☐ มีงบในการปรับปรุงภูมิทัศน์และการออกแบบทางด้านกายภาพ
☐ อื่นๆ ระบุ.....

20. ข้อเสนอแนะด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอื่นๆ

.....

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาคผนวก ข 2

แบบสอบถามผู้ซื้อ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

แบบสอบถาม

เรื่อง การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

กรณีศึกษา โครงการไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

(สำหรับผู้ซื้อ)

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ซื้อไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวย และสอบถามความคิดเห็นด้านการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในพื้นที่โครงการ เพื่อนำไปประเมินศักยภาพของพื้นที่ในการท่องเที่ยวเชิงเกษตรตามเกณฑ์การประเมินศักยภาพของพื้นที่ของหน่วยงานราชการ

2. แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามในการประเมินศักยภาพของพื้นที่โดยใช้เกณฑ์การประเมินศักยภาพของพื้นที่ของหน่วยงานราชการ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

<u>ตอนที่ 1</u> ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ซื้อ

1. ชื่อสวน.....

2. เพศ

☐ ชาย ☐ หญิง

3. อายุ …….. ปี

4. ระดับการศึกษา

☐ ต่ำกว่าประถมศึกษา ☐ ประถมศึกษา ☐ มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.

☐ อนุปริญญา/ปวส. ☐ ปริญญาตรี

☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ.....)

5. รายได้..... บาท/เดือน

6. ท่านเสียค่าใช้จ่ายในการซื้อไม้ดอกไม้ประดับ จำนวน ..... บาท/ครั้ง

7. ความถี่ในการซื้อไม้ดอกไม้ประดับของท่านในโครงการไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวย

☐ น้อยกว่า 1 ครั้ง/เดือน ☐ 1 ครั้ง/เดือน ☐ มากกว่า 1 ครั้ง/เดือน

☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ.....)

8. ท่านมีวัตถุประสงค์ในการซื้อไม้ดอกไม้ประดับเพื่อ

☐ นำไปปลูก ☐ นำไปขาย

☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ.....)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

9. ท่านมาใช้บริการซื้อไม้ดอกไม้ประดับโครงการไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวยมานานเท่าไหร่

☐ ต่ำกว่า 1 ปี ☐ 1-5 ปี ☐ 6-10 ปี ☐ 11-15 ปี

☐ มากกว่า 16 ปี ☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ.....)

10. ท่านรู้จักโครงการไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวยได้อย่างไร

☐ เพื่อนแนะนำ ☐ วิทยุ ☐ โทรทัศน์ ☐ อินเตอร์เน็ต

☐ ป้ายประชาสัมพันธ์ ☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ.....)

11. ท่านเดินทางมายังโครงการไม้ดอกไม้ประดับได้อย่างไร

☐ รถยต์ส่วนบุคคล ☐ รถแท็กซี่ ☐ รถสองแถว

☐ รถสาธารณะ อื่น ๆ (โปรดระบุ.....)

☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ.....)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามในการประเมินศักยภาพของพื้นที่โดยใช้เกณฑ์การประเมินศักยภาพของพื้นที่ของหน่วยงานราชการ

มิติที่ 1 ลักษณะทางกายภาพ

1. ท่านคิดว่า การเดินทางมาท่องเที่ยวใน โครงการถนนไม้ดอกไม้ประดับเป็นอย่างไร (ตอบหนึ่งข้อ)

☐ เข้าถึงได้บางฤดู ☐ เข้าถึงได้ทุกฤดูแต่เดินทางไม่ค่อยสะดวก

☐ เข้าถึงสะดวก ☐ เข้าถึงสะดวกและหลายทาง

☐ เข้าถึงทุกฤดูสะดวกและหลายทาง

2. ท่านคิดว่า ปัจจัยใดที่ทำให้ลักษณะการทำเกษตรกรรมโดยการปลูกไม้ดอกไม้ประดับในถนนไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวยประสบความสำเร็จ (ตอบได้มากกว่าหนึ่งข้อ)

☐ การตลาดที่มีประสิทธิภาพ ☐ การผลิต การเพาะพันธ์ และการขยายพันธ์

☐ วิถีชีวิตชาวสวน ☐ ความเป็นธรรมชาติของพื้นที่

3. ท่านคิดว่า สภาพแวดล้อม และภูมิทัศน์ของพื้นที่โครงการไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวย เป็นอย่างไร (ตอบได้มากกว่าหนึ่งข้อ)

☐ มีลักษณะเป็นธรรมชาติที่สวยงาม ☐ มีระบบนิเวศที่สมบูรณ์

☐ มีสภาพทางวัฒนธรรม สังคมชาวสวน ☐ ไม่มีมลภาวะ เช่น ขยะ น้ำเสีย

มิติที่ 2 ลักษณะทางเศรษฐกิจ และสังคม

4. ท่านคิดว่า ปัจจัยใดที่แสดงถึงความต้องการและความร่วมมือระหว่างภาครัฐและประชาชนในพื้นที่ในการส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร (ตอบได้มากกว่าหนึ่งข้อ)

☐ การต้อนรับนักท่องเที่ยว ☐ การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของภาครัฐและคนในพื้นที่

☐ การรักษาเอกลักษณ์ของคนในพื้นที่ ☐ การได้รับประโยชน์ของคนในพื้นที่จากแหล่งท่องเที่ยว

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มิติที่ 3 ลักษณะเฉพาะพื้นที่

5. ท่านคิดว่า ถนนไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวยมีสิ่งดึงดูดใจ จุดขาย หรือความโดดเด่นทางการเกษตร ในด้านใดบ้าง (ตอบได้มากกว่าหนึ่งข้อ)

☐ ผลผลิตทางการเกษตร ไม้ดอกไม้ประดับ ☐ เทคโนโลยีการผลิต/ภูมิปัญญาพื้นบ้าน

☐ วัฒนธรรม และ วิถีชีวิตชาวสวน ☐ ความร่วมมือร่วมใจของชุมชน

มิติที่ 4 คุณค่าทางการเรียนรู้และการศึกษา

6. ท่านคิดว่าการจัดพื้นที่ให้เข้าชมพื้นที่เพาะปลูกจริง และมีการจัดเส้นทางนำชม นั้น ในพื้นที่แต่ละสวนในถนนไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวยมีลักษณะอย่างไร (ตอบได้มากกว่าหนึ่งข้อ)

☐ สามารถพบเห็นหรือเข้าชมจุดน่าสนใจได้ง่าย ☐ เข้าถึงสะดวก

☐ มีความปลอดภัยในเส้นทางนำชม ☐ ได้รับความรู้และความเพลิดในเส้นทางนำชม

7. ท่านคิดว่าสวนแต่ละสวนหรือศูนย์ส่งเสริมการเกษตรในโครงการไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวยมีวิทยากรบรรยาย และเอกสารเผยแพร่ หรือไม่ อย่างไร (ตอบเพียงหนึ่งข้อ)

☐ ไม่มีวิทยากรและเอกสารเผยแพร่ ☐ ไม่มีวิทยากรแต่มีเอกสารเผยแพร่

☐ ไม่มีเอกสารเผยแพร่แต่มีวิทยากร ☐ มีวิทยากรและมีเอกสารเผยแพร่แต่ไม่เพียงพอ

☐ มีวิทยากรที่มีศักยภาพ และมีเอกสารเผยแพร่ที่เพียงพอ

8. ป้ายแนะนำชื่อเจ้าของสวน ควรจัดทำโดยหน่วยงานใด

☐ โครงการไม้ดอกไม้ประดับ (เกษตรจังหวัด) ☐ ตัวท่านเอง

ป้ายดังกล่าวมีลักษณะอย่างไร (ตอบได้มากกว่าหนึ่งข้อ)

☐ ป้ายมีความชัดเจน ☐ ตำแหน่งของป้ายอยู่ในระดับสายตาซึ่งมองเห็นได้

☐ ป้ายมีความสวยงามจากสี และตัวอักษร ☐ ป้ายมีความแข็งแรงทนทาน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มิติที่ 5 การบริหารจัดการ

9. ท่านคิดว่าสวนแต่ละสวนในพื้นที่ไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวยมีสถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์และป้ายแสดงราคา หรือไม่ อย่างไร (ตอบเพียงหนึ่งข้อ)

- ☐ ไม่มีทั้งสถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์และป้ายแสดงราคา
- ☐ มีสถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์หรือมีป้ายแสดงราคาอย่างใดอย่างหนึ่ง แต่ไม่ชัดเจน
- ☐ มีสถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์หรือมีป้ายแสดงราคาอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยชัดเจน
- ☐ มีทั้งสถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์และป้ายแสดงราคาแต่ไม่ชัดเจน
- ☐ มีทั้งสถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์และป้ายแสดงราคาชัดเจน

10. ท่านคิดว่าถนนไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวยมีการยินดีรับบริการนักท่องเที่ยวเมื่อมีการแจ้งวันเวลาล่วงหน้าหรือไม่ อย่างไร (ตอบเพียงหนึ่งข้อ)

- ☐ ไม่ยินดีรับบริการ
- ☐ ยินดีรับบริการเมื่อมาเป็นส่วนตัว แต่ไม่ยินดีในกรณีมาเป็นหมู่คณะ
- ☐ ยินดีให้บริการเมื่อมาเป็นหมู่คณะ แต่ไม่ยินดีเมื่อมาเป็นส่วนตัว
- ☐ ยินดีให้บริการเมื่อมาเป็นหมู่คณะ
- ☐ ยินดีให้บริการในกรณีที่มาเป็นหมู่คณะและเดินทางมาเพียงลำพัง

11. ท่านคิดว่าสวนแต่ละสวนในโครงการถนนไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวย มีการกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวหรือไม่ อย่างไร (ตอบเพียงหนึ่งข้อ)

- ☐ ไม่มีการกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยว
- ☐ มีการกำหนดนักท่องเที่ยวจำนวน น้อยกว่า 5 คน
- ☐ มีการกำหนดนักท่องเที่ยว จำนวน 5 -10คน
- ☐ มีการกำหนดนักท่องเที่ยวแบบหมู่คณะ จำนวนน้อยกว่า 20 คน
- ☐ มีการกำหนดนักท่องเที่ยวแบบหมู่คณะ มากกว่า20คน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

12. ท่านคิดว่าสวนมีการเปิดบริการเพื่อต้อนรับนักท่องเที่ยวอย่างไรบ้าง (ตอบเพียงหนึ่งข้อ)

☐ เปิดเฉพาะวันเสาร์หรืออาทิตย์
☐ เปิดเฉพาะวันเสาร์-อาทิตย์
☐ เปิดเฉพาะวันจันทร์-ศุกร์
☐ เปิดทุกวันแต่เว้นวันหยุดราชการ
☐ เปิดทุกวันไม่เว้นวันหยุดราชการ

13. ท่านคิดว่าในพื้นที่โครงการไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวยมีสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ เช่น ที่พัก ร้านอาหาร ร้านจำหน่ายสินค้า หรือไม่อย่างไร(ตอบได้มากกว่าหนึ่งข้อ)

☐ มีที่จอดรถ
☐ มีที่พัก
☐ มีร้านอาหาร เครื่องดื่ม และร้านจำหน่ายสินค้า
☐ มีห้องน้ำ
☐ อื่นๆ ระบุ.....

14. ท่านคิดว่าบริเวณใกล้เคียงพื้นที่โครงการไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวย มีแหล่งท่องเที่ยวเสริมหรือไม่ และมีลักษณะอย่างไรบ้าง

☐ มีแหล่งท่องเที่ยวเสริม ได้แก่..... ☐ ไม่มีแหล่งท่องเที่ยวเสริม

ลักษณะของแหล่งท่องเที่ยวเสริม

☐ แหล่งท่องเที่ยวเสริมมีศักยภาพที่คล้ายคลึงกัน
☐ มีความสะดวกในการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวเสริม
☐ มีความพร้อมในการเชื่อมต่อของแหล่งท่องเที่ยวเสริม

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

15. ท่านเห็นด้วยในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว หรือไม่

☐ เห็นด้วย ☐ ไม่เห็นด้วย

ท่านคิดว่าองค์ประกอบใดที่สามารถพัฒนาโครงการให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวได้ (ตอบได้มากกว่าหนึ่งข้อ)

☐ มีความพร้อมในการให้บริการ
☐ มีความต้องการของเกษตรกร
☐ มีนโยบายสนับสนุนจากภาครัฐ
☐ มีงบประมาณในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว
☐ อื่นๆ ระบุ.....

16. ท่านคิดว่าพื้นที่สวนและโครงการฯมีความสามารถในการใช้เป็นแหล่งท่องเที่ยวในรอบปีได้หรือไม่ (ตอบได้มากกว่าหนึ่งข้อ)

☐ ระยะเวลาสามารถใช้เป็นแหล่งท่องเที่ยว ไม่เกิน 3 เดือน
☐ ระยะเวลาสามารถใช้เป็นแหล่งท่องเที่ยว 2-3 เดือน
☐ ระยะเวลาสามารถใช้เป็นแหล่งท่องเที่ยว 7-9 เดือน
☐ ระยะเวลาสามารถใช้เป็นแหล่งท่องเที่ยว 10-12 เดือน

17.ท่านจะให้ความร่วมมือในการส่งเสริมพื้นที่สวนและโครงการฯ เพื่อให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรหรือไม่

☐ เห็นด้วย ☐ ไม่เห็นด้วย

18.ท่านต้องการให้ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องส่งเสริมพื้นที่สวนและโครงการฯ เพื่อให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรหรือไม่

☐ ต้องการ ☐ ไม่ต้องการ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

19. ท่านคิดว่าโครงการฯ มีงบประมาณในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร อย่างไรบ้าง

☐ มีงบในด้านการบริหารจัดการชมรมไม้ดอกไม้ประดับ
☐ มีงบในการประชาสัมพันธ์
☐ มีงบในการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกเบื้องต้น เช่น ห้องน้ำ
☐ มีงบในการปรับปรุงภูมิทัศน์และการออกแบบทางด้านกายภาพ
☐ อื่นๆ ระบุ.....

20. ข้อเสนอแนะด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอื่นๆ

.....

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาคผนวก ข 3

แบบสอบถามหน่วยงานราชการ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

แบบสอบถาม

เรื่อง การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

กรณีศึกษา โครงการไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

(สำหรับหน่วยงานราชการ)

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานราชการโครงการไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวย และสอบถามความคิดเห็นด้านการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในพื้นที่โครงการ เพื่อนำไปประเมินศักยภาพของพื้นที่ในการท่องเที่ยวเชิงเกษตรตามเกณฑ์การประเมินศักยภาพของพื้นที่ของหน่วยงานราชการ

2. แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล และแบบสัมภาษณ์ด้านนโยบายการท่องเที่ยว

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามในการประเมินศักยภาพของพื้นที่โดยใช้เกณฑ์การประเมินศักยภาพของพื้นที่ของหน่วยงานราชการ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้วิจัยด้านการนำเสนอแผนการปรับปรุงเพื่อพัฒนาโครงการไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวย จ.นนทบุรี ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล และแบบสัมภาษณ์ด้านนโยบายการท่องเที่ยว

1. ชื่อ-สกุล.....

2. ตำแหน่ง..... หน่วยงาน.....

3. เพศ

☐ หญิง ☐ ชาย

4. อายุ …….. ปี

5. ระดับการศึกษา

☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี ☐ ปริญญาตรี ☐ ปริญญาโท

☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ.....)

6. ท่านเคยมีประสบการณ์ด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร หรือไม่

☐ มี ระบุสถานที่..... ☐ ไม่มี

☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ .....)

7. ท่านรู้จักโครงการไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวย จ.นนทบุรี หรือไม่

☐ รู้จัก ☐ ไม่รู้จัก

ในกรณีที่ท่านรู้จัก ท่านเคยเข้าเยี่ยมชมโครงการไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวย กี่ครั้ง

.....ครั้ง /อาทิตย์

.....ครั้ง /เดือน

.....ครั้ง อื่น ๆ

8. ท่านมีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวย หรือไม่ อย่างไร

☐ มีส่วนเกี่ยวข้อง

☐ ไม่มีส่วนเกี่ยวข้อง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ในกรณีที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ท่านมีข้อเสนอแนะหรือแนวความคิดเห็นในการปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

9. หน่วยงานของท่าน มีนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในอำเภอบางกรวย บริเวณพื้นที่ใดบ้าง และมีแนวทางการพัฒนาอย่างไร

.....

.....

.....

.....

10. หน่วยงานของท่าน ได้รับการจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในอำเภอบางกรวย หรือไม่ และมีการจัดสรรการใช้งบประมาณอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

11. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

<u>ตอนที่ 2</u> เป็นแบบสอบถามในการประเมินศักยภาพของพื้นที่โดยใช้เกณฑ์การประเมินศักยภาพของพื้นที่ของหน่วยงานราชการ

มิติที่ 1 ลักษณะทางกายภาพ

1. ท่านคิดว่า การเดินทางมาท่องเที่ยวในโครงการถนนไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวยเป็นอย่างไร (ตอบหนึ่งข้อ)

☐ เข้าถึงได้บางฤดู ☐ เข้าถึงได้ทุกฤดูแต่เดินทางไม่ค่อยสะดวก

☐ เข้าถึงสะดวก ☐ เข้าถึงสะดวกและหลายทาง

☐ เข้าถึงทุกฤดูสะดวกและหลายทาง

2. ท่านคิดว่า ปัจจัยใดที่ทำให้ลักษณะการทำเกษตรกรรมโดยการปลูกไม้ดอกไม้ประดับในโครงการถนนไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวยประสบความสำเร็จ (ตอบได้มากกว่าหนึ่งข้อ)

☐ การตลาดที่มีประสิทธิภาพ ☐ การผลิต การเพาะพันธ์ และการขยายพันธ์

☐ วิถีชีวิตชาวสวน ☐ ความเป็นธรรมชาติของพื้นที่

3. ท่านคิดว่า สภาพแวดล้อม และภูมิทัศน์ของพื้นที่ในบริเวณสวนโครงการไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวยเป็นอย่างไร (ตอบได้มากกว่าหนึ่งข้อ)

☐ มีลักษณะเป็นธรรมชาติที่สวยงาม ☐ มีระบบนิเวศที่สมบูรณ์

☐ มีสภาพทางวัฒนธรรม สังคมชาวสวน ☐ ไม่มีมลภาวะ เช่น ขยะ น้ำเสีย อากาศ

มิติที่ 2 ลักษณะทางเศรษฐกิจ และสังคม

4. ท่านคิดว่า ปัจจัยใดที่แสดงถึงความต้องการและความร่วมมือระหว่างภาครัฐและประชาชนในพื้นที่ในการส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร (ตอบได้มากกว่าหนึ่งข้อ)

☐ การต้อนรับนักท่องเที่ยว ☐ การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของภาครัฐและคนในพื้นที่

☐ การรักษาเอกลักษณ์ของคนในพื้นที่ ☐ การได้รับประโยชน์ของคนในพื้นที่จากแหล่งท่องเที่ยว

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มิติที่ 3 ลักษณะเฉพาะพื้นที่

5. ท่านคิดว่า โครงการถนนไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวยมีสิ่งดึงดูดใจ จุดขาย หรือความโดดเด่นทางการเกษตร ในด้านใดบ้าง (ตอบได้มากกว่าหนึ่งข้อ)

☐ ผลผลิตทางการเกษตร ไม้ดอกไม้ประดับ ☐ เทคโนโลยีการผลิต/ภูมิปัญญาพื้นบ้าน

☐ วัฒนธรรม และ วิถีชีวิตชาวสวน ☐ ความร่วมมือร่วมใจของชุมชน

มิติที่ 4 คุณค่าทางการเรียนรู้และการศึกษา

6. ท่านคิดว่าโครงการไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวย ที่มีการจัดพื้นที่ให้เข้าชมพื้นที่เพาะปลูกจริง และมีการจัดเส้นทางนำชม นั้น ในพื้นที่ดังกล่าวมีลักษณะอย่างไร (ตอบได้มากกว่าหนึ่งข้อ)

☐ สามารถพบเห็นหรือเข้าชมจุดน่าสนใจได้ง่าย ☐ เข้าถึงสะดวก

☐ มีความปลอดภัยในเส้นทางนำชม ☐ ได้รับความรู้และความเพลิดใน-เส้นทางนำชม

7. ท่านคิดว่าโครงการไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวย หรือศูนย์ส่งเสริมการเกษตรในโครงการมีวิทยากรบรรยาย และเอกสารเผยแพร่ หรือไม่ อย่างไร (ตอบเพียงหนึ่งข้อ)

☐ ไม่มีวิทยากรและเอกสารเผยแพร่ ☐ ไม่มีวิทยากรแต่มีเอกสารเผยแพร่

☐ ไม่มีเอกสารเผยแพร่แต่มีวิทยากร ☐ มีวิทยากรและมีเอกสารเผยแพร่แต่ไม่เพียงพอ

☐ มีวิทยากรที่มีศักยภาพ และมีเอกสารเผยแพร่ที่เพียงพอ

8. ป้ายแนะนำชื่อเจ้าของสวนในโครงการไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวย ท่านคิดว่าจัดทำโดยหน่วยงานใด

☐ โครงการไม้ดอกไม้ประดับ (เกษตรจังหวัด) ☐ ตัวท่านเอง

ซึ่งป้ายดังกล่าวมีลักษณะอย่างไร (ตอบได้มากกว่าหนึ่งข้อ)

☐ ป้ายมีความชัดเจน ☐ ตำแหน่งของป้ายอยู่ในระดับสายตาซึ่งมองเห็นได้

☐ ป้ายมีความสวยงามจากสี และตัวอักษร ☐ ป้ายมีความแข็งแรงทนทาน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

9. ท่านคิดว่าโครงการไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวย มีสถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์ และป้ายแสดงราคา หรือไม่ อย่างไร (ตอบเพียงหนึ่งข้อ)

☐ ไม่มีทั้งสถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์และป้ายแสดงราคา

☐ มีสถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์หรือมีป้ายแสดงราคาอย่างใดอย่างหนึ่ง แต่ไม่ชัดเจน

☐ มีสถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์หรือมีป้ายแสดงราคาอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยชัดเจน

☐ มีทั้งสถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์และป้ายแสดงราคาแต่ไม่ชัดเจน

☐ มีทั้งสถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์และป้ายแสดงราคาชัดเจน

10. ท่านคิดว่าโครงการไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวย ยินดีรับบริการนักท่องเที่ยวเมื่อมีการแจ้งวันเวลาล่วงหน้าหรือไม่ อย่างไร (ตอบเพียงหนึ่งข้อ)

☐ ไม่ยินดีรับบริการ

☐ ยินดีรับบริการเมื่อมาเป็นส่วนตัว แต่ไม่ยินดีในกรณีมาเป็นหมู่คณะ

☐ ยินดีให้บริการเมื่อมาเป็นหมู่คณะ แต่ไม่ยินดีเมื่อมาเป็นส่วนตัว

☐ ยินดีให้บริการเมื่อมาเป็นหมู่คณะ

☐ ยินดีให้บริการในกรณีที่มาเป็นหมู่คณะและเดินทางมาเพียงลำพัง

11. ท่านคิดว่าโครงการไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวย มีการกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวหรือไม่ อย่างไร (ตอบเพียงหนึ่งข้อ)

☐ ไม่มีการกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยว

☐ มีการกำหนดนักท่องเที่ยวจำนวน น้อยกว่า 5 คน

☐ มีการกำหนดนักท่องเที่ยว จำนวน5 -10คน

☐ มีการกำหนดนักท่องเที่ยวแบบหมู่คณะ จำนวนน้อยกว่า 20 คน

☐ มีการกำหนดนักท่องเที่ยวแบบหมู่คณะ มากกว่า20คน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

12. ท่านคิดว่าโครงการไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวยมีการเปิดบริการเพื่อต้อนรับนักท่องเที่ยวอย่างไรบ้าง (ตอบเพียงหนึ่งข้อ)

☐ เปิดเฉพาะวันเสาร์หรืออาทิตย์
☐ เปิดเฉพาะวันเสาร์-อาทิตย์
☐ เปิดเฉพาะวันจันทร์-ศุกร์
☐ เปิดทุกวันแต่เว้นวันหยุดราชการ
☐ เปิดทุกวันไม่เว้นวันหยุดราชการ

13. ท่านคิดว่าโครงการไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวยมีสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ เช่น ที่พัก ร้านอาหาร ร้านจำหน่ายสินค้า หรือไม่อย่างไร(ตอบได้มากกว่าหนึ่งข้อ)

☐ มีที่จอดรถ
☐ มีที่พัก
☐ มีร้านอาหาร เครื่องดื่ม และร้านจำหน่ายสินค้า
☐ มีห้องน้ำ
☐ อื่นๆ ระบุ……

14. ท่านคิดว่าบริเวณใกล้เคียงโครงการไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวย มีแหล่งท่องเที่ยวเสริมหรือไม่ และมีลักษณะอย่างไรบ้าง

☐ มีแหล่งท่องเที่ยวเสริม ได้แก่…….. ☐ ไม่มีแหล่งท่องเที่ยวเสริม

ลักษณะของแหล่งท่องเที่ยวเสริม

☐ แหล่งท่องเที่ยวเสริมมีศักยภาพที่คล้ายคลึงกัน
☐ มีความสะดวกในการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวเสริม
☐ มีความพร้อมในการเชื่อมต่อของแหล่งท่องเที่ยวเสริม

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

15. ท่านเห็นด้วยในการพัฒนาโครงการถนนไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวยให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว หรือไม่

☐ เห็นด้วย ☐ ไม่เห็นด้วย

ท่านคิดว่าองค์ประกอบใดที่สามารถพัฒนาโครงการให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวได้ (ตอบได้มากกว่าหนึ่งข้อ)

☐ มีความพร้อมในการให้บริการ
☐ มีความต้องการของเกษตรกร
☐ มีนโยบายสนับสนุนจากภาครัฐ
☐ มีงบประมาณในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว
☐ อื่นๆ ระบุ.....

16. ท่านคิดว่าคิดว่าโครงการไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวย มีความสามารถในการใช้เป็นแหล่งท่องเที่ยวในรอบปีได้หรือไม่ (ตอบได้มากกว่าหนึ่งข้อ)

☐ ระยะเวลาสามารถใช้เป็นแหล่งท่องเที่ยว ไม่เกิน 3 เดือน
☐ ระยะเวลาสามารถใช้เป็นแหล่งท่องเที่ยว 2-3 เดือน
☐ ระยะเวลาสามารถใช้เป็นแหล่งท่องเที่ยว 7-9 เดือน
☐ ระยะเวลาสามารถใช้เป็นแหล่งท่องเที่ยว 10-12 เดือน

17.ท่านจะให้ความร่วมมือในการส่งเสริมโครงการถนนไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวยเพื่อให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรหรือไม่

☐ เห็นด้วย ☐ ไม่เห็นด้วย

18.ท่านต้องการให้ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องส่งเสริมพื้นที่สวนและโครงการฯ เพื่อให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรหรือไม่

☐ ต้องการ ☐ ไม่ต้องการ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

19. ท่านคิดว่าโครงการไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวย มีงบประมาณในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร อย่างไรบ้าง

☐ มีงบในด้านการบริหารจัดการชมรมไม้ดอกไม้ประดับ
☐ มีงบในการประชาสัมพันธ์
☐ มีงบในการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกเบื้องต้น เช่น ห้องน้ำ
☐ มีงบในการปรับปรุงภูมิทัศน์และการออกแบบทางด้านกายภาพ
☐ อื่นๆ ระบุ.....

20. ข้อเสนอแนะด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอื่นๆ

.....

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้วิจัยด้านการนำเสนอแผนการปรับปรุงเพื่อพัฒนาโครงการไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวย จ.นนทบุรี ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

แผนงานโครงการ

แผนงานโครงการแนวทางการพัฒนาพื้นที่โครงการไม้ดอกไม้ประดับอำเภอบางกรวย สามารถแบ่งได้เป็น 3 โครงการ คือ

1) โครงการสร้างความเข้มแข็งสู่ชุมชน

2) โครงการประชาสัมพันธ์โครงการ

3) โครงการออกแบบกายภาพและการปรับปรุงภูมิทัศน์โครงการ ดังนี้

- ป้ายสัญลักษณ์และซุ้มประตูทางเข้าโครงการ
- ป้ายชื่อสวน
- การจัดเส้นทางนำชม
- การปรับปรุงศูนย์เรียนรู้และศูนย์บริการนักท่องเที่ยว

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาพแสดงซุ้มประตูทางเข้าโครงการ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาพแสดงทัศนียภาพบริเวณโครงการ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาพแสดงทัศนียภาพบริเวณโครงการ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาพแสดงการจัดเส้นทางนำชมผลิตภัณฑ์สำหรับนักท่องเที่ยว

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาพแสดงศูนย์การเรียนรู้ และศูนย์บริการนักท่องเที่ยว

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ขอขอบคุณที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาคผนวก ค

ตารางการให้ค่าคะแนนและผลรวมคะแนน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ ค 1 การให้ค่าคะแนน และผลรวมคะแนนของผู้ประกอบการในพื้นที่

ลำดับ	ม1			ม2	ม3		ม 4				ม 5						ม 6			รวม
ที่	ก	ก	ก	ก	ก	ก	ก	ก	ก	ก	ก	ก	ก	ก	ก	ก	ก	ก	ก	คะแนน
(คน)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18		
1	5	3	3	2	1	2	1	1	2	2	1	4	2	1	1	2	5	1		39
2	5	4	3	3	1	3	5	1	4	5	1	5	1	3	5	2	5	1		62
3	5	1	2	4	2	2	1	2	2	5	1	5	2	2	2	2	5	1		46
4	5	3	3	3	3	4	3	2	3	5	1	5	3	3	3	2	5	1		57
5	4	2	2	2	1	2	1	1	2	2	1	4	2	1	1	1	2	1		33
6	3	2	2	1	1	2	1	1	2	2	1	5	2	1	1	2	2	1		32
7	5	2	2	2	1	2	1	1	5	1	1	3	2	1	1	2	2	1		32
8	5	2	2	2	1	2	1	2	3	3	1	5	2	1	3	2	5	1		43
9	5	3	2	4	2	2	1	2	3	4	1	5	2	1	1	2	5	1		46
10	4	3	2	4	1	2	2	1	2	5	1	4	2	3	3	2	5	1		47
11	5	1	2	2	1	2	1	1	2	4	1	5	2	1	3	2	5	1		41
12	4	2	2	2	1	2	1	1	3	2	1	5	2	1	2	2	5	1		39
13	5	1	2	2	1	2	1	4	2	5	1	3	2	1	5	2	5	1		45
14	5	5	3	5	1	2	1	5	3	2	1	4	2	1	4	2	5	5		55
15	5	2	4	2	2	2	1	2	2	2	1	5	2	1	2	2	4	1		41
16	5	1	5	4	5	4	1	5	3	2	2	4	2	3	4	2	5	1		59
17	5	5	4	5	4	3	1	1	2	5	1	5	2	1	2	2	5	4		57
18	5	5	5	5	5	2	1	5	3	3	1	5	2	1	5	2	5	2		62
19	5	2	2	3	2	2	1	5	3	5	1	4	2	1	5	2	5	1		51
20	5	5	4	4	5	4	1	1	3	4	1	5	2	1	5	2	5	2		59
21	5	5	5	5	5	3	1	1	3	4	5	5	2	2	3	2	5	2		63
22	5	5	5	5	5	5	1	5	3	2	3	5	3	2	5	2	5	5		71
23	5	3	2	2	1	3	1	3	3	1	2	4	3	1	1	2	2	1		41
24	5	3	4	4	3	3	1	5	3	4	1	5	2	1	3	2	5	3		57
25	5	5	4	4	5	4	1	4	3	5	1	5	2	2	3	2	5	1		61
26	5	2	4	5	3	5	1	4	3	5	1	5	4	3	4	2	5	3		65
27	5	4	4	5	3	5	1	5	3	5	1	5	4	1	4	2	5	2		64
28	5	5	5	5	5	5	4	5	3	5	1	5	4	5	5	2	5	3		77
29	5	3	4	4	3	3	1	4	3	5	1	5	2	2	3	2	5	1		56
30	5	1	2	3	2	2	1	2	3	5	1	5	2	2	3	2	4	2		47

หมายเหตุ: ม หมายถึง มิติ

ก หมายถึง เกณฑ์

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ ค 2 การให้ค่าคะแนน และผลรวมคะแนนของผู้ซื้อ

ลำดับ	ม1			ม2	ม3		ม 4				ม 5					ม 6				รวม
ที่	ก	ก	ก	ก	ก	ก	ก	ก	ก	ก	ก	ก	ก	ก	ก	ก	ก	ก	ก	คะแนน
(คน)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18		
1	3	1	2	3	2	3	1	3	3	1	1	5	3	1	4	2	5	3		46
2	5	5	5	4	5	5	1	1	4	2	1	5	3	3	5	2	5	1		62
3	5	3	2	2	2	4	1	2	2	5	1	5	4	1	5	2	5	1		52
4	5	5	3	2	3	3	1	2	3	5	1	5	5	1	2	2	5	1		54
5	5	3	3	3	3	2	1	2	2	5	1	5	2	1	2	1	5	1		47
6	5	5	4	4	3	3	3	3	3	5	1	4	4	5	5	2	5	2		66
7	4	5	3	2	3	4	1	1	3	2	1	4	4	3	5	2	5	1		53
8	5	2	3	2	2	2	1	3	3	5	1	5	4	3	3	2	5	1		52
9	5	2	3	2	2	2	1	3	3	5	4	5	2	3	2	2	5	1		52
10	5	3	3	3	2	2	1	3	3	5	1	5	2	2	2	2	5	1		51
11	5	1	4	2	2	3	1	3	3	5	1	5	2	3	4	2	5	3		54
12	5	2	3	2	2	2	1	3	3	5	1	5	3	3	3	2	5	1		51
13	5	2	3	3	2	3	1	3	3	5	1	5	2	5	2	2	3	1		51
14	5	1	3	2	3	2	1	1	3	5	1	5	3	1	3	2	4	2		47
15	4	3	3	2	2	2	1	3	3	5	1	5	2	1	2	2	3	2		46
16	5	1	2	2	1	2	1	2	3	5	1	5	3	3	2	2	5	1		46
17	5	1	2	2	1	2	1	2	3	5	1	5	3	2	2	2	5	1		45
18	5	1	2	2	2	2	1	2	2	5	1	5	3	1	3	2	5	1		45
19	4	1	3	2	2	2	1	2	3	5	1	5	3	1	2	2	5	2		46
20	4	3	3	4	3	2	1	1	3	5	5	5	3	2	4	2	5	5		61
21	4	1	2	2	1	2	1	1	2	3	1	5	2	1	2	2	2	1		35
22	5	1	2	2	1	2	1	2	2	4	1	4	3	1	2	2	4	1		41
23	3	3	2	2	3	2	5	2	2	5	3	5	2	1	2	2	5	3		52
24	4	3	3	2	2	3	1	3	2	5	1	5	3	1	5	2	3	2		51
25	3	2	2	2	1	2	1	2	4	5	1	5	2	2	4	2	3	5		48
26	4	3	2	2	2	2	1	3	3	5	1	5	1	2	2	2	3	1		44
27	5	2	2	2	2	2	1	2	3	3	1	4	2	1	2	2	3	1		41
28	5	1	2	2	2	3	1	2	3	2	1	5	3	1	3	2	5	1		44
29	5	1	2	3	2	2	1	2	3	2	3	4	4	1	3	2	3	1		44
30	5	2	3	2	3	2	1	3	2	5	1	5	3	1	3	2	3	4		51

หมายเหตุ: ม หมายถึง มิติ

ก หมายถึง เกณฑ์

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ ค 3 การให้ค่าคะแนน และผลรวมคะแนนของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ

ลำดับ	ม1			ม2	ม3		ม 4				ม 5						ม 6			รวม
ที่	ก	ก	ก	ก	ก	ก	ก	ก	ก	ก	ก	ก	ก	ก	ก	ก	ก	ก	ก	คะแนน
(คน)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18		
1	5	2	3	2	2	2	1	3	3	5	1	5	3	3	3	5	5	1		54
2	5	1	4	2	2	3	1	3	3	5	1	5	2	3	4	5	5	3		57
3	5	1	2	2	1	2	1	2	3	5	1	5	3	2	2	5	5	1		48
4	5	5	5	5	5	5	1	3	3	2	3	5	3	2	5	5	5	5		72
5	5	5	3	4	5	4	1	4	3	5	1	5	2	2	3	3	5	1		63
6	5	4	4	5	3	5	1	5	3	5	1	5	4	1	4	5	5	2		67

หมายเหตุ: ม หมายถึง มิติ

ก หมายถึง เกณฑ์

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาคผนวก ง

ผลการศึกษาในแต่ละปัจจัยของเกณฑ์การประเมิน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มิติที่ 1 ลักษณะทางกายภาพ

ตารางผนวกที่ ง 1 สรุปความถี่ในแต่ละปัจจัยของเกณฑ์ที่ 1 (ความสะดวกในการเข้าถึง)

ลำดับที่	ปัจจัย	ผู้ประกอบการในพื้นที่			ผู้ซื้อ			ภาครัฐ		
		จำนวนความถี่ (ครั้ง)	ร้อยละ	ระดับความถี่	จำนวนความถี่ (ครั้ง)	ร้อยละ	ระดับความถี่	จำนวนความถี่ (ครั้ง)	ร้อยละ	ระดับความถี่
1	เข้าถึงได้บางฤดูกาล	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	เข้าถึงได้ได้ทุกฤดูกาลแต่เดินทางไม่ค่อยสะดวก	1	3.33	น้อยที่สุด	1	3.33	น้อยที่สุด	-	-	-
3	เข้าถึงสะดวก	-	-	-	2	6.67	น้อยที่สุด	-	-	-
4	เข้าถึงสะดวกและหลายทาง	2	6.67	น้อยที่สุด	5	16.67	น้อยที่สุด	-	-	-
5	เข้าถึงทุกฤดู สะดวก และหลายทาง	27	90.00	มากที่สุด	22	73.33	มาก	6	100.00	มากที่สุด
		30	**100.00**		**30**	**100.00**		**6**	**100.00**	

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ ง 2 สรุปความถี่ในแต่ละปัจจัยของเกณฑ์ที่ 2 (ความโดดเด่นด้านการทำเกษตรกรรม)

ลำดับที่	ปัจจัย	ผู้ประกอบการในพื้นที่			ผู้ซื้อ			ภาครัฐ		
		จำนวนความถี่ (ครั้ง)	ร้อยละ	ระดับความถี่	จำนวนความถี่ (ครั้ง)	ร้อยละ	ระดับความถี่	จำนวนความถี่ (ครั้ง)	ร้อยละ	ระดับความถี่
1	การตลาดที่มีประสิทธิภาพ	7	11.29	น้อย	7	13.73	น้อย	-	-	-
2	การผลิต การเพาะพันธุ์ และการขยายพันธุ์	25	40.32	มากที่สุด	23	45.10	มาก	4	30.00	มาก
3	วิถีชีวิตชาวสวน	17	27.42	ปานกลาง	13	25.49	ปานกลาง	3	23.00	มาก
4	ความเป็นธรรมชาติของพื้นที่	13	20.97	ปานกลาง	8	15.69	น้อย	6	27.00	มาก
		62	**100.00**		**51**	**100.00**		**13**	**100.00**	

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ ง 3 สรุปความถี่ในแต่ละปัจจัยของเกณฑ์ที่ 3
(ลักษณะสภาพแวดล้อมที่มีเอกลักษณ์เฉพาะ)

ลำดับที่	ปัจจัย	ผู้ประกอบการในพื้นที่			ผู้ซื้อ			ภาครัฐ		
		จำนวนความถี่ (ครั้ง)	ร้อยละ	ระดับความถี่	จำนวนความถี่ (ครั้ง)	ร้อยละ	ระดับความถี่	จำนวนความถี่ (ครั้ง)	ร้อยละ	ระดับความถี่
1	มีลักษณะเป็นธรรมชาติที่สวยงาม	26	52.00	มากที่สุด	21	42.86	มาก	6	43.00	มาก
2	มีระบบนิเวศน์ที่สมบูรณ์	13	26.00	ปานกลาง	10	20.41	น้อย	4	29.00	น้อย
3	มีสภาพทางวัฒนธรรม สังคมชาวสวน	8	16.00	น้อย	12	24.49	น้อย	3	20.00	น้อย
4	ไม่มีมลภาวะ เช่น ขยะ น้ำเสีย อากาศเสีย	3	6.00	น้อยที่สุด	6	12.24	น้อยที่สุด	1	8.00	น้อยที่สุด
		50	**100.00**		**49**	**100.00**		**14**	**100.00**	

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ ง 4 สรุปความถี่ในแต่ละปัจจัยของเกณฑ์ที่ 4

(ความต้องการและความร่วมมือระหว่างภาครัฐและประชาชน)

ลำดับที่	ปัจจัย	ผู้ประกอบการในพื้นที่			ผู้ซื้อ			ภาครัฐ		
		จำนวนความถี่ (ครั้ง)	ร้อยละ	ระดับความถี่	จำนวนความถี่ (ครั้ง)	ร้อยละ	ระดับความถี่	จำนวนความถี่ (ครั้ง)	ร้อยละ	ระดับความถี่
1	การต้อนรับนักท่องเที่ยว	19	27.14	มาก	7	17.50	น้อย	5	34.00	มาก
2	การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของภาครัฐและคนในพื้นที่	15	21.43	ปานกลาง	7	17.50	น้อย	-	-	-
3	การรักษาเอกลักษณ์ของคนในพื้นที่	14	20.00	ปานกลาง	7	17.50	น้อย	2	12.00	น้อย
4	การได้รับประโยชน์ของคนในพื้นที่จากแหล่งท่องเที่ยว	22	31.43	มาก	19	47.50	มาก	8	54.00	มากที่สุด
		70	**100.00**		**40**	**100.00**		**15**	**100.00**	

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มิติที่ 3 เอกลักษณ์ของพื้นที่

ตารางผนวกที่ ง 5 สรุปความถี่ในแต่ละปัจจัยของเกณฑ์ที่ 5
(สิ่งดึงดูดใจ จุดขาย หรือความโดดเด่นทางการเกษตร)

ลำดับที่	ปัจจัย	ผู้ประกอบการในพื้นที่			ผู้ซื้อ			ภาครัฐ		
		จำนวนความถี่ (ครั้ง)	ร้อยละ	ระดับความถี่	จำนวนความถี่ (ครั้ง)	ร้อยละ	ระดับความถี่	จำนวนความถี่ (ครั้ง)	ร้อยละ	ระดับความถี่
1	ผลผลิตทางการเกษตร ไม้ดอกไม้ประดับ	23	41.07	มาก	25	43.86	มากที่สุด	8	38.00	มาก
2	เทคโนโลยีการเกษตร ภูมิปัญญาพื้นบ้าน	15	26.79	ปานกลาง	17	29.82	ปานกลาง	7	34.00	มาก
3	วัฒนธรรม และวิถีชีวิตชาวสวน	12	21.43	น้อย	12	21.05	น้อย	5	25.00	น้อย
4	ความร่วมมือร่วมใจของชุมชน	6	10.71	น้อยที่สุด	3	5.26	น้อยที่สุด	1	5.00	น้อยที่สุด
		56	**100.00**		**57**	**100.00**		**21**	**100.00**	

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มิติที่ 4 การส่งเสริมการเรียนรู้

ตารางผนวกที่ ง 6 สรุปความถี่ในแต่ละปัจจัยของเกณฑ์ที่ 6
(การจัดพื้นที่ให้เข้าชมพื้นที่เพาะปลูกจริงและมีการจัดเส้นทางนำชม)

ลำดับที่	ปัจจัย	ผู้ประกอบการในพื้นที่			ผู้ซื้อ			ภาครัฐ		
		จำนวนความถี่ (ครั้ง)	ร้อยละ	ระดับความถี่	จำนวนความถี่ (ครั้ง)	ร้อยละ	ระดับความถี่	จำนวนความถี่ (ครั้ง)	ร้อยละ	ระดับความถี่
1	สามารถพบเห็นหรือเข้าชมจุดน่าสนใจได้ง่าย	22	39.29	มาก	15	33.33	ปานกลาง	10	46.00	มาก
2	เข้าถึงสะดวก	20	35.71	มาก	22	48.89	มาก	6	28.00	น้อย
3	มีความปลอดภัยในเส้นทางนำชม	9	16.07	น้อย	4	8.89	น้อยที่สุด	4	19.00	น้อย
4	ได้รับความรู้และความเพลิดเพลินในเส้นทางนำชม	5	8.93	น้อยที่สุด	4	8.89	น้อยที่สุด	2	9.00	น้อยที่สุด
		56	**100.00**		**45**	**100.00**		**22**	**100.00**	

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ ง 7 สรุปความถี่ในแต่ละปัจจัยของเกณฑ์ที่ 7 (การบรรยายประกอบ และเอกสารเผยแพร่)

ลำดับที่	ปัจจัย	ผู้ประกอบการในพื้นที่			ผู้ซื้อ			ภาครัฐ		
		จำนวนความถี่ (ครั้ง)	ร้อยละ	ระดับความถี่	จำนวนความถี่ (ครั้ง)	ร้อยละ	ระดับความถี่	จำนวนความถี่ (ครั้ง)	ร้อยละ	ระดับความถี่
1	ไม่มีวิทยากรและไม่มีเอกสารเผยแพร่	26	86.67	มากที่สุด	28	93.33	มากที่สุด	6	100.00	-
2	ไม่มีวิทยากรแต่มีเอกสารเผยแพร่	1	3.33	น้อยที่สุด	1	3.33	น้อยที่สุด	-	-	-
3	ไม่มีเอกสารเผยแพร่แต่มีวิทยากร	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4	มีวิทยากรและมีเอกสารเผยแพร่แต่ไม่เพียงพอ	3	10.00	น้อยที่สุด	1	3.33	น้อยที่สุด	-	-	-
5	มีวิทยากรที่มีศักยภาพ และมีเอกสารเผยแพร่ที่เพียงพอ	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		30	**100.00**		**30**	**100.00**		**6**	**100.00**	

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ ง 8 สรุปความถี่ในแต่ละปัจจัยของเกณฑ์ที่ 8 (ป้ายสื่อความหมาย)

ลำดับที่	ปัจจัย	ผู้ประกอบการในพื้นที่			ผู้ซื้อ			ภาครัฐ		
		จำนวนความถี่ (ครั้ง)	ร้อยละ	ระดับความถี่	จำนวนความถี่ (ครั้ง)	ร้อยละ	ระดับความถี่	จำนวนความถี่ (ครั้ง)	ร้อยละ	ระดับความถี่
1	ความชัดเจนของป้าย	14	33.33	ปานกลาง	16	41.03	ปานกลาง	7	50.00	มาก
2	ตำแหน่งของป้ายอยู่ในระดับสายตาซึ่งมองเห็นได้	8	19.05	น้อย	11	28.21	น้อย	1	8.00	น้อยที่สุด
3	ความสวยงาม (สี และตัวอักษร)	9	21.43	น้อย	6	15.38	น้อยที่สุด	2	16.00	น้อยที่สุด
4	ความแข็งแรงทนทาน	11	26.19	น้อย	6	15.38	น้อยที่สุด	4	29.00	น้อย
		42	**100.00**		**39**	**100.00**		**24**	**100.00**	

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ ง 9 สรุปความถี่ในแต่ละปัจจัยของเกณฑ์ที่ 9 (สถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์ และการแสดงราคา)

ลำดับที่	ปัจจัย	ผู้ประกอบการในพื้นที่			ผู้ซื้อ			ภาครัฐ		
		จำนวนความถี่ (ครั้ง)	ร้อยละ	ระดับความถี่	จำนวนความถี่ (ครั้ง)	ร้อยละ	ระดับความถี่	จำนวนความถี่ (ครั้ง)	ร้อยละ	ระดับความถี่
1	ไม่มีทั้งสถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์และป้ายแสดงราคา	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	มีสถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์หรือมีป้ายแสดงราคาอย่างใดอย่างหนึ่ง แต่ไม่ชัดเจน	5	16.67	น้อยที่สุด	2	6.67	น้อยที่สุด	-	-	-
3	มีสถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์หรือมีป้ายแสดงราคาอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยชัดเจน	24	80.00	มาก	26	86.67	มากที่สุด	6	100.00	มากที่สุด
4	มีสถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์และป้ายแสดงราคาแต่ไม่ชัดเจน	-	-	-	1	3.33	น้อยที่สุด	-	-	-
5	มีทั้งสถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์และป้ายแสดงราคาชัดเจน	1	3.33	น้อยที่สุด	1	3.33	น้อยที่สุด	-	-	-
		30	**100.00**		**30**	**100.00**		**6**	**100.00**	

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ ง 10 สรุปความถี่ในแต่ละปัจจัยของเกณฑ์ที่ 10 (การให้บริการนักท่องเที่ยว)

ลำดับที่	ปัจจัย	ผู้ประกอบการในพื้นที่			ผู้ซื้อ			ภาครัฐ		
		จำนวนความถี่ (ครั้ง)	ร้อยละ	ระดับความถี่	จำนวนความถี่ (ครั้ง)	ร้อยละ	ระดับความถี่	จำนวนความถี่ (ครั้ง)	ร้อยละ	ระดับความถี่
1	ไม่ยินดีรับบริการ	3	10.00	น้อยที่สุด	-	-	-	-	-	-
2	ยินดีรับบริการเมื่อมาเป็นส่วนตัว แต่ไม่ยินดีในกรณีมาเป็นหมู่คณะ	8	26.67	น้อย	5	16.67	น้อยที่สุด	-	-	-
3	ยินดีให้บริการเมื่อมาเป็นหมู่คณะ แต่ไม่ยินดีเมื่อมาเป็นส่วนตัว	-	-	-	1	3.33	น้อยที่สุด	-	-	-
4	ยินดีให้บริการเมื่อมาเป็นหมู่คณะ	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5	ยินดีให้บริการเมื่อมาเป็นหมู่คณะและเดินทางมาเพียงลำพัง	19	63.33	มาก	24	80.00	มาก	6	100.00	มากที่สุด
		30	**100.00**		**30**	**100.00**		**6**	**100.00**	

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ ง 11 สรุปความถี่ในแต่ละปัจจัยของเกณฑ์ที่ 11 (การกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยว)

ลำดับที่	ปัจจัย	ผู้ประกอบการในพื้นที่			ผู้ซื้อ			ภาครัฐ		
		จำนวนความถี่ (ครั้ง)	ร้อยละ	ระดับความถี่	จำนวนความถี่ (ครั้ง)	ร้อยละ	ระดับความถี่	จำนวนความถี่ (ครั้ง)	ร้อยละ	ระดับความถี่
1	ไม่มีการกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยว	25	83.33	มากที่สุด	26	86.67	มากที่สุด	6	100.00	มากที่สุด
2	มีการกำหนดนักท่องเที่ยวจำนวนน้อยกว่า 5 คน	2	6.67	น้อยที่สุด	-	-	-	-	-	-
3	มีการกำหนดนักท่องเที่ยวจำนวน 5 - 10 คน	1	3.33	น้อยที่สุด	1	3.33	น้อยที่สุด	-	-	-
4	มีการกำหนดนักท่องเที่ยวแบบหมู่คณะ จำนวนน้อยกว่า 20 คน	-	-	-	1	3.33	น้อยที่สุด	-	-	-
5	มีการกำหนดนักท่องเที่ยวแบบหมู่คณะ จำนวนมากกว่า 20 คน	2	6.67	น้อยที่สุด	2	6.67	น้อยที่สุด	-	-	-
		30	**100.00**		**30**	**100.00**		**6**	**100.00**	

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ ง 12 สรุปความถี่ในแต่ละปัจจัยของเกณฑ์ที่ 12 (การเปิดให้บริการ)

ลำดับที่	ปัจจัย	ผู้ประกอบการในพื้นที่			ผู้ซื้อ			ภาครัฐ		
		จำนวนความถี่ (ครั้ง)	ร้อยละ	ระดับความถี่	จำนวนความถี่ (ครั้ง)	ร้อยละ	ระดับความถี่	จำนวนความถี่ (ครั้ง)	ร้อยละ	ระดับความถี่
1	เปิดเฉพาะวันเสาร์หรืออาทิตย์	1	3.33	น้อยที่สุด	-	-	-	-	-	-
2	เปิดเฉพาะวันเสาร์ - อาทิตย์	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	เปิดเฉพาะจันทร์ - ศุกร์	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4	เปิดทุกวัน แต่เว้นวันหยุดราชการ	1	3.33	น้อยที่สุด	2	6.67	น้อยที่สุด	-	-	-
5	เปิดทุกวัน ไม่เว้นวันหยุดราชการ	28	93.33	มากที่สุด	28	93.33	มากที่สุด	6	100.00	มากที่สุด
		30	**100.00**		**30**	**100.00**		**6**	**100.00**	

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ ง 13 สรุปความถี่ในแต่ละปัจจัยของเกณฑ์ที่ 13 (สิ่งอำนวยความสะดวกประกอบในโครงการ เช่น ที่พัก ร้านอาหาร ร้านจำหน่ายสินค้า)

ลำดับที่	ปัจจัย	ผู้ประกอบการในพื้นที่			ผู้ซื้อ			ภาครัฐ		
		จำนวนความถี่ (ครั้ง)	ร้อยละ	ระดับความถี่	จำนวนความถี่ (ครั้ง)	ร้อยละ	ระดับความถี่	จำนวนความถี่ (ครั้ง)	ร้อยละ	ระดับความถี่
1	มีที่จอดรถ	28	77.78	มากที่สุด	19	38.78	มาก	9	60.00	มากที่สุด
2	มีที่พัก	1	2.78	น้อยที่สุด	3	6.12	น้อยที่สุด	-	-	-
3	มีร้านอาหาร เครื่องดื่ม และร้านจำหน่ายสินค้า	6	16.67	น้อยที่สุด	19	38.78	มาก	5	33.00	ปานกลาง
4	มีห้องน้ำ	1	2.78	น้อยที่สุด	8	16.33	น้อย	1	7.00	น้อยที่สุด
		36	**100.00**		**49**	**100.00**		**15**	**100.00**	

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มิติที่ 6 โอกาสในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว

ตารางผนวกที่ ง 14 สรุปความถี่ในแต่ละปัจจัยของเกณฑ์ที่ 14 (มีแหล่งท่องเที่ยวเสริม)

ลำดับที่	ปัจจัย	ผู้ประกอบการในพื้นที่			ผู้ซื้อ			ภาครัฐ		
		จำนวนความถี่ (ครั้ง)	ร้อยละ	ระดับความถี่	จำนวนความถี่ (ครั้ง)	ร้อยละ	ระดับความถี่	จำนวนความถี่ (ครั้ง)	ร้อยละ	ระดับความถี่
1	มีสถานที่ท่องเที่ยวใกล้เคียง	1	6.25	น้อยที่สุด	1	5.88	น้อยที่สุด	1	13.00	น้อยที่สุด
2	มีแหล่งท่องเที่ยวเสริมมีศักยภาพที่คล้ายคลึงกัน	8	50.00	มาก	9	52.94	มาก	5	63.00	มากที่สุด
3	มีความสะดวกในการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวเสริม	7	43.75	มาก	7	41.18	มาก	2	25.00	น้อย
4	มีความพร้อมในการเชื่อมต่อของแหล่งท่องเที่ยวเสริม	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		16	**100.00**		**17**	**100.00**		**8**	**100.00**	

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ ง 15 สรุปความถี่ในแต่ละปัจจัยของเกณฑ์ที่ 15 (ความเป็นไปได้ในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว)

ลำดับที่	ปัจจัย	ผู้ประกอบการในพื้นที่			ผู้ซื้อ			ภาครัฐ		
		จำนวนความถี่ (ครั้ง)	ร้อยละ	ระดับความถี่	จำนวนความถี่ (ครั้ง)	ร้อยละ	ระดับความถี่	จำนวนความถี่ (ครั้ง)	ร้อยละ	ระดับความถี่
1	มีความพร้อมในการให้บริการ	11	19.64	น้อย	10	16.39	น้อย	5	22.00	น้อย
2	มีความต้องการของเกษตรกร	18	32.14	ปานกลาง	15	24.59	ปานกลาง	8	35.00	มาก
3	มีนโยบายสนับสนุนจากภาครัฐ	11	19.64	น้อย	16	26.23	ปานกลาง	10	44.00	มาก
4	มีงบประมาณในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว	16	28.57	ปานกลาง	20	32.79	มาก	-	-	-
		56	**100.00**		**61**	**100.00**		**23**	**100.00**	

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ ง 16 สรุปความถี่ในแต่ละปัจจัยของเกณฑ์ที่16 (ความสามารถในการใช้เป็นแหล่งท่องเที่ยวในรอบปี)

ลำดับที่	ปัจจัย	ผู้ประกอบการในพื้นที่			ผู้ซื้อ			ภาครัฐ		
		จำนวนความถี่ (ครั้ง)	ร้อยละ	ระดับความถี่	จำนวนความถี่ (ครั้ง)	ร้อยละ	ระดับความถี่	จำนวนความถี่ (ครั้ง)	ร้อยละ	ระดับความถี่
1	ระยะเวลาสามารถใช้เป็นแหล่งท่องเที่ยว ไม่เกิน 3 เดือน	1	3.33	น้อยที่สุด	-	-	-	-	-	-
2	ระยะเวลาสามารถใช้เป็นแหล่งท่องเที่ยว 2 - 3 เดือน	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	ระยะเวลาสามารถใช้เป็นแหล่งท่องเที่ยว 7 - 9 เดือน	-	-	-	-	-	-	-	-	
4	ระยะเวลาสามารถใช้เป็นแหล่งท่องเที่ยว 10 - 12 เดือน	29	96.67	มากที่สุด	30	100.00	มากที่สุด	6	100.00	มากที่สุด
		30	**100.00**		**30**	**100.00**		**6**	**100.00**	

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ ง 17 สรุปความถี่ในแต่ละปัจจัยของเกณฑ์ที่ 17
(ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ในการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร)

ลำดับที่	ปัจจัย	ผู้ประกอบการในพื้นที่			ผู้ซื้อ			ภาครัฐ		
		จำนวนความถี่ (ครั้ง)	ร้อยละ	ระดับความถี่	จำนวนความถี่ (ครั้ง)	ร้อยละ	ระดับความถี่	จำนวนความถี่ (ครั้ง)	ร้อยละ	ระดับความถี่
1	เจ้าหน้าที่และเกษตรกรไม่เห็นด้วยกับการส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเห็นด้วยกับการส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	3	10.00	น้อยที่สุด	3	10.00	น้อยที่สุด	-	-	-
3	เจ้าหน้าที่และเกษตรกรเห็นด้วยกับการส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	1	3.33	น้อยที่สุด	1	3.33	น้อยที่สุด	-	-	-
4	เจ้าหน้าที่และเกษตรกรเห็นด้วยกับการส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร แต่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่มีความพร้อมในการพัฒนา	1	3.33	น้อยที่สุด	1	3.33	น้อยที่สุด	-	-	-
5	เจ้าหน้าที่และเกษตรกรเห็นด้วยกับการส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และมีความพร้อมในการพัฒนา	25	83.33	มากที่สุด	25	83.33	มากที่สุด	6	100.00	มากที่สุด
		30	**100.00**		**30**	**100.00**		**6**	**100.00**	

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ ง 18 สรุปความถี่ในแต่ละปัจจัยของเกณฑ์ที่ 18 (งบประมาณสนับสนุน)

ลำดับที่	ปัจจัย	ผู้ประกอบการในพื้นที่			ผู้ซื้อ			ภาครัฐ		
		จำนวนความถี่ (ครั้ง)	ร้อยละ	ระดับความถี่	จำนวนความถี่ (ครั้ง)	ร้อยละ	ระดับความถี่	จำนวนความถี่ (ครั้ง)	ร้อยละ	ระดับความถี่
1	มีงบในด้านการบริหารจัดการชมรมไม้ดอกไม้ประดับ	10	33.33	น้อย	21	46.67	มาก	8	54.00	มากที่สุด
2	มีงบในการประชาสัมพันธ์	7	23.33	น้อย	12	26.67	น้อย	5	34.00	มาก
3	มีงบในการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกเบื้องต้น เช่น ห้องน้ำ	6	20.00	น้อยที่สุด	6	13.33	น้อยที่สุด	2	14.00	น้อยที่สุด
4	มีงบในการปรับปรุงภูมิทัศน์และการออกแบบทางด้านกายภาพ	7	23.33	น้อย	6	13.33	น้อยที่สุด	-	-	-
		30	**100.00**		**45**	**100.00**		**15**	**100.00**	

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ประวัติการศึกษา และการทำงาน

ชื่อ –นามสกุล	นางสาวกนกพร สายเขียว
วัน เดือน ปี ที่เกิด	23 พฤศจิกายน พ.ศ.2520
สถานที่เกิด	จังหวัดลำปาง
ประวัติการศึกษา	บริหารธุรกิจบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏ-จันทรเกษม
ตำแหน่งปัจจุบัน	นักวิเคราะห์ผังเมืองระดับปฏิบัติการ
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดลำพูน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์